This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

34C388

Digitized by Google

Digitized by Google

DECEM
POENITENTIALES SERMONES
SEV
DESET POKORNI RAZGOVORAA ZA SVIGEGNE GRISNIKAA,

I POMOCH PASTIRAA PUKA SLOVINSKOGA

Sloxeni od Pripoſtovanoga Goſpodina

IVANA JOZIPA PAULOVICHIA LUCICHIA MAKARANINA

CZARKOVNOGA I SVITOVNOGA ZAKONA NAUCITEGLIA,
I U MAKARSKOJ SVOJ DARXAVI
ZA-NAMISNIKA OPCHIENOGA.

UNIVERSITNI KNJIGOVNA U PRAZE

U. JAKINU GODISTA)(M.D.CC.LXXXV.
KOD PETRA PAULA FERRI
S' DOPUSTEGNEM STARISINAA.

Digitized by Google

„ Hi ſunt ſervi tui, fratres mei; filii tui, Domini mei: qui-
„ bus & voce, & corde, & litteris ſervio “.
S. Auguſt. lib. 9. Confeſs. cap. 13.

Ovoſu slughe tvoje, bratja moja; ſinovi tvoji,
Goſpodari moji: kojim i glaſom, i ſarczem,
i s'kgnjgam sluxim.

34 cl 388

Digitized by Google

ILLUSTRISS. AC REVERENDISS. D. D.

TOTIUS DALMATIÆ

ARCHIEPISCOPIS, ET EPISCOPIS PRÆSULIBUS VIGILANTISSIMIS

JOANNES JOSEPH PRESBYTER PAULOVICH LUCICH

MACARENSIS

SEMPITERNAM FELICITATEM.

IN populum Israeliticum (1) *ob multiplicatam* (2) *legis prævaricationem ignitos serpentes mittente Domino, ad plagas & mortes plurimorum pro scelere suo* (3) *ad Moysen deprecaturam turbam venisse accepimus, ut in mediatoris manu* (4) *insanabili mederetur vulneri, & contritionibus* (5) *alligatis, contra venenatorum ictus clypeo* (6) *fortium ignito in necessitate* (7) *protegatur: nec unanimi multitudinis voto defuit Moyses; cujus siquidem populi animam toties* (8) *ab inferno eruerat, ejus ipse desperatas plagas* (9) *solo ænei serpentis* (10) *intuitu sanandas pariter exoraverat. Israelitarum dissimili penitus more electus Dei populus, postquam recessit* (11) *a viis Domini, alligavitque duplicia* (12) *peccata, pestilenti pessimoque Ægypti* (13) *ulcere per circuitum in Dalmatia percussus, æneum serpentem in multiplicatis* (14) *medicaminibus frustra visus est aspexisse; etenim contra Omnipotentem* (15) *roboratus, ideo curationum utilitatem non* (16) *sensit,*

* *

quia

(1) Numer. 21. 6. (2) Amos 14. 4. (3) Exod. 32. 30. (4) Galat. 3. 19. (5) Psalm. 146. 3. (6) Nahum 2. 3. (7) Deut. 32. 38. (8) Psalm. 85. 13. (9) Mich. 1. 9. (10) Numer. 21. 9. (11) 2. Reg. 22. 22. (12) Ecclesiast. 7. 8. (13) Job. 2. 7. (14) Jer. 46. 11. (15) Job. 15. 25. (16) Jer. 30. 13.

Digitized by Google

quia æneum ſerpentem, Chriſtum ſcilicet in Cruce erectum; per dignos (1) *pœnitentiæ & contritionis fructus, nequaquam fidei, quo a letbalibus peccatorum morſibus ſanaretur intuitu reſpexit; ſed in Spalati Urbe, Domina* (2) *gentium, provinciarum quondam principe, debacchantis peſtilentiæ flagello uſquequaque perterritus, [& utinam eſſet ad pœnitentiam* (3) *contriſtatus!] in id curam* (4) *omnem ſubinferre perſpiciebatur, ut vel tactus manu* (5) *Domini, liveſcenti vulneri creata* (6) *de terra medicamenta exquireret, vel incolumis noxia teterrimæ peſtis effluvia ab ſe ſuisque locis quam longiſſime propulsaret. Verum poſtquam Angelus* (7) *percutiens in vaginam convertit* (8) *gladium iræ furoris* (9) *Domini, fruſtra in medicorum arte* (10) *confiſi, multiplicabunt populo* (11) *præſervationis medicamina, niſi eum ad pœnitentiam* (12) *curaverint provocandum, cum Deus medeatur* (13) *contritis corde, & ſecundum miſericordiam ſuam* (14) *viviſicet eos, qui reverſi a viis* (15) *ſuis peſſimis, ſobrie, & juſte, & (16) pie in ſanctitate, & (17) juſtitia coram ipſo omnibus diebus ſuis ſecundum* (18) *mandata ejus ambulaverint. Hinc Omnipotenti Domino ſuſcitare placuit ſpiritum* (19) *pueri ſui ad faciendas* (20) *increpationes in populis, non in ſublimitate* (21) *ſermonis, nec in doctis humanæ ſapientiæ* (22) *verbis, ſed in oſtenſione ſpiritus & virtutis: etenim quem ad evangelizandum pauperibus* (23) *mittere dignatus eſt, eum armaturam zelus* (24) *illius juſſit accipere, & linguas fratrum ſuorum a blaſphemiis potiſſimum probibere, atque ab omni iniquitate & perditione in ſemitam* (25) *mandatorum Dei ſui per pœnitentiam revocare. His itaque quamvis exili voce, ex animo tamen quam libentiſſime pro patriæ ſalute laboribus anni ſuperiore impenſis, non abs re fore putavi, ut in Illyricis per gyrum Nationibus iidem ipſi ſermones Domini, quos ex ore ſuo locutus ſum, Animarum Curatoribus in Dalmatia præcipue exiſtentibus innoteſcant: quippe qui miſſi a Domino ad paſcendum qui in* (26) *ipſis eſt gregem, eo facilius verba*

(1) Luc. 3. 8. (2) Thren. 1. 1. (3) 2. Cor. 7. 9. (4) 2. Petri 1. 5. (5) Job. 19. 21. (6) Eccleſiaſt. 38. 4. (7) 2. Reg. 24. 16. (8) 1. Paral. 21. 27. (9) Deut. 13. 17. (10) Prov. 16. 12. (11) Jer. 46. 11. (12) Thren. 2. 14. (13) Isai. 61. 1. (14) Psalm. 118. 88. (15) Baruch 2. 8. (16) Tit. 2. 12. (17) Luc. 1. 75. (18) 2. Joann. 6. (19) Dan. 13. 45. (20) Psalm. 149. 7. (21) 1. Cor. 2. 1. (22) Ibid. 1. 13. (23) Luc. 4. 18. (24) Sap. 5. 18. (25) Psalm. 118. 35. (26) 1. Petr. 5. 2.

Digitized by Google

ba vitæ (1) esurienti populo ministrare poterunt, quo promptius sub manu panem de Cælo (2) fractum, & in frustula comminutum habebunt. Sed quoniam parum omnino prodesset typis vulgare opus, quod propter ingenii tenuitatem prodire erubescit, nisi illorum auctoritate & præsidio fulciretur, qui forma (3) facti gregis ex animo, in pascuis (4) uberrimis pascunt virgam (5) hereditatis Dei nostri; Opellam hanc meam decennario pœnitentialium sermonum numero confectam, in fidem & tutelam vestram, Ecclesiarum Dalmaticarum Præsules Amplissimi, clementer excipere dignemini ad maximum Divinæ gloriæ incrementum, peccatorum conversionem, sanctificationem justorum, & in specimen obsequii erga Vos mei. Hoc mihi & Opusculo meo decori & præsidio summo fore confido, si omnium vestrum gratia & humanitate protectum, longe lateque per Dalmaticas regiones excurrerit; quod quidem non dubito quin futurum sit ut humilitati meæ addat animos ad alia molienda & capessenda in fratrum meorum Consacerdotum qualecunque subsidium. Interim vero Vobis addictum, deditum, obstrictum, Vestro, quæso, patiamini fovere patrocinio.

FA-

(1) Joann. 6. 69. (2) Ibid. v. 31. (3) 1. Pet. 5. 3. (4) Ezech. 34. 14. (5) Ter. 10. 16.

Digitized by Google

FABIANUS BLASCOVICH

Miseratione Divina, & S. Apostolicæ Sedis Gratia Episcopus Macaren., Narentinus, Vergoracen., & Imothen. &c.

ILlyricum Opus M. S., cui titulus: *Decem Pœnitentiales Sermones*, Auctore Adm. Rev. Joanne Josepho Macaren. Presbytero Com. Paulovich Lucich J. U. D., & Pro-Vicario Nostro Generali, typis vulgari posse concedimus, si ita iis, ad quos spect at, videbitur; dummodo per Adm. RR. Patrem Fratrem Lectorem Jubilatum Antonium Perich Nostrum Theologum &c., & Georgium Paschalem Comit: Cadcich Philosophiæ ac Sac. Theologiæ Doctorem, hujusque Nostræ Cathedralis Ecclesiæ Mansionarium, diligenter perpensum, probatumque, nihil Fidei, bonisque moribus contrarium contineat. In quorum &c.

Dat. Macarschæ ex Episc. Cancel. die IV. Maji 1785.

Fabianus Episcopus.

Loco Sigilli

Jo. Vincentius Benevoli V. A. Not. ad Acta Episcopalia deputatus.

JUssu Illustrissimi, ac Reverendissimi Domini Domini FABIANI BLASCOVICH Episcopi Macaren. attente perlegi Illyricum M. S Opus cui titulus: *Decem Pœnitentiales Sermones*, decem quidem numero, sed reipsa triginta, nihilque in eo reperi, quod fidei, bonisque moribus adversetur; immo populari eloquentia peraccommodata sacræ Scripturæ exempla exornatum, potentissima verbi Dei jacula ad expugnandum corda peccatorum, præsertim vero ad coercendam blasphemantium linguam in se continere; ac proinde dignum quod per Illyricas regiones evangelizetur, sentio.

Datum Macharschæ in Conventu S. Mariæ 18. Maji 1785.

Ego Fr. Antonius Perich O. M. Obs. S. Theologiæ Lector Jubilatus, Studiorum Præfectus, & Theologus Episcopalis.

ILlyricum Opus M. S., cui titulus: *Decem Pœnitentiales Sermones* sedulo expendi jubente Illmo, ac Rmo D. D. FABIANO BLASCOVICH Episcopo Macaren., nihilque in illo animadverti, quod vel Catholicæ Ecclesiæ doctrinæ, vel Christianæ pietati adversari videri queat; quin immo maximæ Fidelium utilitati, Animarumque saluti satis accomodatum arbitror.

Dat. Macarschæ die 14. Maji 1785.

Ego Mansionarius Georgius Paschalis Cadcich Philosoph., ac S. Theologiæ Doctor.

Anco-

Digitized by Google

Ancona 15. Augusti 1785.

Adm. RR. PP. Lectores Lucas Dropuglich de Jezero, & Augustinus de Travnik Ord. Min. Observantium in Conventu S. Francisci ad Altum hujus Civitatis videant, & referant.

Fr. Stephanus Sapellani Pro-Vicarius S. Officii Anconæ.

SUperiorum mandatis ut morem geram, vigilanter perlegi, atque omni qua potui diligentia Opus M. S. Illyrico idiomate percurri, cui titulus est: *Decem Pœnitentiales Sermones*, in quo nedum nil Fidei Catholicæ, bonisque moribus in oppositum offenditur, sed Opus hocce egregium præterea eruditionem, ac doctrinam aliorum Auctorum complectens, Patrum, Conciliorum, Scripturæque testimoniis ornatum; & demum claritate maxima scriptum est, ut credentes doctrina hac perlecta vel audita, ab injuriosis Deo, Sanctisque conviciis se abstinere debere maxime opinor; ideo Typis id mandari posse censeo, si iis ad quos pertinet ita videbitur. In quorum &c.

Datum in Conventu S. Francisci Anconæ ad Altum die 6. Nov. Anni 1785.

Ita est Fr. Lucas Dropuglich de Jezero Ord. Min. Observ. Philosophiæ Professor, ac Concionator, Manu propria.

COmmissioni, mandatoque promptè, & sedulo inhærendo Superiorum attente perlegi, & diligenter consideravi Opus Illyricum, cui titulus: *Decem Pœnitentiales Sermones*, in quo, cum nihil contra orthodoxam Catholicamque Fidem, aut contra bonos mores invenerim, immo cum sit Opus verè pium, verè doctum, plenumque Sacris eruditionibus, & piis monitis, ac documentis adornatum; dignum propterea ut in lucem edi posse censeo, si ita iis ad quos pertinet videbitur.

Datum Anconæ in Conventu S. Francisci ad Altum hac die 15. Nov. 1785.

Ita est. F. Augustinus de Travnik O. M. Obs. Lector, Concionator, & Confessarius Illyricus, Manu propria.

Die 12. Septembris 1785.

Attentis supradictis Relationibus

IMPRIMATUR

Fr. Stephanus Sapellani Pro-Vicarius S. Officii Anconæ.

Digitized by Google

KAZALO RAZGOVORAA SVIJU.

I. Varhu ispraznosti svita. - - - Na listu 1
II. Uzbugegne na pokoru. - - - - - 13
III. Naçin çignegna pokòre. - - - - - 24
IV. Stid i strah na ispovidi pridobiven. - - - 37
V. Skoda, i lik mislii grisni. - - - - 52
VI. Oçi tilesne pokorene. - - - - - 64
VII. Stóje psost, kolikoje texak grih, i uzrok i naçin za nepsovati. - - - - - - - 79
VIII. Psost od neizreçene pogarde Bogu ; od pritexke skode psovaoczu. - - - - - - - 92
IX. Tomaçise opaçina psosti, i pokazivase duxnost posvistjegna psovaoczaa. - - - - - - - 108
X. Prinosese uzroczi, i skoda povrachiagna na grije, s' prilagagnem likoviti naukaa za vise nesagrisiti - - 126

Digitized by Google RAZ-

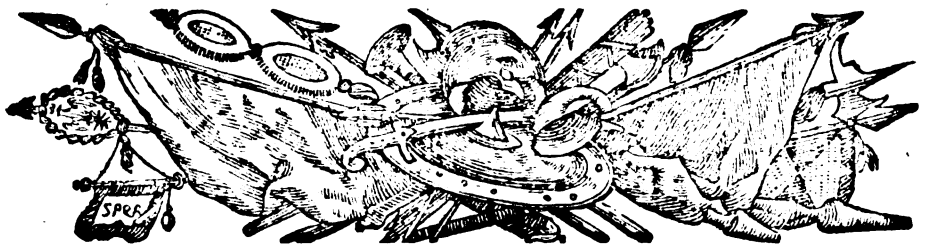

RAZGOVOR I.

VARÛ ISPRAZNOSTI SVITA.

Ispraznoſt iſpraznoſtii, i ſvaſu iſpraznoſt.
Czarkovgnak na poglav. 1.

JEſili vech zapoznao nevoglni ludi çoviçe, ſtoje ovì himbeni ſvit? Gdiſu ſada raskosja proſaſta, gdiſu uxivagna, gdiſu igre, gdiſu naslagegna? Sveje proslo, ſveje dovarſilo, ſveſe jeſt razçinilo. A ſarcze tvoje, kojeſi doſad lepio naſititi s' izpraznim ſtvarima vrimenitim, kako ſtoji? Jeli poçem doſtighnulo ſvoj poçitak? Ahjme! Smutgnu, nemir, skonçagne, ſtrah, grizodusje kroz iſti tvoj obraz razgledam; a tuga i çemer iznutreni tolikoteje pridobijo, da neznas kuda s' glavom udaras. Ovoje, ovo plachia, Sliſaoczi moji pridraghi, koju ſvit podaje ſvakomu onomu kojiga sluxi. Nejakaje ſnaga gnegova, laxglivaſu obetagna, plachiaje vrimenita; i ſva bogaſtva ſvita i veliçanſtva u jedan ças vrimena prikazujuſe, a u drughi ſmagnkajuſe i dovarſuju. Riçi, i dogagiaj Salamuna primudroga ovu iſtinu potvargiuju: „ Ispraznoſt iſpraznoſtii, i ſvaſu iſpraznoſt“, kako u napridovagnu razgovora naſega na dughglie biti rechie iſtumaçeno. Megiuto, Sliſaoczi, uzagite s' miſgliu vaſom na planinu onu vele viſoku kod Jeruzolima, s' koje ſotona prikaza Spaſitegliu naſemu ſve kraglievine ſvita. Upravite ſada i vi jedan pogled i na deſnu, i na livu; i vidichiete je-

Digitized by Google

dan dobar dijo ſvita u lipoti, u veliçanſtvu, i u bogaſtvu. Ovde u iſti ças znajte, da vigegne ſve raskoſno dovarſi jurve; jer kako piſe S. Luka u Evangegliu, za jedini jedan ças vrimena ſva reçena biſe od ſotone Iſukarſtu ukazana. A zaſto ikad ſvitovna ukazujuſe ſamo za jedan ças vrimena? Za nas uvixbati, odgovara Ambrox S., koji tumaçi, da zato u jedan vrimeniti ças zemaglska ukazujuſe, jer u jedan ças vrimena ſva ova i prolaze. Odczipite dakle ſarcze vaſe od himbenoga ſvita Karſchiani; parvo: jer ſve ſto ſvit prikaziva jeſt iſpraznoſt; drugo: jer tugu i xaloſt uzrokoje; trechie: jer ſve pribarzo prolazi. Ovoje ſtoſam doſao jutros vami prikazati, iſchiuchi najparvo slavu Boxju, a paka i vaſe vikoviçgne ſpaſegne.

A ſada od tkoga ikad çekati, od tkogali proſiti imadem pomoch u priſvetomu ovomu Apoſtolskomu dilovagnu, negoli od tebe, Priçiſta Divicze, i Bogorodicze prislavna? Ti moj tamni razum proſvitli, ti ſarcze raxexi, ti uſta oçiſti, ti slaboſt pokripi ſvaki krat, kada ſtupim na ovo S. miſto; za da doſtojno prikaxujuchi riç, kojuſi ti u priçiſtoj utrobi tvojoj zaçela, doſtighnem po utoçiſchiu tvomu ſpaſegne viçgne moje, i ſvih oni, kojime budu pomgnivo, bogogliubno, i koriſtno sluſati. Amen.

I. Kadagod u ovomu pripovidagnu ſvit ſpomenem, od onoga ſvita razumite, Sliſaoczi, daſe govori, gdiſe iſchiu dobra vrimenita, naslagegna ſmradna, laxgliva veliçanſtva; gdi oholoſt, bludnoſt, oſveta, pſoſt, kamata, lupeſtvo, nevira, i ſvaka druga zlochia i opaçina jeſtſe ukopitila; gdiſe Iſukarſt, i ſveti zakon gnegov po vas dan pogargiva, gdiſe za duſu nemari, gdiſe tlaçi Bog, vira, i ſveti Sakramenti: u jednu riç ſvitu onomu beſidiſe, od kojega na S. Karſtegnu ſviſe odrekoſte, i zakleſte, dachiete vazda na gnega marziti, harvatiſe protiva gnemu, i s' gnim rabreno boj biti brez priſtanka. Ovo dobro uglavivſi, za dua uzroka ja razmiſgliam, daje ſve iſpraznoſt ſtoſe na ſvitu naodi. Parvi uzrok jeſt, jer nijedna ſtvar, kojaje na ſvitu, çovika nemore naſititi; drughi uzrok jeſt, jer puno ſvit ſvakomu obichia, pak napokon ſvak oſtaje privaren.

I daje iſtina, da ſvit çoviçje ſarcze naſititi nemore, zadoſtabi bilo promisliti, da Boga uxivati buduchi jedina ſvarha, za koju çovik bi ſtvoren, nijedna druga ſtvar ſarcze gnegovo naſititi nemore, izvan ſami jedan Bog: „ Naſitichiuſe, kadaſe ukaxe slava

„ tvo-

Digitized by Google

„ tvoja“. Po iſti naçin zovuchi Jeremia, daje ovi ſvit miſto xege, a S. Aguſtin, daje miſto od ſvake potribe; podpuno moglobiſe zapoznati, da za prineſene razloghe ſarcze çoviçje ſvit naſiti nemore. Razlog jeſt, jer nauçitegl Angeoski Toma S. govori, da ſamo neizmirno dobro napuniti more pravoga uxivagna i blaxenſtva duſu çoviçju, koja vridna buduchi ſauzeti ſtvari neizmirne, pokoja i uxivagna podpuna nachi nemore u nijednomu vrimenitomu naſlagegnu radi nepodobnoſti, koja prolazi megiu dobrima ſvitovnim nenaſitnim, i polepom neizmirnom duſe çoviçje. Sto da laſnije doſeghnete, proczinite malo Amana parvoga plemichia i vitnika kraglia Aſuera. Uzviſuje Amana Aſuer, i çiniga najparvim i najvechim poglaviczom ſvega kraglieſtva ſvoga. Svi oſtali Poglavicze klagnajuſe Amanu, i podlagajuſe pod obranu gnegovu. Aſuer kragl Amana pohodi, çaſt ſvoju kraglicza Eſter prama Amanu s' plemenitim ſobetom pokaziva: kudaſegod Aman okrichie, ſvuda za gnim priplazi najizvarſitija kita druſtva goſpoſkoga; kudagod Aman prolazi, ſvuda prid gnim ſvak prighiba kolina, ſvakmuſe klagna do czarne zemglie, i u Amanu razgleda poçetak ſvake ſvoje ili çeſtitoſti, ili neſrichie, Ovoje ſve, Sliſaoczi, ſto najvechie ſvit Amanu moxe dati. Sada upitajte malo Amana, jeli ſito i zadovoglno u ſvemu ovomu ſarcze gnegovo? Ako jednim çaſom prislonite uſi vaſe na vrata potajnoga Amanova pribivaliſta, çuchiete, gdi posli iskazagna ſvi izbrojeni ſvoji veliçanſtvaa i naslagegnaa, vas neveſeo, vas raztuxen i oxaloſtjen jadaſe prid ſvojim priateglima, i prid Zarom zaruçniczom, i govori, da za niſto czini ſve ſto imade i uxiva.

Sliſaoczi moji pridraghi, iſtinitoje ovo Amanovo izuſtjegne, premda od gnega izreçeno ne za proslaviti Boga s' iſtinom, negoli za iskaditi jid, i iſtumaçiti zaçetu oſvetu u ſarczu ſvomu protiva ſiromau Mardokeu, koji neklizaſe prid Amanom, kako ſvi oſtali; radi çeſa na ſmartnu ſarditoſt uzbudivſi Amana protiva ſebi, bi uzrok Mardokeo, da Aman neote reçe iſtinu, i iſpovidi iſpraznoſt dobaraa ſvitovni, koja polepu ſarcza çoviçjega iſpuniti nemogu. I za potvargegne ove iſtine, evovam ſvidoçanſtvo iſtoga Sina Boxiega, koji viſechi pribiven na darvu Krixa za ſpaſegne i odkupgliegne ſvita, posli podneſeni mukaa i pogardaa, na raſtanku Duſe blaxene s' martaçkim ſvetim tilom gnegovim, hoti izuſtiti ovu zlamenitu riç *medjam*, za nas nauçiti, da ſvit jeſt miſto

Digitized by Google

ſto xege, kako prorokova Jeremia, gdi nije nikako moguchie xegiu çoviçanskoga ſarcza s' iſpraznim ſvitovnim ſtvarima zagaſiti. Ni czinite, Sliſaoczi, daſe varam u ovomu tumaçegnu; jer Ruberto Opat raſmizgliajuchi xegiu otajſtvenu Iſukarſtovu, reçe, da xegiajuchi izdahnu Spaſitegl ſvita za nas nauçiti, da ſtvari nejma na ſvitu, kojabi mogla xegiu çoviçanskoga ſarcza zagaſiti. Ako dakle nevoglni ſvit nejma ni jedine jedne kapglie vode za naſega ſarcza xegiu zagaſiti, ponovimo, Sliſaoczi, s' Aguſtinom S., iſpovidajuchi ovde oçito, da ſvit miſto iſpraznoſti, jeſt puno ſvake potribe.

Nevirujeli tko paka ni Iſukarſtu, ni Aguſtinu, ni Rubertu, ni meni ako i nedoſtojnomu pokliſaru gnegovu? Neka upita malo onoga ſina razaſipaocza: i ſto ni Iſukarſtu, kojega jurve ſvit nepozna, ni pokliſarom gnegovim nekti virovati, vidichie oçito, daſeje ſve u ſinu od razaſutja iziſtinilo. Odigliujeſe ovi nevoglni ſin od otcza ſvoga, i prilagaſe k' opakomu ſvitu za kuſati ſvoju ſrichiu. Poçe dakle ſluxiti ſvitu: i u malo vrimena uxivajuchi naslagegna i u veſegliu dobro vrime provodechi, budalaſto razaſu ſve bogaſtvo, kojemu na dio podao biaſe otacz gnegov. Biliſte virovali? S' obiçajnom plachiom ſvit poçe zapoznavati virnoga slugu ſvoga. Znateli kojumu plachiu poçe davati? Svidoçi S. Evangeglie, dokazujuchi, da poçe proſiti. Etoti plachia, neſrichgnaçe; uxivaj ſada ſtoſi naſao. Ali ſve ovde nedoſpiva. Za od glada, i pripukloga ſivotignſtva nepoghinuti, ige vas odarpan u aglina, a u obrazu potamnio, dvoriti jednoga ſeglianina, kojiga ndigl çini za paſtira praſaczaa. Oh goſposke plemenite zamine! Pria ſin bijaſe otcza izvarſita, i otcza plemichia; a ſadje paſtir od toliko ubargliani ſvignda. Poslusajte ſtomuſe jos dogagia: posli toliko virne sluxbe, koju uçini ſvitu, xeglian bijaſe u gladu ſvomu pritexkomu naſuti ſvoj tarbu oni xegliudaa, koje praſczi grizu; a nikomuji nedavaſe. Razaſipaocz ſin neſrichni, ſto magne i nevridnije od xegliudaa mogaſe na ſvitu zaxeliti? I ſaſvim tizim neſtaje na ſvitu i xegliudaa iſti, kada jedan, koji sluxi ſvitu, proſi od gnega, daga s' xegliudima naſiti.

Obiçavaſe Ceſar Rimski Caligola za porugagne goſtaa, napugnati ſve tarpeze s' xivim prilikam ſvake varſte jizbinaa, koje ſamo gniovim oçima ugagiajuchi, uzbugene od xeglie i glada çignaju, daſe goſti s' oçima punim, a s' praznim tarbuom povrate k' ſvojim kuchiam. S' iſtom ovom propaſtju Ceſara Caligole ſvitſe slu-

Digitized by Google

ſe sluxi, Karſchiani: jer ſva dobra ſvita i naslagegna drugo niſu nego dim, vitar, i iſpraznoſt, koja ugagia za malo çaſaa vrimena brezrednim naſim polepam, a ſarcze naſe naſititi nikad nemogu. I daje ovo iſtina, nu poslusajte jednu lipu priliku, koju vadim iz Piſma S. Udubokomu snu ſpavaſe jednu noch Faraun kragl od Egipta, i kroz ſan çignaſemuſe daſe naodjaſe kod rike Nila, od kuda vigiaſe izoditi ſedam pritili kravaa, koje paſiaju u okolo ſtojechim livadnim blatinam. Ovo vigegne puno razveſeli Faraona, jer zlamenovaſe ſedam godiſtaa ſvake obilnoſti, i uzmnoxagna ploda zemaglskoga u kraglieſtvu gnegovu. Ali u xaloſt i ſarçenu pritexku tugu udigl zatim okrenuſe ſve veſeglie Faraunovo, zabuduchi da vigiaſe gdi na ono ſedam pritili kravaa uſtupicze naſarchiaſe drughi ſedam odvech marſavi, i malo da ne poſve skonçani, koje od velika glada uſilovane, naskoçiſe ono ſedam pritili, i ſveji proxdriſe. Sada posli negoſe toliko naſitiſe, ſvi vi czinite, da opritiliſe vechie nego parve: ali nu çuda! Kaxe Piſmo S., da paçe nijedan bilig od ſitoſti nepoladoſe; i da marſave i okipgliene, kako i pria, jedvaſe mogaju mizati.

A ſto ikad, Sliſaoczi, ſto ikad prikaziva ovi ſan Faraunov, negoli jedan iſpis pravi ſvi dobaraa ſvita ovoga iſpraznoga? Sedam kravaa pritili zlamenuje bogaſtva, goſpoſtva, veliçanſtva, i naslagegna: a ſedam kravaa marſavi i gladni xivaje prilika gliudii ſvita ovoga, koji iſchiu naſititi ſvoje gladne polepe, niki s' pſoſtima, niki, s' kamatam, niki s' bludnoſtiu piki s' oſvetom, niki s' oholoſtju, niki s' nenavidoſtju. Posli paka negoſu doſtighnuli ſto xeliſe, oſtajuli poçem naſichieni? Ah! neoſtaju, neoſtaju: i tolikoje ovo iſtina, da posli onoga kriva dobitka vidiſe kamatnik ſve to viſe napridovati u ſvojim kamatam; posli onoga dila neçiſtoga vidiſe bludnik, vidiſe bludnicza ſve to viſe sliditi u ſmradnim neçiſtochiam; posli oni pſoſtiju vidiſe i çuje pſovaocz sliditi, i pſoſti rigati po karçmam, i po bikariam; i tako reczite od oſtali. Ali ſto ja ovde vrime gubim brojechi kamatnike, pſovaocze, bludnike, nenavidglivcze, i oſtale, kada, more biti, da niſu ni dosli slusati riç Boxiu? Vi, vi iſti Sliſaoczi, kojiſe ovde ſada naodite, vi ſvidoczi morete biti, i doiſtiniti ſto govorim. Nijeli ſada poçem kojigod megiu vami, koji s' ovu ſtranu dvaeſt godinaa çiçaſe u ſvakoj tiſnochi i uboſtvu; a ſada ſarcze gnegovo razczualoſe jeſt u ſvakoj obilnoſti, i bogaſtvu? Nu, ako-

ſe ov-

Digitized by Google

ſe ovde naodis Karſchianine, reczimi, jeliti ugodno to ſtagne ſadaſgne? Jeliſe poſrichi naſitilo tvoje ſarcze? Ah! çujem gdi uzdiſes; vidim kudaſi napra; znadem ſto mislis. Lepis ſve ſtoje vechie; iſchies ſve ſtoje koriſnije; naſtojis oſvojiti ſve ſtoje plemenitije i boglie. A zaſto? Jer ſvit ſarcze çoviçje naſititi nemore. Zato i Amon ſardito tira od ſebe Tamarſeſtru ſvoju posli nego s' gnom ſagriſi; jer s' rodoſguarnom nakaznom bludnoſtju nemoxe zadovogliti podpuno priſmradnoj ſvojoj polepi: zato i Gezi razbagliaſe posli nego primi darove Namanove; jerga xeglia ſteghnu jos vechie imati: zato i Akab u malo od xaloſti neczarknu, posli nego nemoxe imati mali vinograd ſiromaa Nabota; jer poveden za baſtinam, nemoze napuniti brezdajnu jamu nenaſitnoga ſvoga ſarcza ſa ſvim proſtorinam ſvega kraglieſtva Izraelskoga.

Doſada çuſte, da ſvitovna naſititi nemogu: ſada posluſajte, kako ſvit puno ſvakomu obichia, pak napokon ſvak oſtaje od ſvita privaren. I oſtaviſi na ſtranu ſve drughe razloghe, kojebivam mogao ſad ovde priniti, naslonichiu ovu iſtinu na ſamo Piſmo S., u kojemu ſtijuſe varu ovoga mnoghi dogagiaji priplemeniti. Iz megiu oſtali nu posluſajte ſtoſe Davidu dogagia. Obſidnut od ſvoji nepriategliaa Filiſteaa Kragl Saul, neznadiaſe na koji naçin oſloboditiſe od ruku gniovi, nenaodechiſe u ſvoj Vojſczi Izraelskoj jednoga, kojibi mogao na mejdan izachi, i skarſiti oholoſt ponoſitoga Goliata. Saul dakle ſto çini? Za neizgubiti ſebe i ſvoje kraglieſtvo, obichia ſvoju parvorogenu chier Merob za zaruçniczu onomu, kojibi rabreno porazio ſtraovitoga Goliata. David mladich vridan, priſtao, i pur oghgna i jakoſti, çuvſi obetagne, koje Saul bijaſe uçinio, i promiſgliajuchi koliko velika ſrichia gnegabi dopala, kadabiſe prigodilo, dabi on ovako zadobitno junaſtvo dovarſio; veſelo tarçe, prachizu napravglia, ſtine izabira, Goliata hitro ſrita, i s' parvom ſtinom proſtrivſiga na zemgliu na po martva, glavumu napokon odvali. Oh junaſtva izvarſita! Oh ſrichie i çeſtitoſti Davidove privelike! Sada David od paſtira izachi imade jedan veliki poglavicza, zabuduchi da chier jednoga kraglia obetanamuje za xenu. Ovoje bilo obetagne Saulovo, Sliſaoczi, i ovakoſe imadiaſe pravo dogoditi. Ali ſto? Merob chier parvorogena Saulova dajeſe za zaruzniczu nikomu po imenu Adrielu: a ſiroma David, kojiſe ufaſe ſtagne prominuti, oſtade privaren. Saul, himbeni ſvit laxglivi, Sliſaoczi, obichia ſvoju chier, tojeſt naslage-

gna

Digitized by Google

gna, veliçanſtva, i bogaſtva vrimenita Davidu mladichiu, ochiu rechi, ludomu çoviku, koji za doſtignuti ſtomu ſvit obichia, nepraſchia ni trudu, ni znoju, ſanuvſi radi ſvegerni mislii, tako da vechie krat poſtavglia na poghibio i duſu, i tilo. A paka ſtomuſe dogagia? Ono iſto ſto i Davidu: jer kako Saul puno obeta Davidu, pakga privari; tako i ſvit nevoglnomu çoviku puno ſvakomu obichia, a kad vrime priſtupi daſe iſpune obetagna, tada ſvit s' poganom nevirnoſtju vara.

Ali ni David nebi ſam privaren: 549. godinaa pria privaren oſtade i Jakov Patriarka. Sedam godinaa gliubeznive i trudne sluxbe uçini Labanu Jakov za doſtignuti za ſvoju zaruçniczu veoma xeglnu lipu Rakelu. U ſrid znojni karvavi trudaa naogiaſe Jakov jedino oblaxagne ſpomignuchiſe çeſtokrat, da plachia gnegova ſva ſtaſe u obetanoj lipoj Rakeli. Taka bijaſe pogodba Jakovglieva s' Labanom, i tako u kripoſt obetagna imadiaſese dogoditi. Dogodiliſe paka? Nu poslusajte ſto Laban çini. Namiſto iſpuniti kolikoſe bijaſe pogodio, nevirno slaga; a ſiroma Jakov posli ufagna, i toliki trudaa oſtade privaren, jer Laban Rakelu bijaſe obetao, pak Liu podmetnu, a privareni Jakov u jutro od ſna probudivſiſe, namiſto lipe Rakele oſitiſe daſe naogiaſe kod gnega nagardna karmeglioka Lia. Oh kolike, i kolike ſvit vara, kako i Laban privari Jakova! Ovako privari jednoga Amaſu, koji namiſto pozdravi gliubeznive, i czelova Joabova, primi nox u bok nemilo od Joaba zadiven, a czriva na zemgliu neſtrichian iſtoçi. Ovako privari jednoga Oloferna, koji namiſto krune i kragliestva, kogamu ſvit obichiaſe, glavu izgubi pod iſtim ſvojim çadorom. Ovako privari jednoga Amona, koji namiſto uxivati ſopre, i veſeglia, u ſrid gozbe, i za iſtom tarpezom umri izboden od toliko noxaa. Ovako privari jednoga Zambri, koji namiſto raſtapagna u putenim ſmardechim naslagegnima, oſta ubiven u krilu iſte gnegove draghe Kabi. Ovako privari jednoga Abſaluna, koji namiſto krune kojamuſe ſaviaſe, xivot izgubi izboden s' kopjem, i o dubu obiſen. Eh Sliſaoczi! ovako ſvit naſtoji i vaſprivariti. Za odczipitvas od sluxbe Boxie, obichiavam i bogaſtva, i veliçanſtva, i naslagegna; kojemu ako po neſrichi imalo povirujete, oſtachiete poſve privareni, govorechi Piſmo S. „ Niſta nenagioſe „ ſvi gliudi bogaſtva u ruku ſvoji “. Ako dakle ſvit himbeni ni more naſititi ſarcze çoviçje, ni s' virnoſtju na obetagna odgovoriti; vagliade rechi

Digitized by Google

chi, i iſtinito iſpoviditi, da ſve ſto ſvit prikaziva; jeſt iſpraznoſt.

II. Izvidimo ſada malo, jeli iſtina, da ſvit, i ſtvari gnegove tugu ixaloſt uzrokuju. I premda biſtro izgovara Piſmo S., da ſvaka na ſvitu poragiaju obnevogliegne duha; niſta nemagne za s' oſtalim na dughglie neprohoditi, zadoſtamije jednoga bogatcza upitati, koje veſeglie, kojuli radoſt provodi u ſakupgliegnu blaga ſvoga: i namiſto bogatcza ujem gdimi odgovara medeni Bernardo S., da jaho bogatczu u ſticzagnu; jaho u poſidovagnu; jaho u izgubgliegnu: jaho u ſticzagnu, jer s' karvavim znojem blago prikupglia; jaho u poſidovagnu, jer s' predagnem nepriſtajnim od izgubgliegna ſvoga blaga, blago uzdarxechi, tajiga i ſakriva; jaho u izgubgliegnu blaga, jer guberchiga, radoſti ni veſeglia viſe nenaodi, negoli skonçajeſe mislechiſe kakochie opet blago ſtechi. Stofamgod ja ovde od bogatcza tughe i xaloſti prinio, to vi Sliſaoczi, priloxite k' ſvima oſtalim, koji ſvitovna xudechi, namiſto uxivagna i radoſti, skonçajuſe brez priſtanka, i tugu provode. I dojſto ako dobro promislimo, u ovomu zapoznachiemo upravu oſobitoga provigegna Boxiega; koje zato ſva naslagegna, ſva veliçanſtva, i ſva druga ſvitovna uxivagna s' gorkoſtju, i s' çemerom napuni, za ſarcze çoviçje od ſvita odbiti, i k' ſebiga priteghnuti. Biſtrije jos ovi nauk prikaziva jedan dogagiaj Piſma S. Za czili 215. godinaa puk Izraelski ſuxagnſtvo podneſe u Egiptu: i premda zvaſese i bijaſe puk izabrani, i pridraghi Bogu velikomu od Izraela; ſaſvim tizim za ſve vrime reçenoga gnegova ſuxagnſtva brez priſtanka u Egiptu proghnat, iznemoxen bi s' trudom, naparchien bi s' verugam, izragnen bi s' udarczima, okupan bi vas u znoju i u karvi ſvakojaki protivſtinaa i nemiloſtivoſtii. A znateli zaſto? Jer po tumaçegnu primudroga Origena, s' tugam i s' nedoskuticzam ſvakojakim obaſtri Izraelichiane Bog gniov, za da po neſrichi u Egipske obilnoſti meſa, i kapule zagliubivſiſe, nepriveſte gnima ſarcze u Egiptu. Iſtoſe i nami, Sliſaoczi, u ſuxagnſtvu umarloga ovoga ſvita dogagia. Sveje çemer, ſveje tuga, ſveje xaloſt, ſveje gorçilom omazano ſtogod na ovomu ſvitu ugodna i sladka okuſamo.

Nami ſve inaçije zgagiaſe, rechiemi niki, jer mi od pria biliſmo firomaſi, a ſadſe naodimo u dobru ſtagnu: od pria uxivalismo jedno naslagegne, a ſada plovimo u tolikim: od pria biliſmo ribari, i texaczi, a ſadaſmo çeſtiti targovczi, i goſpoda poglavita.

Digitized by Google

ta. Cujuchi ja vaſe govoregne, Sliſaoczi, naodimſe vus ſmeten i izgubglien, niti znadem ſtobi mogao protiva razloxegnu vaſemu priniti. Ali nu moje ſrichie! Kragl Salamun ſad prikazivaſe prid oçi pameti moje: i prem daga vidim uzviſena na priſtogliu Davida otcza gnegova; çinimiſe niſta nemagne daje u obrazu vas ſmuchien, a u ſarczu od xaloſti i tughe vas pridobiven. Negubiſe ſvitla kruno: ſtoje ta zlovoglnoſt? ſtoje ta tuga, kojateje napopala? Jedatije blaga pomagnkalo? ne dojſteojer ſvake godine dviſta i çetardeſet ſtotinaa tiſuchiaa ſami Aracaa ſakupgliaſe u tvoju aznu, izvan ovo ſtoo i dvadeſet ſtotinaa tiſuchiaa, ſtoti baczaju rude od Ofira. Jeda neznas poçem, da triſta ſtotinaa tiſuchiaa ſama ſuvoga zlata, izvan oſtaloga blaga, imades za ſagraditi Tempao velikomu Bogu? Jedaſiſe priſtraſio, i predas od kojega kraglia tvoga mejaſnika? Ne dojſto: jer ſvi kragli od Sirie, i od Idumee, i od Damaska neopiruſe tvomu mogujſtvu, negoli povoglno tvojoj jakoſti podlagajuſe. Jeda poçem od vitnikaa potribu imades, a nachi nemores u tkogabiſe ti mogao pouzdati? Ne dojſto: jer mudroſti tvojoj pridubokoj na ſvitu nejma prilike, zabuduchi da izvan tolizi Boxanſtveni Knigaa, kojeſi upiſao, varu ſame naravske mudroſti sloxiofi drughi oſam tiſuchiaa. Jeda poçem potribu imades od ſvake varſte naslagegnaa, i veſegliaa? Ne dojſto: jerbo te vidim obaſtarta od ſedam ſtotinaa tvoji kragliczaa, i od drughi triſta izvagnski xenaa, koje s' lipotom, s' igrom, i s' pivagnem prislatkim mogu razveſeliti tvoje raztuxeno ſarcze. Niſta dakle pomochi nemogu dati tebi, ni razveſeliti tebe u tolikoj tuzi, i xaloſti ſva reçena veliçanſtva, ſva bogaſtva, ſva veſeglia, ſva naslagegna? Nemogu niſta, nemogu, odgovara Salamun raztuxeni; jer u ſvima izbrojenim ugodnoſtima vidioſam iſpraznoſt, i namiſto pokoja i uxivagna proveoſam i provodim tugu i xaloſt neizreçenu. Iſti ovi odgovor Salamuna primudroga i ja vami dajem: vami reko, koji namiſto veſeglia, radoſti, i uxivagna ſvitovgna, jurve podnoſite ſvaku tugu, jurve probavgliate ſvaku xaloſt i çemer prigorki; jer znajte, da ſvit ſada sluxiſe s' iſtom propaſtju za privaritivas, s' kojom i vrag pakleni sluxioſe jeſt onda, kada Evu privari. Posluſajte pomgnivo.

Jedan mudri tumaçitegl Piſma S. razmiſglia, da u tri krat Eva pogleda onu jabuku priçemernu, s' kojom nas nevoglne ſve otrova. Parvi krat pogleda, kada zabrani Goſpodin Bog okuſiti od

Digitized by Google

onoga vochia. Pogleda drughi krat, kadaje vrag privari, i prighnu za da okusi od vochia zabragnenoga. Napokon trechi krat pogleda, posli nego proxdri zalogaj oni priotrovni. Na parvi pogled neuçinise Evi vochie ni lipo, ni grubo. Na drughi pogled ukazajojse vochie mnogo lipo i ugodno. Ali na trechi pogled çignasejojse, kako u sebi i bijase posli boxanstvene zabrane, vochie prigorko, vochie prigrubo, vochie prinakazno. Tada Evu tuga napopade, i xalost obuja, kada dostighnu sto xegliase. Tadachie i tebe, Karschianine, karschianko, svaka tuga i xalost napopadnuti, kada budes dostighnuti sto sada u svita poganoga prosis. Radi toga odvarzise od svita ludi çoviçe, slipa xenska glavo. Vidiosi jurve i razumio, da sve sto svit prikaziva, jest ispraznost, i da tugu i xalost uzrokuje. Stoti prudi, tuxni i xalosni karschianine, da okusis malo meda svitovni naslagegnaa, ako s' istim medom proxdires tvoju smart i nesrichiu vikovitu, kakose dogodi i Jonati koji jer okusi malo meda zabragnena od Saula otcza svoga, bi na smart osugen. Pazi dakle, date svit neprivari, kako vara onamo u Pugli planina Vesuvio okolostojechie puke, koji videchi po okolisu Vesuvia lipe zelene pase, i obilnost svakoga zemaglskoga ploda, vechie krat dosada odilisu naselitise kod planine reene: paka stobise do godilo? Iznenada raspuk nuobise Vesuvio, i poceobi righati lug, paklinu, sumper, i oghagn, kojbi sve u nisto obratio. Karschianine, karschianko, pazise varlo dobro, da i tebe svit na isti ovi naçin neprivari. Akosise k' svitu bijo priluçio, odreczigase opet sada, kakosigase bijo odrekao na S. Karstegnu. Neischi veliçanstva, ostavi bogastva, neuxivaj naslagegna, kojasu sva ispraznost, sva çemer, sva jedno nista Ostavi zato sve ono sliditi, stochieti biti jadno kada dostighnes.

III. Za odvarchise posve od svita nije zadosta svakomu zapoznati, da sve sto svit obichia, jest ispraznos, i da tugu uzrokuje: od potribeje od vise viditi, da sve sto ua svitu naodise, pribarzo dovarsiva i prolazi'. Daje nauk S. Augustin, da na tri naçina pogledatise mogu sve ove stvari svitovne. Moguse gledati s' okom razuma, i tadase poznaje ispraznost svita: moguse gledati s' okom tilesnim, i tadase tuga, i xalost podnosi, koju sarczu çoviçjemu svitovna dobra zadaju: moguse napokon viditi s' okom vire svete, koja kadase gledaju na ovi naçin, tada samo istinito i podpuno zapoznajese, dasu nista, i da pribarzo prolazechi kriposnose potlaçiti ima-

Digitized by Google

ti imadu . S' okom vire ſvete katoliçanske i ja xelim , Sliſaoczi , da i vi himbeni ovi ſvit i ſve iſpraznoſti gnegove razgledate , i proczinite . I za da morete lasnije doſeghnuti koliko barzo ſve ſvita iſpraznoſti dovarſuju , poslusajte dva lipa razloga , oba kratka, i oba izvagena iz Piſina S. , koje ſvak laſno more razumiti . Stvarajuchi zemaglski okolis Svemoguchi Bog , na parvomu liſtu kgnigaa Naroda , Mojsija piſaocz iſti kgnigaa u dokazagnu kojega çini , veçer i noch pria ſpomigne , nego danpaka malo zatim imenujuchi poglavite ſtvari ſtvorene , govori , da nike od ovi , kako nebo , ſvitloſt , ſuncze , miſecz , zvizde , i druga Bog iſti ſatvori ; a nika naredi , da zemglia , i vode iz ſebe izvedu . Ako upitate , za koju ſvarhu i uzrok Piſmo S. pria imenuje noch nego dan , kada noch za dnevom naſtaje ? Noch parvo dneva imenujeſe , za da razume karſchiani , da ſve ſvitovne ſtvari pria doſpiju , nego zapoçimaju , priaſe utapaju , nego poçmu plivati , pria umiru , negoſe poragiaju , priaji neſtaje , negoſe ukazuju , i to ſve ne za drugo , nego za dabiſmoſe dozovnuli od barzine i hitroſti , s' kojom ſvaka na ſvitu dovarſuju . Za iſti ovi uzrok negovori S. Piſmo , da Svemoguchi Bog izvede iz zemglie trave , vochia , ſtabla , ni iz vodaa ribe ; nego paçe da iz , ſebe zemglia , i vode izvedu , jer ſtvari od Boga ſtvorene ſtavnoſt gnegovu zlamenujuchi , ſtavne jeſu , i neprolaze , i za ovi uzrok s' ſtvarima koje zemglia izvodi , nemiſajuſe .

Ovako , Sliſaoczi , doſpiu ſve ſvita iſpraznoſti Iſtom negoſe ſvitovna doſtighnu , gubeſe : iſtom nego zapoçmu , dovarſuju . Upitajte malo Jonu Proroka , za koliko uxiva lad pod onim zelenim barſtjanom onamo u Ninivu ? Iſtom negoſe bijaſe Jona obeſelio , barſtjan uſanu ; a Jona oſta parxechiſe na ſunczu , kako i pria . Upitajte Amana , za koliko uxiva miloſt kraglia Aſuera , i veliçanſtvo u dvoru gnegovu ? Eno pogledajte , gdi izdiſe obſen na iſtoj onoj gredi , koju malo pria çinio biaſe pripraviti za Mardokea . Upitajte kraglia Saula , za koliko uxiva kraglieſtvo Izraelsko ? Eno ſada pogledajte , gdi od privelike kaloſti na Gelbou planini s' ſvojim iſtim maçem ſam ſebi ſmart nemilo zadaje . Upitajte kraglia Baldaſara , za koliko uxiva gozbe , ſobete , i veſeglia ſvetogardna ? Eno ſada pogledajte , gdi izboden za iſtom tarpezom , pliva u loqui ſvoje karvi . Upitajte Siſaru , za koliko uxiva oni sladki napitak mlika , kojimu dade Jaele ? Eno ſada pogledajte , gdi proboden s' jednim çavlom kroz glavu , moxgiane czidi i izdiſe . Upi-

Digitized by Google

tajte Jezabelu, za koliko uxiva ono iſprazno nachichiegne, one ponoſne agline, ono ludo ſmiagne? Eno ſada pogledajte, gdi ſunovrat baçena kroz proxor, xiva na zemgliu nedopada, od pſegna zatim razadarta u toliko paraxikaa.

Sliſaoczi moji pridraghi, ſtovamſe çini od ovi dogagiajaa? Ako dakle i Piſmo S., i ſveti Otczi, i razlog naravski, i toliki izgledni dogagiaji doiſtiniſe, i vi iſti donapokon zaſvidoçiti neſumgnite, da ſve ſto ſvit prikaziva, jeſt iſpraznoſt, tugu i xaloſt uzrokuje, i pribarzo prolazi; dokle napridovati mislite u nevoglnoj slipoſti vaſoj? Doklechieteſe| povoditi za ſvitom himbenim, i gnegove iſpraznoſti gliubiti? Deh! otvorite oçi, karſchiani, i s' Czarkovgnakom reczite: „ Iſpraznoſt iſpraznoſtii, i ſvaſu iſpraznoſt „. Akoli jos niſte propaſt laxglivoga iſpraznoga ſvita poznali; uteczite ſe ovomu vaſemu Odkupitegliu, ponizno i brez priſtanka proſechi, dabiſe doſtojao po neizmirnomu milofargiu ſvomu proſvitlitvas, za da unaprida doſeghnuvſi privare ſvitovgne, od ſvitaſe poſve odvarxete, a ſamu Goſpodinu Bogu vaſemu pridobroſtivomu pridruxiteſe, i duxnu çaſt i gliubav od ſvega ſarcza prikaxete. Amen.

Digitized by Google

RAZGOVOR II.

UZROCZI PRINESENI ZA UZBUDITI NA POKORU.

Pokoru çinite, jerboſe jeſt priblixalo Kraglieſtvo Nebesko: *S. Matij na poglav 3.*

U Katoliçanskoj Czarqui S. proſaſti vikovaa obiçavaloſe jeſt, da ſvi koji karſchieni bijaju, u bile agline obukuſe, i tako obuçeni za czili ſedam danaa posli primagna Karſchiegna S. do maloga Uskarſa da priſtoje. Namiſto bile agline, koja ſada jeſt neobiçna, premda ſvi vi bichiete vidili kadaſe karſte u povitku divicza, poſtavgliati varu glavaa gniovi od Miſnika karſtiteglia ruçinik jedan pribili, niſta nemagne ſvi nechiete biti razumili ſto iſti bili ruçinik zlamenuje. Izvan dakle duhovnoga priporogegna, i uskarſnutja doſaſnoga, bijo ruçinik oſobito prikaziva çiſtochiu podpunu duſe karſchienoga od grija iſtoçnoga poglavito, i ſvakoga takoger grija dilovnoga, akoſe Karſchiegne S. prima posli godiſchiaa razbora; u kojoj çiſtochi duſe do ſmarti czilovito uzdarxatiſe tada ſvaki obichia. S' kojom virnoſtju paka naſtoji ſvaki karſchianin iſpuniti ovo obetagne, vidimo oçito od parvaſgni vrimenaa do dneva danaſgnega, buduchi dajiſe odvech malo naodi, koji brez oſguarnutja i grija, bilu do ſmarti nzdarxaſe aglinu Boxiega poſinovgliegna: i Bogbi dao, da u mnoghim propaſt, i zlochia nepriodi godiſta iſta razborſtva, na koja ſtupivſi, najparva miſao zaçimaſe, namiſto ſarcze ſvoje Stvoritegliu i Odkupitegliu ſvomu pokloniti, i na poſvetiliſte ugodno prikazati, oſquarnuti s' griſima poganim duſevnu çiſtochiu, i biſochiu karſchienoga ruçinika obratiti u neſrichnu paklenu mraçnoſt i czarniło. Karſchiani, karſchianke, çlanje Vire S., da nochie biti baſtenik Kraglieſtva Nebeskoga nijedan od oni, koji posli Karſchiegna po griju jeſt oſquarnuo ſvoju duſu, ako u karvi neproczignenoj Jagagnicza Nebeskoga neobili, tojeſt neoçiſti po pravoj pokori mraçnu aglinu czarne ſvoje po griju duſe. Radi toga ſto opchiena ſviju potriba iziskiva, ſto naregiva zapovid Boxia, ſto izgled zamiriti Iſukarſtov, i oſtali Svetii, prikaziva; to ja jutros, Sliſaoc-

Digitized by Google

zi bogogliubni, priodim vami naviſtiti, tojeſt, daſeje priblixalo Kraglieſtvo Boxie, i duſevno ſpaſegne, ali za one ſamo, koji buduchi po griju odpali od baſtininſtva Nebeskoga, po dilovagnu kripoſnomu pokoru pravu uçinu, i po pokori ſteku, ſtoſu po griju jurve neſvisno izgubili. Nije drugo, Karſchiani: tkojegod i jednokrat ſamo ſagriſio, ili imade pokotu uçiniti, ili za uvik oſuditiſe. Pokoru dakle ſviſte duxni uçiniti, parvo; jer Pokora ſvima jeſt potribita: drugo; jer Pokora jeſt od Boga zapovigena: trechie; jer Pokora s' izgledom zamiritim Iſukarſtovim, i oſtali Svetii jeſt vami ukazana. Pomgnivo, i zapoçimam.

I. Svi virni, koji na ovi ſvit ſtupdaju, na naçin puka Izraelskoga putuju po puſtoſi toliki jezivoſtii umarloga xivota, dokle prigiu u zemgliu obechiagna blaxenſtva viçgnega: i kako potriba bi, da ſvi Izraelichiani prigiu priko mora czarglienoga za dopriti u zemgliu obechiagna; tako tribuje, da svi virni progiu priko mora czarglienoga pokore za doſtiglinuti Kraglieſtvo Nebesko. Nije drugo dakle: tkoſegod xeli ſpaſiti, illi vagliade da brez pokore s' Egipczianima, tojeſt s' griſima ſvojim oſtane u muke paklene utopglien; illi da udigl kadmuſe namira, dasku pokore obiruçicze uhiti za neizgubitiſe. Ovoje nauk Czarque Katoliçanske: jer nenaodechiſe izvan ſama dva puta, koji vode k' Nebu, tojeſt put pravednoſti po Karſtegnu doſtighnut, i put pokore; tkogod po griju s' parvoga puta za odi, ili vaglia daſe odreçe od vikovitoga ſvoga ſpaſegna, ili da drugoga puta, tojeſt pokore darxiſe za ſaranitiſe. Jer Bog jeſt pravedan i ſvet, zato doklegod Bog bude Bogom, dotlechie biti iſtina, da grih premda jednokrat uçignen, nemore po nijedan naçin oſtat nepedipſan. A ſada viditeli Sliſaoczi moji pridraghi, da najparvi uzrok za pokoru çiniti, jeſt iſta potriba, koja ſvakoga ſtexe i pod pokoru podlaga: potriba ſtexe pravedne, za da u grih neupadnu; potriba ſtexe grisnike, za da u griju neoſtanu; potriba ſtexe pokornike, za daſe viſe na grih nepovrate.

I daje iſtina, da pravedne potriba ſtexe pokorna dila çiniti za da u grih neupadnu, Eve, i Adama, skodglivi naſi parvorodiczaa tuxni dogagiaj ſvi posluſajte. Iſtom nego bijaju zapoçeli okuſati çeſtitoſti priugodnoga pravednoga xivgliegna eto zmas priotrovni vrag pakleni s' propaſnim izvagnskim priçignegnem poçe s' Evom prigovaratiſe pitajuchi, zaſto ikad od Boga bijaſe gnima zabragneno od ſvakoga vochia priuzoritoga raiskoga perivoja blagovati?

Eva

Digitized by Google

Eva namiſto potlaçiti neprikladni ſotonski upit, zaneſena u ſviſti laxglivi prikazani razlogaa, nekti uſteghnuti pogled veleznani od razgledagna vochia zabragnenoga; dali ugagiajuchi brezrednoj ſvojoj polepi, uſudiſe za pogledom lipa vochia ruku pruxiti, zatim ubratiga, paka okuſivſiga, vraga poſluſati, Boxiu zapovid priſtupiti, Adama napokon iſtoga, i u gnemu vas narod çoviçanski za uvike prikovratiti. Evo ſto uzrokova jedan pogled neodvrachieni, jedna polepa neuſteghnuta, jedno zlo prighnutje neukrochieno. Iſtinaje dakle, da i pravedni poddila pokorna podloxit imaduſe za da u grih neupadnu.

Ali za dobro razumiti, kolikoje velika potriba, koja griſnike ſtexe i podlaga pod pokoru, za da u griju neoſtanu, u ſvakomu griju dvi ſtvari, Sliſaoczi, razluçite. Jednaje dilo grija, kakoje napriliku pſovka, blud, oſveta, ubojſtvo, i druga priliçna. Druga paka zoveſe i jeſt uvrigegne Boga pridobroga, koje s' dilom poganim griſnik çini. I premda griſnik kada ſagriſiva, s' podpunim hotignem griju priſtaje; niſta nemagne opchieno govorechi, nepriſtaje griju u kolikoje pogarda Boxia, nego u koliko griſnik iſti u dillu brezakonitomu vlaſtito ſvoje naslagegne i zadovogliegne naodi; tako da, kadbi moguchie bilo, otiobi u iſto vrime i poxude ſvoje otrovne iſpuniti, i s' iſpugnegnem Boga neuvriditi, ſto biti po nijedan naçin nemore, jer Boxie uvrigegne od dila griſnoga nikad nemoreſe razluçiti. Ova dobro zabilixivſi, kako ikad more iz barloga griſnoga izvuchiſe grlſnik brez pokore, kada bolitiſe pravo u ſarczu ſvomu nemore od Boxiega uvrigegna, ako u iſto vrime nemarzi, i neboliſe od dila griſnoga, s' kojim uvrigegne Boxie naodiſe sjedigneno? Sto za da laſnije ſvaki razumi, padami na pamet jedna plemenita, iz megiu oſtali, prilika, koju vadim iz Piſma S. Czinim dachiete biti vechiekrat çnli dokazivati, kako kragl David buduchi uçinio dva grija pritexka, jedan prigliubodinſtva, a drughi nepravedna ubojſtva, u toliko pridubokim tminam duhovne slipochie oſtade izgubglien, da czilo godiſte proge brez ſpomenutiſe viſe od Boga, ni od nevoglne vlaſtite duſe. Bog primiloſtivi, koji nepriſtaje gliubeznivo zvati griſnika na pokoru, ſaglie Natana Proroka k' Davidu, za daga u duſi proſvitli, i prikaxe gnemu gardochiu prighnuſni ranaa, koje David brez pokore jos nepoznavaſe. Na parvi dakle prikor Proroka S., David uſe povrativſiſe, i ſame opakoga griſnika bilighe u ſebi po-

çam-

Digitized by Google

camſi poznavati, zaboravgliaſe kraglskoga veliçanſtva, s' priſtoglia na kojemu ſidjaſe, hitro slazi, biſernu priczignenu krunu s' glave ſadire, kraglski plaſt, s' kojim bijaſe zaogarnut, bacza u nuga, kliza prid noghe Proroka, ruke prama Nebu razapigne, xaloſtiſe, u parſi nemilo udaraſe, i ſuze ronechi, i uzdiſuchi od ſvega ſarcza ponizno i plaçno izgovara: „ Sagriſioſam protiva Goſpodi„ nu". Evo, Sliſaoczi, i boleſt u ſarczu radi uvrigegna Boxiega, i marzagne na griſno dilo oboje zajedno u pokori Davidovoj ſjedigneno. Potom toga po çemu czinite, daſe David od grija oslobodi? Ne po drugomu iſtinito, nego po pokori. Posluſajte, ſto od ſebe iſtoga u jednoj od Piſamaa pokorni dokaziva: „ Zabora„ vioſamſe (David govori) zaboravioſamſe blagovati kru moj". A malo posli nadoſtavglia: „ Czichia glaſa uzdiſagna moda priſa„ nu koxa moja varu koſti moje". Paka malo nixe slidi prikazujuchi xeſtinu pokore, koju çignaſe: „ Jer lug, kako krub bla„ govaoſam, i pitje moje s' plakagnem primiſivaoſam". Radi ſarçene privelike boleſti kruh s' lugom izmiſan blagovati, u vrime pitja iſtoga grozne ſuze roniti, s' iſtim ſuzam ſvaku noch priobilato vlaſtitu poſtegliu natapati, u ſamu koſt i koxu tilo utirati, nijeli, Sliſaoczi, bilig od pritexke i ſvegerne pokore? Takoje doiſto: jer S. kragl David veoma ſtraſaſese, da u griſima uçigneni neoſtane, po dilovagnu prixeſtoke pokore od grija ſrichno i çeſtito izbaviſe, ſto jos oſtaje iſtumaçiti.

Kako dakle pokora s' grija na miloſt privagia, tako jakoſt u ſebi imade za uçuvati pokornika, daſe na grih viſe nepovrati. Nije zadoſta ſamo doſtignuti miloſt Boxiu po S. Iſpovidi, ili po dilu skruſegna izvarſitomu, po çemuſe griſi odpuſchiaju: odpotribeje, po nauku S. Paula, da koji ſtoji po doſtighnutju miloſti Boxie, i opravdagna od grijaa, ſvu pomgnu uloxi, tojeſt pokorna dila çinechi, za da opet neukineſe. Kolikoje iſtina, da S: Iſpovid, i skruſegne izvarſito od grijaa çiſte duſu; tolikoje iſtina, da nedixu s' duſe, i s' opake çoviç je voglie zao obiçaj ſteçen po ſagriſivagnu, ni u jednu riç, one oſtanke grijaa, koji oſtavgliaju u pokorniku ſarcze izragneno, premda xivo, i zato ſveger na zlo prighnuto, dokle duga i ſtanovita pokora neizliçiga poſve i neozdravi. Punoje S. Piſmo naukaa priplemeniti, i dogagiajaa, s' kojim mogaobivam ovu iſtinu potvarditi: ali za neprodughglivati s' vami moje govoregne vechie negoſam odluçio, xeliobi da u krat-

ko

Digitized by Google

ko doſeghnete, ſto prid oçima pameti vaſe puno koriſno bilobi, kadbiſte pomgnivo uzdarxali. Ako dakle uzdatiſe razborito morete, daſte ſtekli po S. pokori priateglſtvo, i miloſt neproczignenu Boxiu, u jedan dan izaſavſi iz Egipta grijaa priotrovni, kako ſtijeſe u Piſmu S., da puk Izraelski u jedan dan izage; ſpomenitese Sliſaoczi moji pridraghi, davam oſtaje czili çetardeſet godinaa putovagna s' pukom iſtim zajedno po puſtoſi jezivoſtii ſvita ovoga, posli priſaſtja mora czarglienoga S. Iſpovidi, i skruſegna, akoſte xeglni dopriti u zemgliu obechiagna Kraglieſtva Nebeskoga. S' ovim ochiu rechi, daje potriba ſvakomu, premda opravdanu, za da u grih opet neupadne, za czili çetardeſet godinaa, tojeſt po ſve vrime xivota ſvoga pokoru çiniti, za poſve zle obiçaje iskorenuti, za pomarſiti ſve oſtanke grijaa, i doſtighnuti zemgliu obechiagna, illi za biſtrije rechi, uzdarxatiſe u doſtighnutomu Boxiemu priateglſtvu.

Ni priſtojno jeſt jednomu, koji vojuje pod slavnim bariakom Krixa Iſukarſtova, damu dozlogardi pokoru çiniti; dali promislivſi ſtoſe Namanu Sirianinu dogodi, nauçit imade brez priſtanka pokorna dila ponavgliati. Naman plemich, i poglaviti vladaocz ſve vojske kraglia Sirianskoga, vas gubav i nakazan u tilu priſavſi k' Proroku Eliſeu za oçiſtitiſe, nebi nikad doſtignuo proſeno parvaſgne zdravglie, daſe nebude podloxio, i po naredbi Proroka Boxiega ne jedan, dali ſedam krat oprao u Jordanu. A ti karſchianine, a ti karſchianko, posli nego ogubaviſte, paçe okuxiſte s' otrovom grijaa ſvakojaki i tilo, i duſu, ludo ufateſe, daſte u duſi poſve ozdravili s' onom Iſpovidju, Bog znade, na koji naçin uçignenom, s' onim skruſegnem gorim, more biti, od Saulova, od Antiokova, i Jude neſrichnoga? Varateſe, varate; nije tako, kako budalaſto vi mislite. Oh koliko ſuzaa tribuje brez priſtanka prolivati! Koliko boleſni dilaa ponoviti! Koliko kripoſtii parvaſgnim opaçinam protivni uçiniti za opet neizgubiti biſer neproczigneni miloſti Boxie! Pogledajte malo S. Paula Apoſtola, koji premda obratiſe od ſvega ſarcza, premda ſudom odabranim Duha S. bi prozvan; niſta nemagne toliko predaſe izgubiti brez ſvegerne pokore kamen pridraghi ſvetoga Boxiega poſinovgliegna, da posli ſvoga obrachiegna ove riçi od ſebe iſtoga reçe: „ Pedipſa„ vam tilo moje, i na ſuxagnſtvo dovagiam“. Zapoznajte dakle napokon ovu iſtinu, Sliſaoczi, i parvi uzrok vaſe pokore razu-

 mite

Digitized by Google

mite, tojeſt daje pokora ſvima potribita, i zato da pod pokoru ſvi podloxiti imaduſe: potribita jeſt pravednim, za da u grih neupadnu; potribita jeſt griſniczima, za da u griju neoſtanu; potribita jeſt pokorniczima, za daſe viſe na grih nepovrate.

II. Tkogagod paka parvi uzrok na pokoru nemore ganuti, drughi neka posluſa, kojega prilagam mnogo ſnaxna. Ovije zapovid Boxia priſveta: „ Pokoru çinite“. Iz megiu ſvi S. zapovidii Boxji nejma zapovidini biſtrije iſtumaçene, ni vechie krat ponovgliene u ſvemu Piſmu S., ſtoje zapovid koja pokoru naregiva. Od parvi vikovaa ſvita do dneva danaſgnega tolikoje velik broj proglaſitegliaa ove zapovidi, da ſve kipe, koji pokoru pripovidaſe, nije laſno u malo vrimena pobrojiti. Najparvi, koji narod çovicanski ponutkova, da pokoru çini, bi Patriarka Noe, jos kadno vas ſvit plivaſe u ſvakoj neçiſtochi, i opaçini. Drughi bi Mojſia S., koji za krivu zakletvu odredi, daſe pokora uçini. Posli Mojſia naſtadoſe S. Proroczi, koji ſvi jednoglaſno obrachiegne, i çignegne prave pokore naviſtiſe: iz megiu koji paka navlaſtito pokoru pripovidaoje jedan Jeremia, jedan Ezekiel, jedan Oſea, jedan Joel, jedan Jona, jedan Zakaria. Nakon ovi, glas pokore S. Ivana Karſtiteglia razligaſese po ſvima puſtignam okolo Jordana. Od pokore nas Spaſitegl zapoçe ono parvo ſveto pripovidagne, koje posli poſta, i napaſtovagna u puſtigni uçini za na pokoru priteghnuti. Iſtu Boxanſtvenu zapovid pokore slidiſe naviſchivati Xudiom ſvi S. Apoſtoli, iſtom nego zapoçeſe iſpugnati dilo poklisarſtva ſvoga Meſtra Nazaranina. Onim, koje s' parvim pripovidagnem obrati Apoſtoa Petar S. zapovidi, da pokoru çine. Nauk Nebeski varu pokore slobodno iſtumaçi S. Pava prid kragliem Agripom, i po ſrid Areopaga u Ateni. A Ivan S. Evangeliſta i on nepriſta na pokoru uzbugiujuchi Angele, tojeſt Biskupe razliçni Czarkavaa: u jednu riç, devedeſet putaa u ſvemu Piſmu S. naodiſe ime pokore upiſano; tako da posli S. Apoſtolaa, brez priſtanka slidiſe zapovid pokore razglaſivati ſvi ſveti Otczi, u tolikim Czarkovnim Saborima ſakupglieni, i do danaſgnega dneva ſvi Evangeoski Pripovidaoczi nepriſtadoſe, ni priſtaju na pokoru ſve puke, i narode uzbugivati. Radi toga jaho ſvakomu onomu, koji pokoru od vika do ſada zapovigenu, i pripovidanu udigl nebudu uçiniti.

Dvaſu naçina, s' kojim Piſmo S. podlaga i prighigne ſvakoga griſni-

Digitized by Google

grisnika, za da zapovid naregene pokore izvarsi i obsluxi. I kako nejma lasnijega naçina za prighnuti tkogagod na svoju ruku, sto zlim zapritivsi, ili ugodno dobro obetavsi; tako i Pismo S. slabost çoviçansku zapoznajuchi, sad s' pedipsam grisniku priti, sad dobra, i çestitosti svake obetaje, jedabiga obsluxegnu zapovigene pokore kakogod podloxilo.

I ja xelechi od svega sarcza, dase vech jedan put vech napokon, karschianine grisniçe pokoris, odluçiosam u kratko postaviti prid oçi pameti tvoje pritgne straovite, koje za tebe uvixbati i pokoriti dokaziva Pismo S. Radi toga znaj najparvo, da svi Proroczi nepristadose navischiujuchi svemu Izraelu svaku nesrichiu, i skonçagne isto, akose nebi pospisili, s' pokorom sarxbu Boxiju zagasiti. Ostavgliam sada ponavgliati pritgne Ilijne suproch Akabu; nechiu prinositi navistegne Jonino protiva Ninivichianom; neimenujem potopa opchienoga, koji nepokoran vas svit poduси; ne daxd oghgneviti, koji popali pet gradovaa prismradni; ne rane Egipske; ne suxagnstvo, i glavno prikovrachiegne svega Naroda Xudinskoga, sva oçita zlamegna Boga rasargenoga czichia nepokornoga sarcza gliuskoga: samo za tebe ganuti na pokoru prinosim strahovitu onu dvojstruku Isukarstovu osudu, protiva tebi, i nepokornoj druxini tvojoj, izreçenu. Dokaziva S. Luka na poglavju 13., da pristupivsi niki prikazase Spasitegliu nasemu, kako Pilat bijase çinio pogubiti nike od Galileaninaa u vrime posvetilista, koje s' prolitjem vlastite karvi dovarsise. A Spasitegl ovako gnima odgovori: „ Cziniteli da ovi Galileani iz megiu svi Gali„ leanina grisniczi bilisu, zabuduchi da taka podnise? Govorim „ vami; ne dojsto: nego akose nepokorite, svi vi na isti naçin „ izghinuchiete. Tako ono 18. çegliadi, varu koji padnu kula u „ Silou, i pobi gni, darxiteli, daje najgore bilo iz megiu svi „ pribivaoczaa Jeruzolimski? Govorim vami; ne dojsto: nego ako „ pokoru neuçinite, svichiete po isti naçin izghinuti". Jesili razumio nepokorni grisniçe, grisnicze nepokorna? Ako poçem çekas istumaçegne prinesseni strahoviti riçii Isukarstovi, posluсaj kako pravo imaduse ovde iste riçi razumiti. Zlamenuju dakle, (a tko ikad nedosixe?) zlamenuju, reko, da kako grih nemore ostati nepedipsan; tako za grih svoj tko pokoru neuçini, od sarxbe Boxie ostacie porazen s' onom nemochiu, s' onim ubojstvom, s' onom nezgodom, s' onim gladom, s' onom kugom, s' onim ratom, s'

Digitized by Google

onom ſmartju nenadguom. Radi toga, duſo karſchiauska, ili pokoru pavoglno zagarli, iliſe nadaj koliko pria tvomu çemernomu razaſutju.

Akoliſi paka toliko otvardnut, da ſtrahovitim Boxanſtvenim pritgnam joſse nepridajes, za koliko gliubis tvoje vikoviçgne, ſpaſegne, molimte i zaklignem, okoriſtiſe barem, okoriſti od obetagnaa priplemeniti, kojeti Bog tvoj primiloſtivi oſtavi u Piſmu S., ako pokoru budes uçiniti. Evo ſtoti jutros po meni poruçiva.„ Ako „ budu griſi vaſi czarglieni kako skerlet, na naçin ſniga izbiliti„ chie“: tojeſt, prem daſu mnoghi i pritexki, oſtachie s' pokorom poſve pomarſeni. Odviſe:„ Ako griſnik pokoru uçini od „ grijaa ſvoji, xivotom xivitichie, i nechie umriti, nitichiuſe „ ſpomignati viſe od ſvi opaçinaa, kojeje uçinio“. Takoger govori Bog po Jeremii:„ Dabi lipo rekao protiva narodu, i proti„ va kraglievini, dachiuje iskorenuti, i razoriti, i razaſuti, a na„ rod oni pokoru uçiniobi od zla ſvoga, i jachiuſe pokajati 4., (tojeſt uſtavitichiu pedipſu, i razaſutje, kojeſam bijo odluçio protiva gnemu). Napokon obichia pro Proroku Mikei, da onoga, koji pokoru bude uçiniti, utopiti hochie ſve grije u dubinu morsku. Griſniçe karſchianine, karſchianko griſnicze ſtotiſe çini od ovliko veliki i izvarſiti obetagnaa? Neſtraſiſe vech ne, nepredaj, negubiſe. Pokoru pravo zagarli, i ſva obetagna iſtinito doſtighnutichies. Staviſe na pokoru, i Bogchietiſe ſmilovati, kakoſe ſmilova Ninivichianima, kada pokoru u vrichi, i u lugu uçiniſe: kakoſe ſmilova Davidu, kada pohoru priloxi onomu skruſenomu„ „ Sagriſioſam“: kakoſe ſmilova Akabu, kada razadriviſi ſvoje agline, u poniznoſti pokoru uçini: kakoſe ſmilova puku ſvomu Izraelskomu vechie od igliade putaa, nenaodechiſe u Piſmu S. jedini jedan liſt kgnigaa, Sudaczaa, ili Kragliaa, na kojemu neſtijeſe i nevidi ſad raſargen Goſpodin Bog pedipſavati puk ſvoj, ſad miloſardan posli ſvigegna i pokore, izbavgliatiga od ſvake protivſtine i nevoglie. Razumioſi dakle, date iſta potriba na pokoru ſtexe, date zapovid Boxia pod pokoru podlaga: oſtaje jos izgled zamiriti Iſukarſtov, i oſtali Svetii, dati prid oçi prineſem; kojega çim ja malo pridiſuchi ſnagu priuzimgliem za prikazatiga, ti megiuto ſpraviſe za sliditiga.

III. Iſtinaje katoliçanska, jer bi nami objavgliena u Piſmu S., daje zapovid Boxia, kakoje jurve reçeno, pokoru çiniti. Ali kada

ikad

Digitized by Google

ikad czinite, Slisaoczi, daje bila ova zapovid napovigena? Uzakonu novomu oçito vidise upisana: i sasvim tizim jeda poçem gnu proglasi ovi Boxanstveni nas Zakonosa onda, kada u ditignstvu svomu rastiase i usnaxivasese? Jedali poçem pokoru navisti onda, kada u Templu Jeruzolimskomu od dvanaest godinaa prigovarajuchise s' Mudraczima, upite gnima çignase, i na uçignene od govarase? Ne dojsto. Svidoçi Matij S., da posli 30. godinaa xivota uloxena u svakoj svetigni, i izvarsnosti „ zapoçe Isus pri„ povidati, i govoriti: pokoru çinite". Tojest, onda samo Spasitegl nas pokoru svitu zapovida, kada jurve bijase pokoru u boxanstvenomu svomu tilu mnogo xestoku, i dugu podnio: i zato posli nego podnese u pustigni napastovagna, posli nego glad pridobi, posli nego na varu Czarquenomu ispraznost potlaçi, posli nego na planini vele visokoj lakomost pogardi, i od metnu, pokoru svitu navischiva, za s' pokornim svetim svojim izgledom priteghnuti na pokoru one, kojise nebi hotili zapovidi podloxiti.

Karschianine, karschianko, nechiesli poçem ni ti Boxiu zapovid, kojati pokoru naregiva, ni czichia pritgnaa, ni radi prinesseni obetagnaa obsluxiti? Jedan pogled jedini ovamo upravi na martvo izragneno sveto tilo tvoga Zakonose i Odkupiteglia. Stijese u Pismu S., da jedan dan obarvan buduchi s' vojskom zajedno kragl David od prixestoke xegie, i xelechi razladiti raxexeno svoje sarcze, zaprosi jedan napitak vode iz gustirne, kojase naogiase kod vrataa u Betlemu. U ta ças tri rabrena Davidova vojnika kroz Filistejsku vojsku na svu prisu prodrise, i u malo vrimena povrativsise, prinesomu onu vodu, koju s' oçitom jezivostju svoga izgubgliegna usudilise bijaju zaczarpsti iz gustirne malo pria spomenute. Tada David namisto zagasiti plamen xegie, kojiga s' ostalim zajedno veoma muçase, vodu prolijuchi, prikazaje Gospodinu na posvetilište, za usteghnuti i utarnuti posve u sebi zaçetu polepu, i dati izglod svoj vojski svojoj, za da svaki xegiu dobrovoglno pritarpi, i usnaxise. Bilisте virovali? Sva vojska s' izgledom Davidovim toliko ostade pokripgliena, da po razmisgliagnu S. Ambroxa, svi vojnikaa xegia ostade od Davidova izglednoga usteghnutja udigl zagasena. A ti karschianine grisniçe nepokorni, a ti karschianko grisnicze priotvardnuta, vidis o tri çavla visiti radi tebe izragneno tilo sveto ovoga tvoga Odkupiteglia; i jos kasnis sliditi gnegov izgled, i zagarliti onu pokoru, na koju on,

prem-

Digitized by Google

premda vas pravda, i ſvetigna, tebe niſta nemagne krivcza griſnika priopakoga s'vlaſtitim ſvojim izgledom uzbugiuje. Ako xelis pokoru gnegovu iznutrenu zapoznati, s'kojom tebi ukaza naçin, kako na grih marziti, kakoliſe imades od grija boliti; pogledajga u vartlu od Getſemani, gdi radi tvoji grijaa, s'neizreçenom xaloſtju ſarcza ſvoga targa ſnagu ſvoga çoviçanſtva, i od velike boleſti s'karvavim znojem vas oblijeſe. Akoliſi paka xeglian pokoru izvagnsku tvoga Nazaranina dubro poznati; evoti iſpis pravi, kojitiga prikaziva çovikom ſviju boleſtii. Ovde razgledaj slamne jaslicze, na kojim malakan poçinu; ovde puſtoſi, kroz koje proghnat od Iruda proge; ovde trud i uboſtvo, koje do ſmarti provede; ovde poſt Cetardeſeticze, koji uçini u puſtigni; ovde bdegna czili nochiu, koja uloxi u pridughim molitvam; ovde pogarde, koje podneſe; ovde modricze, koje vidis; ovde rane, koje tiçes; ovde krix, kojemuſe klagnas; ovde ſmart donapokon pogardnu, koju u ovomu S. miſtu çujes ſvake godine ponavgliati. Razgledaj dakle ſve, i promisli: tko znade, da videchi ti radi tebe na krixu konçati jednoga Boga-Çovika, ganeſse vech na pokon na pokoru.

Nitiſe ogovaraj, prinoſechi za izvit tvoju slaboſt, tvoju izmiſglienu nelagodnoſt, tvojo nemoch, i drughe razloghe, koji namiſto ogovora, oſvagiaju ſve toviſe tvoje neſvigegne, i pokazuju tvoje nepokorno otvardnuto ſarcze: jer imades znati, dati Bog nezapovida ſto nije moguchie; i radi toga odpotribeje, da po nauku Apoſtola Petra S., slidis izgled Iſukarſtov „ koji muçen bi za nas, „ tebi oſtavgliajuchi priliku, da naslidujes ſtope gnegove". Oſtavi na ſtranu ogovore; nevadiſe s'nelagodnoſtju; s'slaboſtju neizvitujse: jer, ako nechies biti naslidnik oni uvodaa zemglie obetagna, koji ponutkovani od Caleba, da uzagiu rabreno, i gnu oſvoje, za pokriti ſvoju ghgnilu linoſt, nemoch za ogovor prineſoſe; imades iſpoviditi iſtinu, daſu ſnaxne pomochi, daſu jake miolſti, s'kojimſi priobilato bijo nadaren, tako da s'Paulom S. Apoſtolom slobodno vechi i ti mores: „ Svaka mogu u onomu, kojime pokripgliuje".

A paka jeda neznas, da izgled toliki neizbrojeni Sveti Pokornikaa prikorje oçiti tvomu nepokornomu otvardnutju, i linoſti? Niſili poçem vechie krat çujo ſpomignati u ſtaromu zakonu i pokoru Adamovu posli neposlua; i pokoru Izraelichianaa posli kipoklon-

Digitized by Google

poklonſtva zlatnoga telichia; i pokoru Mojſievu posli nevirſtva; i pokoru Davidovu posli ubojſtva, i prigliubodinſtva; i pokoru Ninivichianaa posli Jonina pripovidagna; i pokoru gragianaa Betulie posli bojnoga naskoçegna vojske Oloferna; i pokoru Manaſevu posli zakova u guozdia; i pokoru Akaba posli pritgnaa Proroka Ilije; i pokoru Esdre, i puka gnegova posli puçkoga s' jedignegna s' xenam neznaboxkim. A novoga zakona S. Pokornike tkobi ikad pobrojio? Zadoſtaje, da tebe ſpomenem, Apoſtole Petre S. Brazde priduboke, kojeſe vide priko obraza tvoga, uçignene od nepriſtajno prolivana vrila ſuzaa, ſvidoçe boleſt, i pokoru prixeſtoku, kojuſi uçinio. Oſtavgliam 30. godinaa pokore jedne Mandaline; neimenujem 45. godinaa pokore jedne Marie Egipcziake; neſpomignem jednu Pelagiu Antiokensku; jednu Taidu Aleſandrinsku; jednu Paviczu Rimkignu; jednoga Marcelina; jednoga Jerolima; jednoga Auguſtina; jednoga..... Ali dovarſimo. Karſchianine griſnice, karſcianko griſnicze, razumioſi, datije potribita pokora: çujoſi, dati Bog pokoru zapovida: vidioſi, i razumio izgled Iſukarſtov, i oſtali S. Pokornikaa: pomoch Boxanſtvenu i ſad u tebi chiutis za pokori podloxitiſe. Nije drugo; pravda Boxia ochie, da pokoru za grije uçinis ili na ovomu, ili na drugomu ſvitu. Sada u tebi ſtoji odabrati. Ako dakle na ovomu ſvitu pokoru nepodneſes; podnichies na drugomu. Akoli na drugomu ſvitu pokoru odaberes çiniti; opomignete Apoſtoa Pava S., da „ Strahovi„ to jeſt upadnuti u ruke Boga xivoga.“ Ja za onu gliubav, kojuti noſim, ſvitujemte, datije puno koriſnije na ovomu ſvitu pokoru podniti: koju ako xelis znati, na koji naçin imades uçiniti, u parvomu za ovim pripovidagnu razumichies.

Digitized by Google

RAZGOVOR III.

NAÇIN ZA POKORU ÇINITI.

Çinite dakle pod doſtojni pokore: *Matij S. u Evangegliu na poglav. 3.*

IZ Jeruzolima, i iz ſve Xudie ſvaka varſta kipaa i çegliadi povarvi u puſtignu Jordansku, kada zaçu za doſaſtje, i pribivagne o onim ſtranam jednoga Mladichia u xivgliegnu mnogo zamirita i çudnovata. Ali ſvak uſprenu, ſvakſe pripade, ſvak zaçugen i veoma priſtraſen oſtade, kada ugleda ne obliçje priſtala i lipa mladichia, negoli jedan oſign gliuski, kojiſe mizaſe, i s' glaſom gromovitim vapiaſe ſvakomu govorechi, da pokoru çini. Ovi Mladich slike bijaſe ſaſvim okoſte; boſonog, gologlav, i s' niſto debele koſtreti zaogarnut, uſne blide, obraz taman i poruſan, a oçi u glavu ukopane imadiaſe. I ako ime gnegovo znati xelite, ovije bijo, Sliſaoczi, Karſtitegl S. Ivan prislavni, koji s' ovakim pokornim xivotom, i pripovidagnem priteghnu na pravu pokoru mnoxtva i puke neizbrojene; tako da taknuti u ſarczu, i xeſtoko od Ivanova glaſa, i xivgliegna prikoreni, uticzajuſe k' gnemu i vojniczi, i oçitniczi, i ſva mnoxtva iſpovidajuchi grije ſvoje za dati bilig oçiti od pravoga ſvigegna, za lik izragnenim ſvojim duſam doſtighnuti, ſto s' gorukim ſarçzem xegliaju pitajuchiga, na koji naçin proſaſti griſni ſvoj xivot iſpravit imadiaju, za neoſtat vikovito od ſarxbe Boxie porazeni. Svima u opchinu s' jednim odgovorom zadovogli Ivan S., uçechi, da plod doſtojni pokore uçine, tojeſt da toliko ſvaki u tilu, i u duſi ſvojoj pokore podneſe za na kojigod naçin uvrigenoj pravdi Boxioj zadovogliti, i dilovati ſpaſegne vlaſtite duſe, koliko pria ſnaghe i propaſti uloxioje sluxechi ſvitu, vragu, i ſmardechioj puti. Iſto Ivana S. pripovidagne i ja jutros vami naviſtiti odluçioſam, molechi ſvakoga i zaklignuchi, da plod iſti pokore doſtojni uçini, plaçuchi, kajuchiſe, marzechi na grije, i iſpovidajuchi ſve zlochie i opaçine, i nikad nagne viſe nepovrachia-

Digitized by Google

chiajuſe, dali pokoru pravu, iſtinitu, i ſvegernu çinechi za raſargenoga ſvemoguchiega Boga utaxiti. Ufajuchiſe dakle daſte ſvi vech priſtali zapovidi Boxioj, potribi vaſoj, izgledu Iskarſtovu, i oſtali Sveti, priſnaxni uzroczi za ſvakoga na pokoru uzbuditi; odluçioſam iſtumaçiti, da za doſtojni plod pokore uçiniti tribuje pokoru podniti u tilu; pokorn podniti u ſarczu; i pokoru podniti u duſi. Bog ſvemoguchi u ſtaromu zakonu bijaſe zapovidio, da kojiſu gubavi, ſedamkrat imadiajuſe oprati: i u kripoſt ove zapovidi Namanu Sirianinu naredi Prorok Eliſeo, da ſedamkrat opereſe u Jordanu. Da grih vechie meglia, i ghgnuſniju çini duſu, nego guba tilo, oçitaje iſtina. Uzdamſe radi toga, davam nechie muçno biti, namiſto ſedamkrat po xeſtokoj pokori duſu od grija oprati, pokoru trojſtruku, tojeſt tila, ſarcza, i duſe uçiniti: koju na koji naçin iſpuniti imadete, pomgnivo sluſajuchi okoriſtiteſe; a ja zapoçimam.

I. Parvo nego priuzmem tomaçiti na koji naçin tilo ſvoje pokoriti imade tko u grih jeſt upadnuo, nepriplaſiteſe Sliſaoczi, çuvſi dokazivati xeſtinu pokore tileſne, kojaſe naregivaſe griſniczima u parvaſgna vrimena karſchianluka. Svak onda zaçugen oſtavaſe, i zamiraſe videchi çegliadi ſvake varſte gdi s' konopom na vratu, a s' verugam prioſtrim opaſana, proſtarta po zemgli s' obrazom, i ivan Czarkavaa, na naçin gubavi Izraelichianaa izvan çadorovaa, ponizno i uſtarpglivo za dugo vrime priſtat imadiaju, çekajuchi u plaçu, i u pokornomu dilovagnu xeglni dan uvogegna ſvoga u kuchiu Boxiu. U ona vrimena tkobi pſoſt izuſtio, illi u bludni grih upadnuo, imaobi za czili ſedam godinaa poſtiti o ſamu kruvu, i vodi. Onda za jedno lupeſtvo ſtvari velike naregivaſeſe pokora tileſna za pet godinaa: a za kradgnu ſtvari male czine jednu czilu godinu reçene tileſne pokore lupex podnit imadiaſe. Kriva zakletva pedipſavaſese s' jedanaeſt godinaa, prigliubodiuſtvo s' petnaeſt, a ubojſtvo povoglno s' dvadeſet godinaa ſvegerne prixeſtoke pokore: megiu koje vrime nijednomu pokorniku, izvan ſame poghibili ſmartne, nemogajuſe ni iſti S. Sakramenti podiglivati. Olli poſti, oli mraçni zatvor, u kojemu za reçeno vrime imadiaju plaçuchi, pedipſajuchiſe, i nepriſtajnu molitvu çinechi, u pokore zabilixene izvarſegnu napridovati, ſvi puçani podloxni bijaju u pokori iſtoj oçitoj, koja u ona vrimena obiçavaſese na ovi naçin iſpugnati.

Digitized by Google

Zaogarnuti s' koſtretnom aglinom od var glave do dna pete, gologlavi, poluxeni, razpleteni, i bradati prikazivajuſe Arkixaknu; koji zabilixivſi gniova imena, u dan ſvetaçni prid ſvim pukom uvogiaſeji za ſobom u Czarkvu: a oni s' obrazom proſtarti po zemgli, prid podnoxjem Priſtoglia Biskupova priſtat imadiaju, ponizno, i skruſeno çekajuchi naredbe gnegove. Tada Biskup s' virnim pukom za pokornike reçene dugu molitvo çignaſe; posli koje pridiruchi gni s' oçima, karaſe, i texko poſviſchivaſe od oçiti zlochiaa gniovi; paka zatim, kakono toliki pſi, i prokleti, naregivaſe da budu izaghnani iz Czarkue, çinechi od viſe, da za pogardu, vrata ſveta Czakuena gnima u oçi budu zatvorena. A pokorniczi ſmuchieni ſami u ſebi, i tako veoma pogargeni, priſtat imadiaju ſvakoga ſvecza na pragu vrataa iſte Czarkue, ſuze prolijuchi, i u ſvakoga koji ulazaſe, il izlazaſe, proſchiegne pitajuchi, i molitvam priporuçujuchiſe. I kako parvi vikovaa obiçavajuſe Czarkuene zgrage u vechie pridilaa nego danas razdiglivati; tako çetiri miſta naogiajuſe zabilixena za pokoru izvarſivati. Parvo miſto zvaſeſe Plaçuchii: drugo Sliſajuchii: trechie proſtiruchiſe: çetvarto napokon Stojechii. Napriliku: jedan prigliubodivaz imaduchi petnaeſt godinaa ovaku pokoru çiniti, za parva çetiri pokorna godiſta ſtaſe megiu Plaçuchim na pragu vrataa Czarkue, kakoje reçeno malo parvo. Zatim za druga çetiri godiſta pokorna ulazaſe megiu Sliſajuchie, tojeſt Novovircze; i s' gnima zajedno sluſaſe pripovidagna, i tomaçegna Nauka Karſchianskoga, oſtajuchi ſvaki put izaghnan, kako nedoſtojan. Posli ovakoga ponixegna priſtupaſe megiu Proſtiruchiſe, gdi za çetiri godiſta proſtirajuſe s' obrazom po zemgli, i s' oſtalim molitvu opchienu çignaſe; koja dovarſivſi, izgognajuga kako nedoſtojna za ſtati u vrime ſvetoga Miſnoga Poſvetiliſta. Dovarſivſi i ova çetiri godiſta ſvegernoga proſtiragna, megiu virne uvogiajuga; gdi tri najposlidgna godiſta s' oſtalim virnim pukom molitvu çignaſe, ali ſveger na nogu ſtojechi, i nejiduchi ſmoka, ni vina pijuchi. Na ovi naçin proſavſi u ſvegernoj i xeſtokoj pokori czili petnaeſt godinaa, pripravgliaſese za opchienu iſpovid; i u Veliki Çetvartak doçekavſiga Biskup na vratii Czarkue, posli molitavaa u iſtu uvogiaſega: potom toga imadiaſese prid Biskupom Arkixakan ujamçiti, daſe pokornik nikad viſe na parvaſgni grih nechie povratiti; i nakon ſvega ovoga doſtixaſe dijonſtvo S. Sakramenataa, i ſviju doſtojan-

Digitized by Google

ſtojanſtvaa Sveti. Na ovi naçin çignaſese onda tileſna pokora za pſoſti, za ubojſtva, za lupeſtva, za bludnoſti, za prigliubodinſtva, i za oſtale grije.

Stobiſe paka dan danaſgni za priliçne grije imalo u tilu podnoſiti, tko znati xeli, neka uzage na priſtoglie razuma ſvoga protiva ſebi, i neka ovako ſam u ſebi promisli: akoje iſta tegochia moji zlochiaa i opaçinaa ſada, kojaje i u proſaſta vrimena bila; akoje iſti ſada Bog ſudacz pripravedni od mene pogargen, koji vazda jeſt, i nikad nedoſpiva; zaſto i ja ſada neimam s' tegochiom tileſne pokore tegochiu i mnoxtvo moji priveliki grijaa pomarſiti, i pravdi Boxioj zadovogliti na oni naçin, kako proſaſti vikovaa zadovogliſe ſvi oni, kojeſam u ſvakoj propaſti ne slidio ſamo, dali ſto gore jeſt, mnogo viſe nadaſao? Moremi tkogod rechi: kako? nijeli poçem nauk ſvi S. Otczaa, i Bogoslovaczaa, da ſveto odriſegne iſpovidno dixe, i pomarſiva toliko gri, koliko pedipſu grija? Kadaſe dakle ja skruſeno i pravo iſpovidim, i ſveto odriſegne doſtighnem, oslobogen oſtajem i od grija, i od pedipſe gnegove; i tako kojamije potriba tilo pediſavati, kadamije i grih, i pedipſa grija bila oproſchiena? Karſchianine griſniçe, koji tako ludo razboris, znaj za tvoju upravu, da kadagod ſmartno ſagriſivas, dvi ſtvari dogagiajuſe u griju, kojega çinis; tojeſt odvarxivaſse od Boga, i k' ſtvoregnu pridruxivaſse. Jerſe po griju odvarxivas od Boga, koji dobrota jeſt neizmirna, zatoſi doſtojan pedipſe vikovite, kojatiſe iſtinito opraſchia, kadaſe skruſeno i pravedno iſpovidas: jerſe paka po griſnomu dilu k' ſtvoregnu pridruxivas, zatoſi doſtojan pedipſe vrimenite, s' kojom tilo tvoje moriti jeſi duxan, iſtom da od ove nijete oslobodilo jedno dilo varunaravsko skruſegna, i boleſti izvarſite ſarcza tvoga. Ali nemoguchi ti pouzdatiſe od tebe iſtoga, ni iſtinito znati, jeſili, ali ne, oſtao oslobogen poskruſegnu izvarſitomu i od pokore tileſne vrimenite; pod pokoru tilo tvoje podloxit imades. Kako dakle, rechieſmi, imadem u tilu momu pokoru çiniti? Prem dabi mogao i ja ſada od ſvakoga griſnika iskati, da deſet putaa viſe s' pokorom tilo ſvoje ukroti, negomuje brezakonito ugodio; kako u ſtaromu zakonu Baruk Prorok uçini s' pukom ſvojim: niſta nemagne ſmiſgliajuchiſe, daje ſvak od mloavoſti obaſtart, niſta nechiu iziskivati ſto snagu çoviçju s' miloſtju Boxiom pokripglienu nadlazi; ovo ſamo s' Paulom Apoſtolom S. od ſvakoga proſim.

Digitized by Google

ſim, da koliko ſvaki ſvomu tilu po griju jeſt ugodio, toliko po pokori uſteghnuvſiga, uloxi uda gnegova u proslavgliegnu Veliçauſtva Boxiega pogargenoga. Napriliku: tkoje odvratio od Neba oçi ſvoje, i zadovoglio gnima u razgledagnu vochia zabragnenoga tamne lipote; i izpraznoſti, neka upravi pogled ſvoj k' Nebu, neka u groznim ſuzam opere oçi ſvoje, i razgleda za utiſiti poruſene uboghe ſirotte odarpane, i na po golle. Tkoje s' jezikom ili taknuo tuge poſtegne, ilije umegliao jezik s' neçiſtim razgovorima, ili s' otrovnim pſoſtima oſquarnuo; neka uçini vrata i brave duxnoga uſteghnutja na uſta ſvoja, neka u kripoſne i ſvete razgovore uloxi jezik ſvoj, i dughe ponizne molitve prikaxe onomu Bogu, kojegaje s' pſoſtima pogardio. Tkoje ruke pruxio za tuge ugrabiti, ili za ſiromaa pridaviti; nekaji od tugia uſteggne, neka ſvakomu ſvoje povrati, neka ſiromae od ſvoga pomoxe, i ugleda. Tkoje hitre noghe imao za priſpiti na one griſne ſaſtanke, u one ſmutglive kuchie, na ona miſta Boxiega uvrigegna; na naçin barzoga Jelina neka udigl odbighne kuxna griſna miſta, i druxinu skodnu priotrovnu, neka slidi Czarkue S. pohoditi, a nemochne, i tamniçare gliubeznivo oblaziti. Tko tarbu za Boga darxechi, u proxdarloſti sladokuſnoj nalivaoje glavu vina; neka pripaſe boke ſvoje, neka s' vodom iſpere razblugeni ſvoj tarbu, i trizmeno unaprida xive na ovomu ſvitu. U jednu riç, tko neçiſto, tko otrovno, tko pogano çinioje sluxiti chiuchiegna ſvoja ſvitu, vragu, i priſmradnoj putti; neka provede ſve dneve xivota umarloga u çiſtochi, u ſvetigni, i u ſvakoj pravednoſti, i kripoſti. I daje ſve ovo iſtina, evovam nikoliko plemeniti prilikaa Piſma S., iz megiu koji ſvak ſebi prikladnu xelim da izabere; i ſto ſveto, pokorno, i kripoſno jeſt, da slidi.

Najparvo dakle za malo çaſaa uzdighniteſe u duhu vaſemu, i prineſiteſe u grad Ninivu. Sada, rechietemi, u Ninivu, mi Ninive grada nenaodimo, zabuduchi da od pria ſvakſe u gnemu naogiaſe uzorit u lipoſti, ſvak raskoſan u hodichi, ſvak pritio u xivotu, ſvak priſtao u kipu, ſvak veſeo i pun radoſti u obrazu: a ſada drugoſe neçuje, drugoſe nevidi, nego vas puk s' obrazom blidim, s' xivotom skonçanim, s' oçima plaçnim, boſonog, gologlav, poluxen, i s' aglinom koſtretnom zaogarnut po ſvim putima, i uliczam jeçati, xaliti, uzdiſati, u parſi od boleſti bubatiſe, k' Nebu ruke uzdizati, i pitati proſchiegnę i miloſarge u Boga.

Digitized by Google

ga. A znateli, Slisaoczi pogliubglieni, zasto vise u Ninivu vi Niniva grada nenaodite? Jer po razmisgliagnu Jerolima Nauçiteglia prislavnoga, kako Ninivichiani od pria texko Boga pogardise s' oholostju xivota, s' ponositostju aglinaa, s' pianstvom, i s' proxdarlostju jizbinaa, s' ispraznostju luda veseglia, i s' uxivagnem smardglivi, i otrovni bludni naslagegnaa; tako isto ono opako svoje tilo, kojemu bijaju protiva zakonu, i priko mire ugodili, dobrovoglno sada muçe, i skonçaju, i s' golotignom, i s' bosotignom, i s' gladom, i s' xegiom, i s' plaçem, i s' jaukagnem, i s' udarczima, i s' ostalim pokornim xestinam, na naçin da razasutje, s' kojim Jona S. Prorok Ninivichiane ganu na taku nepristu i pravu pokoru, ne u Ninivu gradu, dali u Ninivichianaa xivgliegnu iziftinilose posve jest i iskolilo.

Ali ostavite, molim vas, Ninivichiane zabavgliene u svojoj pokori, i svigegnu: upravite jednim çasom pogled vas k' Jeruzolimu, i znajte, daje ono polaça kraglia Davida, koje sjajni mramori svitlost i vid oçiu vasi priuzimajuchi, prikazujuvam uzdighnuto na priczignenim stupima jedno priprostrano setaliste. I domisgliajuchise daste xeglni razgledati unutrenu lipotu jedne ovliko izvarsite zgrage, evo s' vami zajedno ulazim u polaçu Davidovu. Neustavgliajtese megiuto u zamiragnu ovoga raskosnoga ulazista, koje u gnegovoj prostorini jedva s' okom morete prigledati: stupite zamnom; uzagimo malo vise. Ali gdise ikad ovo naodimo? neçujeteli oni mukli plaç, neviditeli oni mramorni pod malo da ne vas mokar od nikoliko potoçichiaa, kojise po gnemu zamechiu, i lizu? Kojije ikad oni, koji uzdisuchi trojstruke suze prolije, i gorko plaçe brez pristanka? Onoje, ono, akochiete znati, kragl David, koji jer malo pria sagrisi Gospodinu razgledajuchi lipu Bersabeu s' svoga setalista, zato sada s' pokornim svegernim suzama opira oçi svoje s' neçistim pogledom oskuarnute, i umegliane. Akose tko megiu nami naodi, koji dosada naslidovaoje Davida u grisnomu pogledagnu, nekase zabavi sada s' Davidom u nepristajnomu prolivagnu suzaa, i plakagnu prigorkomu: a mi progimo malo naprid, ostale izvarsitosti grada Jeruzolima razgledajuchi. I buduchise zadarxali, kolikoje zadosta, u polaçi kraglia Davida, pristojnoje, da udigl za gnom nagledamose dvora Velikoga Misnika. I istom nego na vrata stupimo, pogledajte pomgnivo tkoje ono, kojinas na vrati srita, u obrazu vas smuohien, zasti-

Digitized by Google

zaſtigen, i koji bixi na ſvu barzoſt? Onoje, akoſe nevaram, Apoſto Petar S., koji posli nego u dvoru Velikoga Miſnika trikrat nedoſtojno zanika Nazaranina Meſtra ſvoga, dozovnuvſiſe od ſvoga pomagnkagna, griſnu prigodu oſtavglia, i bixi. Vratiſe natrag, vrati, Petre S., kuda bixis? Niſili ti iſti na Taboru rekao, daje dobro s' Iſukarſtom biti? Iſukarſt u dvoru Velikoga Miſnika oſtaje; a tiga oſtavglias, a tiſe od gnega zaboravglias, a ti nahitroſt bixis? Deh! uſtaviſe, ne bixi, slobodno u dvor povratiſe. Ali, Sliſaoczi, Petar S. viſeme neçuje, jer gorko plaçuchi izaſaoje vanka; i bixuchi griſnu prigodu, jurveje daleko odaſao, a u dvor Velikoga Miſnika nije viſe nikad ſtupio. Ovi nauk, i izgled sluxi za one, koji po griſnoj prigodi odvargoſese od Boga, za da i oni odbighnuju ua ſvu barzoſt, i nikadſe viſe na griſnu prigodu nepovrate, kakoje temeglito odbigao, nitiſeje viſe na gnu povratio Petar S.

Neczinite paka, Sliſaoczi, daje u ovomu ſamo tileſna pokora Petra S. dovarſila; zabuduchi da kako griſechi tri puta s' jezikom ſvojim Iſukarſta jeſt zanikao, tako za doſtnjnu pokoru i s' jezikom uçiniti, hotioje trikrat s' jezikom iſtim Meſtra ſvoga Nazaranina proslaviti, trikrat oçito iſpovidajuchi gnegovo upuchieno Boxanſtvo. Priliçna ovoj tileſnoj jezika pokori, kojuje uçinio Petar S., imade, Sliſaoczi, biti i pokora ſvakoga onoga, koji jezik ſvoj jeſt uloxio, s' pſoſtima, s' proklignagnem, s' protreſagnem, s' razadiragnem tugia poſtegna, ili s' riçima neçiſtjm Boga pogargiujuchi, ili marçechi duſu; ili trujuchi poſtegne iskrignega ſvoga.

Akolije tko ſto tugia priuzeo, ili akoje lakomcze nenaſitne naslidovao, pokoru tileſnu Zakea, i Oçitnika Matija, a posli Iſukarſtova virnoga naslidnika neka zagarli. Razmiſgliaju Tomaçitegli Piſma S., da kada Zakeo obratiſe, i odgovori na miloſtivo zvagne Odkupiteglia naſega, po riçima od gnega izreçenim: „Go„ ſpodine, evo poloviczu dobaraa moji dajem ubozim, i akoſam „ ſto tkogagod prihinio, vrachiam çetveroſtruko“ iſpovidioje, da oſmi ſamo dijo ſve baſtine ſvoje krivo bijaſe ſtekao. Za oſmi ſamo dijo brezakonito ſteçen poslusajte, koju pokoru çini Zakeo. Najparvo dakle çetveroſtruko viſe ſvakomu, kojemu ſtogod priuzeo bijaſe, povrachia; a ſve baſtine czilu poloviczu udigl odregiuje, i daje ubozim. Kolikoſe danas Zakeaa grabioczaa na ſvitu naodi, oni znadu, koji ugrabgliegna gniova tegochie, i skode podnoſe:

Digitized by Google

noſe: ali oh kolikoje malo Zakeaa pokornikaa, koji udigl ſvakomu ſvoje povrachiaju, i za biligh pravi ſvigegna iſtinitoga, i ſarçene pokore, uboghim ſvoja dobra razdigliuchj, s' çeſtitim Zakeom nasliduju uboga i propeta Nazaranina!

Oſtaje jos, da s' Piſmom S. lakomçinam prikaxem, na koji naçin i oni pokoru uçiniti imadu. I buduchi malo pria lakomcza, i oçitnika Matija ſpomenuo, iſtoga izgled pokorni lakomczima prid oçi poſtavgliam; za da kako u lakomſtvu, tako i u pokori Matija slide. Ako dakle Matij S. na parvo zvagne Iſukarſtovo neſamo lakomoſt, i ſvaku polepu gnezinu potra, i iskorenu; dali joſte po razmiſgliagnu Bede priçaſnoga, i ſvoja ſva imagna poſve oſtavi, od ſebe udigl odbaczi: kakva ikad pokora tvoja biti more, ghgnila lakomçino, akoſe ovde naodis, kakva, reko, pokora tvoja biti more, kada neſamo tvoja imagna i baſtine neoſtavglis, dali, ſto gore jeſt, ni ona kojaſi nepravedno ſtekao, nepovrachias? Karſchianine lakomçe, razumime u dvi riçi: ili s' Matijom ſvetim odaberi udigl pokoru çiniti, tuge povrativſi; ili koliko pria nadajſe s' lakomim Evangeoskim bogatczem zagaſiti xegiu tvoje brezakonite polepe s' gorçilom çaſe ſarditoſti Boxie u paklu.

Toje ſve dobro, toje ſve ſveto, toſu ſve Evaugeoske iſtine: ali i ja xelim, rechiemi kojagod xenska glava, nauçiti, na koi naçin imadem za proſaſte ludoſti, i tavne moje iſpranoſti tilo pokoriti. Evome ſpravna za kripoſnoj tuojoj xegli zadovogliti, duſo karſchianska. Pokornicze Rimske Pavicze ſvete izgled prid oçi tvoje prinoſi Jerolim Nauçieegl prislavni, koji dokaziva, da iſta S. Paviza u ptixeſtokoj oghgniczi na tvardoj zemgli za pokoru lexaſe, i ſamo s' jednim komadom koſtretne agline pokrivajuchiſe, ſvaku noch poſtegliczu ſvoju natapaſe s' ſuzam, s' plakagnem oblivaſe. Toliko obilate i grozne ſuze po ſvidoçanſtvu reçenoga S. Nauçiteglia prolivaſe, za oprati na ta naçin duſu ſvoju od niki mali pomagnkagnaa; da tkobijegod vidio tako plaçnu, mogaobije darxat za jednu priveliku griſniczu. I buduchi ſvitovana bila od Jerolima S., da proſti oçima, i ſarani vid ſvoj od duga plaça vech iznemoxena, za ſtivegna S. Evangeglia, ovako odgovaraſe: Proſtimi, proſti, Jerolime Nauçitegliu priſveti, i primudri. Obraz ovi, kojiſam vechie krat rumennilom oblipila, neka ſada s' plaçem ogrubi; neka uvene ovo licze, kojeſam çeſto bililom pomaza-

la;

Digitized by Google

la; neka skonça ovo tilo, kojesam s' naslagegnem odgojila; smijagne moje ludo prosasto plaç sadasgni neka pridobije; namisto svile i mekane moie hodichie pravednoje dame sada ostra kostret zahodije. Ah mene xalosne! ah mene nevoglne! ah mene grisnicze priopake! Isukarstu sada xelim ugoditi, koja od pria muxu, i svitu ugagialasam i sluxila. Jesili tazumila karschianka grisnicze? Jesili nauçila od S. Pavicze, kako imades pokoru çiniti za prosaste budalastine, za ispraznosti, i uxivagna prosasta? Nije dakle vech drugoga ogovora, niti izvita: tkojegod sagrisio s' udima, i s' chiuchiegnima tila svoga, u tilu svomu i pokoru imade uçiniti: jer pokora prava u sarczu biti nemore, akose izvagnska s' tilom nepodnese. Zato oni samo rechise pravo more, daje pokoru zagarlio, koji pokoru çini i s' oçima, i s' ustima, i s' misgliu, i s' jezikom, i s' rukam, i s' nogam, i u jednu riç, sa svim udima, kojase u çoviçjemu tilu naode.

II. Ali mnogo vechie tribuje, dase u sarczu pokora uçini, zabuduchi da puno vechie griju sluxi sarcze, negoli tilo. Jer kako iz vrila vode izviru, tako po svidoçanstvu Evangeglia S. „ iz sar„ cza izode misli zle, ubojstva, prigliubodinstva, bludnosti, lu„ pestva, kriva svidoçanstva, psosti “: i ova sarcze najparvo, pàka tilo truju. Tko dakle sarcze svoje imade od grija otrovano, evo kakoga po pokori imade od grisnoga smartnoga otrova izliçiti. Napriliku: jeli tko do sada nenavidost u sarczu svomu gojio? od sada neka bratinsku gliubav u sarczu istomu raxexe: jeli tko do sada s' czarnim paklenim plamenom neçistochie i bludnosti sarcze svoje tamno uçinio? od sada nekaga s' çistim oghgnem gliubavi Boxie jzçisti: jeli tko do sada u sarczu svomu vragu paklenomu pogano ghgnizdo s' opaçinam savijao? od sada neka u gnemu s' izvarsitom svetignom ugodno pribivaliste Duhu S. pravi: napokon jeli tko dosada sarcze svoje stvoregnu poklonio? od sada nekaga priuzme, i sve czilo Stvoritegliu svomu na dar prikaxe. Sto za da svaki jos boglie more razumiti, poslusajte, i slidite dva plemenita izgleda, kojichie vami prikazati, na koji naçin u sarczu vasemu pokoru çinite imadete.

Parvi izgled budi vami oni Saul, koji jer pokoru uçini u sarczu svomu, bi priobrachien u jednoga Pavla Apostola. Saul dakle raxiga sarcze svoje u smartnoj nenavidosti, i progonstvu karschianluka svega: i radi toga kgnighe u starisinaa prosi, druxinu svu oru-

Digitized by Google

oruxanu k' ſebi prikupglia, leti ſvuda, kako izvan ſebe; onde nike fata, onde drughe vexe, onde tolike na ſmart oſugiva; i ovoje ſto ſarcze opako Saulovo u zlochi, i propaſti ſvojoj umide uçiniti. Ali iſtom nego Saul bi od Boga u Paula priobrachien, nije viſe Saul u ſarczu ſvomu, nego Pava; jer ſarcze vlaſtito toliko vehoma raxexe za obranu karſchianluka ſvega; koliko mnogo pria u progonſtvu i nenavidoſti ulagaſe ſnagu gnegovu. I ova bi prava ſarçena pokora Pavla S.

Drughi izgled pokornoga ſarcza naodim, Sliſaoczi, u S. Mandalini pokorniczi, koja jer griſnicza uloxi ſarcze ſvoje u ſamoj gliubavi neçiſtoj; pokornicza raſtopiga u ſamoj gliubavi Boxioj: jer griſnicza ubarglia ſarcze ſvoje s' naslagegnima priſmradnim; pokornicza oçiſtiga s' pokajagnima priboleſnim: jer griſnicza uzdighnu oçi ſuoje, i ſarcze naſiti u ſvakoj oholoſti, i iſpraznoſti ſebe iſte; pokornicza obori oçi ſvoje za doſeghnuti, i razumiti proſaſte ludoſti, i budalaſtine, a ſarcze ponizi u ſvakoj gorkoſti, i potlaçegnu ſebe iſte: napokon jer griſnicza ſarcze ſvoje s' primnoghim zlochiam i opaçinam oſquarnu; pokornicza s' tolikim kripoſnim dilima poſveti. Sliſaoczi moji pridraghi, evo Pava, evo Mandalina, obodvoje koliko pria u ſarczu griſniczi, toliko posli u ſarczu pokorniczi. Tko dakle obodvoje slidioje u ſarczu griſnomu, obodvoje neka slidi takoger u ſarczu pokornomu. Megiuto malo odhanimo.

III. Nevridnabi pokora bila, premda uçignena i u tilu, i u ſarczu, kada za grije Duſa iſta nebi pokoru podnila. Svemogujſtvo Boxie u ſatvoregnu çudnovatomu çovika, i tilo, i ſarcze duſi gnegovoj jeſt podloxilo; tako da posli grija iſtoçnoga iſtinaje, daſe od duſe i tilo, ſarcze more odvarchi; ali ni tilo, ni ſarcze nemoreſe odvarchi od Boga, ako k' tomu duſa nepriſtane. Onda dakle ſamo s' neposluom, ili s' priſtupagnem Boxji zapovidii tilo i ſarcze gardi Boxie Veliçanſtvo; kada priſtupagnu, ili neposluhu duſa prilaga ſvoje priſtajagne: i tako ako tilo i ſarcze pod pokoru podloxit imaduſe, jerſe od Boga odmechiu, i sluxu griju; mnogo viſe duſa jeſt pokore doſtojna, zabuduchi da ona uzrokuje opako odmetnutje od Boga, i çini da tilo i ſarcze griju sluxu. Sada vi promislite, jeli pravedno, da duſa najvechiu i najtexju pokoru podneſe, koja vechie i od tila, i od ſarcza s' grijom Boga pogargiva. Tri mochi nahodeſe u ſvakoj duſi razloxitoj, gliuskoj, tojeſt razum, pamet, i voglia: i kako ſve tri ove mochi s' grijom

Digitized by Google

tru-

trujuſe; tako ſve tri ove mochi po dilima pokornim odpotribeje izliçiti.

I zapoçimajuchi od razuma, znajte Sliſaoczi, da razumu çoviçjemu priſtojechiſe zapoznavati ſtvari, i ſuditi, jeſuli u ſebi iſtinite, ili laxglive; onda s' razumom çovik ſagrifiva, kada iſtinu odmechie, a lax obire i zagarglia: tojeſt, kada razum privaram podlaga; kada s' razumom vrimenite ſtvari vechie od vikoviti proczigniva; i kada napokon zlo dobru priſtavglia. Tko dakle na ovi naçin s' razumom jeſt ſagriſio, s' razumom i pokoru uçiniti imade, najparvo podlagajuchi na slipaçku razum ſvoj ſvima katoliçanskim iſtinam, koje po objavgliegnu Boxiemu Czarkua S. uçinas. Zatim razum griſni vrimenita za niſto darxechi, nekaſe zabavi u promiſgliagnu ſtrahovitoga vikoviçanſtva: ſto iſtinito uzrokovati hochie, da razum pokorni zapoznade pravo dobro, daſe pridruxi pravoj iſtini; u jednu riç, da u mraçnoſti ſvoji tminaa proſvitglien, zlo ſvako od dobra razluçi, i doſeghne ove dvi iſtine, tojeſt, da kako nije boglie ſto Bogu i s' Bogom xiviti; tako da nije gore ſto Boga izgubiti.

Na dva naçina pamet çoviçja Boga s' grijom pogargiva; tojeſt, illi zaboravgliajuchiſe od dobroçinſtva Boxiega, ili ſpomignuchiſe od propaſti i opaçine za iſtu iznova uçiniti. Na dva naçina takoger pamet griſna pokoru tribuje da podneſe, za sluxiti onoliko pokori, kolikoje pria griju sluxila. Zato najparvo ſvaki griſnik nekaſe ſpomene od Boga ſvoga, od Boga, kojigaje ſtvorio od niſta, kojigaje odkupio s' neproczignenom ſvetom karvju ſvuojom, kojigaje s' mukom, i s' prigorkom ſmartju izadra iz çegliuſtii nemiloga vraga, i od viçgne ſmarti oslobodio, kojigaje s' Karſtegnem, i s' oſtalim S. Sakramentima poſvetio, kojiga donapokon na ças ſmarti çeka kako Sudacz priſtraſni za oſvetiti pogargeno toliko putaa ſvoje neizmirno veliçanſtvo, dobrotu, ſvetignu, dobroçinſtvo, i gliubav. Neka paka brez priſtanka uzdarxi prid oçima pameti ſvoje vas broj, ſvaku varſtu, i gardochiu otrovnu ſvi propaſtii, i zlochiaa uçigneni, ali ne nikad za ponoviti ſmartne rane ſvoje duſe, nego za ſebe uzbuditi, i mnogo çeſto ponavgliati u plaçu, i skoaçagnu ſvoje duſe priboleſna dila pokajagna, i marzegna na ſve proſaſto priopako xivgliegne. S' ovim naçinom sluxiliſe jeſu ſvi S. Pokorniczi, a navlaſtito izgled ſviju pokornikaa ſveti kragl David, koji govoraſe: „ Grih moj protiva meni jeſt vaz-

Digitized by Google

„ vazda “: radi çeſa buduchiſe ſveger na zarczalo griſnoga xivota ſvoga kragl David progledao, brez priſtanka, i ſveger jeſt napridovao u pokajagnu, u tuzi, u xaloſti, u plaçu, i u ſvakoj pokori i tila, i ſarcza, i duſe.

Alli ſvarhu ſvega tribuje daſe pokora s' hotignem, tojeſt s' vogliom uçini: i kolikoje texja propaſt voglie u griſegnu; toliko vechia jeſt duxnoſt s' vogliom pokoru nçiniti. Voglia çoviçja s' podpunom slobodom od Boga nadarena, slobodno u çoviku goſpodaruje: ni çovik s' grijom more biti prikoren, ako k' dilu griſnomu slobodno i povoglno voglia çoviçja nepriſtane. Od ove iſtine slidi, da imaduchi slobod ſvoj voglia za k' zlu priſtati, ili za na zlo marziti, koje pod obliçjem dobra obiçaje zaslipglieni razum vogli slipoj prikazivati, vas otrov griſni u ſrid voglie oſobito poçiva. Sada vi promislite, Sliſaoczi, koliko texke pokore doſtojna jeſt propaſna voglia jednoga griſnika, koji zatoſe griſnik naziva, jerſe s' vogliom od Boga odmechie. Tko dakle ſpravanje griſnu vogliu pokoriti, potribu imade pokajatiſe od grija, i na grih ſvariu ſvakoga drugoga zla marziti. Brez jednoga pravoga i ſarçenoga pokajagna, kako uçi ſlavni ſveti Sabor Tridentiuski, nije po nijedan naçin moguchie doſtighnuti oproſchiegne od Boga uvrigenoga. Moglobiſe dogoditi, da brez iſpoviditiſe griſnik pomarſi grih uçigneni: ali to iſto brez ſarçenoga pokajagna nikad nitje bilo, ni more biti moguchie. Od ovoga imademo plemeniti dogagiaj u Piſmu S., u kojemu ſtijeſe, da ſagriſiſe dva Apoſtola Nazaraninova, tojeſt Juda, i Petar: Juda izdajuchiga, Petar iſtoga zatajujuchi. Juda iſpovidi grih ſvoj, govorechi: „ Sagriſioſam „ izdavſi karvu pravednu “, i proſchiegne nedoſtighnu, negoli oſugegne, jerſe u ſarczu ſvomu nepokaja. Petar zatajagne udigl neiſpovidi, a podpuno proſtegne udigl doſtighnu, jerſe ſarçeno skruſi, tako da proplaka gorko. Evo dakle, Sliſaoczi, oçitoje, da kako iſta iſpovid brez boleſti prave oſugiva, tako pravo pokajagne brez iſpovidi ſaragniva: premda paka duxnoſt oſtaje na ſvoje vrime od grijaa s' izvarſitim pokajagnem pomarſeni czilovito, ſvaki ſtid, ili ſtrah pridobijuchi, prid zakonitim Miſnikom oſvaditiſe. Radi toga, karſchianine griſniçe, karſchianko griſnicze, xelisli iſtinitu pokoru u opakoj tvojoj vogli uçiniti? Uſadi u gnu, uſadi ſarçenu tugu, i pokajagne, i marzegne na proſaſto opako xivgliegne, ako izadriti odredioſi iz duſe tvoje grih pogani: i koliko otrov-

Digitized by Google

ga naslagegna chiutioſi u ſagriſegnu, toliko ſpaſonoſne tughe, boleſti, i marzegna na grih tribuje, da u skruſegnu, i pokajagnu ti provedes. Proſi u Goſpodina miloſt, za da od velike boleſti ſarcze tvoje u tebi na dvoje razpukneſe: çeſto ponavgliaj skruſegne, za odvratitiſe od izgubgliegna, i k' Iſukarſtu tvomu ſjedinitiſe. Zatim paka brez odmiczagna od danas do ſutra, priſtupi ponizno na vrilo vode xive ſvete iſpovidi; i prid nogam Namiſnika Iſukarſtova izrigaj vas otrov ſvi tvoji zlochiaa i opaçinaa, neſviſni ſtid, i ſtrah pridobijuchi: i tada ſamo iziſtinitichieſe u ſvigenómu xivgliegnu tvomu oni plod doſtojni pokore, kojegaſam jutros za ſpaſegne tvoje s' ovim duhovnim razgovorom iſtumaçio.

Digitized by Google

RAZGOVOR IV.

MUCNOSTI STIDA, I STRAHA U POKORNIKU NA S. ISPOVIDI PRIDOBIVENE.

Pogite: i ukaxiteſe Miſniczima. *Luka S. u Evangeliu na poglav. 17.*

OVoſu riçi priçeſtite, s' kojim Odkupitegl nas primiloſtivi ſagliuchi k' Miſniczima ono deſet gliudii gubavi, kakoſte vechie krat u S. Evangegliu çuli dokazivati, uçini ſve zdrave i çitovate iſtom negoſe uputiſce za pochi, i iſpuniti naredbu Nazaraninovu. S' iſtim riçima nukujem i ja jutros ſvakoga griſnika, daſe dozovne vech napokon od tuxnoga bitja ſvoga, i da plod doſtojni pokore, i ſvigegna prikaxe u xiugliegnu ſvomu, poſavſi k' Iſukarſtovu Namiſniku, za po czilovitoj ſvetoj iſpovidi oçiſtiti duſu nevoglnu od nakazne gube grijaa. Pravo ſvigegne, i obrachiegne griſnika na pokoru zapoçima od prave i czilovitc iſpovidi grijaa: ſto potvargiva Duh S. govorechi u kgniga Mudroſti, da pravedan najparvo oſvagia ſam ſebe. Ajde dakle i ti karſchianine griſniçe; i priſtavivſi pomgnivo iskuſagne tvoje duſe, boleſt zaçmi, s' marzagnem iſtinitim grijaaſe odreczi, i ſtanovito odluçi nikad viſe povratitiſe na zlochiudno proſaſto xivgliegne: paka zatim ſlobodno oſvadiſe prid Iſpovidnikom od ſvi zlochiaa i opaçinaa uçigneni. I buduchi ti gubav u duſi, ſpomeniſe, da za doſtighnuti podpuno zdravglie, tribuje, da na naçin jednoga gubavcza prid Iſpovidnika priſtupis. Naodim u Piſmu S., daje od Goſpodina Boga bilo zapovigeno ſvakomu gubavczu noſiti na ſebi vlaſtitu ſvoju hodichiu ſvu razparanu, i razſivenu, tako da na ſve çetiri ſtrane viditſe mogaſe nemoch prighgnuſna, kojamu xivot prikrivaſe. Karſchianine, karſchianko, tebe, tebe tiçe prineſena zapovid od Boga gubavczima podana. Radi toga imades znati, da i ti s' aglinam razſivenim i razparanim, hochiu rechi, s' duſom ſvom raztvorenom priſtupit imades prid noghe Iſukarſtova. Namiſnika, iſtinitu i czilovitu iſpovid s' jednom ſve-

tom

Digitized by Google

tom priproſtitoſtju uçinivſi, tako da nijednoga grija, ili okolovſtinu, kojabiga uzmnoxati mogla, povoglno i propaſno neoſtavis, i nezatajis. Ovoje çlanak Vire S. katoliçanske, koji iſtumacen bi u slavnomu i ſvetomu Saboru Tridentinskomu; i ovi ako pravo virujes, ti duxnoſt imades izvarſiti, czilovito i potanko ſve grije oſvadivſi na ſvetoj iſpovidi. Rechieſmi paçem, daſe ſtidis? daſe ſtraſis? Evome pripravna za ſtid, i ſtrah tvoj s' xivim razlozima pridobiti: ali xelechi ti pria ſamnom izjadatiſe, dobrovoglno posluſachiu ſve ſto za obranu ſtida, i ſtraha tuoga odredioſi meni prid oçi u ovomu razgovoru prjniti. Ti dakle slobodno poçmi: a jachiu s' pomochiu Boxiom u slavodobitju, i ſpaſegnu tvomu dovarſiti, s' pedipſom barem prighnuvſite.

I. Najparvo dakle ovako govoriſmi: Oçe, upaoſam, ili upala u jedan priveliki grih: u jedan grih toliko nakazan u ſebi, i od toliko pogane propaſti, da neznam na koji naçin uſuditiſe iſpoviditiga.

Razumim varlo dobro parvi tvoj ogovorni razlog: ali nemogu razumiti, koja ikad slipoſt i budalaſtina jeſt ova, uſuditiſe ſagriſiti, a neznati uſuditiſe iſpoviditi. Nejma na ſvitu nemochnika, koji za ozdraviti neodkriva ranu, premda skrovitu, ſvomn Likaru; nejma jednoga utoplacza, koji dangubi uhititi obiruçicze parvu dasku, kojamuſe namira, za iſplivati; nejma ſuxgna, koji kaſni oproſtitiſe, i utechi iz ſuxagnſtva, i verugga; nejma donapokon xivinicze, ni ptiçicze nerazborite, kojaſe nenaſtoji iskopati iz Vuçji çegliuſtii, ili iz nemili Jaſtrebovi pançaa odletiti: a moguchie biti hochie, nachi u karſchianluku jednu duſu toliko nerazboritu, da ſmartno ragnena od Likara ſvoga ranu ſakrivatichie; da utopgliena u ſvakoj opaçini, nechie obiruçicze uhititiſe daske ſpaſonoſne ſvete iſpovidi; da ſuxgnicza vraxia, i od vraga s' pançama ſvake propaſti uçegliuſti popadnuta, nechie po czilovitoj ſvetoj iſpovidi razadriti uzle griſne paklene, i çeſtito oslobiditiſe od izgubgliegna, i oſugegna ſvuoga vikoviçgnega?

Ali za koliko gliubis tvoj duhuovui napridak, i ſvaku çeſtitoſt, duſo zaslipgliena, oçitujmi ukratko, zaſto ikad nemores uſuditiſe iſpoviditi oni grih? Jerſam, odgovaras, od ſtida pridobivena.

Oh ſtidu nerazboriti! oh skodni ſtidu! Setajuchi jedan dan po Ateni mudri Sokrate, ugleda zgodno, gdi niki mladich gnegov uçenik izhodjaſe iz jednoga nepoſtenoga, i neçiſtoga ſtana; i oſitivſi-

Digitized by Google

tivſiſe mladich, da bijaſe gnegov Meſtar Sokrate, koji za gnim uſtupicze igiaſe, veomaſe zaſtidi: paka za nebiti poznan od Sokrata, dobro umotavſiſe u ſvoj ogargnaç, i prid gnim hodechi, malo barzxe. Tada Sokrate joſe barxe za mladichiem uçenikom potexuchiſe, ſtixega, i udari uz obraz s' ovim riçima: „ Imaoſiſe, „ moj ſinak, ſtiditi kadaſi ulizao u onu kuchiu, a ne kadaſi iz „ gne izaſao “. S' iſtim prikorom i tebe, duſo zaslipgliena, u oçi udara S. Pacian, kojite opomigne, da kako niſiſe ſtidila u barlog grijaa utopiti, takoſe ſtiditi neimades iz barloga iſtoga izvuchi, i iſplivati. A tiſe ogovaras, a ti s' ſtidom pokriti czinis onu miſao neçiſtu, kojojſi ludo priſtala, onu griſnu polepu, kojuſi povoglno uzbudila, ono dilo pogano, kojeſi propaſno izvarſila? Akoſe niſi ſramovala odvarchiſe od Boga, i vojevati pod bariakom tamnim paklenoga vraga; kako ikad ſada ſramovatiſe mores, imaduchi ti od ſotone odbighnuti, i pridruxitiſe k' tvomu Bogu? Iſtinito moguchie nije dofeghnuti, da ſada tiſe ſtidis od onoga grija çiſto oſvaditiſe, kojegaſe niſi ſtidila pria uçiniti.

Razlog imadem za ſtiditiſe, rechieſmi; jer ako oçitujem ono zlo dilo, kojeſam uçinila, udigl gubim moje poſtegne, moje plemenſtvo, gubim dobro, i glaſovito moje ime.

Toje iſtina, i razlog xiv imades, ako to ſve razumis rechi od onoga ſtida, koji po ſvidoçanſtvu Duha S. na grih dovodi: ali nije tako; nego paçe neſviſno ſtid oni ogovaras, koji ſve to viſe odagliajuchi od tebe priateglſtvo i miloſt Boxiu, otvardnuto u propaſti ſarcze tvoje pokaziva. Stid dakle ovliko skodni ti pridobivajuchi, znaj, da neſamo tvoje poſtegne i dobro ime negubis, dali uzmnaxas ſve to viſe, i ſto vechie jeſt, dajes slavu iſtomu Bogu. I dojſto datije od vechiega poſtegna kada ſtid na ſvetoj iſpovidi pridobijes, nego kada tajis tvoju zlochiu, to iſti naravski razlog ſvidoçi. Jer kada jedna pokorna duſa k' priſtogliu ſvete iſpovidi priſtupa, za drugu ſvaru nepriodi, nego za potarti parvaſgne zlochie, za potlaçiti proſaſte nepravde, za prominuti propaſno, u ſveto i kripoſno xivgliegne, u xivgliegne prikladno jednomu pravomu karſchianinu, i naslidniku Iſukarſtovu. Sva ova dila pokornoga ſvigegna ſvak brez ſumgne cziniti imade mnogo poſtenija, negoje ſtid ſramotni, koji u zlochiudnomu barlogu grijaa opaku ſve to viſe oſtavglia duſu ſvetogardniczu. I daje ovo iſtina, Duh S. u ſvetomu Piſmu prilaga govorechi: „ Iſpovid, i ple-

Digitized by Google

plemenſtvo prid obrazom gnegovim". A S. Aguſtin nadoſtavglia, i s' upitim slidechima pridobiti naſtoji duſu zaſtigenu, govorechi: „ Glubisli plemenſtvo, ili poſtegne? hochiesli biti uzo„ rita? Iſpovidiſe. Grubaſi bila, i nepoſtena? Iſpovidiſe, za da „ budes lipa, i poſtena. Bilaſi griſnicza? Iſpovidiſe za da budes „ pravedna". Sada od ſvi prineſeni razlogaa slidi, da po ſvetoj iſpovidi negubiſe ni poſtegne, ni plemenſtvo, ni dobro ime, daliſe ſtiçe i uzmnaxa.

Da paka ſtid pridobijuchi dajeſe slava iſtomu Bogu, biſtro izgovara slavni ſveti Sabor Tridentinski, u kojemuſe ſtiju ove ri„ çi: „ Opravdagha ſvaraa iſtinito jeſt.... slava Boxia, i Iſukar„ ſtova". Sto za jos boglie izbiſtriti, ukratko izvidimo ſto ſveti kragl David jeſt raxumio iſtumaçiti u ſvojim Piſmam duhovnim, ovako govorechi s' Bogom: „ Iſpovid, i uresegnie obukaoſi". Najparvo dakle iſpovid jeſt imenovana, paka uresegnie nadoſtavgliaſe: ſto na dughglie tumaçechi S. Aguſtin, i s' gnim oſtali Latinski Sveti Otczi, ſvi skupno uçe, da izreçene riçi okrugnenoga Proroka priſtojeſe Iſukarſtu, koji kakono s' ureſnom i diçnom aglinom, oblaçiſe s' pokornim duſama, kojeſu po czilovitoj ſvetoj iſpovidi bile od grija oprane, i ureſene. Ali za s' prilikom iziſtiniti, da tkogod ſtid pridobiva, daje slavu Bogu, evo ſto nahodim u Piſmu S. Urazruſegnu grada Jerika bijaſe protiva zapovidi Boxioj zakinuo Akan jedan klip zlata, jednu skerletnu kabaniczu, i dviſta ſrebarni jaſprii; i buduchi vas puk Ikraelski pedipſan radi Akana, Joſue vridni Vojvoda gnegov po objavgliegnu Boxiemu zapoznaje uzrok pedipſe podneſene, i priti, da naſavſi krivcza, bijobiga ſvega ſaxegao. Posli dakle duga izvigegna, nahodi napokon, daje Akan oni brezoçni, i skodni griſnik, radi kojega trideſet i ſest gliudii bi poſiçeno, a tri igliade vojske Joſua ſramotno raztarkano, i razbijeno kod grada Hai. Tada Joſue brez drughi riçii mogaſe narediti, daſe odregena oſuda izvarſi, Akana ſaxigajuchi: ali ſto çini? Za da Akan krivacz s' czilovitom iſpovidju proslavi onoga Boga, kojega bijaſe s' lupeſtvom ſvetogardnim uvridio, Joſue dobri nutkuje opakoga Akana, govorechi: „ Sinak „ moj, daj slavu Goſpodinu Bogu Izraelzkomu, i iſpovidi, i ka„ xi ſtoſi uçinio"? Akan prem daſe ſtidjaſe prid ſvim mnoxtvom puka ſvetogardno ſvoje lupeſtvo iſpovidiſi, i znadiaſe damu nebi xivot bijo proſchien po nijedan naçin; niſta nemagne kada razumi

od

Digitized by Google

od Joſua, da iſpovidivſi pravo, i czilovito ſvoju zlochiu, daobi slavu Bogu, skruſeno odgovori: „ Iſtinito jaſam ſagriſio Goſpo„ dinu“: posli koji riçii na dugo ſtijeſe u Piſmu S. czilovita iſpovid Akanova od ſve lupeſtine malo pria ſpomenute; i tako po nauku prmudroga Biskupa Abulenſa, i drughi Nauçitegliaa, Akan posli iſpovidi kamenovan, i izgoren doſtighnu proſtegne grijaa, i duſe ſpaſegne.

Sada, duſo ſvetogardna, s' tobomſe imadem ovako razgovoriti: kako ikad ti ogovarati mores ſtid tuoj, kakoli ſramovatiſe tebi priſtoji çiſto oſvaditi na ſvetoj iſpovidi oni grih, koji tajis od toliko vrimena radi poſtegna, radi plemenſtva, radi dobra imena; kada i poſtegne, i plemenſtvo, i dobro ime ſtices, i Bogu iſtomu slavu dajes, ſtid pridobijuchi, i czilovito oſvagiajuchiſe? Slidi, slidi, nevoglna duſo, izgled Akanov u iſpovidagnu, kakoſiga slidila u ſagriſegnu. Akan oſvadi grih ſvoj na parvo Joſua ponutkovagne: a tiga tajis posli toliki ponutkovagnaa, posli toliki pripovidagnaa, posli toliki drughi Boxji nadahnutjaa. Akan oſvadi grih ſvoj, premda imadiaſe po ſmarti, i oghgnu xivot vlaſtiti prigoriti; a ti tajis onu opaçinu, prem date vira ſveta uçi, da iſpovidivſije czilovito, od ſmarti viçgne, i oghgna paklenoga oslobogena mores oſtati. Akan daje slavu Bogu czilovito iſpovidajuchiſe; a ti dajes slavu paklenomu vragu oni grih ſvetogardno zatajujuchi. Akan ſtid pridobiva, i prid Joſuom, i pukom oſtalim oçito nazivaſe lupex ſvetogardni; a ti prid jednim Iſukarſtovim Namiſnikom ſramujeſse skrovito oçitovati griſnikom, i griſniczom priopakom. Nu dakle, neſtidiſe viſe, nego izrigaj ta ſmartni otrov, kojegaſi jos od davna zaxdarla iſtreſi iz nidaraa toga zmaja, kojega od toliko vrimena gojis s' tvojom skodom neizreçenom.

II. Sveje to lipo, rechieſmi; ali ja od ſtraha priuzeta, marznem, ni znadem na koji naçin dati poçetak mojoj iſpovidi prid onim Redovnikom. Hotilabi kazati oni... ali...

Razumioſam tvoje muçnoſti. Strafiſse, jeli? Izvidimo malo uzroke tvoga ſtraha, i predagna; i dobro promislivſi, dva nahodimo, oba skodna, oba nerazloxita. Iliſe dakle ti ſtraſis od Iſpovidnika; iliſe ſtraſis, jerſe neznades kako uſuditi iſpovid zapoçeti, i ſtid tvoj pridobiti. Ako predas jerſi plaſiva, i brez ſarcza, za od ſtraha osloboditiſe, i ſarcze ſtechi pomgnivo posluſaj jedan dogagiaj Piſma S.

Digitized by Google

Zajedno s' malim Tobiom putujuchi S. Angeo Rafael u priliczi lipa i priſtala mladichia, i buduchi prisli k'riczi Tigri; eto iznenada izvlaçiſe iz one mutne vode jedna ſtrahovita ribetina, koja priblixavſiſe malo kraju, s' karvavim zadartim oçima, a s' çegliuſtima razvrachienim juris uçini za udigl proxdriti maloga Tobiu. Tada dobri mali Tobia vas od ſtraha priuzet, blid, i od ſtudenoga znoja popadnut, tarçe bixuch na ſvu hitgnu za Nebeskim ſvojim drvgom, i u takoj nenadgnoj jezivoſti proſi pomoch, i obranu, viçuchi, i plaçuchi: „ Goſpodine, proxdrichieme“. Nebojse niſta, odgovori Angeo; dali ſad ſarçeno i slobodno zagazi malo, i uhiti onu ribetinu za brançe. Pokripglien i uslobogen mali Tobia od Nebeskoga ſvoga druga, poslusa Angela, i zagazivſi iſteghnu ribetinu na ſuvo, gdi trepechiuchi malo po zatim czarknu. Sada razparaj, reçe, i izvadi czriva gnezina; i ſpomeniſe, da xuç, ſarcze, i xighericza sluxit imadu za likariv. S' iſtim Angeoskim riçima razumim i ja tebe, ſtraſiva duſo, rabreno pokripiti; i uslobodiți. Radi toga s' izgledom maloga Tobie ſarçeno uſnaxiſe; i s' jednom ſvetom sloboſtinom uhiti ſtid za brançe pridobivſiga: raſparaj ribetinu nakazne tvoje duſe, odkrivſi ſva tvoja iznutrena Iſpovidniku, i tako nachies i ti likovitu koriſt, kada plaſivi ſtrah tvoj pridobies.

Akoliſe paka ti ſtraſis od Iſpovidnika, ſpomeniſe, da oni Miſnik, kojega vidis na priſtogliu ſvetomu Pokore s' malo riçii opirati ghgnuſne griſne duſe u karvi S. Iſukarſtovoj neproczignenoj, i raztrvorati gnima Raj Nebeski, a iz pakleni mukaa gni izvoditi; iſtinito jeſt Iſukarſtov Namiſnik, ali çovik umarli, kako i ti: obaſtart od slaboſti, kako i ti: napaſtovan od vraga, more biti, vechie od tebe: podloxan upadnuti u najtexje, i najſmradnije grije, kako i ti. Zaſto dakle ti ſtraſitſe imades od Iſpovidnika çovika umarloga, i griſnika, more biti, vechiega, i zlochiudnijega od tebe?

Jabi volila, priuzimas, da kadbi moguchie bilo, uçinim iſpovid prid iſtim Bogom, ili prid jednim Angelom gnegovim: jer Bogu ſvakaſu oçita, i on podpuno ſvaçie misli, xeglie, i dila vidi, i zapoznaje; i tako ſtraha, ni ſtida nebi viſe bilo potribito pridobivati: dabi paka moguchie bilo Angela Nebeſkoga za Iſpovidnika imati; moglebiſe barem slobodno prid Angelom one ſmardglive, i ſramotne neçiſtochie, s' kojimſam vehoma ubargliana odkriti.

Ah

Digitized by Google

Ah xeglio iſprazna! Ah misli budalaſta! Ah duſo luda! Boga xelis za Iſpovidnika, govorechi brezpametno, da tada nebi ni ſtraha, ni ſtida imala? Imas paçe razlog; jer i meni ſada na pamet padaju dva griſnika, koji po ſvidoçanſtvu Piſma S. u Boga iſtoga iſpovidiſeſe. Sluſajme pomgnivo. Sagriſuje Adam: i xelechi Bog Stvoritegl gnegov priblagodarni od grija osloboditiga, k' ſebiga gliubeznivo na iſpovid, po razmiſgliagnu S. Aguſtina, zove govorechi: „ Adame, Adame, gdiſi?“ Sada ſvi vi czinite, da nevoglni Adam kliza na kolina, daſe u parſi buba, da trojſtruke ſuze prolije, i da iſpovida grih ſvoj prid Bogom: aliga ja vidim, gdi bixi, gdiſe krije, gdi od ſtraha vas darchie, i od velika ſtida gdiſe xiv u jednu taptinu zakopaje. Stoje to od tebe, xaloſni, i kukavi Adame? ſtoſe niſi iſpovidio? zaſto bixis? Oſtavime, oſtavi, Adam odgovara; jerſamſe vas pripao, i jos darchiem çuvſi ſamo glas Boxji: i kadaſe oſiti daſam goo, ovde pobigo, i ſakriſe. Sagriſuje i Cain ſin Adamov, ubivſci nepravedno i nemilo Abela brata ſvoga. Bog ſvemoguchi i s' Cainom miloſtiv, po ſvidoçanſtvu Tertuliana primudroga, na iſpovid zovega s' onim upitom: „ Gdije Abel brat tvoj“? A Cain znasli, kakoſe iſpovida? Namiſto oſvagegna nemiloga ubojſtva, neharno, oſorno, i neugliudno Bogu odgovara: „ Jeda çuvaocz brata moga jeſam ja?“ Sadaſe malo razgovorimo ovako. Adam jednu zapovid Boxiu priſtupivſi, ſtidiſe, i vas od ſtraha darchie, kadaſe od grija ſvoga imadiaſe czilovito oſvaditi prid Bogom; Cain za neoçitovati Bogu jedno jedino ubojſtvo brata ſvoga, gubi ufagne u neizmirno miloſarge Boxie, i oſugiujeſe: a ti griſna duſo naparchiena s' brimenom zlochiaa i opaçinaa mnogo texji, kako ikad brez ſtraha, i ſtida uſudilabiſe priſtupiti prid jednoga Boga, koji jeſt vrutak ſvake ſvetigne, i prid gnim oſvaditiſe od propaſnoga xivgliegna tvoga, za çuti gliubezniva Boxia ponutkovagna, kako Adam, i Cain, negoli oſtre prikore ſarditoſti pravedne gnegove, i odſudu vikovitu protiva tebi, i neharnoſti tvojoj? Ovo ſamo razmiſgliagne tolikobite imalo pridobiti, dabi i ti s' pukom Izraelskim slobodno imala rechi Mojſij, tojeſt ſvakomu Iſpovidniku: „ Govori „ ti nami, neka negovori nami Bog, za da nepomremo“. Ako dakle od ſtraha mreſe s' Bogom govorechi o ſvetomu zakonu gnegovu; ſtobi ikad bilo, nevirſtva, i vlaſtite opaçine Bogu iſpovidajuchi?

Digitized by Google

Da bude paka Goſpodin Bog na jednoga Angela naslonio dilo Iſpovidnika, czinisli, luda duſo, dabiſe ti uslobodila odkriti prid jednim Duhom blaxenim priçiſtim tvuoju nakaznu golotignu, i dabi podnio jedan Angeo S. razgledati u tebi one ſramotne, prighgnuſne, i ſtoo putaa ponovgliene meſotrovne rane? Ufasliſe, dabite jedan Angeo onako gliubeznivo primio, onako uſtarpglivo podnio, onakoſe na te ſmilovao, kakote prime, podnoſi, i miluje oni Iſpovidnik? Ne, ne po nijedan naçin. Vidim paçe u Piſmu S., gdi Angeo xeſtoko raſargen, i s' maçem golim u ruczi izhodi protiva Mojſij, texko korechiga i pritechimu, ſamo jer bijaſe odmaknuo viſe nego zakon dopuſchiaſe, obrizovati maloga Eliezera. Stijem u proſaſtim uſpomenam, da Angeo udari s' jednom nemilom zauſniczom S. Franu Rimkignu ſamo jerſe uſtavila bijaſe za malo çaſaa kod ſvoji roditegliaa, sluſajuchi jedan iſprazni razgovor. Nahodim donapokon, da Angeo s' pritexkim udarczem baczi na zemgliu jednoga Nimaçkoga Mladichia, ſamo jerſe neopri ſvojoj druxini, kojiga zvaju na opchiegna veſela ſvitovna. Sadmi odgovori malo, duſo ſmardechia, ſtobiſe ikad od tebe zgodilo, kadbiſe imala prid Angelom oſvaditi od toliki i toliki mislii, i dilaa neçiſti?

Vech zapoznajem, vechſam od xivi razlogaa pridobivena, rechieſmi, da nejma vechie laſnoſti, ſto oſvaditiſe na ſvetoj iſpovidi prid jednim i Namiſnikom Iſukarſtovim u iſto vrime, i Covikom umarlim, koji buduchi od iſtoga ghliba slipglien, more biti, daſe od ſvoji pomagnkagnaa ſpomigne, kada moje opaçine çuje. Ali tkochie meni riç dati, da nechiu biti odkrivena za jednu ſmradnu bludniçinu, kojaſam doſada bila darxana za çiſtu diviczu; da nechiu biti oçitovana za jednu nevirnu prigliubovniczu, kojaſam doſada czignena bila za privirnu zaruçniczu: i tako akoſe oſvadim czilovito od onoga grija neçiſtoga, nebi rada, daſe Iſpovidnik u kojojgod prigodi neodade po neſtrichi prid mojim kuchianima, prid mojom rodbinom, prid mojim muxom.

Toje giavaoska privara, duſo slipa; jer ſotona posli negoteje u oni neçiſti grih oborila, na naçin vuka nemiloga, ſtiskate, kako jednu ovczu, za garlo, za da neprogovoris o griju neçiſtomu na ſvetoj iſpovidi, i nezazoves na pomoch onoga çobana tvoje duſe, tojes Miſnika Iſpovidnika, kojibite mogao po ſvetomu odriſegnu iz çegliuſtii Vraxii izadriti. Imas znati za tvoje pokripgliegne, daje toliko

Digitized by Google

liko velika duxnoſt jednoga Iſpovidnika, kojaga ſtiska skrovita darxati ſva jos najmagna pomagnkagna ſvoga pokornika, udigl u ſvete parſi gnegove ukopana; da u nijednomu dogagiaju, ni za vrime xivota, ni po ſmarti ſvoga pokornika, ni pravoputno, ni inoputno, ni s' uſtima, ni s' zlamegnem, ni za vas ſvit od pakleni mukaa oslobodiți, ni za ſve duſe, kojeſu u paklu, u Raj priveſti, nemore neſamo s' drughim, dali ni s' pokornikom ſvojim iſtim izvan iſpovidi brez vlaſtitoga gnegova dopuſtegna, od grijaa iſpovigeni ni jedine jedne najmagne riçi proslovit. Nejma, ne, na ſvitu mogujſtva, nejma vladagna, nejma zapovidi, nejma ſile, kojabi mogla raztvoriti s' trojſtrukim peçatom zapeçachiena uſta jednoga, premda najmagnega Iſpovidnika: paçe kadbiſe vidio jedan Miſnik ſtiſnut za odkriti pomagnkagna çuvena u ſvetoj iſpovidi od kojemu drago pokorne duſe; priabi imao odabrati podniti ſvaku muku, i xivot iſti prigoriti, (kakoga prigori ſveti muçenik Ivan Nepomuczen za neoçitovati zlochiudnomu kragliu Venceslau iſpovidi gnegove zaruçnicze Ivanicze), negoli izdati ſvoga pokornika, i ſveto Iſpovidnika dilo.

Ja temeglito virujem, rechieſmi, da megiu Namiſniczima Iſukarſtovim nenaodiſe ni jedan jedini Iſpovidnik, od kojegabiſe moglo rechi, illi poſumgniti, dachie drugomu oçitovati, ſto çuje na ſvetoj iſpovidi: paçe vidim, i rukom tiçem, da skrovitij oſtaju kod Iſpovidnika moji griſi, negoli kod mene iſte; zabuduchi da ja, kada hochiu, mogu oçitovati moja pomagnkagna drugomu; ali Iſpovidnik ni more, niſeje bojati, dachie hotiti ſvoga pokornika zlochie drugomu iskazati. Samo çinimiſe, da ako ja kaxem potanko Iſpovidniku vas moj xivot, zaçudichieſe od moje propaſti, izgubichiemi gliubav, nitchieme viſe darxati za onu duſu dobru, i kripoſnu, kako pria; i tako jezivoſtje, da oſtanem kod gnega barem ſramotna.

Daſe nechie Iſpovidnik niſta zaçuditi, kadaſe ti na ſvetoj iſpovidi ôſvagias od tvoji, premda texki grijaa; od slidechiega dogagiaja Piſma S. razumichies. Jaſuchi na ſvojoj tovariczi putovaſe jednom Balam Prorok, ali putovaſe putom opakim i od izgubgliegna, jerſe ua put ſtavio bijaſe potiva vogli Boxioj: i tako putujuchi, kada ſtupi na jedan klanacz, eto Angeo Nebeski vas razgnivglien, i s' maçem golim u ruczi, iznenada put zapriçi, i opriſe s' tolikom nagloſtju za da Balam naprid neproge, da pri-

plaſe-

Digitized by Google

plaſena tovaricza na vigegne ſtrahovito, ſva uſprenu, i pritiſ. nuvſiſe uz gomilu, pribi nogu Balamovu, pak malo zatim uſilovana hoditi, poſarnu brez viſe poſtupati. Stari Balam, koji jos Angela nevigiaſe, vaz od jida uzavrio, nemiloſtivo udara tovariczu, czinechi, da radi naravske linoſti otezaſese putovati; i videchi da nehotiaſe po niſto tovaricza uſtatiſe, i naprid ni ſtope uçiniti, tolikoje vehoma izgliuſti, i iſpribija, da tovaricza po Boxiemu dopuſtegnu raſtvorivſi çegliuſti, poçe tuxechiſe i govorechi pitati Balama ſvoga goſpodara: „ Stoſamti uçinila? jerme bijeſe?“ Svaki od vas, Sliſaoczi, na ſamo ovo dokazagne bichieſe zaçudio; a daſe bude kod tovaricze Balamove namirio, czinim, dabiſe (ſto vechie jeſt) bijo i vehoma priſtraſio, çuvſi tovariczu protiva ſvojoj naravi, gliuskim jezikom govoriti. Ali Balam, po ſvidoçanſtvu tomaçiteglia Lirana, niſe çudi, niſe ſtraſi: jer vechie krat bijaſese nasluſao govoregna xivinaa nerazboriti, pod koji obliçjem ſotona Balamu ukazivaſese, i s' Balamom u priliczi nerazboriti xivinaa razloxite prigovore razkladaſe. Duſo griſna razumilaſi, daſe Balam nezaçudi, kada tovaricza gnegova progovori, jer i tovaricze, i drughe zviri çujo bijaſe govorit; a ti czinis, dachieſe tvoj Iſpovidnik zaçuditi çuvſi one tvoje grije neçiſte, posli negoje od drughi pokornikaa tolike i tolike texje more biti, i nakaznije razumio? Nechie, ne, virujmi.

Na prineſenu tvoju ſumgnu, s' kojomſe duſo griſna ogovaras, dajeti odgovor S. Ivan Zlatouſni, kojite uçi, da nije ſramota, dali pravicza i kripoſt uçignene grije iſpoviditi. A pak upitaj malo jednoga Patriarku Judu, jeli oſtao ſramotan oſvadivſiſe od jedne bludnoſti brezakonito iſpugnene s' Tamar zaruçniczom Onana ſina ſvoga, tojeſt s' ulaſtitom ſvojom, premda neznanom neviſtom: i namiſto Judino odgovorichieti S. Iſidor, da radi oſvagegna grija reçenoga bi doſtojan iz megiu oſtale ſvoje bratje doſtignhuti krunu i kraglieſtvo. Upitai jednoga kraglia Davida; upitaj Petra Apoſtola; upitaj dobroga Lupexa, jeſuli poçem oſtali ſramotni, oſvagiajuchi ſvoje zlochie, i opaçine: i çuchies gditi skupno odgovaraju, da czichia biſtra i czilovita oſvagegna vlaſtiti pomagnkagnaa doſtighnuliſu paçe niki kraglieſtvo uſtanovitjeno u kolinu ſvomu, kako David; niki glavarſtvo u Czarkui S. katoliçanskoj, kako Petar S.; niki donapokon udigl iſto kraglieſtvo Nebesko, kako dobri Lupex.

Date

Digitized by Google

Date pak nechie darxati, kako i pria, za dobru i ſvetu kripoſnu duſu oni Iſpovidnik, prid kojim odkrijes tvoje ſmardechie skrovite rane; od toga nemoj ni pomisliti: jer Iſpovidnik neiſchie od tebe izuznati grije za od gni ſpomignatiſe, dali za tebe podpuno od gniova otrova izliçivſi, udigl zaboraviti. Razlog naravski iſtinito pridobijete, promiſgliajuchi, da nije ſtvar moguchia, daſe Jſpovidnik oſobito ſpomene od tvoji grijaa, posli igliadu igliadaa drughi pokornikaa tolike zlochie, i opaçine na ſvotoj iſpovidi çujo. Ali ſvarhu ſvega ovoga najugodnije bitichie tebi, razumivſi jedno plemenito Boxie obetagne, koje priplaſeno tvoje ſarcze ſtanovito umiriti imade. Stiieſe u Piſmu S., u kgniga Ezekiela Proroka, da iſtom nego s'pravim pokajagnem izrigati bude vas ſmartni otrov grijaa jedna duſa „ ſve nepravde gnezine, ko„ jeje uçinila, nechieſe ſpomignati". U kripoſt ovoga Boxiega obetagna ja govorim, da akoſe Bog zaboravglia od ſvi zlochiaa pravo iſpovigeni, kako tomaçi S. Cirilo, i Tertulian; mnogo viſe zaboravgliaſe ſvaki Iſpovidnik Boxij Namiſnik, i poglaviti podilitegl ſvetoga Sakramenta Pokore. Nije dakle moguchie, da Iſpovidnik nechie darxati duſu pokorniczu za dobru i kripoſnu, kako i pria; kada prineſeni razlozi dokazuju, i s'temegliom pritvardim Piſma S. priliçno iſtini çine, daſe Iſpovidnik od grijaa çuveni na ſvetoj iſpovidi poſve zaboravglia.

Ni iſtinito more biti, dachie gliubav izgubiti prama duſi pokorniczi oni Ipovidnik, radi gardochiaa i opaçinaa çuveni na ſvetoj iſpovidi; zabuduchi da ſvaki Iſpovidnik za gliubav koju noſi griſnim duſam, jurveje iſtu vlaſtitu ſvoju duſu prigorio. Kako dakle, duſo nevoglna, nechies date gliubi oni tvoj Iſpovidnik, kadate toliko vehoma gliubi, da za gliubiti tebe, i ſpaſegne tvoje, zaboravgliaſe od ſebe iſtoga: i radi toga ſadte iſchie, kako gliubeznivi dobri paſtir ovczu zablugenu, i naſavſite ubarglianu od grijaa, nite progoni, nite udara, dali dragoſardno podnoſi, miluje, i poſtavglia na vlaſtita ſvoja plechia: ſadte prima, i garli, kako Otacz Sina razaſipaocza, prioblaçechite u aglinu ſvetglive miloſti Boxie, i bilixechite s'parſtenom pobilixja virnoſti prama gnemu: ſadte ſuzama obliva, kako majka Udovicza iz Najima jedinoga martva ſvoga fina; jedabite na kojigod naçin uskriſio na duhovni xivot: ſadſe raduje i veſeli u ſarczu ſvomu zajedno s' Angelima Nebeskim, videchite iſtinito pokornu odvezivati martaçke

Digitized by Google

taçke skrovite tvoje rane, za datji uſtarpglivo pripovie, i s' ugliem miloſargia, i s' vinom likovitoga ponutkovagna priobilato natopi.

A ti ſada, duſo nima, na ſva ova ſto odgovaras? Jeſili vech napokon odluçila pridobiti nerazboriti ſtid, i ſtrah tvoj, i oſvaditiſe czilovito od ſvi tvoji pomagnkagnaa prid Iſukarſtovim Namiſnikom, kojite çeka u vrime ovo priatno za tebe s' tvojim Bogom pomiriti, i na pravu i iſtinitu pokoru primiti, posli toliki ſvetogardni iſpovidii, i priçeſchiegnaa, doſada od tebe za tvoje vechie oſugegne brezoçno primglieni? Akoli jos otvardnuta ſramujeſse, i ſtraſis prid Iſpovidnikom izrigati oni otrov, kojiſi jos davno proxdarla, zaklignemtiſe prid ovim Iſukarſtom, da na priſtraſnomu ſudu Boxiemu, kojinas ſvi çeka, vapichiu, vapit ja iſti oſvetu Pravde Boxie protiva tebi, i brezoçnomu ſtidu, i ſtrahu tvomu. A vi ſvi Sliſaoczi Bogogliubni, koji skupno ixgovarate pridobivenu ok moji razlogaa duſu nimu zaſtigenu, vi, vi, reko, ſvidoczi moji biti hochiete prid priſtogliem Velikoga Boga, od pripovidagna moga danaſgnega, oſobito uçignena za ſvigegne i ſpaſegne vikovito ove priotvarduute duſe, kojaſe jos nije ganula, ni na pokoru obratila, Megiuto opoçinimo.

III. Vechie putaa dogodiloſe jeſt, da tko od razlogaa nije oſtao pridobiven, s' pritgnom pedipſe ganuoſe poſve jeſt, i razlogu podloxio. Koja i kolikotexka pedipſa naminutaje od Pravde Boxie protiva ovnigoj duſi, koja ſama ſebe nepridobije, i czilovito neoſvagia ſvoje zlochie prid Iſpovidnikom, ſvak more zapoznati od slidechiega dogagiaja Piſma S.. Svi karſchiani parvoga vika oſtadoſe radi ſtiada izvan ſebe, kada razumiſe, da S. Petar Apoſtoa iznenada raſtavi xivotom zaruçnike Ananiu, i Safiru. Ovi dvaiu neſrichni, ako xelite, Sliſaoczi, znati pomagnkagne, ſpomeniteſe, da ſvi koji onda prihodjaju na viru ſvetu katoliçausku, prodavaju vlaſtite baſtine i imagna; paka izvagene ſve jaſpre prinoſaju, i poſtavgliaju prid noghe ſveti Apoſtolaa, za da oni s' iſtim uprave, uzdarxuchi ſvu opchinu virnii, koji tada ſvi ujedno xivgliaju. Reçeni zaruçniczi Anania, i Safira, i oni prodali bijaju jednu ſvoju baſtinu: ali namiſto ſve izvagene jaſpre od prodaje poſtaviti po obiçaju prid noghe Apoſtola Petra S., ſamo jedan dijo jaſpri iſti prinoſe, a oſtalo pri ſebi uzdarxu u ſakrijdi. Pomgnivo poslusajte ſtoſe dogagia. Iſtom nego Petar S. prikori Safiru od nevirſtva, govori Piſmo S. da „ udigl padnu prid noghe gnegove, i

„ izda-

Digitized by Google

„ izdahn“. Czinichiete vi, more biti, daje Safira udigl izdahnula, jer uſudiſe brezoçno poſarnuti k' nogam lipo Petra S. ali to nebi uzrok od nenadgne ſmarti gnezine. Za dobro razumiti ovi dogagiaj, od potribeje zabilixiti, da dvi ſtvari u dogagiaju iſtomu ſpomigne Piſmo S., tojeſt da padnu, i da izdahnu. Kada padnu, tada po razmiſgliagnu jeenoga Nauçiteglia, priſtupi k' Sarifiri Petar S., za damu iſpovidi czilovito, koliko jaſpri pri ſebi uſtavila bijaſe, i zatajala: i nebuduchiſe çiſto oſvadila od ſvega, tada po pravoj Pravdi Boxioj ſmart nenadgna gnu prikinu, jer buduchi u ſtagnu za odkriti grih ſvoj, neſrichno i po tilo, i po duſu zatajaga. Radi toga, govori S. Aguſtin, daje puno boglie podniti malo gorçila u uſtii, negoli muku viçgnu u dufi. Drugaçie çinechi, neka çeka pedipſu Boxiu na ovomu ſvitu, i na drugomu, kakoſe dogodi nevoglnim zaruçniczima Ananii, i Safiri.

Dovarſujem s' jednim dogagiajom, kojega prinoſi u ſvojim kgnigam Poſtovani Otacz Frane Rodriguez. Piſe dakle, da u vrime kad czvatiaſe u Ingliteri vira katoliçanska, nahogiaſese u kraglia Ugoberta jedna chier toliko dobrochiudna, i lipa, daje zvaju çudo ſvita. Najvechia Goſpoda, i Banovi proſiſeje za ſvoju zaruçniczu; ali nebi moguchie daſe prighne i podloxi ſtagnu xenidbenomu, od kojega paçe bixa ſveger, kako od zamçicze i izgubglegna, premda od Otcza iſtoga bi gnoj od udaje vechie putaa govoreno, i obichiano, dachieje çiniti osloboditi od zavita çiſtochie vikovgne, s' kojimſe ona ogovaraſe daje zapriçena. Ova izvarſita diviçicza xelechi u ſvakoj kripoſti, i dobru napridovati, zaproſi u Otcza ſvoga kraglia Ugoberta jednu oſobitu kuchiu, i naçin za mochi u druxbi mnoghi diviczaa xiviti ſa ſtrane. Svejoj Ugoberto daje i dopuſchia: tako da gdije od pria fagliaju czichia pameti i lipote, posli çaſtitije oſobito poçeſe radi kripoſna i ſveta xivgliegna. Svakdagne gnezine zabave bijaju ſvegerni poſti, dughe molitve, çeſta biçagna ſvoga tila, ſagragegne Czarkavaa, zaſtavgliegne Manaſtiraa, i nepriſtajno miloſtivo ugledane ubozii. U ſrid ovi izvarſiti, i pokorni dilovagnaa, umire iznenada reçena chier kraglia Ugoberta s' opchienom ſviju od kraglieſtva tugom, ixaloſtju. Xeglna jedna Goſpoja gnezina Meſtrovicza znati posli ſmarti u kojemu ſtagnu nahogiaſese, çignaſe nepriſtajnu molitvu za duſu ſvoje pogliubgliene kraglicze: kada kleçuchi jednu noch na kolini, eto iznenada raztvorajuſe vrata pribivaliſta, u

Digitized by Google

kojemuſe nahogiaſe, i vidi ulaziti jedan veliki broj gioavolaa, koji megiuſe raztezaju jednu duſu u xenskoj priliczi, ſvu obaſtartu od oghgna, i uvezanu s' verugam upletenim od toliko prigliuti zmajaa. Sva uſprenu, i pripadeſe Goſpoja: tada, neſtrafiſe, ne, reçe gnoj duſa; dali znaj, daſam ja chier neſrichna kraglia Ugoberta, kojaſam za uvik bila u muke paklene oſugena. To razumivſi Goſpoja, ſva zaçugena, i izvan ſebe, ſtoje ovo, reçe, Goſpodine Boxe! Gdije tvoje neizmirno miloſarge? A kojachieſe vech ikad duſa ſaraniti, akoſeje ova oſudila? Ne govori tako, ne, priuze oſugena duſa, zabuduchi da miloſarge Boxie pritezalomeje k' ſebi s' neizbrojenim nadahnutjima; ali ja otvardnuta nektiſe nikad okoriſtiti. Ti znades varlo dobro, da meni jos iz malahna ugodno puno bijaſe ſtivegne kgnigaa, i da izmorena vechie putaa hotilaſam biti izmignena od jednogo mladichia moga dvoranina. Ovi dovarſivſi ſtivegne, zaiskami pogliubiti ruku, ſto uçini za tri, ili za çetiri puta, ali ſve s' to vechim gliubeznivim ganutjem, tako da oſitivſiſe od moga nemarnoga podneſegna, toliko brezoçno ſmide rechi, i uçiniti, da donapokon s' gnim u grih ſmradni upado, i Boga uvridi. Potom toga odluçi ſtanovito oſvaditi ovi grih momu Iſpovidniku, i rekomu: Otçe, oſvagiamſe, daſam upadnula u grih neçiſti s' jednim mojim dvoranom. Kako to, Goſpojo, reçe Iſpovidnik; tvoje uznoſito Goſpoſtvo tolije uçinilo? Tadaſe ja po me uzaças, zaſtidi, i reko, daje bila jedna miſao, a ne dilo. Ni iſta miſao tako neprikladna, odgovori Iſpovidnik, tebiſe nepriſtoji. Tada zaslipgliena od ſve to vechiega ſtida, i ſrama, ſakri poſve od Iſpovidnika moju zlochiu, govorechi, daſam u ſnu od misli neçiſte bila naskoçena, i tako s' jednim ſvetogargem na duſi dighnuſe iz prid Iſpovidnika. Zatim paka premda nikad nepriſtado çiniti poſte, diliti lemozine, i pokorno xiviti; niſtanemagne nikad nekti ſtid pridobiti, ni iſpoviditiſe czilovito. Dobrota Boxia priko mire platimi ſva dila kripoſna od mene uçignena; jer brez priſtanka s' nadahnutjem Nebeskim uzbugivaſeme, daſe pravo iſpovidim: i u najposlidgnoj mojoj boleſti çu glas kojimi reçe: Iſpovidiſe, joſſi na vrime. A ja slipa i neſrichna nekti nikad ſtid pridobiti: i tako iſtom negoſe s' tilom razdili, naskoçiſeme giavli, i odvukoſeme u muke paklene, gdiſe imadem muçiti, i jaukati brez priſtanka dokle god Bog bude Bogom. To rekavſi, s' bukom roliko ſtrahovitom izçeſnu

Digitized by Google

çesnu vigegne, dase uçini Mestroviczi Gospoji çuti vas svit razoren, gdi za nikoliko danaa napridova zadisati jedan priveliki i pritrovni smrad.

Duso nima kojame slusas, vidisli u sto dovarsi jedini jedan grih na svetoj ispovidi zatajati? Ako dakle xelis odbighnuti od osugegna, kojete dopast imade zajedno s' chierom kraglia Ugoberta, kadase neprighnes stid pridobiti, odluçi vech napokon, zajedno s' Mandalinom pokorniczom prostrise prid noghe Isukarstove, tojest gnegovi Namisnikaa Ispovidnikaa, i zavapi u sarczu skrusenu zajedno s' ono deset gubavacza: „ Isuse nauçitegliu smilujse meni “, i oçistime milosardno od ove gube otrovni grijaa, kojame od varh glave do dno pete prikriva. Izaghni, izaghni, Svemoguchi moj Nazaranine, izaghni iz duse moje prinemiloga nimoga giavla stida, i straha nesvisnoga, za da u skonçagnu sarcza moga proslavim dobrotu i veliçanstvo neixmirno tvoje, a dusu nevoglnu oçistim od otrova poganoga grijaa piopaki, pravednu, istinitu, i czilovitu ispovid uçinivsi prid Namisnikom tvojim Ispovidnikom, kako sada temeglito obichiam koliko ikad pria bude moguchie uçiniti. Megiuto çim ja nedostojni Isukarstvo Namisnik zajedno s' ostalim priçasnim Ispovidniczima, spravan stojim çekajuchite za ozdraviti tebe, i ustarpglivo i dragosardno opravsite od ghgnusnosti tvoje prismradne na studenczu xivi vodaa, koje izviru iz ovoga rastvorenoga boka Odkupiteglia razpetoga, s' tvojim Bogom tebe pomiriti; skrnsena u sarczu tvomu prid ovim Isukarstom proplaçi, i reczi ovako:

Pridobrostivi moj Isuse, Boxe moj prisveti, Stvoriteglin i Odkupitegliu priblagodarni! U te virujem temeglito, u te stanovito usamse, i tebe svarhu svake stvari, i vechie od iste moje duse gliubim: evo i ja sada na izgled Mandaline pokornicze, i harnoga gubavcza, padam prid Boxanstvene noghe Veliçanstva tvoga, i s' bolesnim suzama oblivajuchij, ispovidam i govorim, daje privelika moja slipochia i propast bila, tajati od tebe, i Namisnika tvoga one moje nakazne zlochie, s' kojimsam pogardila tebe Otcza moga pripogliubglienoga. Radi toga kajemse i bolim, dasamse dosada zlo sluxila s' neproczignenom svetom karvju tvojom s' kojom namisto obiliti, oczarnilasam na svetoj ispovidi xalosnu dusu moju s' grisima propasnim svetogardnim. Ah dobrato neizmirna! Ah prislatki moj Isuse! prosti, prosti prituxnoj dusi mojoj tolike nakazne gri-

Digitized by Google

je moje, s' koji mſamte neharno uvridila. Miloſarge, Odkupitegliu moj prislatki, miloſarge. Obichiaem ſtanovito, dachiu czilovitu iſpovid od ſvi moji grijaa uçiniti, i daſe nechiu vech nikad na gne povratiti. Amen.

RAZGOVOR V.

MISLI GRISNE, KOLIKOSU DUSI SKODNE, I NAÇIN ZA OSLOBODITISE OD ZLI MISLII.

Uklonite zlo mislii vaſi od oçiju moji: *Iſaije na poglav.* 1.

PRia doſaſtja Iſukarſtova na ſvit, uſagena raſtiaſa megiu pukom Xudinskim jedna toliko texka privara; da oni ſamo za griſnika i zloçincza darxaſese, kojibi s' izvagnskim dilom zapovidi Boxie priſtupio: i tako onda ſamo czignaju oſquarnuti duſu od grija, kadabi tilo oſtalo od iſpugnenoga dila griſnoga ubargliano. Zaslipglieni od ovake skodne budalaſtine, premda ſvaki od naroda Xudinskoga ſvu pomgnu ulagaſe, çiſtechi udigl kadbi oſguarnuo, i peruchi ſvoje tilo, hodichiu, ſudove, jizbine, pribivaliſta, i pokuchſtvo; niſta nemagne po ſvidoçanſtvu Angeoskoga Nauçiteglia, nigdiſe neſtije, daſe ikad ijedan zabrinu oçiſtiti i oprati duſu ſvoju od otrovni mislii, i poxelegnaa griſni, koje jos u ona vrimena deveta, i deſeta Boxia zapovid zabragnivaſe. Ali iſtom nego ſinu na ſvit zrak mudroſti Nebeske Iſukarſt Sin Boxij, oſobito razagioſese tmine privaraa Xudinski: jer na ta naçin bi ſvaki proſvitglien s' naukom Odkupiteglia naſega, kako ſtijeſe u Evangegliu ſvetomu po Matiju na poglau. 5.; da nauçi takoger ſvaki od onoga bixati s' miſgliu i s' polepom, ſto u izvagnskomu dillu znadiaſe jurve daje griſno i brezakonito. Çlanakje vire ſvete, dachieſe texak razlog dati Praudi Boxioj i od ſvake zle misli griſne, zabuduchi da „ zle misli od czipgliuju od Boga “: i ſaſvim izim mnoghi karſchiani, neſviſni kako i Xudie, darxe za igru, i maskaru zle misli, partechiſe u grije neizbrojene s' miſgliu otrov-

nom

Digitized by Google

nom, i s' polepom, brez ofititiſe, da jednako misli griſne, i dila griſna uzrokuju oſugegne vikovito. Evome radi toga, Sliſaoczi bogogliubni, za prikazativam, parvo, koje, i kada misli jeſu griſne: drugo, kolikoſu skodne duſi: trechie, na koji naçin od zli misli ſvaki osloboditiſe more. Tkoſe iſtinito xeli pokoriti, pomgnivo neka sluſa, i opere ſarcze, i misli ſvoje u ſuzama pokajagna, i poniznoſti, pazechiſe unaprida nepiti viſe, kako vodu, tolike grije s' neuſteghnutom miſgliu ſvojom: i zapoçimam.

I. Nije moguchie izbrojiti ſve misli, ni razploditi ſve razlikoſti gniove, s' kojim brez priſtanka naskaçuchi tvargiav naſe duſe tilo, ſvit, i giava, ſilujuſe doharvati, i razoriti u duſi iſtoj zgragiu duhovnoga ſazidagna miloſti Boxie. Jedina prilika neizbrojenoga mnoxtva ovi mislii biti more oni biç Egipski, s' kojim ſvemoguchia deſnicza Boxia proſtriſe ſvaru Farauna, i Egipczianaa, kada po zapovidi gnegovoj ſtvoriſe toliko mnoxtvo muſiczaa i pitomi, i divij, i paſij, i kognski, i oſaa, i obadii; da u jedan ças napuniſese ſve kuchie, ſve loxnicze, ſve ſopre, i vas Egipat prikriſe. Za izbiſtriti dakle i razaznati iz megiu toliki mislii, koje, i kadaſu griſne, dobro zabilixite, Sliſaoczi, da u dva reda razdigliujem ſve misli. U parvi poſtavgliam misli dangubne; misli iſprazne; misli nemirne; i misli veleznane: a u drughi zabrajam misli skodne; misli nenavidglive; misli oſvetglive; i misli neçiſte.

I zapoçimajuchi od tomaçegna mislii parvoga reda, misli dangubne niſu drugo, nego nika luda namiſgliagna, s' kojim navlaſtito uboxna i potribna çegliad zaçimaju u ſvomu ſarczu niku xegliu za imati, i obilovati, kako imade, i obiluje trechi, i çetvarti; posli koje misli ovo ſtiçu oblaxagne ſvojim tiſnochiam, da oſtaju uboxni, i potribni, kako i pria, a vrime gube brez koriſti, radi çeſa misli dangubne i zovuſe. Tko ovake misli dangubne primechie priko glave, prilikovatiſe dobro more onomu ſanglivczu, kojega Iſaija na paglav. 29. ſpomigne. Çoviku obharvanu od velika glada, ili xege vechiekrat dogagiaſe, da ſpavajuchi çinimuſe kroz ſan gdi gladan blaguje, ili xedan gdi pije: kadaſe paka od ſna razbudi, dozivaſe daje gladan, i xedan, kako i pria, prem daje u ſnu i blagovao, i pijo. Ovoſe iſto dogagia i Çimonim, koji namiſto u trudu i znoju iskati ſvakdagnu ſvoju ranu, goje misli dangubne u glavi ſvojoj, a ruke po vas dan darxe pria krixe-

Digitized by Google

krixene, ne na molitvi, negoli lexechi u prighgniloj linosti. Stobiste rekli, Slisaoczi, sagrisujuli ova dangubna çegliad? Istinito sagrisuju: ali nu poslusajte, kada, i kako sagrisuju. Na dva naçina moguse misli dangubne priko pameti pribirati. Parvi jest, kada tkogod s' dangubnim mislima sam sebi ono xeli samo, sto u gnega nenaodise, a u drugoga vidi, ili çuje da imade; napriliku: jedan odarpani prosiak kadbi zamislio, i zaxelio imati onaku aglinu na sebi, kakovu vidi, ili çuje da imade jedan pomgnivi texak, ili drughi lasni seglianin. Tkobi ovaku dangubnu misao, i xegliu zaçeo samu sebi brez drughe okolovstine, kakochiete sad razumiti; on ili nista nebi sagrisio, ilibi samo grih mali uçinio czichia dangubne gnegove misli, i polepe. Drughi nacin dangubna misgliegna, i xeglie jest, kada jedan misli, i xeli ono sto neimade, paka po vas dan stoji s' rukama prikrixenim, nchotijuchi ni Boga moliti, ni poslovati: ili misli, i xeli imati sto i drughi s' naçinom grisnim, napriliku, kraduchi: ilise xalosti gdi u drugoga nahodise, sto u gnega neima: ili jerbi hotio, da neimade iskargni gnegov onu stvar, koju on xeli imati: koje misli, i xeglie dangubne, svaka po sebi, i sve zajedno doparlebi do toliko grijaa smartni, kolikokrat bilebi ponovgliene.

Misli izprazne zovuse, i jesu one, koje glavu, i sarcze çoviçje napugnajuchi, prigodu daju slabosti gnegovoj, dase uzneše svaru sebe i bitja svoga, i procziniše daje izvarsit, plemenit, nauçan, lip, bogat, moguchi, i svet; kada svaki po naravi svojoj nije drugo, nego ghlib, smrad, i nisto. Tkogod povoglno ovakim mislima pristajuchi, sam u sebi naslagiujese, i uznosi; vazda mali grih çini, zabuduchi da u mislima, i u sarczu svomu protivise ponixnosti pravoj karscianskoj: sto razumitse imade, daje mali grih, akose istinito u çoviku ono nahodi s' çimse diçi, i uznosi u izpraznoj svojoj misli; i razlog jest, jer kadase u çoviku nahodi kojegod dobro, ili izvarsnot, toje u gnemu po daru Boxiemu, a ne po ijednoj vridnosti prislabe naravi gnegove. Akolibise tko toliko poveo za iztomaçenim izpraznim mislima, tako da izgubivsi posve Boga iz prid oçiu pameti svoje, pristaviobi izprazne svoje misli istim Boxjim zapovidima; smartnobi sagrisio, po nauku Angeoskoga Nançiteglia, i prilikovati mogaobise izpraznim grisniczima imenovanim u Pismu S., tojest Benadadu kragliu Sirianskomu, silovitomu Demetriu, ludomu Poglaviczi grada Tira,

Digitized by Google

ra, jednomu Olofernu, jednomu Amanu, jednomu Nabukodonozoru, i tolikim drughim, koje czichia ovaki izprazni mislii ſtighnuſe biçi razliki deſnicze Boxanſtvene primoguchie. Po iſti naçin dabi tkogod od dima oholoſti priuzet, izprazno pomislio, daje u çemugod izvarſit i nadaren, ſtoſe protivi Bogu, i duxnoj çaſti prama gnemu; ilibi pomislio poſve ſvitu ugoditi, a ne Bogu; ſmartnobi i ovi ſagriſio: jer kakoſe ſtije u Evangegliu S. po Ivan na poglav. 12. „ovi gliubiſe vechie slavu gliudsku, negoli Boxiu".

Misli nemirne jeſu one, koje çovika vehoma zabrinuta darxe u iskagnu naçina za xiviti na ovomu ſvitu. Ove misli naskaçu navlaſtito otcze od obitili, i ſve oſtale neufajuchie u Boxanſtveno provigegne, koji iſchiuchi ſvitovna i vrimenita, takoſe ſtraſe, da chiejim pomagnkati naçin za xiviti, kako ſtrafiſe xaba dajoj zemglie neſtane. Svi otczi od obitili moghlibi ſmartno ſagriſiti, pomagnkajuchi misliti, i naſtojati pomgnivo za dati, i providiti ſva potribita xivgliegnu ſvoji kuchianaa: ali kadbi zabrinuti ſtali priko reda, vazdabi mali grih uçinili; prem dabi moghli kadgod i ſmartno ſagriſiti, tojeſt, kada ſvitovna iſchiuchi, od Boga, i od ſvoga vikovitoga ſpaſegna poſve zaboravilibiſe.

Misli napokon veleznane jeſu one, s' kojim çovik zaboravgliajuchiſe od ſebe iſtoga, i od ſvoji vlaſtiti zabavaa, razmiſglia ſtagne, i dilovagne drugoga, i trechiega. Od veleznani mislii iſtiçu griſi ſmartni, i griſi mali, kojiſe çine nerazloxito ſumgnechi, ili krivo ſudechi od dilaa iskargnega naſega. Mali grih çini tkogod videchi, napriliku, çovika, gdi ulazi u kuchiu jedne xenske glave, ſumgni daje ulizao za kojugod zlu ſvarhu, brez raſuditi s' razumom ſvojim, jeli, ali nije ulizao za zlu ſvarhu. Odviſe mali grih çini, kako opchieno Boslovczi uçe, kada, s' razumom ſvojim vechie od zla u prineſenomu dogagiaju ſumgni, negoli dobro viruje. Napokon ſmartno ſagriſiva, kada brez ijednoga uzroka, ili temeglia nerazloxito, i krivo ſudi, daje ulizao çovik reçeni za bludno ſagriſiti s' xenskom glavom malo pria ſpomenutom. Grih ſmartni ove varſte uçiniſe Core, Datan, i Abiron, po ſvidoçanſtvu Nauçitegliaa Lirana, i Abulenſa, kada nerazloxito i krivo ſudiſe, daſe uçinili bijaju Vojvode puka Izraelskoga Mojiſia, i Aaron ne po vogli Boxioj, dali po gniovoj izpraznoj oholoſti: radi çeſa ſva tri xivi od zemglie oſtadoſe proxdarti za pedipſu propaſnoga i kriva izmiſgliegna gniova, i za izgled ſvi

oſtali

Digitized by Google

oſtali naslidnikaa zlochie Core, Datana, i Abirona. I evo ukratko izkazane misli u parvi red moga govoregna poſtavgliene.

Sada misli drugoga reda iztomaçimo. Misli dakle skodne, nenavidglive, oſvetglive, i neçiſte, po ſvojoj varſti i naravi ſmart duſi zadaju. Ali za neprivaritiſe u ovomu nauku, dobro zabilixite Sliſaoczi, da misli skodne, nenavidglive, i oſvetglive moguſe zaçeti u ſarczu naſemu s' xegiom skode, nenavidoſti, i oſvete u ſtvarima male czine, i vridnoſti; i tadaje mali grih: i moguſe po iſti naçin zaçeti s' xegliom skode, nenavidoſti, i oſvete velike i texke; i tadaje vazda ſmartni grih. Cetvarta paka varſta mislii drugoga ovoga moga razregegna, tojeſt misli ſmradne i neçiſte, od najvechie ſtete jeſu ſvemu narodu glioskomu, buduchi ſvaka najmagna miſao neçiſta povoglna grih ſmartni, u kojiſe prilako, ili za jedan ças i trenutje oka more upadnuti, kakochiete malo posli boglie razumiti. Kolikoſe meni ſada priſtoji iſtomaçitivam, upametite dobro Sliſaoczi, da kakogod u bludnoſti priſmradnoj moreſe ſagriſiti ſa ſvi pet chiuchiegnaa ovoga opakoga tila naſega; tako vazda ſmartno ſagriſuje tkogod neſamo s' miſgliu u ſarczu ſvomu xeli, iliſe uzdarxi povoglno, pribiruchi priko pameti ſvoje ona dila ne çiſta, kojaſe ſvarhu pet chiuchiegnaa tila uçiniti pogano mogu; dali joſte mislechi ſamo, da s' oçima gleda, da s' rukama tiçe, ili oſtala chiuchiegna ulaga u neçiſtochie putene prikoredne. Ovomu nauku razlog prilaga Veliki Nauçitegl Jerolim nas prislavni, govorechi, da u ſtvarima neçiſtim ſveje grijota pomisliti, ſto i grijota jeſt uçiniti. A znateli zaſto? Jer navlaſtito kadaſe ſagriſiva protiva ſeſtoj, i devetoj zapovidi Boxioj s' oçima, s' rukama, s' jezikom, ili s' oſtalim hudima tila naſega, neſagriſivaju pravo ni oçi, ni ruke, ni jezik, dali opaka voglia, i ſarcze çoviçje priotrovno, iz kojega izviruchi ſva propaſt i zlochia grijaa ſmartni, voglia i ſarcze sluxiſe s' oçima, s' rukama, s' jezikom, i s' oſtalim hudima, kakono s' griſnim oruxjem vlaſtite ſvoje propaſti. Radi çeſa govori Duh S., da Bogh marzi na ſve zle misli.

Rechiemi tkogod: jahotiga meni, Oçe, kadaſe tako laſno s' miſgliu çini grih ſmartni u ſtvarima neçiſtim! jer po onomu ſtomi do ſada pada na pamet, vechie ſmartni grijaa neçiſti s' miſgliu bichiu uçinio, ili uçinila, negomije vlaſaa na glavi. Poslu-ſaj karſchianine, razumime karſchianko, na koji naçin s' miſgliu griſi-

Digitized by Google

grisise u stvarima neçistim, i ostalim protivnim zakonu Boga nasega. I za dobro, i lasno tebe uvixbati, promisli, stose dogodi u poçelo svita u Raju Zemaglskomu. Tri zajedno u slogu sklopisese za prikovrachiegne svega naroda gliudskoga, tojest Zmija, Eva, i Adam. Zmija Evu uzbudi, da pristupi zabranu Boxiu: Evi ugodno bi ovo uzbugegne na grih, i svit dade Adamu, da reçenu Boxiu zabranu pristupi: Adam svitovagne Evino zagarli, i u dilu ispuni, okusivsi po sebe i po sve nas u zao ças ono vochie gnemu zabragneno. Sada Zmija prilikuje zlu misao grisnu, koja nas naskaçe: Eva prikazuje nevoglnu i brezrednu nasu polepu, koja ugodnost niku chiuti u sebi, i kusa radi naslagegna, ili koristi, kojase çini daje sjedignena s' misgliu grisnom: Adam napokon zlamenuje vogliu çoviçju, koja istom negoje na uzbugeno naslagegne poznano i slobodno pristala; udiglije grih svarsila, i smart nemilu dusi zadala. Ako dakle, po nauku S. Tome, nebi po nijedan naçin bijo smarti podloxan narod gliuski sasvim napastovagnem vraxijm, i prighnutjem Evinim, da k' tomu nebude Adam pristao: tako nesagrisuje smartno çovik, prem daje od misli neçiste grisne naskoçen, i u nevoglnoj svojoj puti uzbugen, kada s' hotignem povoglno i slobodno nepristaje, dali rabreno i udigl odbacza od sarcza svoga, kakono smartni otrov, misao, i uzbugegne pogano. Kadli paka voglia çoviçja k' misli, i uzbugenu brezrednomu prilagase; tada misli otrovne uzrokuju dusi onu stetu priveliku, kojuchiuvam sada izkazati.

II. Tri poglavita razloga nahodim, od koji pridobiven moj razum, uzrokmi daje virovati, i vami tomaçiti texinu skode, koju çini dusi svaka misao grisna, a navlastito neçista. Parva dva razloga vadim iz slavnoga i svetoga Sabora Tridentinskoga: trechiega paka nadostavgliam iz Pisma S. Misli dakle grisne jesu dusi skodne, jersu dusi od velike poghibili; jer kadgod texju dusi zadaju; napok jer sa svom xestinom misli grisne Pravda Boxia pedipsaje.

Najvechia i najçemernija nesrichia i skoda dogagiase jednoj dusi, kadase za uvik gubi i osugiva u muke paklene: i to vechia jest gnezina steta, sto lasnij, i krachij jest put osugegna, i izgubgliegna, po kojemu starmoglav vratajuchi, odpada od Baga, a k' druxini paklenoj brezobzira tarçe. Da ovu priveliku skodu uzrokuju dusama karschianskim misli grisne, poslusajte pomgnivo, a ja-

Digitized by Google

chiuvam ukazati daje ovo iſtina, razmiſgliajuchi na koju vejiku poghibio poſtavgliaju jednu duſu misli griſne u vrime xivota, i na ças ſmarti. U vrime xivota dakle na poghibio poſtavgliaju jednu duſu misli griſne, jer brez priſtaanka çovika naskaçu, jer iz zaſide s' gnim boj biju, i jerga laſno pridobivaju. Daga naskaçu brez priſtanka, to ſvaki kuſati zapoçima iſtom nego na razbor ſtupa, i znade, da brez poçitka imaduchi vojevati ſvarhu zemglie, kako Job opòmigne, harvat imadeſe doklegod xivuchi u tilu, nerazmarvi po ſmarti ſud ovi xivot, od ghliba slipglien. Nejma zato dneva, nejma miſta, nejma vre, nejma çaſa, u koji nezamechiu rat s' çovikom, premda vechie krat od ſna obharvanim, letuchi priko pameti gnegove na naçin gliuti oſaa, za s' otrovnim xvalom naslagegna duſu nemilo proboſti, i ſmart iſtoj zadati. U ſrid ovlikoga otrova ſtobinas imalo çiniti predati, i opazno ſtati, jeſt, da vechiekrat tkoga ſnaga mislii griſni nije mogla u zlo i u grih oboriti, pridobilogaje pak napokon mnoxtvo i razlikoſt iſti propaſni mislii. I daje ovo iſtina, posluſajte jedan dogagiaj.

Posli bijaju Portogheſi onamo u Afriku za obſidnuti, i oſvojiti jedan grad, koji puno gnima ſtaſe na ſarczu: i premda doſavſi u one ſtrane mnoghi trud podniſe, i muku vidiſe; niſta nemagne brez ijedne ſtete oſvojili bijaju nika miſta mnogo prikladna za doſtighnuti podpuno zadobitje od obſidnutoga grada. Pouzdani dakle od ſvoje jakoſti, ſrichſe, i viçbine naskaçu napokon grad ſa ſvom najvechiom ſnagom za oſvojitiga. Vladaocz obſidnutoga grada videchiſe obſidnut od vojske Portogheſke ſa ſvi ſtranaa, ſto cini? namiſto oruxani vojnikaa zapovida, daſe izredaju po varhu zidovaa grada neizbrojena uliſta puna çelaa, a uliſte ſvako s' slamom obavieno; ſto ſve buduchi potanko obsluxeno, dade naredbu daſe zapale ſva uliſta, i tako raxexena daſe nore niz grad ſvarhu vojske nepriateglske. Tada na naçin priguſte maghle prikriſe ſvu vojſku Portoghesku roji çelaa vehoma razgliuchieni, koje ſunuvſiſe izbodoſe s' otrovnim xvalom na viſe od ſtoo miſtaa ſvakoga Portogheskoga vojnika, tako da nemoguchi Portogheſi viſe boleſti, ni mnoxtvu letuchie vojske odoliti, ſramotno odbigoſe iz pod grada, i slavodobitje zapoçeto izgubiſe. U uſpomena vika proſaſtoga ſtijeſe ovi dogagiaj: ali ovoj priliçna neſrichia bojimſe, daſe po vas dan dogagia u karſchianluku, gdi tkoga ſnaga

Digitized by Google

ga mislii opaki nepridobiva, mnoxtvo napokon odbije od grada Nebeskoga, i dusi smart nemilu zadaje.

Ali magnebi zlo bilo, i muçnijebi dusu trovale mislii grisne, kadbi oçito istu naskakale: sto jezivost izgubgliegna duse poragia, jest, da skrovito, iz zaside, i kadase xalostan çovik magne nada, naskaçuga, i pridobivaju i to za dva uzroka; parvo, jerga nenaode pripravnaza harvatise i vojevati, i zato brez vlastiti oruxjaa potribiti za obranu: drugo, jer misli pogane vas çoviku iz prid oçiju pameti dixu stid, i strah, s' kojim stidom, ili strahom gliuska narav odizvagnskoga dila grisnoga uztexe.

I ovoje radi çesa prilasno misli grisne u grih dusu obaraju: koju lasnost za da boglie doseghnete, promislite, da ova razlikost prolazi megiu lasnostju jednoga grija kojise s'dilom çini, i megiu lasnostju drugoga grija kojise s'misgliu çini, kojase nahodi megiu ova dva lupexa. Niki lupex za ukrasti uvlaçise kroz prozor; a niki ulazi za istu svarhu kroz vrata. Koji ulazi kroz prozor, potribu imade doniti skale, prislonitji uz zid, dovesti druga, za damu iste skale pridarxi, i ako nista drugo, çekati markle nochi, za neodatise. Ali koji kroz vrata ulazi, ulazi slobodno, ulazi brez opaze, i ulazi na naçin istoga gospodara kuchie. S' ovakom lasnostju grije parti na dusu tko s' misgliu sagrisiva, i zato nachiese niki, koji vechie grijaa u jedan dan çine s' misgliu, negoli u deset godinaa s' dilom. Napriliku: jedan koji prighnutje imade u mislima neçistim naslagivatise, zamislite da svaki dan i noch samo deset putaa pristane na ovake pogane misli. Ovi u samu godinu danaa znateli kolikoje grijaa uçinio? U sve izhodi broj od 3660. grijaa smartni. Oh strahovita broja!

Posli dakle ovliki pogardaa Bogu uçigneni s' misgliu, znateli, Slisaoczi, stose dogagia? Dogagiase sto i jednomu velikomu brodu, u koji sipajuchi tko na srid morske puçine korito po korito parxine, kadga napuni, napokon çini da potone i razbijese. Na isti naçin svoj xivot dospiva grisnik obiçajan lasno s' misgliu Boga svoga pogargivati. Zaçmite radi toga u pameti vasoj, kako da s' oçima vidite od smartne nemochi naskoçena grisnika obiçajna navlastito u mislima neçistim naslagivatise, i da jurve lexechi na postegli, blizuje za s' dusom rastavitise. Tada s' velikom sarditostju pristupa k' samartnomu grisniku vragh pakleni; i znaduchi damu jos malo vrimena ostaje, naskaçega napastujuchi ne da s' riçuju sa-

Digitized by Google

grisi, ili s'dilom, nahodechise u takoj prigodi smartnoj svaki nemochnik s'ricju zavezanom, a s'hudima xivota umartvenim; dalimu uzbugiva onu misao neçistu u pameti, onimu kip prid oçi postavglia sto lipse more, od kojega spomignuchise, obiçavasese pogano naslagivati: i tako ovi nevoglni grisnik nauçan ovaki otrov piti, i slab radi prisnaxnoga vraxiega naskoçegna, pristaje i naslagivase na ças iste svoje smarti u misli neçistoj priopakoj, umire, osugivase, i s'misgliu grisnom propada u muke paklene. Tolikoje ovo istina, da kadbiste prislonili usi vase k'vratma paklenim, çulibiste jednoga Luczifera s'toliko tisuchiaa vragovaa gnegovi naslidnikaa, çulibiste tolike mladichie, tolike divojke, gdi viçu i jauçu tuxechise i jadajuchi s'opakom svojom druxinom paklenom, dase onde nahode samo radi jedine jedne misli grisne. A ona jadna vika i buka, kojabivas çinila udigl zaghlunuti, znateli od tkogaje uzbugena? Od oni nefrichni dusaa, koje buduchi na svitu igliadu igliadaa smartni grijaa s'misgliu uçinili, igliadu igliadaa putaa u paklu muku vechiu i podnose.

I ovoje drughi razlog, radi kojega misli grisne jesu dusi od velike skode, tojest nesamo czichia poghibili izgubgliegna u xivotu, i na smarti, dali joste radi pritexke i priduboke rane, koju na svitu dusi zadaju, a u paklu s'xestinom mukaa neizreçenom ponavgliaju. Ali ovde uavistitese, Slisaoczi, da kada zovem texiju ranu koju dusi zadaju misli grisne, nerazumim rechi, kako da grih s'misgliu uçignen jest texij od grija s'dilom ispugnena: jer kako uçi S. Toma, svaki grih jest puno gardnij, texij, i opaçij s'dilom izvagnskim ispugnen, negoje sama misao grisna. Samo dakle s'texijom ranom misli grisne dusu ubiju, jer na svitu dusi xadaju rane neizbrojene, koje paka desnicza Pravde Boxie u paklu s'privelikim, i strahovitim mukam uvik darxi raztvorene i ozlegene, zapovidajuchi da kolikoje svaki u naslagegnu plovijo, toliko çemera i gorçila u paklu podnese.

Akoli paka tkomugod nisu zadosta svi razlozi prinesseni, koji s'rukom çinise ticzati priveliku i neizreçenu skodu dusi uzrokovanu od mislii grisni pogani; neka posluса u kratko xestinu pedipse poslane svarhu svega svita od rasargene Pravde Boxie. U vrime pravednoga Patriarke Noe znate varlo dobro, Slisaoczi, i joste vira sveta uçivas, daje ostao vas svit od potopa opchienoga poduseu, izvan sami osam dusaa, koje saranise u korabgli. Xe-

schia

Digitized by Google

ſchia, ni texija pedipſa Boxia od ove jos nikad na ſvit nije prisla, od koje uzroka na daglie netribuje iskati, jer govori isto Pismo S. da „ videchi Bogh, da mnoga propaſt gliuska bijaſe na „ zemgli, i ſvaka miſao ſarcza prighnuta na zlo u ſvako vrime, „.... ſmaknutichiu, reçe, çovika kojegaſam ſtvorio, od licza „ zemglie“. Posli koje pritgne, prige biç Boxij potopa opchienoga, i vas ſvit poduſi. Karſchianine, karſchianko, evo ſad vech razumioſi podpuno, koju i koliko texku ſtetu uzrokuju duſi tvojoj misli griſne i u xivotu, i na ſmarti, i u paklu. Nu dakle ako xelis oslobodiri duſu tvoju od ovaki otrovni ranaa; uçuvaj ſarcze tvoje unaprida, sluxechiſe s' podobnim likariam, za mochi poſve od mislii griſni oslobodiriſe: ſtochies lipſe razumiti kada malo pridahnem.

III. Izbozet nevoglni, i tuxni oſtanak ſve obitili Saulove, toliko bi neſviſtan, i brez opaze u xivgliegnu ſvomu, da nahodechiſe u ſrid ſvojr nepriatghaa, drughe ſtraxe, ni çuvaocza nepoſtavi na vrata ſuoga pribivaliſta, nego jednu dangubnu xenetinu, koja xito çiſtechi na vratii bijaſe zaſpala. Megiuro Recab, i Baana glavni gnegovi nepriategli u puçinu podneva ulizoſe kroz reçena neçuvana vrata; i naſavſi Izbozeta gdi slatko ſpava, nemilo i na izdajſtvu odvaliſe glavu gnegovu na iſtoj poſtegli, na kojoj poçivaſe. Ovoſe jednokrat dogodi neſrichnomu Izbozetu radi nepomgne: ali karſchianom i karſchiankam Boghbi dao daſe ovako nedogagia vechie i vechie puta ſvaki dan. Recab, i Baana jeſu misli griſne; vrata neçuvana zlamenuju chiuchiegna tileſna; a Izbozet prilikaje nevoglnoga çovika, kojega zadrimana, ili ſangliva, tojeſt dangubna i nepomgniva, naskaçu misli griſne, i duſu gnegovu ubiju. Bogogliubni Slifaoczi, za da kojegagod od vas propaſna ſotona neprivari, upametite naçin kojega prilagam, za oslobodiriſe od griſni mislii. Ali pria nego naçin iſtomaçim znajte, daſu od dvi varſte çegliad, koje misli griſne naskaçu. Jednaje varſta onii, koji obiknuli griju, za grih nedarxe, daje grijota puſtit uzdu ſvakoj misli pogano; i od nenavidoſti, i od oſvete, i od neçiſtochie. Druga paka varſta çegliadi jeſt od oni duſaa, koje brez priſtanka predaju za nebiti privarene od mislii griſni, i zato udigl na iſte misli marze, udigl gniov otrov odbaczuju, i Boguſe utiçu, ſtraſechiſe, da niſu ſtogod gnemu na xao uçinili. Parva varſta çegliadi zoveſe odvech slobodna, ilivam rechi, gu-

Digitized by Google bave

bave duſe: druga paka zoveſe prododuſna, ilivam rechi dobre duſe. Parve prilikovati moremo onomu sluzi Faraunovu, koji vigiaſe kroz ſan, gdiſe zalichiaju pticze, i s'kgliunom, i s' pançama odnoſaju od kraglski jizbinaa, kojemuſe çignaſe da Faraunu sluxechi prinoſaſe, çemuſe sluga receni neopiraſe, dali puſchiaſe da odvlaçe i proxdiru. Drughe paka sliçne nahodim Abramu Patriarki, kojega dogagiaj iz Piſma S. izvagen prinoſim za pokripgliegne duſaa dobri, koje naskaçu brez grija misli opake.

Naredio bijaſe Goſpodin Bogh Abramu, damu prikaxe na poſvetiliſte jednu kravu, jednu kozu, i jednoga ovna, ſvako od tri godiſta, i odviſe jednu garliczu, i jednu golubiczu. Abram posluſan Bogu ſvomu udigl uzimglie ſad ſpomenute xivinicze, ſveji koglie, i ubija, i dobroſtivomu Stvoritegliu ſvomu na poſvetiliſte prikazuje. Megiuto çim lexa ſe ubiveni, i u dijo raſiçeni xivinicze ſtajau prikazane na otaru, i çekajuchi Abram, jedabi ſaſao oghagn s' Neba, i ſaxegao poſvetiliſte za bilig miriſa i ugodnoſti Boxie, nu çuda! Vogn meſa raſiçena ochiutiſe iz blixnij glavizaa, i bardaa razlike ptiçetine, i na jata slichiajuchi, u okrug okrenuvſiſe nikoliko putaa, napadaju za odvuchi i proxdriti meſo xivinaa prikazani na poſvetiliſte; tako da Abram priko ſvega dneva drughe zabave neimade, nego malo da ne lipo do markle nochi vartitiſe s' jedne na drugu ſtranu ſad jedno jato ptiçetinaa tirajuchi, ſad drugo i trechie plaſechi za damu poſvetiliſte nebi proxdarli, ili odvukli.

Basna naçin Abrama harvuſe, i tiraju od ſebe duſe dobre i Bogoſtraſne ſve misli griſne: i one to vechie doſtojanſtvo ſtiçu na Nebu, koliko ſnaxnije misli otrovne od ſebe odbaczuju ovde na zemgli. Ali oſtavimo Abrama, i duſe pravedne, i povratimoſe na parvu varſtu napaſtovani slobodni duſaa. Kojigod dakle misli griſne neodbacza, daliſe u gnima povoglno i slobodno zadarxava i naslagiva; onſe nahodi u griju zla obiçaja. Radi toga akoſe xeli od proſaſti otrovni mislii osloboditi, potribu imade iskuſati pomgnivo ſvoju duſu: i naſavſije ubarglianu od grijaa, koje on ni toliko propaſne, ni toliko skodne duſi ſvojoj ne czignaſe; neka uçini jednu iſpovid opchienu od ſvega proſaſtoga xivota ſvoga, k' iſtoj pridruxivſi ſarçenu boleſt, i obetagne ſtanovito nikad viſe s' griſnim mislima ſvoju duſu otrovati. I ovoje naçin jedini za osloboditiſe od zli mislii proſaſti.

Za

Digitized by Google

Za uçuvatjse paka i osloboditi od mislii grisni dosasni, svima tribuje naslidovati izgled vridnoga Misnika Jojade. Ovi okruni za kraglia maloga Jorama u kuchi Gospodgnoj; sto kada odluçi izvarsiti, postavi çuvaocze na vrata Czarkvena, za dase opru svakomu, i zabranemu ulisti u kuchiu Boxiu, kojibi neçist bijo i osquarnut. Czarkva s' rukama nesatvorena znateli Slisaoczi, kojaje? Jest vase sarcze, jest vasa dusa, koje sve mochi imaduchi svaki Bogu na posvetiliste prikazati, misnik nazvatise more radi dila misniskoga, koje diluje kada Boga goruchie gliubechi, gnemu virno sluxi u pomgnivu obsluxegnu svi sveti Boxij zapovidii. Vrata Czarkvena, na koja nasarta neporiategl za osquarnutije, jesu vasa chiuchiegna. Straxane dakle straha, i gliubavi svete Boxie postavite na chiuchiegna vasa, akose xelite osloboditi od zli mislii: jer kroz chiuchiegna smart u dusu ulazi na lupesku, kako svidoçi prorok Jeremia. Zato nauçite Slisaoczi, jezik vas s' muçagnem ukrotiti; obiknite usi odvrachiati od slisagna razgovorii illi grisni, ili kojisu varsni na grih uzbuditi; ruke ustegnite, i noghe, za da vas na grih nedovedu, i neprikovrate, poghled oçiu vasi upravite na Isukarsta za vas na krixu razapeta, za promisgliati svetu muku gnegovu, i plaçuchi s' bolesnim suzama sarcza skrusena opratizlochie i opaçine prosaste, a ne za razgledati lipost ispraznu, kojuchie pribarzo czarvi raztoçiti u grobniczi: jer ako, Slisaoczi hotili budete svaka viditi, svaka çuti, svaka govoriti, u svasto tiknuti, i svuda prochi; istinito nikad nechiete oslobogeni ostati od otrova mislii grisni, i od osugegna i mukaa pakleni, kojechie vas ugagiajuchie chiuchiegnima brezrednim vasim napokon dopasti, od çesa vas sve Bogh saçuva. I ovoje parvi naçin za osloboditise od mislii otrovni grisni. Drughi jest, razmisgliati uçesto smart vasu, sud Boxij, Raj Nebeski, i muke paklene, a navlastito ujutru kadastese od sna razbudili; jer ako ujutru po misli grisnoj ulize vrag pakleni u dusu vasu, vichiete biti vas dan suxgni gnegovi, i gnemuchiete u svakoj zlochi i propasti sluxiti, a od Boga i vase duse posve zaboravichietese. Trechi naçin jest, nikada nedangubiti, nego ili bavitise o svomu poslu, ili Boga moliti, ili inaçje dobro tratiti vrime; a megiuto akobivas sotona s' misgliu grisnom naskoçila, udigl opritese, udigl misao poganu odbaczite, udigl k' Bogu uzdighnite sarcze vase, i uçinite jedno prigoruchie dilo gliubavi prama gnemu, kako uçi S. Frane

Digitized by Google

ne Salesio: i tada nepriategl pakleni videchi da vi nesamo gnegovu silu karsite, i pridobijetega, nego jostе da pogano gnegovo oruxie mislii opaki sluxi vami za uzbugegne na gliubav prama Bogu; smuchien ostachie, zastidichiese od sebe istoga, i ostavichievas u miru barem za kojegod vrime: i tako xivichiete sveger za xivota u pokori, i u milosti Boxioj, a na smarti obiknuvsi çiniti, i ponavgliati çesto dila gliubavi prama Bogu, naskoçeni od sotonski grisni mislii, kripko obranichietese, vapijuchi u sarczu vasemu ovako: Boxe moj! Odkupitegliu moj! Ti znades, date ja gliubim radi neizmirne dobrote tvoje sa svom snagom sarcza i duse moje: dakle sada time pomozi, i raxexi sarcze moje u sladkosti giubavi tvoje, za dati viran budem za ovo jos malo çasa xivota, a po smarti prigem u slavu tvoju za tebe gliubiti po sve vike u druxbi svi Svetii, i Duhova blaxeni Nebeski. Amen.

RAZGOVOR VI.

OCI TILESNE IMADUSE OD ISPRAZNOSTII SVITOVNI ODVRATITI.

Ako oko tvoje desno smuchiuje tebe, izvadiga, i odbaczi od tebe: *S. Matij na pogl.* 5.

PRinosi Pismo S. jedan dogagiaj, na kojega kolikodkrat namirioshamse, i promislio sto uzdarxi; vazdaje u meni karv uzprenula, i ostaosam kako izvan sebe, razbirajuchi prigliutu nemilost Naasa kraglia od Amona, s' kojom se podin ugovor çinechi s' obnevoglienim pribivaoczima Jabesa Galaada. Zametnuo bijase Naas rat karvavi protiva gnima: i proczignujuchi puuczi reçeni nejakost malahni svoji çetaa za opritise, ratovati s' Naasom, svi skupa odluçise gnemu povoglno biti podloxni, i zato svi jednoglasno rekose Naasu: „ Imaj nas uvitova„ ne, i sluxichiemo tebi “. Na ovake umigliene riçi Naas pun dima i oholosti, osorno odgovara: „ S' ovim ugovorom sklopiti hochiu

Digitized by Google

„ hochiu s' vami uvit, da izgulim ſvakomu od vas deſno oko, i „ poſtavim vas za pogardu ſvemu Izraelu". Oh pogodbo pogana! Oh nemiloſtivoſti pria neçuvena! Stobiſte rekli Sliſaoczi, zaſto Naas iskaſe ſamo deſno oko izvaditi ſvakomu od pribivaoczaa Jabeſa Galaada, a za oko livo nemaran pokazivaſese? Evo razlog: jer izvan pogarde za gniova xivota, hotiaſe Naas, da za vojevagne unaprida oſtanu poſve nevridni, zabuduchi da onda obiçavaju vojniczi u boju s' ſtitom zaklognati livo oko, a s' deſnim ſamim okom vladatiſe u vojſczi. Naas u Xudinski jezik, zmaj tomaçiſe u naski, i zlamenuje onoga ſtaroga zmaja, tojeſt vraga paklenoga, kojinam naſtoji izguliti oko deſno duhovnoga naſega vìda i dobra za oſakatitj nas, i poſve slipe u duſi po slobodnu iſpraznomu razgledagnu tileſni naſi oçiju, podloxiti pod pritexki i prinemili ſvoj jaram pakleni. Sliſaoczi moji pridraghi, jednu od ove dvi odaberite. Ili ſvaki ſebi tribuje, da deſno oko izvadi, odvrachiajuchi oçi tileſne od ſvake iſpraznoſti; ili damu ſotona i deſno, i livo izguli: hochiu rechi, i u ovomu razgovoru ukazati, da tkogod xeli kripoſno i pokorno xiviti na ovomu ſvitu, imade oçi tila ſvoga pomgnivo çuvati odvrachiajuvhij od ſvi iſpaznoſtii ſvitovni, i to za tri uzroka. Parvo, jer ſvakomu potribito jeſt oçi od ſvitovne iſpranoſti odvratiti: Drugo, jer ſvakomu laſno jeſt oçi od ſvitovne iſpraznoſti uſteghnuti: Trechie, jer neodvrachiajuchi, i neuztexuchi oçi od ſvitovne iſpraznoſti, ſvaki poghled oçiju tileſni vehoma skodan biti more duſi onoga, koji ſvojim oçima ugagia. Pomgnivo, i zapoçimam.

I. Kako ſvakomu gradu i tvargiavi malo prudi, daje s' trojſtrukim zidom opoſana, ako ſupgline, i prozore raztvorene imade, kroz koje slobodno ulaziſte nepriategl nahodi; tako nikakve koriſti nechiuti duſa çoviçja, prem da s' kripoſtju ſvakom nadarena, ako prozore oçiju tileſni darxi raztvorene, kroz koje nepriategl pakleni u duſu uvlaçiſe, i duſu ubije. Vidglivu ſvarhu ovoga priliku imademo u PiſmuS., koje dokaziva, da kada Chaldei poraziſe u Jeruzolimu diçiczu, i mladichie, neulizoſe kroz vrata grada, dali naſarnuſe kroz prozore gnegove, tako da ovomu dogagiaju priſtojiſe ono ſto reçe Prorok Jeremia: „ Ulazi ſmart kroz „ prozore". Tribuje dakle oçi od iſpraznoſti odvratiti, za da kroz oçi, kakono kroz raztvorene prozore, neunige u duſu nepriategl pakleni po griju.

Digitized by Google

I dojſto ako dobro promislimo, nachi hochiemo u pritvardomu slogu sjedignene oçi s' glavnim naſim nepriategliom vragom paklenim, tako da iſto çini oçi od iſpraznoſti neodvratiti, i duſu nevoglnu izdati, zabuduchi da iſprazni pogled miſao griſnu uzbugiuje, miſao griſna naslagegne poragia, naslagegnu voglia priſtaje, po priſtajagnu voglie grih biva, a za grijom oſugegne viçgne griſnaka dopada. Zatoje dobro rekao S. Jerolim, da oçi jeſu poçetak od ſvakoga ſagriſegna: dobroje rekao S. Ambrox, daſu oçi zaſidne mrixe, koje na zlo pritexu: dobroje rekao S. Ante od Padue, daſu oçi nevirni lupexi, koji kradu Bogu duſu. Ali kako ſvaki znade da ima dva oka, i s' oçima da gleda; tako ſvakomu utiſti zapoznati, da dva oka tileſna jeſu dva glavna nepriateglia, i izdajnika duſe, koja oba od potribeje od iſpraznoſtii ſvitovni odvratiti. I za biſtro u razgovoru naſemu napridovati, izvidichiemo, kojeſu iſpraznoſti ſvitovne u vigegnu, i tkomu tribuje oçi tileſne od iſpraznoſtii ſvitovni odvratiti.

Svaka tileſna ſtvar ureſena s' lipotom toliko veliku ſnagu imade za k' ſebi priteghnuti oçi çoviçje, da ono ſamo gliube oçi viditi, ſto uzorito jeſt, i s' lipotom oçima ugagia. Za potvargegne ove iſtine zadoſtaje upit uçiniti jednomu Iſaku, jednomu Jakovu, jednomu Holofernu, i jednomu Aſueru, na ſto najugodnije gnima bijaſe upraviti pogled oçiju tilesni gniovi: i çulibiſte odgovarati, na Rebeku, na Rakelu, na Juditu, i na Eſter, ſve çetiri uzorite, i u kipu ſvomu odvech lipe i priſtale rabrene xene. Sada za iſpraznoſt u vigegnu çoviçanskomn zapoznati, oni poghled oçiju ja zovem iſprazan, s' kojim oçi iſchiu viditi ſtvari tileſne ili radi ſame iſprazne lipote, ili radi veleznanoſti nepriſtojne.

I zapoçimajuchi od pogledagna na obraz çoviçji, koji priſtoglie iſpraznoſti nazvatiſe more, nebudi vam zaçudno Sliſaoczi, da ja iſprazan zovem pogled na obraz oni, kojiſe çini oçima tileſnim da czvate u lipoti; jer oçi tileſne laxglivo duſi prikazujuchi daje lipo, ſto nije, uzbugiuju ſarcze da lepi ſtoje iſprazno i duſi skodno. Upitatime tkogod more: kako ikad, Oçe, nije lip obraz one naprilikuxenske glave, kada s' bilochiom, i s' rumenilom liglan i ruxiczu ujedno prikazujuchi, s' oſignem iſtim lipote prighizdave i oçi, i ſarcze ſvakoga razgledajuchiega pritexe? Karſchianine razumime. Onda prava lipota u çoviçjemu obrazu nahodiſe, kada kroz obraz duſevne kripoſti ſivaju: inaçje, ſvaka lipota jeſt laxgliva

Digitized by Google

gliva, i isprazna, jer s' godistima prolazi, jer s' trudom vitri, jer s' bolestju skonçaje, i zato dobro prilikovatise more jednomu obiglienomu grobu, koji premda s' izvagnskom bilochiom sjaje, unutra nista nemagne sklapa gomilu czarni ughlibani ghgnataa, peçe smardgliva razstoçena mesa, i harpu czarnoglavi ghgnusni czarviju. I za podloxiti svaçij razum ovoj istini, jesteli vidili Slisaoczi, zrak sunçeni, koji u sebi nije ni czarglien, ni zelen; ali kada kroz czarglieno, ili kroz zeleno czaklo prozire u kojegod misto, sve u mistu czarglienilom, ili zelenilom omaschieno prikaziva. Po isti naçin obraz çoviçij lipse çini i pristao oçima tilensnim, a unutra neskriva nego jednu vrichiu xiva smrada i czarviju. Neviruj dakle karschianine, zaslipglienim tvojim oçima od lipote isprazne obraza çoviçjega; jer oçi tvoje tebe varaju, i tebi jednu stvar za drugu prikazuju. Hochiesli çuti ovo s' Pismom svetim potvargeno? posluçaj kako oçi u srid podneva varajuse, i jednu stvar za drugu prikazuju.

Spravne staju na srid poglia priprostranoga za udaritise dvi vojske nepriateglske: s' jedne strane staju tri kraglia, tojest kragl Izraelski, kragl Xudije, i kragl Edoma; a s' drughe strane utaborilise bijaju Moabichiani gniovi zatoçniczi, i glavni nepriategli. U jutro bojnoga dneva ugovorena, posli nego suncze granulo bijase, pogledase Moabichiani na çadore kragliaa receni, i ugledase po srid çadorovaa gdi teçe jedna hitra karvava rika. Tada Moabichiani puni veseglia i radosti, czinechi dase isikli bijaju megiu sobom tri spomenuta kraglia, usarnuse na slipaçku u vojsku sjedigneni kragliaa, za hodore izghinutii vojnikaa zapliniti. Ali istom nego brez ikakove uprave i reda stupise k' gnima, ostadose Moabichiani pridobiveni, i zapligneni: i s' stetom svojom ositisese, da nebiase rika karvi, negoli naravska voda, koju s' oçima svojim karvavu darxase. I evo ukazano, kolikoje zadosta, da oçi tilesne xalosnomu çoviku daju razumiti jednu za drugu s' stetom gnegovom neizreçenom. Odvrati dakle umarli çoviçe, odvrati, reko, od razgledagna isprazne lipote neusteghnute oçi tila tvoga; i razumi karschianine, karschianko, da kolikogod skodan muskoj glavi biti more svaki najmagni pogled prama glavi xenskoj, toliko po isti naçin otrovan xenam biti more svaki najmagni pogled prama glavi muskoj.

Sada ako xelis karschianine, nauçiti, od çesa osobito odvratiti

Digitized by Google

imades oçi tvoje, upameti opomenu Duha S. kojiti ovako govori: „ „ Diviçiczu nepogledaj, za daſe neſmutis u lipoti gnezinoj“; zabuduchi da obraz xenski, po govoregnu S. Makaria, jeſt ſtrila prigliuta, koja ſmartnu ranu dufi zadaje: paçe, po ſvidoçanſtvu S. Aguſtina, boglieje ſvkomu zmaja gledotrovnoga oçi podniti, negoli xenske glave pogledu odgovoriti; jer zmaja pogled tilo ubje, a oçi xene s' otrovom ſmartnim duſe xivot skonçaju.

Pogled iſprzani radi lipote razumioſi: ſada poslufaj karſchianine, koji pogled rechiſe more veleznani, i kakoſe ſvaki od veleznanoga pogleda paziti imade. Veleznani dakle pogled oni razlaxito zvatiſe more, koji çovik ſpuſta na ſtvari gnemu nepriſtojne viditi. Po dva naçina nepriſtojno biti more çoviku vigegne veleznano, tojeſt ili radi naravskoga ſtida, ili radi duſevne poghibili Sram naravski poſteni zabragnuje, da oçi nerazgledaju nijedno hudo golo tilo, ni ſvoga, ni tugia, ni ſtara, ni mlada: u çemu ſvak pomgniv biti imade, a navlaſtito mladichi, i divojke, koji s' privelikom opazom vrime ſvlaçegna i oblaçegna tila ſvoga neka çuvaju oçi ſvoje, da neizdadu duſu gniovu, ſpomignuchiſe, daji Bogh ſvuda vidi, i daſe S. Angeo Straxanin u ſvakomu najskrovitijemu miſtu u gnivoj druxbi nahodi. Brez ove opaze, brez ovakoga pomgniva çuvagna napada na neſviſnoga çovika duſevna poghibio, koju uzmnaxa navlaſtito razgledagne veleznano gòli nakazni slikaa, obiſeni o zidovima kuchiaa karſchianski, namiſto Propetjaa, i prilikaa Blaxene Divicze Marie, i Svetaczaa Boxij. Od ſvi doſada izbrojeni ſvitovni iſpraznoſtii ſvakomu tribuje oçi odvratiti, tako da ogovor ni mlada, ni ſridoviçna, ni ſtara nesluxi, buduchi potribito i mladu, i ſridoviçnu, i ſtaru od iſtomaçeni ſvitovni iſpraznoſtii, a oſobito od razgledagna xenske iſprazne lipote oçi tileſne odvratit. Sve ukratko ſvarhu tri dogagiaja Piſma S. potvargivam.

I da mlada potriba ſtexe oçi od vigegna xenskoga ufteghnuti, u dokazagnu ſlidechiega dogagiaja Sanſunova zapoznajte. Mladich od oſamnaeſt dovarſeni dodinaa bijaſe Sanſun, kada ulazechi u grad imenom Gazu, uglieda jednu xenetinu bludniczu; i nebuduchi oçi ſvoje od vigegna iſpraznoga odvratio, govori Piſmo S. da ulize k' xenetini reçenoj, ſtoſe razumit imade od dila neçiſtoga, tojeſt da Sanſun s' bludniczom ſagriſi, kako Tomaçitegli razmiſgliaju: i tako iſti oni Sanſun, koji naskoçen lava razadri, koji uvezan

kono.

Digitized by Google

konope raztarghnu, koji zatvoren grada Gaze vrata zajedno s' ſtupima, i s' vratniczam izadri, i na ſvoji plechii izneſe na varh planine, koji ſam igliadu Filiſteaa poſiçe ne s' maçem, ni ſabgliom, negoli s' magaretjom koſiriczom, na parvi pogled jedne xenetine u grih upade, i ogrubi ſve plemenſtvo mladoſti ſvoje.

Ali s' mlada Sanſuna na ſridoviçna Holoferna progimo; i vidichiete Sliſaoczi, da i ſridoviçnim tribuje oçi od razgledagna xenskoga odvratiti. Holoferne poglavicza ſve vojske kraglia Nabukodonozora priſao bijaſe zajedno s' bojnim ſvojim druſtvom za oſvojit, i podloxiti pod ſvoje oruxje ſve gragiane, i grad Betuliu: i nakon dvadeſet danaa bojnoga obſidnutja, kadaſe jurve priblixalo bijaſe slavodobitje Holofernovo ſvarhu Betulie, i gragianaa obnevoglieni, eto Judita ona priſtala i prilipa udovicza, ſva nakichiena i ureſena s' nadodanom od Boga lipotom, prikazivaſe Holofernu, koji iſtom nego oko ſpuſti na prilipu Juditu, udigl ſve junaſtvo izgubi, ſvu rabrenoſt izpuſti iz ſarcza ſvoga, i slavodobitje iſto s' glavom, i ſa ſvom ſvojom vojskom prigori; jer kako ſvidoçi S. Piſmo, udigl zaneſoſe Holoferna oçi gnegove za lipotom vridne Judite, koja Holofernu s' kri poſnom lipotom zaſide poſtavi, i glavu napokon odvali. Evo ſto oçi tileſne od vigegna xenskoga neodvrachiene uzrokovaſe ſridoviçnu ludomu Holofernu. Dakle i ſridoviçnu tribuje oçi od obraza navlaſtito xenskoga odvratiti.

Da paka i ſtarczima po godiſtii mlade, i ſridoviçne jeſt od potribe naslidovati u pomgnivu çuvagnu oçiju tileſni, dovarſivam s' dokazagnem trechiega dogagiaja Piſma S. U kgniga Daniela Proroka nahodim ſto i vi vechie krat bichiete razumili, tojeſt da Starcza dva u Babilonij od Naroda Xudinskoga, godiſta, u koje za ſudcze puka Izraelskoga bijaju odabrani, videchi Suxanu xenu nikoga moguchiega Joakima, odvech lipu i priſtalu, tolikoſe razpaliſe u prigliubodinskoj polepi gnezinoj, da jedan dan iz ſakrivena razgledajuchi bogobojechiu i çiſtu Suxanu, gdiſe praſe u ſvomu vartlu, naskoçiſeje, i napaſtovati na grih poçeſe, ſto Suxana ſve rabreno pridobi, jer odabiruchi virnoſt i çiſtochiu uzdarxati Bogu, i ſvomu muxu, prem da bi dan slidechi od Staraczaa neçiſti prid pukom i ſvom vlaſtitom rodbinom ozloglaſena, niſta nemagne po ofobitoj obrani Boxioj prid pukom iſtim bi proslavgliena po uſta ſvetoga mladichia Daniela rabrena virnoſt i çiſtochia

Digitized by Google

chia vridne Suxane, a dva Starcza oſtadoſe ſramotna, bludna, laxgliva, i poſve prikovrachiena. Sada dakle tkochie ikad biti, tko nechie na ſva uſta iſpoviditi, da ſvakoj varſti çegliadi od potribe jeſt oçi od ſvi iſtomaçeni iſpraznoſtii ſvitovni odvtatiti, kada i Piſmo S., i ſveti Otczi, i razlog naravski ovu iſtinu ſvima oçitu ukazivaju?

Rechiemi tkogod: kadje toliko ſuakomu potribito oçi odvrachiati od iſpraznoſtii ſvitovni, a navlaſtito od vigegna xenskoga, drugo neoſtaje, nego ili tribuje bixati i uklognatiſe s' puta xensku glavu ſuſritnuvſi; ili vaglia brez priſtanka darxati oçi zatvorene, ſto kadbi ſvit vidio, da çinimo, iſtinito poçeobiſe s' nami rugati.

Karſchiani, karſchianke, puſtajte, nekaſe ſada ludi ſvit s' vami ruga: ſva ſadaſgna porugagna ſvita budalaſtoga prominuchieſe na ſvoje vrime u vikovitu vaſu slavu i poſalu, iſtom ako oçi vaſe od razgledagna ſvitovne iſpraznoſti odvratite. Ali za da neczinite, da s' govoregnem mojim razumim priugodni Iſukarſtov jaram obteſçati, i napartiti na vaſa plechia ſto podniti nemorete, posluſajte kojaje razborita moja xeglia, i poglavita duxnoſt vaſa u çuvagnu oçiju tileſni. Za tri ſvarhe, po razmiſgliagnu S. Ivana Zlatouſnika, more çovik s' oçima tileſnim sluxitiſe u gledagnu. Parvo, more gledati brez oſtititiſe ſto gleda; paçe dozovnuvſiſe damu ſkodno duſi biti more ſto pogleda, kako iznenada, udigl oçi zatvora, i odvrachia od nehote vigene iſpraznoſti. Drugo, more gledati za potribu, i gliudſtvo, kako napriliku, putem hodechi za da nepoſarne, ili za da kip zapoznade s' kojim imade opchiti: ſto vazda opaznom karſchianskom ſvetignom vagliade da bude zdruxeno. Trechie, napokon gledati more s' veleznanoſtju, i za ugoditi tileſnim oçima, koji pogled brez grija biti nemore, jer ili udigl ſmart duſi zadaje; ili duſu na poghibio ſtavglia, da oſtane od veleznanoga pogleda otrovana. Parva dakle dva naçina od pogledagna ſvakomu dopuſtam s' ugovorima prriloxenim: ali od ſamoga veleznanoga pogleda ja xelim, i s' razlozima prineſenim razumim ukazati, daje ſvak duxan oçi tileſne odvratiti: ſto Spaſitegl nas s' Boxanſtvenom beſidom ſvojom potvargiva u Evangeliu S. po Matiju, u kojemu ovako govori: „ Tkogod pogleda„ ti bude jednu xenu ſa zlom polepom, jurveje bludno ſagriſio „ ſarczu ſvomu“.

Priuzimaju niki ovako govorechi: ja dakle brez grija mogu za vele-

Digitized by Google

veleznanoſt oçi ſpuſtiti na xensku glavu, kada nezaçimam u ſarczu zlu polepu.

Varaſſe karſchianine, odogovara malo pria ſpomenuti S. Ivan Zlatouſnik, koji ogovor tuoj odmechiuchi opomignete, da prem da niſi s' veleznanim pogledom ſagrifio, jer polepe griſne niſi zaçeo u ſarczu tvomu; ſagriſioſi niſta uemagne, buduchiſe ſtavio na jezivoſt za raxechi ſam u ſebi plamen neçiſti, i zaçeti u ſarczu griſnu polepu; ſto povoglno çiniti vazda jeſt grijota. Znadem dobro i iſpovidam, da nevoglnomu çoviku vechie na zlo, negoli na dobro prighnutu, muçnoſe çini oçi tileſne od iſtomaçeni iſpraznoſtii odvratiti; ali to laſno jeſt ſvakomu izvarſiti za dva uzroka: parvo, jer izgled kripoſni toliki Svetii ukaziva, daje to laſno izvarſiti; drugo jer izgled toliki neznaboxaczaa potvargiva, daje laſno ſebe u çuvagnu oçiju tileſni pridobiti.

II. I za dati poçetak ukazagnu ove iſtine od vrutka ſvake ſvetigne i krotçine, nahodim u Evangegliu S. po Ivanu, da kada Spaſitegl nas Goſpodin Iſukarſt hoti kruh blagosloviti, uzdignu oçi ſvoje: ſto Ivan S. oſobito od Meſtra ſvoga upiſano oſtavi, za dati nami na znagne, kako ſvidoçi Caſni Beda, da nije imao obiçaja s' oçima amo i tamo vitlati, negoli od ſvake ſvitovne iſpraznoſti odvrachiati, kako uçini na planini vele viſokoj, gdi napaſtovan od ſotone da pogleda na ſva kraglieſtva ſvita, na slavu, i na raskosja gniova, oka neuzdighnu, dali ſmuchienu i zaſtigenu ſotonu od ſebe s' riçju kripoſti ſvoje otira i proghna. Od Blaxene Divicze Marie piſe S. Viczenczo Fererio, da vazda ſtaſe s' obiſenim oçima prama zemgli, tako da kada imadiaſe hoditi, nikad oçiju ſvoji priçiſti iz prid ſebe neuzdizaſe: i zato pozdravgliena od S. Gabriela Archangela u naviſtegnu upuchiegna Sina Boxiega, ſmutilaſe jeſt u govoregnu gnegovu, a ne u vigegnu, jer kako beſidi S. Eukerio, nepogleda obraz Arkangela pod obiliçjem prilipoga Nebeskoga Mladichia; dali ſame riçi Gabrielove razumivſi ſmuchiujeſe, i na niki naçin preda. Na slavu iſte priçiſte Divicze duxnoſt imadem nadoſtaviti, da pohogena u Betlemskoj ſpiliczi od tri kraglia Iſtoçna, koji prisli bijaju poklone, i darove, prikazati rogenomu gnezinu ſinçichiu Iſuſu, kraglie nepogleda, i neodvrati oçi ſvoje ni za jedini jedini jedan ças od razgledagna Boxanſtvenoga pridragoga ſina ſvoga, ſto privelikoga çuda, i bogogliubſtva napuni tri kraglia Iſtoçna. A od Ivana S.

Kar-

Digitized by Google

Karſtiteglia moga prIslavnoga dokaziva S. Jerolim, da premda imadiaſe ſvetu majku ſvoju izvarſitu Elixabetu; nikad niſta nemagne s' oçima ſvojim vlaſtite ſvoje majke ſvete obraza nepogleda. Takoſe ſtije od S. Andrije Corſina, koji toliko bixaſe viditi xene, i s' xenam govoriti, da ni s' materom ſvojom iſtom, ni s' ſeſtrom hotijaſe govoregne razkladati, za daji s' oçima nebi vidio, radi çeſa bi prozvan brat slipi, gluvi, i nimi. Takoſe ſtije od S. Filipa Neria, koji za czilii 30. godinaa u Rimu Iſpovidnik buduchi jednoj od najlipſij xenaa onoga vrimena, nikad xenu reçenu nepogleda, ni xena gnega. Takoſe ſtije od S. Frane od Aſiſa, od S. Tome od Aquina, od S. Frane Xaveria, od S. Frane Borgie, od S. Aloyſia Gonzaghe, od S. Clare divicze, koja nikad çoviçijega obraza nepogleda, od S. Lucie, koja oba oka ſama ſebi izvadi, i posla na dar onomu, koji u iſte oçi bijaſeſe zagliubio, i od igliadu drughi Svetetaczaa, i Sveticzaa, koji ſvi oçi tileſne od ſvake ſvitovene iſpraznoſti, a navlaſtito od çoviçijega obraza vazda laſno odvratiſe.

Ni ogovoriti morete od slobodnoga razgledagna neuſteghnute oçi vaſe, Sliſaoczi, izvitujuchiſe, da vi niſte toliko ſveti, i kripoſni, kolikoſu bili ſvi ſada pobrojeni pomgnivi çuvaoczi oçiju tileſni ſvoji: jer ſto brez poçetka od prave ſvetigne mogoſe Neznaboxczi izvarſiti; vi karſchieni, vi poſvechieni u tilu, i u duſi, vi nadareni s' tolikim Nebeskim miloſtima tribuje da obsluxite uztexuchi veleznane vaſe oçi; za da naravske izvarſnoſti toliki Neznaboxaczaa nebudu napokon vami sluxiti za prikor prigliuti, i texije viçgne vaſe oſugegne. Pomgnivi zato poslusajte, i razumichiete ukratko izkazano ſto vridni biſe Neznaboxczi uçiniti, za oçi tileſne od ſvitovne ſvake iſpraznoſti odvratiti: ſto ſve sluxiti imade za potvargegne ſve laſnoſti u çuvagnu oçiju tileſni. Piſe Xenofonte, da Licurgo Lacedemonski zakonoſa xelechi vehoma pomgnivo nzdighnuti u ſtidu i ſramu poſtenomu ſve mladichie Lacedemonske, naredio bijaſe, da, izvan oſtali opomenaa, u hogegnu neimadijaju nikad amo, i tamo vitlati, nego ſamo prid noghe gledati, za da nepoſarnu. Stijem od Panthee zaruçnicze Aſteadata kraglia Tatarskoga, da buduchi Pantheu zarobio Cyro kragl, nikadje nije pogledao, premda vehoma s' lipotom ureſenu. Prinoſe odviſe proſaſte uſpomene, da Sipiun Afrikan oſvojivſi grad Carthaginu, i çuvſi daſe u gnemu nahogiaju mnoghe prilipe xene,

Digitized by Google

ne, neſamo s' oçima ſvojim nijednu hoti viditi, dali nijednoj k' ſebi nedopuſti ni priſtupiti, bojechiſe i ſtraſechi, daga oçi gnegove neizdadu. Dokazuju takoger od Aleſandra Velikoga, da oznagnen od zarobgliene jedne prilipe xene, koju vojniczi gnegovi priveli bijaju da vidi, ſtavan u odluçegnu za xene nerazgledati, oçi odvrati od vigegna, oſtalim toliko lipa i ugodna, i zapovidi, da udigl zaruçniku vlaſtitomu poſteno i virno bude xena reçena pridana. S'iſtom opaznom pomgnom podneſese Veliki Aleſandro s' prilipom xenom kraglia Daria, koju ui hoti viditi, ni o xeni reçenoj pomisliti, ni çuti lipotu gnezinu faliti i uznoſiti. Neimenujem kraglia Antioka, koji vidivſi uliſti u Tempao Diane Efexinske jednu prighizdavu xenu, udigl, pobixe za neviditije drughi put, i neoſtati od lipote gnezine u ſrid ſarcza uſtriglien. Oſtavgliam jednoga nudroznanoga Demokrita, koji izvadi ſam ſebi oçi za oſloboditiſe od mislii neçiſti. Nechiu ſpomignati jednoga Apuleja, i jednoga Hermu, oba Platunova uçenika, koji ſami ſebe oslipiſe, oçi iz glave izgulivſi, za nebiti po gnima odvrachieni od xivgliegna kripoſnoga, na kojeſe bijaju ſtavili: ſamo Sliſaoczi, poſtaviti hochiu vami prid oçi izgled zamiriti jedne Neznaboxkigne, i xene kraglia Tygrane, ufajuchi temeglito, dachie ſvak barem unaprid çuvati oçi ſvoje, i odvratiti od razgledagna ſviju ſvitovni iſpraznoſtii, a navlaſtito od vigegna veleznanoga obraza çoviçijega.

Zarobgliena buduchi oſtala ſpomenuta zaruçnicza, kragl Tygrane koji vehoma iſtu gliubgliaſe, posli nego iska ſve naçine za iskupiti ſvoju prilipu i pridragu zaruçniczu, napokon za bilig od prigoruchie gliubavi zadobitniku ſvomu nepriategliu poklogna i prikaziva za odkupu iſti ſvoj xivot, iſtom da od ſuxagnſtva prinemiloga oslobodi zaruçniczu ſvoju pridragu. Zarobgliena, prituxna zaruçnicza iſtom nego zaruçnika ſvoga kraglia veliçinu gliubavi zapoznade, toliko u ſarczu ſvomu oſtade obradovana, od harnoſti pridobivena, da u slobod poſtavgliena, nikad viſe s' oçima ſvojim drugoga çovika nepogleda, izvan ſama gliubeznivoga ſvoga zaruçnika kraglia Tygranu.

Pridraga moja bratjo, Sliſaoczi pridraghi, vi znate ſvi dobro, da duſe vaſe zaruçnicze Sina Boxiega, po griju ſmartnomu upadoſe u ſuxagnſtvo prinemiloga vraga paklenoga: i premda ſve grube i nakazne brez ureſa miloſti Boxie, a ne lipe i priſtale, kako-

Digitized by Google

no bi zaruçnicza kraglia Tygrane, oſtat imadiaju po pravoj Praudi Boxioj za uvik oſugene i neſrichne pod jarmom vikoviçnoſti ſvaki mukaa, u dnu mraçne tamnicze paklene, podloxne brez koncza prinemilomu poglaviczi tminaa izvagnski; niſta nemagne ganut od neizmirnoga miloſargia ſvoga ovi primili zaruçnik vaſi duſaa, za osloboditi vas, i iskupiti od ſmarti, i oſugegna viçgnega, hotioje prikazati uvrigenoj Pravdi Otcza ſvoga Nebeskoga czinu neproczignenu ſve priſvete karvi, tila, duſe, i Boxanſtva ſvoga umiruchj donapokon kako çovik propet na ova dva darva krixa, gdi po vas dan viſi s'rukama razapetim, i s'bokom probodenim u priſvetoj priliczi, za da ſvi uzdarxite ſveger prid oçima vaſim uſpomenu prigoruchie gnegove gliubavi, koja s'veliçinom priuxganoga plamena prozíra kroz probodenu ſvetu glavu, ruke, i noghe umorenoga vaſega Odkupiteglia, i s'rumenilom tekùchie neproczignene karvi oghagn xivi gliubavi vaſe prama gnemu iſchie i proſi zaminu. Sada dakle ako prama dobroſtivomu Iſukarſtu vaſemu nechieteſe pokazati neharnij od jedne Neznaboxkigne, oçi tileſne vaſe, po gnezinu izgledu, odvrachiene imadete darxati lipo do ſmarti od ſvakoga drugoga obraza umarloga çovika, i razgledati ſamo, po nauku S. Paula Apoſtola, ovoga propetoga Nazaranina, promiſgliajuchi muku i ſmart prigorku, za naslidovati kripoſni izgled gnegov, i oſtali blaxeni Nebeski Dvoranaa, koji oçiju tileſni çuvagne puno lasnoſti iſtinito prikaziva, pomgnu priveliku nadoſtavgliajuchi, za da oçi vitrene tila vaſega neuzrokuju duſi onu skodu pritexku, kojuchiete razumiti kada malo opoçinem.

III. Svi ſveti Otczi, i ſva piſma ſvidoçe, da vechie grijaa nabrojitiſe more s'oçima uçigneni, nego s'ijednim drughim hudom tila, ili s'mochiu duſe. U velikomu slogu xivu oçi i ſardcze çoviçje, tako da ſve ſto oçima hudi, iſto i ſarczu zlo çini. U xivgliegnu duhovnomu ovoje iſtinito, da ſtogod oçi tileſne truje, to ſve i duſu udigl ubije. Neizbrojeni dogagiaji Piſma S. nahodeſe za potvargegne ovoga razloxegna: ali tko ikad u kratko ſve izrechi more i iſkazati? Posluſajte niſta nemagne u kratko, koju i koliko texku ſtetu duſam oçi neuſteggnute od vigegna griſnoga veleznanoga od poçela ſvita do sada uzrokovaſe. Zapoçimam dakle od ſinovaa Setovi, prozvani ſinovaa Boxij radi kripoſna i ſveta xivgliegna, koji iſtom nego nazriſe s'oçima chieri gliudske,

tojeſt

Digitized by Google

tojeſt Cainove, da bijaju lipe, udigl ſvu kripoſt i ſvetignu izgubivſi, iſtargaſe ſvu ſnagu u ſvakoj priſmradnoj bludnoſti, od koje iztekoſe oni opaki Xiganti, zatoçniczi potopa, i izgubgliegna opchienoga ſvega ſvita. izvan maloga broja pravedni i Bogoſtraſni duſaa, koje nagioſe miloſarge prid obrazom Boga raſargenoga. Posli potopa parvi naslidnik opaki ſinovaa Setovi bi oni Cham brezoçni, koji jerſe uſudi protiva iſtomu naravskomu ſtidu viditi ſram Noja otcza ſvoga od pridubokoga ſna obharvana, i razkrivena, upade u prokleſtvo gnegovo, i u nepriateglſtvo Boxie on, i kolino gnegovo. Za ovim ſtupiſe Egipcziani, koji buduchi vidili Saru xenu Abramovu da bijaſe odvech lipa, pritegoſe biç Boxij ſtrahoviti na Farauna, i na vas dvor gnegov, gdi uvedena bi Sara radi lipote. Farauna, i Egipcziane slidiſe Sikem, i Dina, koji radi veleznana vigegna izgubiſe, Sikem xivot, kraglieſtvo, i duſu, a Dina neſrichna chier Jakova Patriarke biſer neproczigneni diviçanſtva. Nakon ovi naſtadoſe Izrælichiani, koji vidivſi lipotu xenaa Moabichianski, upadoſe s' gnima u priſmradnu bludnoſt, i poghinuji dvadeſet i çetiri tiſuchie, jedan dijo poviſani za pogardu s' neçiſtim obrazom prama ſunczu, a drughii izragneni ſmartnim ranam od deſnicze Boxie. Za Izraelichianima ſtupi Sanſun, koji vidivſi Dalilu Filiſtejkignu, udigl za Dalilom povedeſe, i radi iſte izgubi oçi, i xivot, a Boghibi dao, da nebude i duſu iſtu izgubio, i za uvik oſudioſe. Oſtaje napokon kragl David, koji iſtinaje da iz daleka vidi Berxabeu xenu Urie Etheanina, i udigl s' oçima ſagriſi, a malo po zatim i s' dilom poganim prigliubodinſtva, a paka nepravedna ubojſtva, i ſmutgliva zla izgleda. Sve ove zlochie i opaçine uzrokovane od neuſteghnutja veleznani tileſni oçiju, brez texke duſevne ſtete iſtinito niſu moghle uçiniti oçi tileſne priotrovne. Ali za da jos boglie zapoznate Slisaoczi, tegochiu duſevnu ſtete, koju uzrokuju oçi veleznane, promislite ſamnom zajedno, da oni grih najvechiu ſtetu duſi çini, koji najvechie u ſvojoj zlochi protiviſe Bogu. Da paka grih oçiju tileſni najvechie Bogu protiviſe, dojſtiniti hochie dva slidechia dogagiaja Piſma S. Parvi dogagiaj ukazati hochie, da grih oçiju veleznani çini Iſukarſta zanikati; drughi paka potvarditichie, da grih oçiju veleznani iznova na niki naçin propigne Sina Boxiega, koja dva grija od zanikagna, i propignagna Iſukarſtova vi vidite, brez drughi razmiſgliagnaa, koliko Boga pogargiuju.

Digitized by Google

I od parvoga zapoçimajuchi, czinim da vechie krat bichiete razumili, kako Petar S. Apoſtoa puno pouzdan od ſvoje ſnaghe i vridnoſti, hoti uſarnuti u dvor Velikoga Miſnika, i u onu noch iſtu, u koju uhitiſe pogani Xudij Meſtra Nazaranina: gdi posli negoſe umiſa megiu oſtale, izage nika sluxbenicza, i buduchi Petra vidila i razgledala, poznadega, i reçe, da Petar bijaſe Iſukarſtov naslidnik. Tada Petar namiſto pokazati ſvoju zareçenu rabrenoſt, vas oslabi, pripadeſe, i oſramoti, zanikavſi Meſtra ſvoga do tri puta, i krivo zakleſe daga nepoznavaſe. Ali kako to govoris Petre S. Nezadadeli riç tvomu Nazaraninu, dachieſga neſamo sliditi, i prid gliudima na ſva uſta iſpoviditi brez ikakove opaze, negoli joſte daſi ſpravan za Iſukarſta i u tamniczu, i na ſmart pochi? Iſtinaje, odgovara namiſto Petra S. Jerolim, da to ſve Petar Iſukarſtu reçe, i obeta: ali buduchi veleznano ulizao u dvor Velikoga Miſnika za viditi ſvarhu, za pedipſu veleznanoga vigegna s' jednim grijom zatajagna tolike pritexke uzmnoxa opaçine, i duſevne skode. Iſtinito dakle bi reçeno, da grih vigegna oçiju veleznani jeſt duſi vehoma skodan, jer Iſakarſta zanikujuchi Boga pritexko pogargiva.

Sada izvidimo, na koji naçin razumitſe imade, da grih oçiju veleznani propigne Sina Boxiega. Ovo dogagiaj S. Tome Apoſtola oçito ukaziva, kojemu premda rekoſe, i zaſvidoçiſe ſvi Apoſtoli, da Iſukarſt bijaſe uskarſnuo; niſta nemagne Toma neviran na ſva iſtinita dokazagna, zariczaſe, da ako nebude viditi vartline çavalaa u ſvetim rukama i noghama Iſukarſtovim, po niſto nechie virovati. Nakon nikoliko danaa miloſardni Goſpodin hotijuchi oçitovati Tomi texinu grija veleznanoga vigegna, ukazavſiſe opet ſvima oſtalim, i Tomi, kojiſe tada u druxbi Apoſtoliskoj nahogiaſe, prizovnu gliubeznivo k' ſebi Tomu, i zapovidimu da poſtavi parſt u vartline çavalaa, a ruku u priſveti raztvoreni bok gnegov: ſto Toma S. udigl obsluxi, kako ſoidoçe Sveti Otczi Ambrox, Aguſtin, Gargur, Cyrilo, Teofilat, Zlatouſnik, i Caſni Beda; i poſtavi parſt u ruke, i u noghe probodene naſega Odkupiteglia, a ruku ſvojn umetnu u priſveti raztvoreni bok Iſukarſtov. Uſteghni uſteghni parſt, odvrati ruku, o Toma S., Sto çinis? Jeda neznas, da s' parſtom tvojim kakono s'novim çavlom, probadas ruke, i noghe Meſtra tvoga malo pria od Xudijaa na krixu razapeta? Jeda nevidis, da s' rukom povrigivas tu pritexku

ranu

Digitized by Google

ranu, koju parſima Goſpodinovim zadade ona prinemila Longinova ulicza? Tko ikad uçini tebe toliko nemiloſtiva, i brez ſtraha za ponoviti te rane prigliute? Veleznanoſt oçiju tileſni na ovo dovede Tomu S., odgovara S. Petar Chrixolog. Karſchiani, karſchianke, duſevnu skodu, i tegochiu zlochie koju partite na vaſu duſu s' pogledagnem griſnim oçiju vaſi veleznani razumiliſte: ſada poslusajte iſtomaçenu jos lipſe ſtetu velikn duſe u slidechiemu dogagiaju Piſma S., s' kojim doſpivam moje govoregne.

Mudri i blaxeni Otacz Theodoreto razmiſglia, da parva naſa majka Eva posli ſtvoregna ſvoga u raju zemaglskomu, buduchi pomgnivo vidila i razgledala ſve ſto lipſe u gnemu nahogiaſese, naskoçena od veleznanoſti za viditi i znati odviſe ſve ono ſto mogaſe biti, i Evi ugoditi izvan reçenoga rajskoga perivoja, oblazi ſva çetiri nughla gnegova za nachi vrata raja zemaglskoga, i na ta naçin zadovogliti veleznanim ſvojim oçima; ſto napokon kada doſtighnu, i vidi ſvaka, i razgleda, priuzeta ſama u ſebi od raskosja i lipote toliki razliki ſtvarii, zaboravgliaſe zatvoriti ona vrata, koja za viditi izvan raja bijaſe raztvorila. Himbeni vrag pakleni, koji çoviku udigl jos iz poçela namisli ſvakojake zaſide naprati za oboritiga u vikoviçgne prikovrachiegne, pod obliçjem zmaja uvlaçiſe u raj zemaglski po za Evom, i uprav k' ſtablu vochia zabragnenoga priſtupivſi, toliko Evi reçe, i razlogaa laxglivi prineſe, da s' gnima pridobivſije, prighnuje pogled upraviti prama vochiu, koje Bogh ſvemoguchi bijaſe zabranio blagovati. Biliſte virovali? Iſtom nego vochie zabragneno razgleda, uçinijojſe lipo, slatko, i ugodno; paka zatim ubravſiga, okuſiga i ona, i Adam s' ſtetom neizreçenom ſvojom, i nas ſviju. Potom toga ſtoſe dogia? Pedipſava Goſpodin Bogh brezoçni neposlu i Adama, i Eve, izaghnavſi oba iz raja zemaglskoga; a prid vrata raja poſtavi ſtrazanina jednoga Nebeskoga Cherubina s' maçem oghgnevitim i ſivajuchim, koji vladan od Cherubina, na naçin mugne, ſipaſe iz ſebe iskre i plamen oghgna goruchiega, za pedipſu vrimenitu veleznani oçiju krivaczaa izaghnani, i pritgnu vikoviti mukaa pakleni, akoſe nebi ponizili, pokorili, i s' plaçem oprali oçi ſvoje oſquarnute s' pogledom griſnim veleznanim. Ali oh ſrichna Adama, i Eve! Kako izvan raja koraçiſe, zapoznaſe grih ſvoj; i za osloboditi griſne ſvoje oçi od mraçnoſti tminaa pakleni, s' kojim Pravda Boxia veleznane griſne poglede na drugomu ſvitu xeſtoko

i za

Digitized by Google

i za uvik pedipsava, za devet stotinaa godinaa trudnoga i pokornoga xivota svoga na zemgli neprestadose prolijuchi iz oçiju svoji dva vrila suzaa, s' kojim opravsi grih svoj, dostigose napokon pomilovagne i spasegne viçgne.

Slisaoczi moji pridraghi, jedan sam grisni pogled razumiliste kolikoje bijo skodan dusi Adama, Eve, i nasoj: çuliste koju i koliko dugu pokoru oni podnise. Sada dakle akoste slidili Adama, i Evu, grisechi s' vasim oçima, more biti, ne jedan, negoli igliadu igliadaa putaa, pokoru pravu s' oçima vasim grisnim uçinite, oborivsi s' groznim suzama, i plaç bolesni produghglivsi za czile dneve i nochi, kako uçini David, kako uçini Petar, kako uçini Mandalina, svi pria u oçima tilesnim grisniczi, a paka pravi i sarçeni pokorniczi. A megiuto promisgliajuchi potribu, i lasnost, s' kojom uçuvati morete, i imadete oçi vase, da negledaju grisne veleznanosti, odvratiteji od razgledagna svake svitovne ispraznosti, a navlastito od otrovne lipote obraza çoviçjega: jer puno boglie jest vami s' jednim okom poslua, i obsluxegna zapovidii Boxij u Raj i u veseglie Gospodina vasega ulisti; negoli s' obama oçima tilesnim raztvorenim i veleznanim propasti uvik u oghagn viçgni, gdi tkogod dopada, nikad nijedne svitlosti nevidi, dali mraçnosti, tmine, i skaze paklene strahovite; od koji vas Bogh saçuvao.

Amen.

Digitized by Google

RAZGOVOR VII.

TOMACISE STOJE PSOST; KOLIKOJE TEXKA GNEZINA ZLOCHIA; I UZROK I NACIN ZA OEPSOVATI.

Ponutkuj gni.... nitkoga pſovati. *S. Pava Apoſtoa piſuchi Titu na poglav.* 3.

Igegne çudnovato, vigegne ſtrahovito, vigegne jedno zlamenito napada prid oçi vaſe, Sliſaocze, koje devedeſet i ſedam godinaa nakon Iſukarſtova porogegna Ivanu S. Apoſtolu i Evangeliſti na otoku Patmos objavglieno, iſto ſada s'riçima premda nesloxnim xelim vami prikazati. Ali za da i ja sliku vigegna iſtinitu vami priniti, i vi ſamnom zajedno prikazagne vigegna moghli budete zapoznati, i u ſvojim poglavitim okolovſtinam procziniti, zaçmimo u misli naſoj, daſe skupa nahodimo viſe Kandie na Patmos otoku ſpomenutom u. Boxe Svemoguchi! Zaçudna vigegna! Neobiçna prikazagna! Naſarana, ſedmeroglava, deſetoroga zvir prigliuta, tojeſt Lavoris jedan iz morske puçine prozira, koji otczu Riſsu glavom sliçan, a kako mater Lavicza ſvarſen u jakoſti, pogledajte, eno razvrachia lavske çegliuſti, i progovarajuchi pſoſti riga protiva Bogu, imenu, pribivaliſtu, i dvoranom ſvetim gnegovim. Umukni, umukni prinemila oſorna zviri. Srichia tebe jeſt dopala, damiſe na ruku ſada nenamira oni proglaſeni maç Goliatov, s'kojim u Bogu momu pokripglien i oruxan, jahi slobodno na naçin maloga paſtira Davida na te udario, i skarſivſi ſvu tvoju ſilu, s'jednim mahom ſve ſedam pogani tvoji glavaa odvalio, i oslobodio ſve ove moje Sliſaocze od ſvakoga ſtraha, kojega s'gardochiom slike tvoje, i s'poganim pſoſtima gnima zadavas. Ali kuda zahodim? gdiliſe gubim? Povratimoſe, Sliſaoczi, od kuda odiliſmoſe malo pria. I za da nebude vaſa ſamnom zaludna zabava, znajte da po nauku Caſnoga Bede, i drughi Nauçitegliaa, Lavoris ſedmeroglavi, i deſetoroghi oſobito zlamenuje mnoxtvo i skupſtinu

Digitized by Google

ſtinu opaki danaſgni pogani pſovaoczaa, koji propaſne glave izmiſgliegna hudobnoga nauka od pſovagna odluçioſam ne s' maçem Goliatovim, dali s' prioſtrim maçem ſvete riçi Boxie odvaliti, za da pridobiveni, i skonçani umuknu za uvike, i ſtrahovito Boxie Veliçanſtvo dovarſe s'otrovnim paklenim pſoſtima pogargivati. Na ovo uzbugiujeme S. Pava Apoſtoa, kojimi zapovida, da vas opomenem nitkoga pſovati; uzbugiujeme moja duxnoſt, koju zapoznavam; uzbugiujeme poſtegne Boga moga, kojeſam duxan braniti; uzbugiujeme poslu S. Otczu Papi nenmarlomu Benedetu XIV., koji ſidechi na Priſtogliu Apoſtolskomu u Rimu, i buduchi razumio razplogenu malo da ne po ſvemu ſvitu zlochiu pſovagna priotrovnoga, obori groznim ſuzama niz obraz plaçuchi, i vehoma xaloſtechiſe na ovake çemerne glaſe: paka zatim poçe moliti, i zaklignati ſve Miſnike, da uloxe ſvu pomgnu i naſtojagne za iskorenutje pſoſtiju nakazni priotrovni. Evome radi toga pripravna za iſtomaçiti, parvo; Stoje, i od kolikoje varſtii pſoſt: drugo; Kolikoje texka zlochia pſoſti: trechie; Uzroke, i naçine za nepſovati. Pomgnivi; i zapoçimam.

I. Kako ni ſve zmije, koje po zemgli lizu, otrov nerigaju; tako ni riçi kojeſe izgovaraju, niſu pſoſti, iſtom, daſe tada s' gnima nerazumi pſovati, ſto poſtovanim Iſpovidniczima oſtvgliam da iskuſaju. I povrativſiſe na parvaſgne govoregne, posluſajte, jeli iſtina ſto beſidim. Izuznavſi Laban, da Jakov od kuchie gnegove bijaſe odbighnuo, raſardivſiſe vehoma, skoçiſe za Jakovom u potiru; i buduchiga ſtighnuo, izgardiga, govorechimu daje neçoviçan, daje neharan, i daje lupex. Cuvſi David, da Saul kragl, i Jonata ſin gnegov poghinuli bijaju na planina od Gelboe, i pridobiven od velike xaloſti, zavapi proſechi u Boga, dabi uſtavlio ſve roſe Nebeske, za da nenatope nikad viſe zemgliu napojenu s' karvju dvaju rabreni vojnikaa. Nabukodonozor kragl zakligneſe s' veliçanſtvom priſtoglia ſvoga, i kragliestva, daſe hochie oruxati protiva puczima od Cziliczie, i Damaska, i od Samarie; i po iſti naçin dachie uçiniti ſa ſvima pribivaoczima od Jordana do Jeruzolima; i od Jeſenske zemglie lipo do mejaſaa od Etiopie. Tko nezna ſtoje pſoſt, rekaobi daſu ove riçi tolike pſoſti: alli nije tako, zabuduchi da riçi Nabukodonozorove biſe prave zakletve; riçi Davidove biſe riçi proklignagna; a riçi Labanove biſe riçi od gniva i ſarditoſti.

Pſoſt

Digitized by Google

Pſoſt dakle po nauku Bogoslovaczaa, jeſt brezoçno izgovaragne pogardni riçii protiva Boghu, protiva Svetim, i ſvemu onomu, u çemu oſobito Boxie veliçanſtvo, ſvetigna, i dobrata poçiva. Pſoſt razdigliujeſe u pſoſt krivovirsku, i u pſoſt jednoſtruku. Pſoſt krivovirska jeſt ona, koja s' krivovirſtvom nahodiſe sjedignena, i protiviſe kojemugod çlanku vire ſvete katoliçanske. Çetiri varſte pſovagna krivovirskoga Nauçitegli iznagioſe, kojim ſve pſoſti krivovirske priſtojeſe. Parva varſta pſovagna krivovirskoga jeſt, kadaſe Bogu s' riçima podaje ſtoje gnemu nepriſtojno, i u Bogu nenahodiſe, niti biti u gnemu more. Ovako Farizei Boga opſovaſe, kada rekoſe Iſukarſtu, da u ime Belzebubovo giavle izgoni. Druga varſta pſovagna krivovirskoga jeſt, kadaſe s' riçima uzmiçe i otimglie Bogu ono ſtoſe gnemu priſtoji: napriliku, pſujuchi da Bog nije pravedan, da nije dobar, da nije ſvemoguch. Trechia varſta pſovagna krivovirskoga jeſt, kadaſe tko s' riçima odricza od Boga, od vire, od S. Sakramenataa, od B. D. Marie, ili od Svetii. Çetvarta napokon pſoſt krivovirska nahodiſe u onim riçima, s' kojim ſtvoregnu podajeſe ſto Bogu iſtomu jeſt priſtojno; i ovako pſovaſe Manikei, koji brezoçno govoraju, daje giava ſvit ſatvorio, i da vladaoczi Neba, i zemglie jeſu ſuncze, i miſecz; koju pſoſt prinoſi reçenu Piſmo S. u kgniga Mudroga na poglav. 13.

Sve prineſene çetiri varſte pſovagna krivovirskoga dobro zabilixivſi, koriſt duhovna iziskiva da izvidimo, koja varſta çegliadi obiçava u razlike iſtomaçene varſte krivovirski pſoſtiju upadati: I ſvaçije griſno prighnutje proczinivſi, govorim da pſoſti krivovirske parve varſte rigaju, koji uzbugeni ſami u ſebi od tughe i xaloſti, namiſto priloxitiſe vogli Boxioj, zapoçmu ovako govoriti: „ Svakali neſrichia mene ſama tira? krivomije Bogh uçinio u „ ovoj nezgodi“, i ovim priliçna. Pſoſti krivovirske drughe varſte rigaju uboxna i obnevogliena çegliad, koja u vlaſtitim potribam i tiſnochiam praſnu u ove pſoſtne riçi, govorechi: „ Boghſe „ od nas viſe neſpomigne; od naſi nevogliaa zaboravioſe jeſt; u „ tolikomu uboxtvu i tuzi zapuſtionasje, da ni on iſti od gni „ nemorenas viſe izbaviti“. Pſoſti krivovirske trechie varſte riga oni nevirni karſchianin, koji za utechi neznaboxkomu progonſtvu, odriçeſe ſvoje ſvete vire i zakona. Ovako po iſti naçin opako pſuje, tko vragometnim vileniczima, ili çarovniczima pridru-

Digitized by Google

xivſiſe, odriçeſe Boga, B. D. Marie, i Svetii. Napokon pſoſti krivovirske çetvarte varſte rigaju ſvi oni, koji za doiſtiniti ſto govore, ovako obiçaju potvargivati ſvoje riçi: „ Tolikoje ovo „ iſtina, kolikoje iſtina daje Bogh; ovoje drugo Evangeglie ſto „ govorim“. Nike paka xenske glave za ſebe iſte opravdati, ovako pogano pſuju: „ Jaſam pravedna, koliko Iſukarſt; jaſam çiſta, „ kolikoje çiſta B. D. Maria“. Sto zadovoglno budi znati govorechi od pſoſti krivovirske.

Pſoſt paka jednoſtruku zovu Bogoslovczi daje izgovaragne riçii pogardni protiva Bogu, B. D. Marij, Svetim, i ſvemu oſtalomu, u çemu oſobito sjaje dobrota, i Boxie veliçanſtvo, brez da riçi pſovagna protivne budu kojemugod çlanku vire ſvete katoliçanske, jerbi tada pſoſt bila krivovirska, a ne jednoſtruka, kakoje jurve bilo iſtomaçeno. Na çetiri naçina pſoſti jednoſtruke moguſe rigati. Na parvi naçin rigaju, koji tlaçu s' riçima Boga, Svete, viru, duſu, ili zakon govorechi: „ paſija, nijedna“, i tolike drughe, koje ſamo promiſgliajuchi, vehoma ſmuchiujume, i tuxna çine. Na drughi naçin rigaju pſoſti jednoſtruke, koji riçi nike izgovaraju xelechi, da Bogh, ili ono u çemu sjaje gnegovo Boxanſtvo, pogardiſe i potlaçi. Na trechi naçin pſoſti jednoſtruke rigaju, koji pſuju govorechi: „ Na ſramotu Boxiu hochiu ovo i „ ovo uçiniti“. Na çetvarti napokon naçin pſoſti jednoſtruke rigaju, koji namiſto blagoslivgliati, proklignu neſrichni Boga, B. D. Mariu, Svete, duſu, viru, ili zakon. Svima prineſenim propaſnim pſoſtima nadoſtavite, Sliſaoczi, da jos druga dva naçina nahodeſe, s' kojim opaçina gliuska izmisli Boga pſovati i pogargivati. Parvi jeſt s' dilom griſnim Boga pſovati, napriliku, udarajuchi (ſto Bogh uçuva) ſveto Propetje, pgliujuchi Nebo, ili s' zubima skripajuchi. Drughi paka u ovomu ſtoji, kada tko ſamo u ſarczu ſvomu zaçima kojugod miſao od Boga, tojeſt daje Bogh ſto biti nemore: i ovaſe zove pſoſt ſarcza, a parva pſoſt dila.

II. Sada za prid oçi vaſe priniti zlochiu i tegochiu pſoſtiju priotrovni, znajte Sliſaoczi, da jedan grih çini tko jednoſtruku pſoſt izuſtjuje, jer ſamo Boga pogargiva, kojega duxnoſt imade çaſtiti: dva grija çini tko poluvirsku pſoſt izuſtjuje; jer neſamo Boga pogargiva, dali odviſe s' izvagnskim naçinom neiſpovida, kakoje duxan, viru ſvetu katoliçansku. Tko paka s' otrovnim ſvojim ſarcem griſtaobi k' pſoſti krivovirskoj, i tako darxao u ſvomu razumu

Digitized by Google

zumu, ſagriſiobi trechim grijom nevirſtva; çemu nadoſtavite, da pſoſt od kojemu drago varſte prid drughim reçena, parti pſovaoczu drughi grih na duſu radi zla izgleda, i ſmutgne, koju pſujuchi daje iskrignemu ſvomu. Ali ovde ſva tegochia zlochie pſovaoczaa nije iſtomaçena: radi toga tko xeli na prave terezie izmiriti tegochiu pſoſtiju priopaki, neka pomgnivo proczini dvi prilike, u kojim ſva slika pogani pſovaoczaa nahodiſe iſpiſana. Jedna prilika jeſt Antikarſt, kojega pokliſari nazvatſe mogu ſvi pſovaoczi. Druga prilika gniova jeſu ſvi giavli pakleni, i neſrichna gniova oſtala druxba duſaa oſugeni, od koji razumichiete daje puno gori ſvaki pſovaocz.

Da pſovaoczi opaki jeſu pokliſari Antikarſtovi, paçe i Antikarſti iſti, prilagajuchi xivgliegne, i ſmart pſovaoczaa xivgliegnu, i ſmarti Antikarſtovoj, zapoznachiete iſtinu moji beſidaa. Po nauku Piſma S. i Bogoslovaczaa dvi skupſtine nahodeſe na ovomu ſvitu toliko megiu ſobom protivne i nesloxne, da doçim jedan jeſt hudo jedne skupſtine, u drugu skupſtinu zabrojen biti nemore. Dvi reçene skupſtine vladaneſu od dva razliçita i protivna glavara; od koji jedan upravglia jednu skupſtinu, tojeſt dobri; a drughi vlada drugu skupſtinu, tojeſt opakii. Glavar skupſtine dobrii jeſt Goſpodin nas Iſukarſt, koji nevidglivo pribivajuchi u ſlavi nepriſtupnoj, vidglivo vlada skupſtinu dobrii, tojeſt ſvu Czarquu ſvetu katoliçansku u kipu vidglivoga glavara, i namiſnika ſvoga S. Otcza Pape Rimskoga. Glavar nevidglivi skupſtine opakii jeſt giavo pakleni, a glavar vidglivi jeſt Antikarſt. Moremi tko rechi: dakle kad Antikarſt jeſt glavar opaki vidglivi, vaglia rechi, daje na ſvit jurve doſao. A nijeli ta nauk oni iſti, koji razglaſiſe krivovirczi, tamno i brezoçno pſujuchi S. Otcza Papu s' imenom poganim Antikarſtovim? A paka, gdiſu pokliſari Antikarſtovi, koji tribuje, da pria Antikarſta glavara opakii na ſvit prigiu, kako Mojſija, Proroczi, i karſtitegl Ivan S. prihodniczi biſe Iſukarſta glavara skupſtine dobrii? Sliſaoczi bogogliubni, za neoſtavitivas u mraçnoſti ſvarhu upita ſada prineſena, zabilixite, molim vas, da opaki David Chytreo najparvi s' poganim jezikom Gargura S. Papu prislavnoga laxglivo opſova, Antikarſtom gnega prozivajuchi. Koji paka Antikarſtovi pokliſari doſada na ſvit prigioſe, nechiu rechi da biſe jedan Antiok Epifane, jedan Nerun, jedan Domiczian. jedan Cajo Caligola, jedan Adrian, jedan Con-

Digitized by Google

ſtanczo, jedan Deczio, Heliogabalo, Diocleczian, Julian odmetnik, i toliki drughi, koji s' pſoſtima pritexkim ſvojim put pripraviſe Antikarſtu poganomu, za da laſnije razpruxi otrov opaçinaa ſvoji po ſvitu, kada, po razmiſgliagnu S. Otaczaa, i Tomaçitegliaa, posli nego S. Otacz Papa bude proghnat iz Rima, defet kragliaa goſpodaraa ſvega ſvita Rim oſvoje, razruſe, i popale, ukazatichieſe napokon ova gardobna nakaza: s' imenom poklifaraa, paçe iſti Antikarſtaa, prozvat imadem pſovaocze priotrovne, u xivglignu brezakonitomu Antikarſtovu poſve prikladne. I kolikogod doſada pſovaoczaa na ſvit ſtupiloje, toliko Antikarſtaa na ſvitu daje bilo, ſvidoçi S. Ivan Apoſtoa u parvoj ſvojoj kgnizi na poglav. 5., gdi govori ovako: „ Sinczi, najposlidgni „ ças jeſt: i kako çuſte, jer Antikarſt prige, i ſada Antikarſti „ mnoghi uçiniliſe jeſu". A od koji ikad Antikarſtaa razumi ovde govoriti Apoſtoa S., negoli od oni pogani krivoviraczaa uçenikaa jednoga Simuna, jednoga Nikole, jednoga Cerinta, koii ſvi pſujuchi Boxanſtvo Iſukarſtovo, zanikivaju S. Uskarſnutje gnegovo od martvii? ſto i Apoſtoa Pava S. potvargiva nadoſtavgliajuchi, tojeſt, da prilika opaçine diluje. Iſtinaje dakle, daſu pſovaoczi pokliſari, paçe i iſti Antikarſti priotrovni.

Ali za jos lipſe izbiſtriti ovo govoregne, izvidimo, i proczinimo malo s' upravom Piſma S. xivgliegne opakoga Antikarſta, i xiugliegne pſovaoczaa ſvetogardni. I najparvi ſritanas Apoſtoa Pava S., koji na poglavju 2. kgnighe piſane Solugnanom naziva Antikarſta ſinom izgubgliegna, çovikom grija: ſto za drugu ſvarhu nereçe, nego za izrechi u malo riçii ſvu tegochiu propaſti i opaçine Antikarſtove. Da pſovaocz jeſt ſin izgubgliegna, i çovik grija, ſumgnitſe nemore, buduchi daje pſoſt grih texii od ſvakoga drugoga grija, kako iz megiu oſtali Bogoslovaczaa uçi Angeoski Nauçitegl, jer udigl Boga iſtoga naskaçe, i btje gnegovo boxanſtveno ſvetogardno tlaçi i pogargiva; i zato pſovaocz rechiſe dobro more çovik grija, i pravi Antikarſt u zlochi ſvojoj: razlog jeſt, jer ako Antikarſt dobro nazivaſe glavar skupſtine opakii, radi propaſne izvarſnoſti u zlochi, premda iſte opake skupſtine poglaviti i pravi glavar jeſt giavo pakleni; po iſti naçin ſvaki pſovaocz prikladno nazivaſe radi propaſti i tegochie grija pſovke, pravi Antikarſt, ſin izgubgliegna, i çovik grija, premda poglaviti i pravi Antikarſt jos doſada ſvitu nijeſe oçitovao.

Ali

Digitized by Google

Ali progimo malo naprid, i vidimo ſto S. Ivan Apoſtoa i Evangeliſta piſe od xivgliegna Antikarſtova u parvoj ſvojoj kgnizi na poglavju drugomu, gdi nahodim iſte ove riçi: „Ovoje Antikarſt, „ koji zanikiva Otcza, i Sina". Tko Otcza i Sina zanikiva, ſumgne nije, da s' uſtima ſvetogardnim pſuje Otcza, i Sina, zabuduchi da po nauku S. Tome, pſoſt ſuprotiviſe iſpovidagnu vire. Kadagod dakle pſovaocz pſoſti riga, tada Otcza, i Sina iſtinito zanikujuchi, kako i Antikarſt, u xiugliegnu opakomu jeſt pravi Antikarſt; od kuda slidi, da kako na opravdagne virujeſe s' ſarczem, a s' uſtima iſpovid çiniſe na ſpaſegne, tako Boga pſujuchi, zanikivaſe Otacz, i Sin, ſtoje pſoſt prinevirna, koja, kakoſte razumili, jeſt grih najvechi, i najtexij po ſvojoj varſti.

Premda ni ovde ſve iskazagne xivota priopakoga Antikarſtova nedoſpiva: jer S. Otczi Hipolito muçenik, Cyrilo Jeruzolimski, Gargur Veliki, i Ivan Damaſeno tomaçechi ove riçi uſtarpglivoga Joba: „ Koji kraglievati çini çovika liçumircza radi grijaa „ puka", skupno uçe, da Antikarſt hinacz, i liçumiracz propaſni biti imade: i ovo razmiſgliagne potvargenoje od vigegna objavglena S. Ivanu Apoſtolu u kgniga Oçitovagna, koji prilikovana zapoznade Antikarſta u nakazi gnemu prikazanoj, imajuchioj koxu jagnetju ſvarhu ſebe, a glas ſtrahoviti jedne gardobne haſdaje. A pſovaoczi u çemu ikad razluçeni biti mogu od Antikarſta liçumirnoga, kada izvagnska gniova slika ſvaje u imenu ſamo krotka i priſveta zaradi oſigna obliçja karſchianskoga, kojega na ſebi noſe: ali otrovno ſarcze gniovo na naçin haſdaje pokazuju, vijuchi kako vuczi razdiravczi s' glaſom i s' riçima pſoſtiju ſuproch Nebu. Antikarſt cziniti hochie, da more privarnuti ſve zakone, i dobro xivgliegne: pſovaoczi protiva ſvakomu zakonu, propaſni ſami u ſebi, izvarchiu ſvoj jezik za pogardu Boxiu, i ſmutgnu, i zao izgled ſviju oni, prid kojim pſoſti rigaju. Antikarſtu bitichie podana uſta, za oſorno Boga pſovati: pſovaoczima uſta zjaju kako jedna ſmardgliva grobina, koja s' pſoſtima zadiſu lipo do Neba, i czarve otrovnoga ſvoga jezika toçe, i pgliuju lipo na priſtoglie, i na bitje ſveto Boga priviſokoga. Antikarſt, kako razmiſglia S. Jerolim, podloxit hochie pod ſvoje mogujſtvo tri kraglia, tojeſt od Etiopie, od Libie, i od Egipta, ſu ſedam drughi kragliaa, koji povoglno Antikarſtu hochieſe pridruxit,: pſovaoczi jurve pod opake ſvoje pſoſti vas ſvit podloxili-

ſu,

Digitized by Google

ſu, tako da u ſadaſgne vrime nenahodiſe jedan nugao ſvita pribivan, gdi pſoſti ſvetogardne malo da ne po vas dan s' pogardom neizreçenom Boxiom nezveçe. Pſujeſe u Americzi; pſoſti rigajuſe u Africzi; s' paklenim ovim jezikom govoriſe u Aſij; a oſobito po ſvoj naſoj Europi ſvuda opſovni pogardni glaſi razligajuſe. Pravedni Sudçe, Boxe priviçgni! doklechies mirovati s' brezoçnim nepriateglima tvoga poſtegna? doklechies vech tarpiti nakazne karvopilicze tvoje slave? Neçujesli, Stvoritegliu i Odkupitegliu priſveti, gdi s' uſtima ſvojim ſmardechim pſuju i garde tvoje veliçanſtvo i dobrotu, ne Turczi, ni oſtali nevirniczi koji tebe slipi nezapoznaju, negoli karſchiani neharni tvoji ſinovi, paçe ſto gore jeſt, i tegochiu ovoga privelikoga grija uzmnaxa, i neſrichne iſte karſchianke, nakaze i pogarde ſvoga xenſtva, i vika s' paklenim otrovnim jezikom jurve poçeſe progovarati i pſovati. Iskoreni, iskoreni pogane pſovaocze s' miſniczom kripoſti tvoje, Boxe moj pogargeni: i kakogod u xivgliegnu opakomu Antikarſta otrovnoga zlochie i propaſti pritexke dilovaſe: tako po pravoj pravdi tvojoj ſmart Antikarſtova neka i dopadne ſve pſovaocze ſvetogardne, za proglaſegne ſve to vechie ſvemogujſtva tvoga, za pokripgliegne puno ſmuchieni i oxaloſtjeni duſaa dobri, i za doſtojnu pedipſu pſovaoczaa priotrovni.

Objavglienoje u Piſmu S. na poglavju drugomu, kgnighe drughe B. Pavla Apoſtola piſane Solugnanom, da„ Goſpodin Iſus „ ubiti hochie (Antikarſta) s' duhom uſtaa ſvoji“. Iſukarſt dakle, po ſvidoçanſtvu glaſoviti Tomaçitegliaa Piſma S., Iſus reko ſudacz priſtraſni, i neumoglni oſvetitegl poſtegna ſvoga, na skonçagnu ſvita zapoviditi hochie zemgli daſe raztvori, i s' uſtima brezdajnim ſvojim da proxdre Antikarſta pſovaocza, za da s' uſtima ſmardechim nebude mochi viſe veliçanſtvo Boxie pogargivati: i evo çuda! Posluſna zemglia Stvoritegliu ſvomu, udigl propadnuvſiſe ſama u ſebi, poçechie zaxdirati Antikarſta neſrichnoga, kako i pria proxdri Coru, Datana, i Abirona: i popadnuvſi giavli Antikarſta, çimga vuchi budu za u paklenu çemernu jamu gnega k' ſebi priteghnuti, i pria nego doli dopre, oſtat hochie neſrichian od zemglie uduſen u poganoj tileſini, a potom toga za u vik vika s' duſom oſugen u paklu.

Smart prixaloſnu Antikarſtovu, Sliſaoczi razumiſte: ſada poslusajte jeli Antikarſtovoj ſmarti priliçna ſmart pſovaoczaa priotrovni.

Digitized by Google

ni. Puneſe ſvakoga vika uſpomene i Czarkovne, i ſvitovne dokazagnaa ſtrahoviti: ali tkobi mogao ikad dogagiaje priliçne ſmarti, kojom pſovaoczi dovarſiſe, ukratko iskazati? Jedan zadoſta budi priniti, i sluxiti hochie za potvargegne ovoga govoregna.

U kgnixiczam ſvojim duhovnim piſe poſtovani Otacz Ceſar Calino, da u Capeliczi Czarque S. Aguſtina, grada Lukke, prid Otarom B. D. Marie vidiſe i dan danaſgni jedna priduboka prodolina, koja premda izmirana, niſtanemagne brezdajna jeſt, i govoriſe da lipo do pakla dopire. Kako i u kojoj prigodi ſatvoriſe jama brezdajna ſpomenuta, dokazuju oni gragiani, da na iſtomu onomu miſtu ſtaſe jedan ſvetogardni pſovaocz, koji çim pogargivaſe s' jezikom otrovnim Majku Boxlu diviczu prislavnu, poçemu propadatiſe zemglia iz pod nogu; i koliko vechie pſovaocz reçeni napridovaſe pſujuchi, to dubglie u zemgliu upadajuchi xiv ukopavaſese, tako da vas oſtade proxdart od zemglie izvan ſame glave, kojamu jos oſtavaſe slobodna, i zdrava. Megiuto Majka primiloſtiva s'iſtom prigodom pedipſe pomilova po obiçaju ſvomu pſovaocza priopakoga, çinechi da za czila tri dneva, i tri nochi uſtaviſe brez viſe u dno tonuti, za daſe ſvidi i pokori. Vas grad, od zgode zamirite uzbugen, kupiſe na bugliuke, ſviſe ſabiru u Czarquu, ſvi videchi çudo ſtrahovito, klizaju na kolina, ſviſe proſtiru s' obrazom po zemgli, a mnoghi plaçu i uzdiſu, za dabiſe pſovaocz neſrichni pravo pokorio i ſaranio: i zato nepriſtavaju gragiani ruke prama Nebu razapignati, Miſniczi S. Miſe govoriti, Iſpovidniczi s' uxganim riçima uzbugivati, daſe ſvidi od pſoſtiju malo pria izuſtjeni, daſe iſpovidi u pravomu skruſegnu ſarcza, da proczini jezivoſt poghibili u kojojſe nahogiaſe, da pogleda pod ſobom jurve raztvorene muke ſtrahovite paklene za proxdritiga u vik vika. Ali ſve bi ovo zaludu. Otvardnut ſve to viſe u ſvojoi opaçini, namiſto ſvigegna i pokore, nepriſtavaſe pſoſti nove, pſoſti propaſne rigati. Izmoreno napokon miloſtivo Boxie uſtarpgliegne, pravdi ſvojoj dade ſve miſto, i u ta ças ſtreſese zemglia tako ſtrahovito, daſe uſidnu ſva pod nogama pſovaocza ſvetogardnoga lipo do pakla, gdi od ondado danas, a od danas do uvik vika muçiti imadeſe brez pokoja za pedipſu grija pritexkoga ſvoga; a miſto uſidnuto i dan danaſgni ſtoji onako raſiçeno, i nesjedigneno za uſpomenu i izgled oſtalii. Takoje Sliſaoczi bogogliubni; tko pſujuchi za xivota bi naslidnik Antikarſta priopako-

Digitized by Google

pakoga, pravednoje da s' onakom ſmartju dovarſi, s' kojom razumiliſte dachie i Antikarſt dovarſiti.

Akoliſe paka kojigod pſovaocz nahodi, kojiſe jos nije ganuo ni ſvidio çuvſi tegochiu i propaſt priveliku grija ſvoga, iſpiſanu u priliczi Antikarſtovoj; evovam zarczalo ſvi giavolaa i duſaa pakleni, na koje razgledavſiſe razumichiete, da kada neſrichni pſoſti rigate, puno gori jeſte i opaçij od ſvi prokleti giavolaa i duſaa, vaſi prilikaa prinakazni. Tri razliçita miſta ſpomigne Piſmo S., u kojim dokaziva, da s' trima nesloxnim megiu ſobom jeziczima obiçavaſe govoriti. Parvo miſto jeſt Raj Nebeski, u kojemu o drugomuſe negovori, nego o Bogu, kojega ſvi Svetii, i Duhovi blaxeni po vas dan i s' jezikom, i s' ſarczem blagoslivgliaju. Drugo miſto jeſt ova prituxna dolina ſuzaa, gdi narod çoviçanski pribivajuchi, brez priſtanka o ſtvarima zemaglskim baviſe i govori, za kojim malo da ne ſviju ſarcze puteno çezne, i tako tkoje od zemglie, od zemglie i govori. Trechie miſto jeſt ona ſtrahovita paklena tamnicza, u kojoj drughi jezik neçujeſe, nego pſoſtiju imena Boxiega, i Pribivaliſta gnegova, kako nahodim u kgniga Oçitovagna. Iz kojega od ova tri miſta izhodi tko pſuje, vi dobro vidite Sliſaoczi, znaduchi da kako nebeski, ili zemaglski pribivaoczaa priliku noſi tko s' nebeskim, ili s' zemaglskim jezikom govori; tako paklenim duſam oſugenim priliçan jeſt, tko s' jezikom uxganim od oghgna paklenoga, paklene pſoſti riga brez ikakova ſtraha i opaze. Koja pritexka zlochia pſoſtti koliko texja i opaçija jeſt u çoviku umarlomu, negoli u ſvim ſotonam, i duſam oſugenim, doiſtiniti hochie razmiſgliagne kratko ſvarhu pſoſtiju kojeſe rigaju, i Goſpodina Boga, kojega s' pſoſtima pſovaoczi pogargiuju. Ja dakle ſada ovako razlozim. Iz megiu dva griſnika pſovaocza oni texje ſagriſiva, i opaçij jeſt, koji s' pſoſtima poganim vechie i brezzoçnije Boga ſvoga pogargiva. Da paka çovik umarli, pſovaocz ſvetogardni vechie Boga pogargiva, negoli giavli, i duſe oſugene, zapoznachiemo izvidivſi s' jedne ſtrane na koji naçin pſuju Boga giavli, i duſe oſugene u paklu; a s' drugke ſtrane proczinimo koliko u zlochi i propaſti gnih nadlaze pſovaoczi na zemgli. Angeoski Nauçitegl daje nauk, da u paklu ſvi giavli, i duſe oſugene e' chiuchiegnem iznutrenim ſarcza ſvoga Boga pſuju, marzechi na pravdu gnegovu. Ali pſovaoczi na zemgli neſamo ſarczem, dali s' jezikom odviſe obi-

Digitized by Google

obiçaju izkaditi jid otrovnoga ſarcza ſvoga gardechi i pſujuchi Boga, duſu, viru, i zakon; ſto iſtinito texja opaçina jeſt, negolije ſamim ſarczem Boga pſovati, kako texja opaçina jeſt ubiti çovika, negolije u ſarczu odluçiti ſamo ſmaknuti, a niſta gnemu nenauditi. Ovomu nadoſtavite, da pſovagne u paklu grija neuzmnaxa, paçe nije ni mali grih, nebuduchi one neſrichne duſe viſe u ſtagnu ni za doſtojati, ni za nedoſtojati kod Boga: i one ako pſuju, kakoje reçeno, pſuju ſamo za pedipſu ſvoga oſugegna. Ali pſovaoczi na zemgli od oſugeni ſvi duſaa oh kolikoſu gori, i texja jeſt propaſt pſoſtiju gniovi! jer neſamo jos nepriſtadoſe s' pſoſtima ſvojim pogargivati ſve ſto najſvetije nahodiſe i na Nebu, i na zemgli, dali po vas dan u zlochi i u propaſti otrovnoj napridujuchi, uzmnaxaju broj pſoſtni grijaa ſvarhu broja vlaſaa glave ſvoje. A paka tkoga napokon pſuju giavli, i duſe paklene, tkogali garde pſovaoczi? Pſuju Boga giavli, i duſe oſugene: ali pſuju ſamo onoga Boga' koji poji gnih çaſom gorçila razgnivgliene ſarxbe ſvoje. Pſuju Boga ſvetogardni karſchiani, i karſchianke: ali pſuju Boga ſtvoriteglia, Boga odkupiteglia, Boga nadariteglia, Boga pridobroſtivoga, Boga primiloſardnoga, Boga, koji u iſti oni ças, u kojiga pſovaoczi garde i ruxe, neſamo nepedipſava, kako u paklu, dali, ſto pridobit imalobi najkamenitije ſarcze, s' uſtarpgliegnem zamiritim podnoſi, i s' rukam razapetim jos çeka ſvàkoga na ſvigegne i na pokoru. Sto dakle ſad oſtaje, nego da ſvaki pſovaocz jedan od ova dva puta odabere? Tribuje radi toga ili odbacziti od ſebe priliku nakaznu Antikaſtovu, i duſaa oſugeni, oſtavivſi ſve pſoſti priotrovne, i pravo ſtavivſiſe na pokoru, kada jurve toliko ſtrahovita bi ukazana propaſt, i tegochja ſvake pſoſti; ili na Antikarſtsku, i na vraxiu pſujuchi, s' Antikarſtom neſrichnu ſmart u tilu podniti, paka za uvik vika u paklu megiu giavlim, i duſam oſtalim oſugenim muçitiſe, i otrovni ſvoj jezik brez koriſti prigrizati. Propeti moj Nazaranine, nedopuſti, ne, da ovaka neſrichia dopadne nijednoga od ovi pſovaoczaa kojime ſluſaju: dali za priſvete Rane i Muku tvoju, molimte i zaklignem, o gliubavi, i dobro moje neizmirno, pokaxi gnima neizmirno miloſarge tvoje, za da zapoznavſi propaſt neizreçenu, i tegochiu pogani pſoſtiju ſvoji, s' iſtim onim jezikom i uſtima, s' kojimte primnogo i ſvetogardno pogardiſe, proslave tebe na ovomu ſvitu, i psli dobre i pokorne ſmarti na drugomu. Amen,

Digitized by Google

III. Pisu naravski nauçitegli, da jedini naçin za smaknuti zmaja gledotrovnoga, jest, postaviti gnemu prid oçi jedno zarczalo, na koje istom nego ugleda sam svoje strahovito obliçje, udigl czarknuti obiçaje. Sto razumim s'ovim rechi, czinim Slisaoczi, da dobro razumìte. Sasvim tizim za da svaki od bistra moga govoregna xeglnu korist prinese, ostajemi svemu ovomu razgovoru priloxiti kripko moje usagne svigegna pravoga u svakomu psovaoczu, kojega s' uxganim sarczem prosim, i kojemuse nadam, istom ako bude svaki sebe pomgnivo razgledao na dva u drugomu dilu prinesena strahovita zarczala, oba vridna prikazti svu propast, i tegochiu neizreçenu psostiju priopaki. Koje za ili posve ostaviti, iliše od gniova otrova pomgnivo uçuvati iz megiu toliki drughi uzrokaa, koje za skraçati moje govoregne na stranu ostavgliam, zadostabi imalo biti svima karschianima ovi jedini prid oçi postaviti, tojest, da kolikokrat tko brezoçno psosti riga, tolikokrat iznova Isukarsta nemilo biçi bije, i propigne. I daje ovo istina, prinosi Eroldo, da sveta xivota çovik prolazechi iz prid jedne gostionicze, nage prid istom lexechi texko izragnena i samartna Odkupiteglia nasega Isukarsta; i vas usprenuvsi zgroziše sam u sebi na vigegne toliko prixalosno: pak xelechi izuznati prinemiloga ubojiczu, tkoteje, reçe, pridobri moj Isuse, tako xestoko izranio? Mladichi bise, odgovara Spasitegl s' glasom tuxnim, mladichi bise, koji pristavsi u ovu gostioniczu, ovako mene brez uzroka izranise; i izubijase psujuchi Otcza moga, ime moje, viru, zakon, i duse s' mojom karvju odkupgliene.

Slisaoczi moji pridraghi, jedan koraçaj blixe k' meni pristupite, i poslusajte jadne tuxbe ovoga razpetoga Nazaranina, koji koliko ranaa na izubijanomu Boxanstvenomu tilu svomu imade; s' toliko ustaa jadase protiva psovaoczima svojim karvniczima, i prinemilim ubojiczam: koliko kapagliaa neproczignene karvi svete prolije, s' toliko tuxni glasovaa, visechi na krixu, plaçno izdise, i po Proroku svomu Isaji izgovara ove riçi: „ Po vas dan ime „ moje psujese “. I moguchie biti hochie, raxumiti stoje psost priotrovna, çuti kolikoje texka gnezina propast, viditi s' kojom nemiloschiom rane ponavglia ovomu pridobrostivomu nasemu Gospodinu, i doseghnuti da psosti svetogardne Isukarsta krixu prikovase, i karv gnegovu prisvetu svu ispise usta smardgliva, jeziczi Antikarstovi giavaoski: i moguchie biti hochie (reko) sva ova

znati

Digitized by Google

znati, ove iſtine Evangeoske rukom ticzati, a nepriſtat Boga s' jezikom pſovati, ruxiti, i pogargivati? U karſchianluku tkogod viruje, toliko zaslipglien, toliko neſrichian i otvardnut ni biti more, ni zamislitiſe: ſvaki paçe pſovaocz ſvigen jurve, i ragnen u ſarcze od tegochie grija ſvoga, çinimiſe da lepi raxumiti iſtomaçene ſve naçine moguchie za oslobodiſe, i uçuvati unaprida od rigagna pſoſtiju priopaki.

Razumni i vridni likari za od betega i nemochi izliçiti ſvoga bolesnika, najparvo ſvu pomgnu i razmiſgliagne ulagaju za doſeghnuti, i iznachi uzrok betega i nemochi u boleſniku. S' iſtim ovim naçinom sluxit imadeſe ſvaki ſvigeni pſovaocz, kada iſtinito xeli ozdraviti u duſi ſvojoj od pſoſtni ſmartni ranaa. Najparvi dakle lik biti imade, pomgnivo iskuſati brezredno vlaſtito xivglie-gne, i procziniti koja polepa, ili prigoda dovagiaga na pſovagne ſvetogardno. Radi çeſa tkoga laſno ſarditoſt zanoſi, i opotiçega da pſuje, gnega od pſovagna opraſta lik vridan ukrotiti, i xagaſiti oghgnevitu chiud gnegovu. I kako uvik voda vatru gaſi, tako mnogo prikladna opomena s' vodom iſtomaçena, i zlamenovana padami na pamet, koju pſovaoczima ſarditim podavam. Stijeſe od nikoga Likara, da zaiskan od jedne xene, dabi napomenuo iſtoj kojugod kripoſnu likariu za utaxiti ſarditoſt gnezina muxa, koji uçeſto raſargen, uçeſto s' ſtapom plechia xeni izmiraſe, dade reçenoj xeni jedan ſudich pun naravske vode, i priloxi, da s' vodom uſta napuni, i u gnima da vodu uzdarxi vazda kada bude raſarditiſe mux gnezin, i doklegod ſarxba dovarſi: ſto virno buduchi ona izvarſila, ukroti i pridobi ſarditoſt muxa ſvoga, a ſebe u iſto vrime od ſtapaa oslobodi. Ovo iſto, i ja za lik pſovaoczima ſarditim napomignem, i govorim, da u vrime ſarditoga plamena, ili uſta napune s' vodom naravskom, kako çignaſe S. Cate od Siene nauçena od iſtoga Iſukarſta, ili napoje uſta ſvoja s' vodom zlamenitom, koja izteçe iz probodenoga boka Iſukarſtova, promiſgliajuchi, da neukrotivſi ſvoju ſarxbu, oni iſti s' pſoſtima ſvojim ſveti bok Iſukarſtu iznova probadaju, i s' uſtima otrovnim vodu i karv gnegovu iſpijaju na oſugegne.

Tko nalivſi glavu vina, u vinu pſoſti jeſt rigao, najbogli lik gnemu mogu napomennti, tojeſt daſe vina oſtavi, dokle poſve pſovati oduçiſe, posli çeſa dopuſtamuſe vino trizmeno piti, i dobro razvodgneno.

Digitized by Google

Tko pſuje jer opchi ſa zlom druxbom, neka udigl odbighne skup opaki, za da paka naopako xivuchi, s' opakima neſrichian neoſudiſe.

Tko napokon radi zla obiçaja pſuje, za izliçitiſe, i od pſoſtiju duſu ozdraviti, potribu imade çeſto razmiſgliati gardochiu, propaſt, i tegochiu pſoſtiju pogani, kako u ovomu razgovoru bi iſtomaçeno, ſam ſebi odviſe pokoru nadoſtavgliajuchi, napriliku, udigl tolikokrat krix s' jezikom na zemgli uçinivſi, zemgliu pogliubivſi, ili s' rukama razapetim, i na kolini kleçuchi pet otçenaſaa, pet zdravi marijaa, i pet slavaoczu govorechi, kolikogod krat po zlu i zaſtaranu obiçaju pſoſt iz uſtaa gnegovi izletilabi. Za poſve paka zao obiçaj izkorenuti, izvan prineſeni likoviti pokorni dilaa, mnogobi koriſno bilo duſi pſovaocza obiçajnoga ſvaki dan bogogliubno govoriti jedan barem dijo priſvetoga Rozaria; i tako ſvaki pſovaocz zapoznaobi ſtoje, i kolikoje texka propaſt ſvake pſoſti, i prominuobi obiçaj pſoſtiju u dobri, i ſveti obiçaj blagoslova i poſale duxne veliçanſtvu Boga pogargenoga, kojemu budi çaſt i slava ſada i uvike. Amen.

RAZGOVOR VIII.

PSOST BOGA VEHOMA POGARGIVA, I PSOVAOCZA TEXKO STETOVATI CINI.

A ſada odvarzite i vi.... pſoſt: *S. Pava Apoſtoa piſuchi Coloſignanom na poglav. 3.*

PIſe Plutarko, da razumni jedan kragl od Afrike za ſmiriti tri brata neskladna megiu ſobom, i ſva tri polepna doſtighnuti zapovid, i ſibu kraglia od Cimerij gniova otcza, koji bijaſe umro; dade naredbu, daſe udigl izkopa martvo tilo otcza gniova, i privezano na jedan kolacz na oçigled daſe poſtavi: pak reçe, oni od vas tri naſtat hochie kragl na miſto martva otcza, koji uzamſi luk, i ſtri-

Digitized by Google

ſtrilu, ſmiriti bude u ſarcze otcza ſvoga. To rekavſi, slobodno ige parvi, uzima luk i ſrilu, i poteghnuvſi udari lipo u uſta martva otcza, u ona uſta, koja gnemu malaknu i u povitku upiſe tolike czelove gliubeznive. Parvoga drughi nasliduje, i on luk opruxivſi, uſadi nemiloſtivo ſtrilu u parſi i blizu ſarcza martva otcza, na Kojim parſima toliko Krat malakan slatko i ugodno poſpava. Prinoſe napokon luk, i ſtrilu k' trechiemu: ali ovi kako na blizu ugleda ſtrilu ſvu umeglianu s' karvgliu martva ſvoga otcza, uzdartaſe, luk izpuſti, poblidi, i popadnut od znoja ſtudenoga s' glaſom boleſnim poçe ovako progovarati: Nedao Bogh nikad, da ja ſtupim na kraglieſtvo pridragoga otcza moga, razadiruchi nemilo parſi, i ſarcze martva moga roditeglia: i to rekavſi, skoçiſe, pak ſmarvivſi luk i ſtrilu, potarça k' martvu otczu ſvomu, kojega zagarlivſi, izgliubi i s' ſuzama opra rane malo pria uçignene od nemiloſtive bratje ſvoje. Pſovaoczi prinemili! Evo tilo martvo otcza vaſega Iſukarſta priblagodarnoga. S' pritvardim zavezama gliubavi neizmirne Iſukarſt privezan na ovi kolacz krixa, viſi poſtavglien za zamirak od pravde ſudcza Otcza ſvoga priviçgnega. Ove modricze, ove rane, ove vartline u ruku i u noghu, ovi bok probodeni jeſt rukodilo vaſi ſvetogardni pſoſtiju. To vi znate, i joſse neſvigiate? to vi s' vaſim uſtima iſpovidate, a jos pſovati nepriſtajete? Nebudite, ne, toliko neharni prama Bogu, toliko nemiloſtivi prama vami. Za ſve to viſe pridobitivas poslusajte pomgnivo, i ukazativam u kratko hochiu; parvo, veliçinu pogarde, koju Bogu çinite pſujuchi: drugo, texinu ſtete, koju lebi uzrokujete pſujuchi. Pomgnivo; i zapoçimam.

I. Kolikoje iſtina da ſvaki grih pogargiva Boga, tolikoje iſtina da ſvaki grih nepogargiva jednako Boga. Tko krade, tko çovika ubije, tko puteno ſagriſiva, pogargiva iſtinito Boga, jer priſtupa gnegove zapovidi, koje zabragnuju kraſti, ubiti, i puteno ſagriſiti. Lupex dakle, i ubojicza, i bludnik zato Boga s' griſima ſvojim pogargiuju, jer zapovidi Boxanſtvene priſtupaju, koje duxnoſt imadu obsluxivati. Ali pſovaocz udigl Boga iſtoga pogargiva s' pſoſtima ſvetogardnim: i premda Bogh po ſvemogujſtvu ſvomu mogaobi dopuſtiti i ubiti, i ukraſti, i bludni grih uçiniti brez ikakove ſvoje pogarde, kako dopuſti jos parvaſgni vikovaa Abramu, da zakoglie ſina Iſaka; kako dopuſti puku Izraelskomu kada izage iz Egipta, da pokuchſtvo Egipcziansko, i ſudove zlatne, i

Digitized by Google

ne, i ſrebarne izvuçe, i poneſe ſobom u zemgliu obechiagna; kako dopuſti Xudiom vechie xenaa u iſto vrime k' ſebi pridruxiti, ſto ſada karſchianom brez oſobitoga objavgliegna Boxiega nije po niſto dopuſteno, dali paçe ſve biſtro, i pod izgubgliegne duſe zabragneno: niſta nemagne ſaſvim ſvemogujſtvom Bogh pſovaoczu nije nikad dopuſtio, ni dopuſtiti po nijedan naçin nemore, daga pſuje brez texke pogarde vlaſtitoga ſvoga Boxanſtvenoga veliçanſtva, ſvoje ſvetigne, i dobrote, kako s' pritankom ſvojom pametju razmiſglia Ivan Skot nauçitegl primudri. Svi dakle griſi jeſu od dvi varſte: niki pogargiuju iſto bitje i narav Boxanſtvenu, kako pſoſti, i drughi griſi protivni zapovidima parve daske, po govoregnu Bogoslovaczaa, u kojim Bogh nikad niſta odpuſtiti nemore; niki paka tlaçe ſame zapovidi drughe daske, i ovi grijaa ſva propaſt ſtoji u privrigegnu, ili u oſtavgliegnu ſtvarii zabragneni, ili naregeni. Prineſeni nauk potvargiva S. Ivan Damaſenski, koji ovako beſidi: „ Tko ſagriſiva, zakon Boxij privrigiuje; „ ali tko pſuje, protiva Goſpodinu ſtrahovitu opaçinu çini “. Toliko dakle pſoſt jeſt grih opaçij od oſtali grijaa, koliko vechie pogargiva Boga od oſtali grijaa. I daje ſve ovo iſtina, upitajte malo Bogoslovcze, ſtoje grih? i ſvi skupa odgovorichievam po uſta S. Aguſtina, da grih jeſt riç, ili dilo, ili poxelegne protivno zakonu Boxiemo vikoviçgnemu. Sada upitajte, ſtoje pſoſt? i çuchiete ſve na jedan glas odgovariti, da pſoſt jeſt rigagne pogardni riçii protiva Bogu. I evo zadovoglno iſtomaçeno, da grih pogargiva zakon, a pſoſt po vlaſtitoj zlochi i propaſti naskaçe u ſvomu bitju Boga iſtoga, i brez zakona, i protiva ſvakomu zakonu gnega tlaçi, gardi, ruxi, i pogargiva. Ako dakle ſama pſoſt pogargiva Boga, a oſtali griſi zakon, pſoſt kako najvechi od ſvi grijaa, najvechie Boga i pogargiva: jer kako beſidi S. Jerolim nas Nauçitegl prislavni, „ ſvaki drughi grih prilikovan pſoſti „ jeſt laghgli “. Radi toga ſamnom zajedno reczite Sliſaoczi, da nenahodechiſe grih od vechie pogarde Bogu, ſtoje pſoſt, niſta od pſoſti ſtrahovitijega biti nemore. Oh pſoſti ſtrilo prigliuta, zmaju otrovni, gubo paklena, jeziçe giavaoski! Tolikolije ſvetogardna propaſt tvoja, da nepraſchias ni Bogu iſtomu, ſidèchiemu u slavi na priſtogliu ſvoga veliçanſtva?

Daje nauk Angeoski Nauçitegl Toma S., da za laſno poznati tegochiu jednoga grija, i doſeghnuti veliçinu pogarde, s' kojomſe gardi

Digitized by Google

gardi Boxie veliçanſtvo, potribuje pomgnivo tri ſtvari iskuſati; parvo kip, protiva kojemu ſagriſivaſe: drugo kip, koji ſagriſujuchi pogargiva kip oni protiva kojemu ſagriſiva: trechie plod, koji po ſagriſegnu i pogargegnu doſtixe. I koliko od kipa s' pſoſtima pogargena, izvan ſvega doſad promiſgliena i iſtomaçena, tkoſegod nahodi s' zrakom vire ſvete katoliçanske proſũitglien, on dobro zapoznaje tko jeſt oni Bogh, kojega pſovaocz s' pſoſtima pogargiva, zabuduchi daje iſtinito bijo objavglien jedan u naravi Boxanſtvenoj, trojſtruk u ſobſtvima, ſvemoguch, nepromigniv, priviçgni, nedoſpiveno dobar, nedoſpiveno pravedan, nedoſpiveno slavan; toliko zamirit u ſvetigni, da nemore po niſto zlo hotiti, nego ſamo dopuſtiti; toliko u mudroſti proſvitglien, da dohìta ſve najskrovitije misli ſarcza çoviçjega; toliko uredan u provigegnu, da najxeſtij otrov, i jid vridanje u sladkoſt i lik priobratiti. Ovoje u kratko, Sliſaoczi, kip oni, kojega s' pſoſtima grîſnik brezoçno pogargiva: i neimajuchi maça s' kojimbi Boga pogubio, naſtoji barem s' jezikom opakim raniti gnegovo velicanſtvo, nauçen, kako czinim, od poganoga onoga odmetnika, kojega pogardno ime megiu karſchianima nije doſtojno daſe çuje. Ova paklena nakaza nepriſtajno gardechi s' opakim xivgliegnem ſvoga Boga, za doſtojnu vlaſtitu pedipſu i izgled oſtali, iznenada od maça prioſtroga ſarxbe Boxie oſta jedan dan ſmartno ragnen megiu plechia. Tada vas otrov u ſarczu, uzavri od ſarxbe; i videchi daſe priblixavaſe oni ças priſtraſni, u koji rigajuchi nedoſtojnu duſu ſvetogardnu, doſpit imadiaſe pſovati za kojegod vrime, pruxi ruku, i u ſaku natoçivſi ſmardechie otrovne karvi, koju pſi, a ne zemglia, proxdrit imadiaju, uzdighnuje prama nebu, i s' oçima zavarchiuchi, i krivechiſe na ſva uſta reçe: pii, pii, Naxaranine, i naſitiſe moje karvi, od kojeſi toliko bijo xedan; pridobioſime, Galileanine, pridobio: riçi pune pſoſtiju priopaki, koje ſamo izuſtit znadiaſe odmetnik pogani Julian.

Takoje Sliſaoczi: i da pravda Boxia toliko ſtrahovita protiva pſovaoczima ukazivaſe, nijeſe çuditi, zabuduchi da pſoſt izvan opaçine kojaſe u gnoj nahodi czichia veliçanſtũa Boxiega pogargena, toliko odviſe pogarde Bogu pſoſt ſvaka jeſt, kolikoje vechie nedoſtojan i neharan oni koji pſuje. Za boglie poznati ovu iſtinu, reczitemi, da jedan od ũas uzviſen na priſtoglie veliçanſtva kragleivskoga, ili Ceſarskoga, s' riçima malo prikladnim, paçe

od

Digitized by Google

od pogarde vaſe neizreçene, izruxen bude i opſovan od koje iz megiu ſvi ſvoji podloxnikaa najgore harge; nebiſteliſe s' razlogom raſardili, nebiſteliſe czinili texko uvrigeni? Brez ijedne ſumgne, rechietemi; i toliko texij ſugen bijobi grih, pogarda veliçanſtvu i kruni naſoj uçignena, koliko magna priliçnoſt prolazilabi megiu takim neharnim naſim podloxnikom. Molimvas; a da ovi iſti podloxnik, premda od najmagni puçanaa i ſiromaa, ali po miloſardnomu ganutju vaſemu prama gnemu, i za pokazatimu veliçinu gliubavi, kojumu brez ijednoga gnegova doſtojanſtva noſite, od vas iſti bude s' tolikim miloſtima bijo nadaren, uzdighnut na goſpoſtvo, na veliçanſtvo, i od oſtali izvarſitij, moguchii, i vami na niki uaçin priliçan uçignen, zaboraviobiſe od ſvoje parve malaçnoſti, i ſvakoga od vas priatoga dobra, izpſovaobivas, i s' pogardom ſvakom prozvao, i izruxio, ſtobiſte uçinili, kolikoli texku ſudili pogardnu propaſt i neharnoſt gnegovu protiva vami? Cujem gdimi odgovarate, da vechia od ove pogarde nebiſe nikako moghla protiva vami od ijednoga drugoga kipa na ſvitu izmisliti. Ako dakle veliçanſtvo jednoga umarloga çovika toliko vehoma czinilobiſe pogargene, kadabi od drugoga iſte naravi çovika bilo izpſovano i izgargeno; tko czinis ti daſi, pſovaoçe prokleti, kadno ſvetogardno Boga pſujes, i ſve ſto na Nebu i na zemgli ſveta i ſvake çaſti doſtojna nahodiſe, tlaçis brezoçno? A neznasli neſrichgnaçe, da oni oni Bogh, kojega ti ſvakoga çaſa pſovati ſmides, goſpodar, i vladaocz jeſt ſvih ſtvoregnaa, koja ſva darchiuchi gnemu sluxu? A ti ſto ikad jeſi, ako buduchi ſtvoregne gnegovo, neſamo bixis od sluxbe Boxie, dali ſto vraxie - i vechie nego vraxie dilo jeſt, pſovati, garditi, i brez ſtraha ikakova gnegovo veliçanſtvo neizmirno tlaçiti ſmides? Ako ſva ſtvoregna, kojaſu bila, jeſu ſada, i biti imadu do ſvarhe ſvita, Bogu prilikovana, nedoſpivenim naçinom magna jeſu, negolije najſitnij jedan praſak prama ovomu ſvemu okoliſu zemaglskomu; ti kojiſi po griju magni od niſta uçignen, ſmioſi otvoriti uſta ſmardgliva, i protiva Bogu pſoſti priotrovne rigati? I ſaſvim tizim josbi kojidod ogovor za obranu tvoga ſvetogardja mogao priniti, kada nepoznagne i neharnoſt tvoja na tolike darove i dobroçinſtva priata od Boga, nebite oſvagiala gorega od jednoga turçina. Turçin lipo da i pſuje Boga, nebiga toliko vehoma pogardio, jerbi pſovao ono ſto dobro nepoznavaa ti jerga boglie poznavas,

i s'

Digitized by Google

i s' okom vire ſvete zagledaſse u gnegovo Boxanſtvo, ſmichieſga brezoçno pſovati? Turçin radi slipoſti u kojojſe rodi, s' kojimgod ogovorom mogaobiſe, premda nezadovoglno braniti: ali ti karſchianine, rogen u krilu Czarkue S., u karvi Iſukarſtovoj priporogen, poſignovglien s' Duhom S., odgojen u viri pravoj katoliçanskoj, odragnen s' Sakramentima S., napitan i napojen toſiko krat doſada s' tilom i s' karuju xivom Iſukarſtovom, nadaren s' tolikim miloſtima, posli toliki blagosovaa nebeski, s' kojimſi bijo napugnen, da nepraſchias dobroti i miloſargiu Boga tvoga, kojite uſtarpgliv podnoſi, da nepraſchias Svetim, kojite s' obranom ſvojom zaklognaju, da nepraſchias Sakramentima S., po kojim buduchi martav u duſi, mores iznova ſtechi xivot, da nepraſchias karvi Iſukarſtovoj, s' kojomſi bijo odkupglien, da nepraſchias viri, ni zakonu, po kojim ſtechi mores baſtinu nebesku, da nepraſchias ni iſtoj duſi xivoj Boxijoj priliczi; ovoje, ovo, ſto çinechi zlochiu tvoju ſvarhu ſvi oſtali opacinaa priopaku, uzmnaxa pritexku pogardu, koju Bogu çinis pſujuchi, iz megiu ſvi ſtvoregnaa najnedoſtojnij, i najneharnij. Radi toga poslusaj kakoſe tux[1] na opaku tvoju neharnoſt ovi tvoj od tebe izruxeni, i izragneni Odkupitegl: „ Da nepriategl moj bude prokleo mene, pod„ niobi dobrovoglno “: ali od tebe karſchiamine, znançe, priategliu, i brate moj, koji ſamnom zajedno, u kuchi Otcza moga, i na tarpezi mojoj prislatke jizbine Angeoskoga kruva blagovaoſi do pukle ſitoſti; od tebe, reko, dokle vech ochies, da toliko nepoznanſtvo, toliku neharnoſt, i pogardu priveliku moju, i ſvega Trojſtva priſvetoga podnoſim?

Julio Rimski Ceſar, oni rabreni, i kripki vojnik, kojega slavna uſpomena nikad nechie zaboravitiſe, naskoçen od odmetnikaa Rimgnanaa, i vas napugnen ſmartni ranaa, kada, izdiſuchi pogleda okolo ſebe, za viditi i poznati ſvoje karvopilne ubojicze; i nu xaloſna vigegna! ugleda iz megiu oſtali, i poznade neharnoga ſina Bruta: koju xivinsku nemiloſtivoſt nemoguchi Ceſar podniti navlaſtito od jednoga ſvoga ſina, s' ſarczem od xaloſti, i ſmartnoga skonçagna pripolovglienim s' ovim riçima duh jedva izpuſchiajuchi, prikoriga govorechi: Ah Bruto! ah neharni moj ſinko! Ter ti ovliko nemiloſtiv pokazivaſse prama meni? Iſto i vami ſada govori ovi Iſukarſt, o pſovaoczi. Posluſajte, posluſajte, gnegove tuxbe protiva vami i ſpomeniteſe ſvarhu ſvega, da

Digitized by Google

posli nego izdahnu megiu pſoſtima ſvoji progonitegliaa na krixu, najvechiaje tuxba, koju çini protiva pſoſtima vaſim, s' kojimga jos nepriſtajete pogargivati. One gnega uſiluju, davam ovako ſada s' ovoga krixa zapoçme ſvoje tuxbe: Ah draghi moji ſinczi! Ter vi toliko nemiloſtivi prama meni? Vi puk moj odabrani, vi odregeni za baſtinike kraglieſtva moga, niſtali nezamirate moju gliubav? niſtali vas netiçu moje rane? niſtali vas neomekſaju moje prigorke muke? niſta çavli, o kojim viſim? niſta krix ovi pritexki, na kojemu izdiſem? Ah nemili! ah neharni! Namiſto slaviti, vime tlaçite; namiſto blagoslivgliati, vime proklignete; namiſto faliti, vime pogardno pſujete; pſujete viru, pſujete zakon, pſujete duſu, a u gnima moje veliçanſtvo.

Juda, uçenik oni Iſukarſtov neharni, i nevirni, premda s' izdajſtvom ſvojim razbojſtvo izvarſi u kipu Nazaranina Meſtra ſvoga, po çemu nakaza ſvake zlochie i neharnoſti, obiliçje uçenika priobrazi u poganu priliku jednoga izdajicze i odmetnika; niſta nemagne zapoznaje S. Jerolim u izdajſtvu gnegovu niki ſtid i opazu, czichia koje ako i nerazumi opravdat grih gnegov, ogovora barem kojega god razmiſglia doſtojna: zabuduchi da oçito moguchi nazvatiſe Iſukarſtov nepriategl, i brez nike opaze izdatiga, ali taknut u ſvojoj duſi od prikora iznutrenoga Boxanſtvenoga dobroçinſtva i gliubavi, iſtinaje daga izda; ſaſvim tizim izdajſtvo pogano ſvoje hoti s' bilizim priateglske gliubavi zaklonitī, i neharnoſt ſmiſgliene opaçine pokriti s' czelovom, i s' riçima punim çaſti, harnoſti, i gliubavi prama Meſtru ſvomu. Ovakoſe Juda s' Iſukarſtom podneſe: ali pſovaoczi od Jude brezoçnij, ſaſvim brojem neizmirnim od darovaa i miloſtii priati, Boga ſvetogardno pſuju brez ijedne opaze, pſoſti rigajuchi ſvakojake po putii, po targoviſtii, po karçma, na tegu, na ribagnu, u kuchi i na dvoru, obdan, obnoch, prid goſpodom, i prid puçani. Juda jer bi Iſukarſtov uçenik, premda jos podpuno i neodkupglien, u iſtomu izdajſtvu s' duxnom çaſtju jednoga uçenika prama ſvomu meſtru nezaboraviſe sluxiti: a karſchiani pſovaoczi vechie i vechie krat po primagnu çeſtu Sokramenataa S. u karvi neproczignenoj Iſukarſtovojo okupani, neſamo uſuditiſe ochie duxni poklon çaſti i fale zakratiti Bogu ſvomu, dali ſto propaſnije jeſt, oçito i na ſva uſta pſovati gnegovu dobrotu, gnegovo veliçanſtvo, i iſto miloſarge? Ah karſchiani pſovaoczi! vi, vi neharnij jeſte od Jude:

vi

Digitized by Google

vi brezoçnij od oſtali krivoviraczaa, vi nepoznanij od ſvi griſnikaa, vi gori od neznaboxaczaa, nemiloſtivij od xivinaa nerazboriti, vi opaçij od iſti vragovaa pakleni. Pſoſt dakle ſvaka to vechiu pogardu bitju Boxanſtvenomu, nadodava i uzmnaxa, koliko vechie jeſt nedoſtojanſtvo, i neharnoſt pſovaocza.

Ni moguchie jeſt razumiti, kako ikad pſovaoczi nenahodechi u pſoſtima nijedne koriſti, ni naslagegna, pſovati neſtraſeſe. U ſvim oſtalim griſima nahodiſe ili ſmradno naslagegne, kako u griſima bludnoſti, i proxdarlſtva; ili koriſt, kako u lakomoſti, i u lupeſtini: ali u pſoſtima ni koriſt uzdarxiſe, ni naslagegne uxivaſe. Pſoſt dakle jeſt jedan grih toliko vechi ſam u ſebi, kako razmiſglia S. Bernardo, koliko magni uzrok imade za pſovati ſuaki pſovaocz. I ako ikad kojigod uzrok zamisliti more jedan pſovaocz za ogovoriti ſvoju opaçinu, ovibi bijo obilato Boxie dobroçinſtvo i miloſt. Ali karſchianine, akoje ovo uzrok, radi kojega ti pſovati nepriſtajes, znaj dobro, daſi zato u tvojim pſoſtima gori od iſti vragovaa pakleni. I kako to more biti, poslusaj. Svi Bogoslovczi s' Angeoskim Nauçitegliem uçe, da vragovi, i duſe proklete u pakao oſugene, s' miſgliu Boga pſuju, i zato pſuju, jerſu pedipſani: i tako ſve pſoſti gniove obrachiajuſe u ſale praude Boxanſtvene gdi pſoſti pſovaocza priotrovnoga izlazechi iz uſtaa poſvechieni s' priſvetim Tilom i s' karvgliu Iſukarſtovom, jeſu tolika ſvetogardja dobrote i miloſargia Boxanſtvenoga.

Ni ogovora prinoſi, da radi obiçaja prokletoga pſujes, griſniçe zaslipglieni, izvitujuchiſe, daſe viſe ſviditi nemores, zabuduchi da jos iz malakna namiſto nauka karſchianskoga, i dobra izgleda, nauçioſi od iſti tvoji roditegliaa to pakleno govoregne: jer akoje jedna brojem opaçina pſovati, dviſu brojem opaçine po obiçaju pſovati. Ogovor dakle da po obiçaju pſujes, ogovor nije, dali oſvagegne vechie zlochie, czichia koje i pedipſu xeſchiu podnit imades. Jer ako çovik prid pravdom ſvitovnom oſvagen od lupeſtva, pitaobi miloſt i proſtegne u ſudcza, i nebiga doſtigao, nego paçe xeſchiu pedipſu imaobi podniti, i dvojſtruko vechiu, tojeſt radi lupeſtine, i cziçhia zla obiçaja u lupeſtini: kako ikad ti pſovaoçe prituxni uzdatiſe mores u ogovor, kojega prilagas, zabuduchi da po obiçaju pſujes? Oh neprikladna ogovora! oh uzdagna ſvetogardna! Tolikalije dakle neſrichna tvoja slipoſt, da jos nemores zapoznati opaçinu tvoga grija, i veliçinu pogarde,

Digitized by Google

koju Bogu çinis pſujuchi? A neznasli, da neima tkobi mogao oproſchiegne tvoga grija iſproſiti? Jer, kako, Piſmo S. ſvidoçi,„ „ akobi ſagriſio çovik protiva çoviku, ſmilovatſe gnemu more „ Bog; akolibi protiva Bogu ſagriſio, tkochie moliti za gnega? Nevoglni brezoçni pſovaoçe, jeda czinis, dati ſarcze nechie na ta naçin otvardnuti, tako da ili kaſno, ili nikad nechieſse viſe na put ſpaſegna povratiti? Nu dakle, ako maris za tvoje ſpaſegne, ſvidiſe vech napokon: i ako jos niſi doſeghnuo veliçinu pogarde, koju Bogu çinis pſujuchi, iliſe proczini kip opſovani, ili nedoſtojanſtvo i neharnoſt onoga koji pſuje; barem czichia ploda ſtete tvoje pritexke, koju ſebi uzrokujes pſujuchi, odluçi od pſovagna uſtegnutiſe. Ali pria nego progem na tomaçegne ſtete ſpomenute, u parvomu ovomu dilu dovarſichiu ſ' dokazagnem jednoga dogagiaja moje govoregne.

U uſpomena vika proſaſtoga ſtijeſe, da u kraglieſtvu od France pribivaſe jedan izvarſiti plemich po rodu i karvi, ali po zlochiudnomu xivglienu opak ſaſvim i nepoſten. Ovi izvan oſtali grijaa kojim sluxaſe, grih pritexki pſoſti ſvima oſtali nadoſtavi, tako da neſamo on po vas dan pſovati obiçavaſe, dali joſte uçaſe neſrichni ſvoj porod da iſto çini. Pun dakle paklene ſile i propaſti, veſelo hode jedan dan na mejdan, na koji bi pozvan od drugoga varſna plemichia i vojnika, za razglaſiti ſve to viſe s' dilom poganim ſvoje junaſtvo u ſvakoj zlochi. Ali namiſto zadobitja i slave, pridobiven, i ſmartno ragnen, jaukaſe ne toliko radi boleſti, koliko czichia mukaa pakleni, koje vigiaſe gdi jurve zjaju za proxdritiga. Megiuto dobra gnegova zaruçnicza Iſpovidnika çini zvati na ſvu hitgnu, iſchiuchi providiti ſpaſegnu viçgnemu ſvoga muxa: ali namiſto oſvagegna opaçinaa, i pokajagna, neçujuſe nego pſoſti i proklignagna miloſargia Boxiega i dobrote. Iſpovidnik videchi da vrime gubgliaſe brez koriſti, s' drugom ſvojim Redovnikom odage u blixnije pribivaliſte, gdi za kojegod vrime nepriſtade uzdiſuchi vruchie Bogu za ſvigegne i ſpaſegne priopakoga çovika. Kad evo buke u pribivaliſtu nemochnika! i s' jaukagnem i s' vikagnem çnjuſe ove ſpripolovgliene riçi: Otçe, Otçe, miloſarge. Tarçe udigl Iſpovidnik, i pita ſtoje? Piſmo niko, piſmo vidim, odgovara. Proſtiga, reçe Iſpovidnik. A nemochnik s' martaçkim glaſom zapoçe izgovarati: „ Dokle vri- „ me imademo, dilujmo dobro“. Tada Iſpovidnik s' propetjem u

ruc-

Digitized by Google

ruczi, a s'ſuzama lizuchim po obrazu klicza, uſtajeſe, zagargliaga, moli, i zakligne daſe iſpovidi. A on otvardnut, pogargiva miloſarge Boxie, s' kojimga omekxavaſe Iſpovidnik; pſuje pravdu, s' kojomu pritjaſe izhubgliegne: Oxaloſchien kriſpoſni Iſpovidnik, i videchi kamenito otvardnutje pſovaocza ſmartnoga, iznova odlazi u parvaſgne pribivaliſte; i padnuvſi na kolina prid prilikom Blaxene Divicze Marie, nepriſtavaſe gnezino utoçiſte na pomoch zazivati. Megiuto nemochnik izmoren od muke i boleſti, k' ſmarti ſtrahovitoj priblixavaſese. Ali malo po zatim, glas iznova, kako bisna pſa, çujeſe: Otçe, Otçe moj, miloſarge! Skaçeſe s' molitve Iſpovidnik, povrachiaſe k' nemochniku, i nahodiga gdimu pine skakaju na uſta, a u obiliçju ſvu sliku jednoga oſugenoga pokazivaſe. I premda pſovaſe, i od ſvake drughe opaçine riçi pogane viçuchi, i jauçuchi nepriſtavaſe rigati, i zaklignati Iſpovidnika dabiga pomogao; niſta nemagne Iſpovidnik napridovaſe kripechiga, i obichiuchimu miloſarge i ſpaſegne, akoſe obrati na pokoru, a oſugegnem viçgnim pritechimu, ako udigl neiſpovidiſe, i nepokori. To neiſtem ſada od tebe, odgovara otvardnuti nemochnik: piſmo, reçe, piſmo opet vidim (koje nevigiaſe ni Iſpovidnik, ni koji u druxbi gnegovoj nahogiajuſe); pak ovako s' muklim glaſom ſtijaſe: „Iskatichiete mene, i nechie„ te nachi". Na ſtrahovite ove riçi vi promislite, Sliſaoczi, na koliko ufagne uzbudiga Iſpovidnik, kolikulimu pokaza Boxenſtvenu gliubeznivoſt, akobiſe ſvidio; oſvetu, i ſarxbu, kadbi u oſtvardnutju napridovao: a nemochnik otvardnut ſve to viſe, ſargiaſese, zubima skripaſe viçuchi i jauçuchi, da umrit nechie, jer da rana ſmartna nije. Iſpovidnik dakle videchi daga niſta neomekſavaſe, odlazi trechi krat vas ſmuchien i oxaloſchien u parvaſgne pribivaliſte, za naslidovati jos pria zapoçetu molitvu. Ali iſtom nego ulize, çuſe ſtrahovita buka u pribivaliſtu nemochnika. Vas ſmeten izhodi Iſpovidnik, tarçe, nutkuje, moli, i zakligne nemochnika daſe s' Bokom pomiri. Odgovara, (poslusajte ſtrahovite riçi) odgovara neſrichni nemochnik: nejma ne viſe zame vrimena. Evo jurve okoliſenſam od vojske giavolaa pakleni, kojichieme ſad ſad razadriti xiva, i odvuchi u muke paklene. Megiuto iſtom vech izgovaraſe, da vidi piſmo, koje ſam viditi mogaſe, i koje udigl zatim proſti s' glasom velikim, i ſtrahovitim, viçuchi ovako: „U griju vasemu umriti hochiete". Kako izuſti

ove

Digitized by Google

ove riçi, u ta ças poçese treſti, skripat s' zubima, i jaukati s' naçinom posve ſtrahovitim: i u takoj buczi paklenoj u druxbi vragovaa neſrichian propade u priduboku i brezdajnu jamu paklenu. Tada tilo gnegovo ſve poczarni, i czarviſe zakotiſe, i toçit poçeſe na ſve ſtrane s' tolikim ſmradom, da czichia toga nitko neſmigiaſe priſtupiti: i ſvak bixechi kuda mogaſe, izvan ſama slughe neſrichnoga pſovaocza, uputiſe i Iſpovidnik vas od ſtraha priuzet, i na po martav. Hodechi dakle razmiſgliaſe ſtoſe bijaſe zgodilo. Ali evo sluga uſtopicze tarçe, zove, i viçe: Otçe, Otçe, vratiſe najbarxije; jer vragovi u priliczi czarni pſinaa neſrichnoga moga goſpodara tilo odvukoſe malo pria. Na ove priçemerne glaſe oſta izvan ſebe Iſpovidnik; i proſechi od Boga pokripgliegne povratiſe, i nage, da iſtinito ſveſe zgodi, ſtomu bi dokazano u putu. Nakon godine, u iſti dan i ças, u koji opaki pſovaocz bijaſe nedoſtojno ſvetogardniczu duſu izrigao, s' bukom neizreçenom grom puçe, i razori oſquarnuto pſovaocza pribivaliſte, a kuchia oſtala ſvaſe uſidnu: i tako druga uſpomena od ovoga opakoga neoſtade, izvan duſa i tilo u paklu.

Pſovaoczi, razumiſteli? ſtovamſe çini? nijeli ſtrahovita i pritexka ſteta, koju ſebi çinite pſujuchi? Ako dakle veliçina pogarde, koju Bogu çinite pſujuchi, nemorevas pridobiti, i neharnoſt, zlochiu, i propaſt iz otrovnoga sarcza vasega izadriti; dopuſtiti vam hochiu, dase niſta za Boga nemarite, niſta za gnegovo poſtegne, dase zaboravite od ſvi darovaa i dobroçinſtva, da napridujete u neharnoſti, da psujete viru, zakon, dusu, da Boga proklignete, psujete brez priſtanka: ali samo spomenitese od vas iſti, i promislite ſtetu vikovitu i vrimenitu, koju vama uzrokuju vase psoſti; ſtochiu u kratko iſtomaçiti kada malo pridahnem.

II. Strah ſtete i pedipſe obiçava vechie ganuti çovika, kojega gdigod ni razlog pridobiti, ni kojemu drago drughe opaze ſmisgliegne vridno nije priteghnuti. Svakomu drugomu griju ako podobno pravda Boxia dvi pedipſe vikovite odredi, jednu ſtete, a drugu muke, kako govore Bogosliovczi; parvu czichia nerazboritoga odmetnutja ſtvoregna od ſvoga Stvoriteglia, drugu czichia brezrednoga prighnutja ſtvoregna iſtoga k' ſtvari ſtvorenoj. Koja i koliko tezka u paklu jeſt ſteta duſi pſovaocza, Boga nikako, i nikad mochi viditi; ni jezik gliudski iſtomaçiti, ni pamet çoviçja po niſto nemore zamisliti. Oſtavgliam dakle pedipſu ſtete nepokr-

Digitized by Google

kornim pſovaoczima, i oſtalim oſugenim duſam u paklu zajedno s'giavlima za uvike vika podnoſiti. Samo pedipſu muke vikovite, pſovaoczu pripravgliene u paklu, po nauku Caſiana iſtomaciti odredioſam.

Ivan Caſian, Otacz petoga vika, i Diakon S. Ivana Zlatouſnika, razmiſglia, da izvan ſvi oſtali muka pakleni priſtraſni, ovu pſovaoczi posli ſuda ſvita podnit imadu, tojeſt, da pridruxivſiſe tilo opako s'duſom pſovaocza jurve oſugenom, i propadnuvſi u oni oghagn viçgni, udigl biti imade naskoçeno od jednoga oghgnevitoga zmaja, i od jedne haſdaje. Zmaja ſtrahovitoga dilo biti hochie zaletitiſe prama parſima pſovaocza ſvetogardnoga, i na parvi juris ſmarskati ſva rebra s'live ſtrane, i ſarcze pogano pſovaocza u igliadu kuſa razadarto iztargnuti: a haſdaje prinemila zabava biti imade, s' çegliuſtima i s'zubinam prioſtrim uhititiga za obe uſne, obraz nakazno izogrizati, jezik pſovni vas iſichi, i izguliti. Ove dvi prigliute zviri paklene, i sluxebenicze pravde Boga velikoga, derati hochie, razadirati, i muçiti brez jednoga jedinoga çaſa pokoja za uvik vika pſovaocza priopakoga, glogiuchimu odviſe ſve koſti brez ikad doglogiati, a mozakmu izpijuchi brez ikada dovrſiti. I ovo zadoſta budi ſvakomu pſovaoczu razumiti ſamo ſpomenuto, za da znade ſtoga u paklu çeka ako pſos ſti neoſtavi.

Izvan paka pedipſe ſtrahovite vikoviçgne, s' vrimenitim pedipſam vazda od viſe pravda Boxia oçitoje doſada pſovaocze pedipſavala. I daje ovo iſtina, ſtijeſe u Piſmu S., da buduchiſe pririçili dva od puka Izraelskoga u vrime vladagna Mojſieva, vojka i glavara gnegova, i posli duga inada megiu gnima, jedan od iſti opſova, po ſe u zao ças, ime priſveto Boxie, i udigl kako krivacz u velikoj zlochi, priveden bi k' Mojſij, za dabi oſvetio pogargeno priſveto ime Boxie. Tada Mojſia na naçin pomgniva obsluxiteglia zakona i naredbaa Priviçgnega, razmiſgliajuchi veliçinu pogarde Bogu uçignene, i tegochiu pedipſe koje doſtojan uçiniſe pſovaocz, niſta nehoti iz ſvoje glave narediti, dali odluçi biti od Boga proſvitglien: a megiuto pſovaocza pſoſtaviſe u tamniczu. Kadli ſutra ſvanu jutro, Mojſia posli Boxiega objavgliegna dade naredbu, da pſovaocz izveden iz tamnicze, bude izaghnan iz megiu puka, i kamenovan od ſvega mnoxtva: i od onoga dneva proglaſen oſtade zakon, tojeſt, da tkobigod opſovao ime Boxie,

ſmart-

Digitized by Google

ſmartju ovakom pogardnom imadiaſe biti umoren, i to brez ijedne razluke, ilimu pſovaocz bio inoſtranacz, ilimu gragianin. Po iſti naçin jer Faraun opſova Boga govorechi, da nezapoznavaſe Goſpodina, bi utopglien u more czarglieno: jer Senakerib kragl jednu jedinu pſoſt izuſti, bi pogubglien od kraglia Ezechie ſa ſtoo i oſamdeſet igliadaa vojske. A jedan Antiok radi pſoſti nebili s' nevigenim ranam umoren? Jedan Holoferne radi pſoſti nebili priklan od vridne Judite? Jedan Goliat radi pſoſti nebili od Davida s' xivotom raztavglien? Puk Xudinski radi pſoſti Jeremie s' gladom, i s' xegiom umoren? Irud radi pſoſti xiv od czarviju raztoçen? Akam s' kamegnem prikriven? Core, Dathan, i Abiron xivi od zemglie zaxdarti? Nikanor u boju poſiçen, i s' glavom na kopje nabodenom u Jeruzolim povrachien? A od malo parvaſgni vrimenaa nekaxeli Gargur S., da vigenim naçinom ſinçjchia od pet godiſtaa iz krila otçeva czichia pſoſtiju giavo odneſe? Neſtijeliſe od Neſtoria, damu czarvi xivu jezik radi pſovagna raztoçiſe? Nekaxeliſe od piſaoczaa proſaſti uſpomenaa, da radi pſoſtiju Aria czriva izſukaſese na zemgliu, a duſa u pakao? I ſaſvom privelikom opaçinom i pogardom, koju Bogu zadaje pſovaocz; ſaſvom tegochiom ſtete viçgne, i pedipſe; ſaſvim iskazagnem, premda kratkim, prineſeni dogagiajaa ſtrahoviti i pokaragna iſtoga vrimenitoga, nachi hochieſe u karſchinluku jedna ſama duſa toliko neharna i propaſna prama Bogu, toliko nemiloſtiva prama ſebi, dachie i unaprida naſramotu veliçanſtva, ſvetigne, i dobrote Boga ſvoga, na ſramotu prolivene neproczignene karvi Iſukarſtove, na ſramotu ranaa, muke, krixa, i ſmarti gnegove, na ſramotu oſugegna iſtoga ſvoga i muke viçgne, na ſramotu iſtu ſvoju, xivgliegna, i napridka vrimenitoga, pſoſti pogane rigati, pſoſti ſvetogardne bgliuvati, i s' gnima tlaçiti, i garditi moga Boga? Kadbiſe po neſrichi nasla ovde megiu nami taka prokleta duſa; klizaobi ovde prid iſtom, ſuzebi trojſtruke niz obraz oborio, moliobije, i zaklignao s' gliubavgliu otçevom, s' mlikom materinim, s' priateglſtvom karvnim, s' nebom, s' zemgliom, s' rajom, i s' paklom, za daſe ſvidi, daſe pokori, i daſe pſoſtiju oſtavi; akolibi zaludne bile ſve molbe, i zaklignagna, tada s' glaſom gromovitim rekaobi ovako: Duſo otvardnuta, jeziçe ſmardglivi, pſovaoçe priotrovni! neſtraſislise, da ogagn s' Neba neſage, i neſaxexete; daſe pod tobom zemglia nepropadne, i neproxdrete; da koſa ſarxbe Boxie ſvarhu

tebe

Digitized by Google

tebe neprige, i nepripolovite? Priſtani neſrichgnaçe, priſtani vech jedan put zlo sluxitiſe s' uſtarpglivim Boxijm podnoſegnem: nevarajſe; nije moguchie da ti ſam uteçes iz ſpod primoguchie deſnicze gnegove. I ako od ſvake najmagne riçi iſprazne imas potanko ſtraſan razlog Bogu dati; od pſoſtiju tvoj ſtochies rechi, kojili ogovor mochi hochies prid raſargenoga Sudcza priviçgnega priniti? Svidiſe dakle dokſi jos na vrime, i razumime, da çovik koji opſuje Boga ſvoga, pria mukaa pakleni na ovomu ſvitu i za xivota chiutiti hoche pedipſe pravde Boxie, i nevoglie vrimenite provoditi: zabuduchi da Bogh iſti pſovaoczu priti, dachie protiva gnemu ſva ſtvoregna oruxati za oſvetu poſtegna i veliçanſtva ſvoga pogargenoga. Oruxachie Nebo, da namiſto daxgia, s' gradom obije gnegove ſidbe, i vinograde: oruxachie ariu, da namiſto tiſine, mrazom ſparxi gnegova ſtabla i zeleni: oruxachie funcze, da namiſto ſmlaçiti s' vruchinom ugodnom zemgliu, izpije vas gnezin mozak s' priuxganim ſvojim zraczima: oruzachie zemgliu, da namiſto ploda, s' gladom umori, proxdre s' treſgnam, i s' kugom porazi ſve pſovaocze: oruxachie kraglie, da s' zakonima ſvojim pedipſe pogardne i ſtrahovite pſovaoczima odrede, kako uçini Ceſar Juſtinian, koji pſovaoczima ſmart dati zapovidi; kako uçini kragl od Skoczie, koji pſovaoczima jezik kroz moxgiane izguliti naredi; kako uçini iſti pas nevirni Muhamed, koji upiſa o ſvomu Alkoranu, da tkobigod opſovao Iſukarſta i Diviczu Mariu, udigl po poli bude raſiçen.

Pſovaoczi razumiſteli? ſtovamſe çini? nijeli ſtrahovita i pritexka po vas jedina jedna od toliki ſada izbrojeni ſtetaa vrimeniti, koje s' vaſim poganim pſoſtima ſvarhu vas, i ſvarhu prituxnoga vaſega xivgliegna pritexete? Ako dakle nemoxevas odbiti od rigagna pſoſtiju razmiſgliagne i razlozi, koji vam iſtomaçiſe u parvomu dilu veliçinu pogarde veliçanſtva Boxiega naruxena s' vaſim pſoſtima, u kojim premda toliko putaa obetaſte na priſtogliu ſvete Iſpovidi, ſvetogardno napridujete niſtanemagne: ſteghnut od velike xaloſti, rechiuvam, daſe nemarite ni za Boga, ni za poſtegne gnegovo, daſe zaboravite od ſvi priati darovaa gnegovi; da napridujete u propaſnoj vaſoj neharnoſti, da pſujete viru, da popgliujete zakon, da ubargliate duſu, da Boga proklignete, da Iſukarſta i ſve Dvorane Svete Nebeske ſvakim rugom izruxite, da pſujete ſto gore i vechie morete: ali uſtaviteſe malo, i pria nego

Digitized by Google

pſovati zapoçmete, ſpomeniteſe od napridka vaſega vrimenitoga, pogledajte ſve ſtete, promislite ſve skode, kojevas iſtinito dopaſti imadu, i radi ſvarhe barem vrimenite od vaſega napridka i kori-ſti proſtite vaſemu Bogu, proſtite duſi, proſtite viri, proſtite zakonu. Ali oh slipoſti, i otvardnutja paklenoga! vidim da pſovaoczi nemareſe ni od ſebe iſti. Neka priti, neka pedipſava Bogh, neka viçu Pripovidaoczi, neka oſvete ſtvoregna nerazloxita opſovano Boxie poſtegne, neka pravda ſvitovna ſvu xeſtinu ſvoju protiva pſovaoczima pokaxe, ſad rixuchi gnima jezik, ſad s' guozdjem oghgnevitim peçat ſramotni i od pogarde gnima u çelo upijuchi, ſad na drughe ſtrahovite muke pſovaocze poſtavgliajuchi, ſad donapokon pſovaocze na ſmart viſalaa oſugiujuchi: i ſaſvim tizim namiſto ſmagnkatiſe, pſovaoczi, i ſvetogardne pſoſti gniove toliko reſtu i uzmnaxajuſe, daſe dan danaſgni neçuje jedna riç, akoſe neriga po triſta pſoſtija; nevidiſe i neczini junak, tko neumi nove pſoſti iznachi i bgliuvati, pſoſti ſvetogardne vire, zakona, duſe, muke, i karvi prislavne Iſukarſtove.

Propeti moj Odkupitegliu! kad ni molbe tvoje gliubeznivoſti, kad ni pritgne tvoje ſarxbe i pedipſe nebiſe vridne ganuti ſarcze pſovaoczaa priopaki ni na miloſarge prama tebi, ni na ſvigegne od zla ſvoga: ti dopuſti ſada meni, date ſnimim s' ovoga krixa, na kojemuſi s' toliko velikom gliubavgliu za odkupgliegne ſvita izdahnuo, date pridadem u ruke pſovaoczaa priotrovni, za da ſvaki na ſvoj pakleni naçin tebe iznova izmuçi, tebe iznova popgliuje, tebe iznova izrani, tebe iznova propne, iznova tvoju neproczignenu karv prolije i pogazi.

U karvavomu boju megiu Cirom kragliem Perſianskim i Tomiri kragliozom Tatarskom buduchi oſtao ubiven ſin kragliçin, nepriſta Tomiri kraglicza iskati ſve naçine za oſvetiti ſmart jedinoga ſvoga pridragoga ſina: i dogodiſe napokon, da s' novom jednom bojnom varkom ona slavodobitna pridobi vojsku Perſiansku, i doſtighnu imati glavu martvu Cira iſtoga glavnoga ſvoga nepriateglia. Tada od velike ſarditoſti protiva ubivenomu jurve kragliu Ciru ſvaſe uzdarta, i uzamſi u ruku izkarvavglienu glavu martvoga kraglia, zamoçije u jedan ſud karvi pobiveni ſvoji vojnikaa, ſardito na ovi naçin s' glavom govorechi: „ Naſitiſe karvi, „ kojuſi vazda xegiao“. Uſilovan i ja iſto s' pſovaoczima priotvardnutim uçiniti, rechi hochiu vas raztuxen i oxaloſchien: Evovam

Digitized by Google

vam evo, pſovaoczi oni Bogh upuchieni, kojega karvi ſvete neproczignene toliku xegiu vi imadete. Sadje vrime daſe ove priſvete karvi naſitite, daje ſvu iſpijete, i otrovnu vaſu xegiu da zagaſite. Evo tilo ſve golo i izragneno, evo ruke, i noghe s' çavlima provarchiene, evo glava s' targnem ſva izparana i izbodena, evo parſi ſvete s' ulizom raztvoreno, evo ſarcze, pech ona gliubavi priuxgana, iz kojega izviruchi najposlidgne kapglie karvi, govorevam, daſe naſitite karvi martvoga u priliczi vaſega Odkupiteglia. Nemiloſtivoſt vaſa priotvardnuta nechie ne da zapoznade, da nije doſtojno pogargivati ovoga, koji umiruchi na krixu, pokazaoje prama vami ſvu ſvoju gliubav. Sto dakle ſada oſtaje, nego zapuſtiti ovoga Iſukarſta, i pridatiga u ruke vaſe, za daga s' maçem uſtaa vaſi ſvega izbodete, i s' jezikom otronim pſujuchi, iznova propnete i umorite? Radi toga naſititeſe vech jedan put, i dovarſite s' pſoſtima izpiatimu iz xilaa karv ſvetu neproczignenu. A vi ſto odgovarate? Stoſe vech mislite? Stoſe pripadate, i blidi jeſte? Ah! nije moguchie virovati, da akoſteſe i pokazali doſada nemiloſtivi, unaprida biti hochiete toliko neharni. Kajeſe kaje, Odkupitegliu moj priſveti, kajeſe ſvaki pſovaocz, kojime sluſa, proſtegne pita, i obetaje poſve oſtaviti unaprida ſve ſmradne pſoſti, pogarde neizmirne tvoga veliçanſtva: ali ſamo jate molim i zaklignem za prigorke muke i rane tvoje, daſe doſtojis usliſati priponizne molbe moje, s' kojim proſim, da proſvitlis pamet gniovu, neka poznavſi grih ſvoj, u skruſegnu pravomu ſarcza moghli budu plakati gorko po ſve vrime xivota umarloga; da pomoxes vogliu, za da oſtave obiçaj prokleti pſovagna; da odluku blagoslovis, s' kojom obetaju unaprida tebe s' jezikom, s' ſarczem, i s' duſom slaviti i faliti po ſve vrime na zemgli, a za uvike u druxbi ſvi odabranii u raju nebeskomu. Amen.

Digitized by Google

RAZGOVOR IX.

TOMAC,ISE OPAC,INA GRIJA PSOSTI, I DUXNOST ONI KOJI C,UJU GDISE PSUJE.

Pſoſt nekaſe izkorene iz megiu vas ſa ſvom propaſtju. *Apoſtol Pava S. piſuchi k' Efeſianom na poglav.* 4.

PRinoſe Czarkovne drugoga vika uſpomene, da slavni i ſveti muçenik Policarpo Biskup grada Smirne, proghnat i na ſmart iskan od protivnikaa vire ſvete katoliçanske, kada po naredbi zapovidnika imenom Stazia Quadrata, poslana od Marka Aurelia Ceſara za vladaocza iſtoçni darxavaa Ceſarſtva Rimskoga, uhitjen bi, i prid Stazia priveden, tada Stazio vas priuzet i zaſignen od vedrine çela i obraza priſvetoga ſtarcza Policarpa, namiſto udigl iskaliti ſvu protiva gnemu zaçetu ſarditoſt, s' riçima punim priugodne sladkoſti upitavſiga reçe: jeſili ti Policarpo? zatim napridujuchi nadoſtavi: za gliubav i çaſt kojuti noſim, molimte, daſe ſmilujes na te tvoje ſjajne ſidine, na tu tvoju varlu i priſtalu ſtaroſt. Ja drugo ſada od tebe neiſtem ni çekam, nego ſamo za prikazati poslu duxni Rimskomu Ceſaru, ſvitujemte, da jedinu jednu pſoſt izuſtis protiva Bogu tvomu; i udigl paka oſtat hochies oslobogen od ſvii mukaa tebi jurve namigneni, i poſtavglien u parvaſgnu tvoju slobod. Na ove riçi Stazia ſudcza od ſtraha vas ublidi ſtaracz S. Policarpo, i priuzamſi govoregne, s' rabrenoſtju prislatkom ovako Staziu odgovori: ah Stazio, Stazio! kakochies daſe ja ikad uſudim opſovati i pogarditi Boga, kojimeje ſtvorio, odkupio, i s' tolikim darovima nadario? Evoje jurve oſamdeſet i ſeſt godinaa dami Bogh moj nije nikakova zla uçinio, paçemeje ſa ſvakim dobrom nadario: za ſve ovo vrime jaſam naſtojao gnemu virno sluxiti, i gnega slaviti; a on brez priſtanka napridovaoje neizmirnu blagodarnoſt ſvoju i gliubav prama meni pokazivati. Kakochies dakle da ja ſada okrenem gnemu plechia, daga s' neharnoſtju uz obraz udarim, i opſujem onoga, kojimeje lipo do ſada zdrava i çito-

Digitized by Google

çitovata uzdarxao? Ah nechie, nechie to biti nikad iſtina! nego paçe evome dobrovoglno pripravna za podniti ſvake muke. Nekame rixu noxi, nekame paraju britve, nekame izbodu maçi, nekame iſiku ſabglie, nekame razadru ſvega zviri prigliute, nekami ſmarskaju ſve koſti xivine prinemile, nekame ſvega oghagn ſaxexe: ſve ovo bichiemi ugodnije podniti, negoli drughi put ſamo çuti jedno nagovaragne toliko pogardno i nemilo protiva Bogu momu. Karſchiani bogogliubni, Sliſaoczi moji pridraghi, i vi ſvi biliſte doſada od pridobroſtivoga Goſpodina Boga nadareni i s' zdravgliem, i s' obilnoſtju, i s' bogaſtvom, i s' nadahnutjima nebeskim, i s' priſvetim Sakramentima, niſta magne, more biti, od S. Policarpa: ali reczitemi, molim vas, marziteli vi onliko na riz gagne pſoſtiju, koliko marza S. Policarpo, koji napokon karv ſvetu proli, i ſvoj xivot prigoriti hoti parvo nogoli jedinu jednu ſamu pſoſt protiva Bogu izuſtiti? Iſtibi Bogh to dao, daſe od ſada unaprida barem iziſtini megiu vami jedno priliçno rabreno marzagne na izuſtjegne ſvetogardno riçii pſoſtni. Sto za doſtignuti odredioſam ovi razgovor u dva dila razdiliti. Parvi dijo upravgliam protiva pſovaoczima, obetajuchi gnima ukazati opaçinu grija gniova. Drughi dijo upravgliam protiva onim koji çuju gdiſe pſuje, i iſtomaçit hochie duxnoſt ſvakoga karſchianina za obranu pogargenoga poſtegna Boxiega. Xelim dame ſvi pomgnivo posluſate, i od pripovidagna daſe okoriſtite, i zapoçimam.

I. Kadagod Piſmo S. razumi izrechi, i izkazati opaçinu kojegagod grija; tada u razliçitim ſvojim kgnigam izgovara, daje ta grih ili protiva Goſpodinu Bogu, ili govori daje protiva Duhu S., iliga naziva daje grih do ſmarti. Tako Eli veliki Miſnik hotijuchi da ſinovi gnegovi Ofni, i Finees razume zlochiu i opaçinu grija ſvoga, zove grih gnihov, da jeſt grih protiva Goſpodinu Bogu, kako ſvidoçiti mogu ove riçi: „ Ako ſagriſi çovik ſu„ proch çoviku, ſmilovatiſe gnemu more Bogh: akolibi ſuproch „ Goſpodinu ſagriſio, tkochie moliti za gnega? Tako iſti nas Spaſitegl hotijuchi ukazati koliko propaſnu opaçinu u ſebi uzdarxaſe grih Farizeaa, reçe, da grih protiva Duhu S. nepraſchiaſe ni na ovomu, ni na drugomu ſvitu. Tako Ivan S. Apoſtoa i Evangeliſta u kgnizi parvoj na poglavju petomu za ukratko opaçinu grija iztomaçiti govori, daſe nahodi grih do ſmarti. Sto oſobito paka razumit imadeſe pod ime grija protiva Bogu, protiva

Digitized by Google

va Duhu S., i grija do ſmarti; laſno Sliſaoczi ſamnom zajedno doſeghnuchiete, ako poslusate ukratko nauk Tomaçitegliaa Piſma S., koji uçe, da tadaſe zove jedan grih daje protiva Bogu, kadaſe priſtupa jedna od parvi triju Boxij zapovidii: tada protiva Duhu S., kada povoglno i propaſtno uvrigivaſe iſta dobrata Bozia neizmirna: tada donapokon grih do ſmarti, kada s' otvardnutim ſarczem u zlu, pogargivaſe i Goſpodin Bogh, i Duh Sveti. Ako dakle ſamo po ſebi ſvako od prineſena i iſtomaçena tri izreçegna zadovoglnoje za ukazti barem kolikogod opaçinu jednoga grija; ſtobiſte ikad, Sliſaoczi, moghli rechi od opaçine grija pſoſti, kadbiſte razumili da pſoſt ſvetogardna jeſt grih i protiva Bogu, i protiva Duhu S, i grih do ſmarti? Iſtinito ſvaki od vas mogaobi, i imao rechi ovako: dakle pſoſt od ſvi oſtali grija jeſt najopaçij grih. I ovoje ſto s' Piſmom Svetim, i s' razlozim jaſam ſpravan ukazati. Pomgnivi radi toga, i razumichiete, da pſoſt grih ſvetogardni priſtupajuchi drugu zapovid Boxiu, jeſt grih protiva Bogu; da pogargiujuchi dobrotu gnegovu, jeſt grih protiva Duhu Svetomu; da uzrokujuchi otvardnutje ſarcza pſovaocza priopakoga, jeſt grih do ſmarti.

Da pſoſt jeſt grih protiva Bogu, posluſajte. Propaſt opaçine gliudske dva naçina iznagne, s' kojim sluxit obiçavaſe kada pogargiva Boga ſvoga. S' jednim sluxiſe kada ſamo priſtupa ſvete zapovidi Boxie, tojeſt jednu od çetvarte do deſete zapovidi: a s' drughim sluxiſe oſobito i poglavito kada pſujuchi Boga iſtoga u bitju Boxanſtvenomu pogargiva, kojega po ſvakomu razlogu i zakonu duxnoſt imade ſtovati i çaſtiti. S' parvim propaſnim naçinom sluxiſe lupex kada krade; sluxiſe ubojicza kada iskrignemu xivot nepravedno dixe; sluxiſe bludnik kada puteno ſagriſiva: s' drughim paka sluxiſe ſam otrovni pſovaocz, koji s' otrovnim pſoſtima ſvojim iſto priſveto Boxanſtveno bitje tlaçi i pogargiva. Iſtinaje, da i kriva zakletva Boga iſtoga uvrigiva; ali u nikim prigodam prava zakletva Boga çaſti: ſtoſe od pſoſti rechi nemore, zabuduchi da nikad Boga neçaſti, daliga vazda u iſtomu Bozanſtvenomu bitju, i ſveger pogargiva. Iſtinaje, da i krivovirſtvo Boga iſtoga uvrigiva, jerſe protivi kojojgod iſtini katoliçanski çlanaka vire ſvete; ali nepſuje barem Boga, ni viru ſvetu, ni zakon, ni duſe odkupgliene; ſto zlochiudni pſovaoczi po vas dan çine. Iſtinaje, da i kipoklonſtvo Boga iſtoga uvrigiuje; ali uvrigiuje ono-

Digitized by Google

onoga Boga, kojega nepoznaje: gdi pſovaoczi pſuju i garde onoga Boga, kojega zovu ſvojim Stvoritegliem, ſvojim Spaſitegliem, i goſpodarom neba i zemglie; pſuju i garde oni zakon priſveti, s' kojimſe slave megiu Turczima, i megiu oſtalim neanaboxczima; pſuju i garde onu viru, koju iſpovidaju, i po kojoj od nevirnikaa razaznajuſe: pſuju i garde onu duſu, kojaje bila ſtvorena na sliku i priliku Boxiu, i odkupgliena s' neproczignenom karvju Iſukarſtovom. Ali ni ovde ſamo ſva opaçina pſoſti protiva Bogu nedoſpiva: jer pſovaoczi neſamo pogargivaju Boga Stvoriteglia i Boga Odkupiteglia u iſtomu gnegovu bitju Boxanſtvenomu; dali joſte pogargivaju Boga u privrigegnu ſvetoga zakona gnegova, s' kojim hochie i zapovida, daſe priſvetomu imenu i Boxanſtvu gnegovu noſiti imade ſvaka çaſt i poſtegne, koje pſovaoczi Bogu uzmiçu, paçe namiſto ſtovatiga, s' pſoſtima ſvojim garde i ruxe Boga i u bitju Boxanſtvenomu, i u priſtupagnu zapovidi gnegove. Dvojſtruka dakle jeſt zlochia i opaçina grija vaſega protiva Bogu; pſovaoczi priotrovni, zabuduchi da s' vaſim pſoſtima tlaçite s' jedne ſtrane zakon Boxij, a s' drughe udigl uprav bitje ſveto Boxanſtveno pogargivate, i gardite iſtoga onoga Boga kojemuſe klagnate i govorite daga za Boga vaſega zapoznajete. Namiſto paka opaze, s' kojom imalibiſteſe çuvati neſamo pſoſti rigati, dali ni ovo pogano ime pſoſti ſpomenuti, kakoſe ſtije u Piſmu S. od jednoga Arkangela nebeskoga, Mijovila S., koji boj bijuchi s' ſotonom, nije ſmijo ni ſamo pſoſti ime ſpomenuti; kakoſe od iſte ſotone paklene nahodi upiſano, koja kada proſaſe u Boga oblaſt, da dopuſti taknuti ſva poſidovagna uſtarpglivoga Joba, neſmide rechi, dabi Boga Job opſovao, nego ſamo daga nebi blagoſovio; pſujete na tegu, pſujete na lovu, pſujete na putu, pſujete na domu, pſujete za ſvaku malu u parbi, u ſarditoſti, u targovina, u ighri, u maskari, i u oſtalim tolikim prigodam brez ijednoga uſteghnutja i priſtanka. Znateli, ſtovam plaçuchi zajedno s' Jerolimom S. imadem vami rechi? Posluſaite. Odrecziteſe od Boga, pogardne nakaze, pſovaoczi priotrovni: opet vam govorim, odrecziteſe od Boga kojivasje ſtvorio; odrecziteſe od Iſukarſta, kojivasje odkupio; odrecziteſe od zakona karſchianskoga, s' kojimſte poſvechieni; odrecziteſe od vire S. katoliçanske, s' kojomſte proſvitglieni; odrecziteſe od Priçiſte Divicze Marie, od kojeſte obragneni; odrecziteſe od ſvi Svetii i Sveticzaa Boxij, od koji ſvaki dan i ças viſte

Digitized by Google

viſte pomoxeni; odrecziteſe napokon od vaſe ſmardglive i otrovne duſe, s' kojomſte oxivglieni: jerbi tako magna bila ſtogod opaçina grija vaſega protiva Bogu, zabuduchi da kadbiſteſe odrekli i od Boga, i od Sveti, i od vire, i od zakona, i od duſe; tada nibiſte poznavali Boga, kojega priopako uvrigiujete; ni Iſukarſta, kojega iznova muçite; ni Svete, koje tlaçite; ni viru, ni zakon, ni duſu, koju s' paklenim ſvetogardnim vaſim pſoſtima ghgnuſniju uçiniſte od jednoga ſmetliſgnaka, i pogardniju od najneçiſtije krofgnetine.

Piſe Valerio Maſimo, da premda niſta magnu harnoſt pokazat imadiaſe Rim vas prama gragianinu ſvomu Furiu Camilu, koji bijaſe oslobodio Rimski puk od izgubgliegna, i grad iſti od razaſutja, negoli prama zaſtavniku Rima Romulu; nageſe niſta nemagne jedan kip toliko brezoçan, kojiſe uſudi uſta raztvoriti, i poſtenoga i rabrenoga Furia Camila opſovati.

Posluſaite pſovaoczi priotrovni: Iſukarſt vas Spafitegl i Odkupitegl karſchianluka ſvega, posli nego proli ſvu neproczignenu karv ſvoju priſvetu za koriſt naſu, nemore viſe od otrovni i ſmardglivi vaſi uſtaa obraniti ni ſebe, ni ſvoj zakon, ni viru ſvetu, ni duſe, czinu neproczignene karvi gnegove, koje vi ſvetogardno prozivate i paſije, i nijedne. Pravedni ſudçe, Boxe priviçgni ſvemoguchi, zaſto nebijes s' tvojim ſtrilam, zaſto s' tvojim gromovima nerazaſpes nakazne ove pſovaocze priopake? Gdije zemglia, terji xive neproxdre? gdije morska puçina, terji nepotopi? gdiſu vode, terji nepoduſe? gdiſu prigliute zviri, terji nerazadru? gdiſu vragovi poklifari tvoje pravde, terji nepodave? Ali nu vaſe frichie pſovaoczi neſrichni! Pravda Boga ſtrahovitoga, kojega s' vaſim pſoſtima pogardiſte, jos za malo çaſaa uſteggnut hochie biç pritexki ſarditoſti i pedipſe za vas jurve odregene, i çekati vas jedabiſteſe napokon ſvidili i oſtavili viſe nikad rigati pſoſti pogane, kojeſu neſamo protiva Bogu, dali joſte i protiva Duhu S., kako slidim tomaçiti.

Razmiſgliaju Bogoslovczi, da tkogod ſagriſiva, ſagriſiva ili po slaboſti, ili po neznagnu, ili po zlochiudnoj propaſti. Tko po slaboſti ſagriſiva, oni oſobito pogargiva Otcza nebeskoga, kojemu priſtojiſe ſvemogujſtvo. Tko ſagriſiva po neznagnu, oni oſobito pogargiva Sina Boxiega, kojemu priſtojiſe mudroſt. Tko paka po zlochiudnoj propaſti ſagriſiva, oni oſobito pogargiva Duha S., kojemu-

Digitized by Google

jemuſe priſtoji dobrota. Da ſvaki pſovaocz pſoſti rigajuchi po zlochiudnoj propaſti ſagriſiva, ſumgnitſe nemore, zabuduchi da Prorok Oſea od ſagriſegna po zlochiudnoj propaſti prorokujuchi, reçe poglavito od pſovaoczaa, da priduboko ſagriſiſe. Sedam vlaſtiti izvarſnoſtii, kakoſe ſtije u kgniga Iſaije Proroka, nahodiſe u Duhu S., koje mi zovemo daſu darovi gnegovi: i ovo ſvi ſedam izvarſnoſtii, ilivam darovaa Duha S. opaki pſovaoczi s' jezikom ſvojim tlaçe i pogargiuju. Pogargiuju mudroſt Duha S., s' kojomſe otajſtva Boxanſtvena zapoznaju, s' neznagnem pſoſtiju koje rigaju: pogargiuju razum Duha S., s' kojimſe skrovitą doſixu, nedoſixuchi opaçinu pſoſtiju ſvetogardni: pogargiuju ſvit, s' kojimſe upravgliati imadu dila gliuska, u ſarditoſti prikorednoj ſvaſto bgliujuchi: pogargiuju jakoſt Duha S., s' brezoçnoſtju, s' kojom ſvakojake pſoſti rigati obiçaju: pogargiuju umigne Duha S. s' izmiſgliagnem novi nakazni pſoſtiju: pogargiuju bogogliubſtvo, po vas dan Boga pſujuchi, namiſto gnega faliti i çaſtiti: pogargiuju ſveti ſtrah Boxij, slobodno, brezoçno, i vragometno pſoſti rigajuchi protiva Bogu, i Duhu S. Pak nejmam razloga rechi, daje privelika zlochia i opaçina ſvakoga pſovaocza, kada ſvaki pſovaocz bgliujuchi pſoſtne rigotine, pogardi koju Bogu çini, drugu opaçinu nadoſtavglia tlaçechi izvarnoſti poglavite i darove Duha S.? Iſpovidimo dakle, da kako riçi ſvete i kripoſne izhodechi od Duha S. Boxiega, kip iſtoga Duha S. uzveliçaju i çaſte; tako pogane riçi pſoſtne iskaçuchi od prokletoga Duha vraxiega, kip iſti priſvetoga Boxanſtvenoga Duha texko i ſtrahovito tlaçe i pogargivaju.

Rechiemi kojigod pſovaocz: iſtinaje dojſto, da kadgod i pſujem; ali u ſarczu momu, Bogh uçuva! ni ja darxim da zakon Boxij jeſt nijedan zakon, ni duſa çoviçja, ni vira, paſia.

Odgovaram takomu paklenoga nauka mudraczu, daje poſve neſviſtan ogovor ſada prineſeni, i da izmiſglieno pſoſtiju gnegovi opravdagne neprimaſe, s' kojim bijaſe namislio obranit opaçinu ſvoju, govorechi, da u ſarczu onako nedarxi, kako bali s' uſtima kada pſuje; i tako da pſoſti gnegove niſu toliko opake, kolikoji otrovne i pogane pokazaſe Piſma ſveta, i razlozi: jer pſoſt neſtoji u ſarczu, dali ſva u jeziku poçiva, kako opomignu Bogoslovczi. Dabi paka po neſrichi jedan kada pſoſti riga s' uſtima, i s' otrovnim ſvojim ſarczem na izgovaragne pſoſtni riçi priſtao;

Digitized by Google

tadabi dvojſtruko vechiu opaçinu i zlochiu protiva Bogu uçinio; jednu opaçinu grija pſoſti s'jezikom, a drugu opaçinu krivovirſtva u ſarczu.

Ponovichie, more biti, kojigod drughi pſovaocz izvitujuchiſe, i ovako govorechi: za pravo rechi i ja vechie krat pſujem; ali kada pſujem, ni ja iſti neznadem ſtoli pſujem, ſtoli gardim.

Laxes prigliuti zmaju pakleni; kako neznas prokleta duſo, ſto pſujes, kada pſujuchi pogargivas onu viru, koju nedoſtojan iſpovidas; pogargivas oni zakon, u kojemu, premda naopako, xives; pogargivas onu duſu, koju ti iſti virujes, daje Iſukarſt s'karvju neproczignenom ſvojom odkupio.

Priuzechie trechi, i rechie ovako: niſtaſe neçudi Otçe, daſe pſuje: i od pria pſovaliſu na ſvitu; i Apoſtoa Pava S. umioje pſovati, kako on iſti ſvidoçi u kgnizi piſanoj k'Timoteu, govorechi iſte ove riçi: „ Pſovaocz bijoſam“. Akoje dakle tolikim u parvaſgna vrimena proſto bilo pſovati; zaſto nas danas toliko ſardito i xeſtoko progone Pripovidaoczi?

Pripovidaoczi vas progone? Oh! dabi ſrichiom ſvuda po karſchianlaku ſada na jedan glas ſvi Evangeoski Pokliſari protiva pſovaoczima i pſoſtima gniovim gromovito zavapili, kako u ſtaromu zakonu po zapovidi Boxioj zavapi Prorok Addo protiva kragliu Izraelskomu Jeroboamu, i otaru gnegovu poganomu, na kojemu prikazivaſe tamgnan laxglivim bogovom; ufati mogaobiſe ſtanovito, da kako na glas Proroka Boxiega razpadeſe onda pogani otar na poli, a Jeroboamu odmetniku priſahnu ruka u ramenu; tako dan danaſgni riç ſveta Boxia, i tomaçegne Evangeoski iſtinaa protiva pſovaoczima i pſoſtima gniovim iſtinito rechi moreſe, dabi çinilo ili pſovaoczima jezik pri garlu priſahnuti, za da viſe nikad pſoſtiju nerigaju, ilibi kameniti vraxij otar priotrovnoga ſarcza gniova ſvega razmarvio maç xivi i primoguchi riçi Boxie po pravomu ſarçenomu skruſegnu i pokori. I da çeſto pripovidagne riçi Boxie jeſt najmoguchij i najſnaxij naçin za pſoſti poſve iskorenuti, iz megiu oſtalii zadoſta budi vami znati ſvidoçanſtvo Blaxenoga Gargura Barbariga, koji vehoma xelechi iz Paduanske ſvoga Biskupata Darxave priopaki grih pſoſti czilovito izadriti, posli nego protiva pſoſtima ſvuda zapovidi pripovidati, u malo vrimena, i s'ovakom likovitom upravom doſtighnu ſvigegne pſovaoczaa, i pſoſtiju podpuno izkorenutje. Sto zadoſta budi

Digitized by Google

di odgovoriti za ſpaſonoſnu ſmutgnu pſovaoczaa, kojiſe tuxe na pripovidagna i Pripovidaocze kada viçu i karajuſe ſardito protiva poganomu obiçaju pſovagna. K'vami ſada okrichiemſe, priçaſni Namiſniczi, i s'riçima Proroka Iſaije molim vas i zaklignem, da viçete brez priſtanka, da kako trubglia uzdighnete glas vas, i naviſtite puku karſchianskomu opaçinu pſoſtiju gniovi. Pripovidajte radi toga pſovaoczima riç Boxiu: naſtojte prigodno, i neprigodno; karajte, molite, ſviſtite u ſvakomu uſtarpgliegnu i nauku. To ſpaſegne duſaa, to slava Boxia, i obrana poſtegna gnegova, to duxnoſt paſtirskoga dila vaſega iziskiva. Pazite dakle nepomagnkati pripovidati, i karatiſe protiva pſoſtima navlaſtito: jer inaçie çinechi, primiti kochiete priobilato uzdavagne fale od Lucifera paklenoga, i ſve proklete gnegove druxbe, koja, kako prinoſi u izvarſnim ſvojim kgnigam ſvarhu zakona Czarkovnoga mudri Troghirski Biskup Pace Jordano, uçini jednoskupnu zafalu ſvemu mnoxtvu Czarkovgnakaa, zabuduchi da po nepripovidagnu ſvegernomu riçi Boxie uzmnoxaſe podloxnike i ſuxgne vragu paklenomu od broja neizbrojenoga toliki i toliki nevoglni duſaa oſugeni.

Ali na parvaſgne govoregne povratimoſe. Sto ogovaras, i branis tvoje pſoſti, ſmradni jeziçe, ſpomignuchi pſovagne S. Pavla Apoſtola, znaj da namiſto ogovoritiſe, oſvagias ſve to vechiu opaçinu tvoga grija: jer ako iskuſamo pſoſti Pavla Apoſtola, i budemo pſoſti iſte k'tvojim pſoſtima priluçiti, ovu razlikoſt megiu gnima nachi hochiemo, da pſoſti Pavla Apoſtola biſe ſamo protiva Bogu izuſtjene, kako razmiſglia medeni Bernardo, a ne protiva Duhu S., zabuduchi da nepoznavaſe u ſvomu nevirſtvu onoga tkoga s'pſoſtima pogargivaſe: i tako pſovaſe Iſukarſta; ali gnega nepoznavaſe: progognaſe Iſukarſta slavna na nebeſij; aliga nevirovaſe po uskarſnutju proslavgliena na zemgli: naſtojaſe iznova Iſukarſta propeti u karſchianima; aliſe neklagnaſe gnemu kako pravomu Meſij poslanu od Boga: kad ſtarmoglav rinu pod kogna, neuſtadeſe za boj biti s'Bogom, dali za obratitiſe, i poznati Iſukarſta po viri pravoj. Potom toga priobrachien, i s'ſudom odabranim Duha S. nareçen, nepriſtade lipo do ſmarti faliti i uzveliçavati Iſukarſta, kojega pria po neznagnu bijaſe opſovao; ſtoſe oçito u kgniga gnegovi çetarnaeſt more zapoznati, u kojima czichia raztopgliena ſarcza od harne gliubeznivoſti prama ſvo-

Digitized by Google

mu Nazaraninu; dvista i trideset i sest putaa spomenu ime prislatko Isusovo, a ime Karstovo çetri stotine i dvadeset i jedan put. A ti karschianine psovaoçe, kojemu jos malahnu Czarqua S. blagoslovglienom sogliu jezik posveti na karstegnu, kojemu glavu opra s' vodokarsnom vodom, kojega pomaza s' ugliem svetim Novoviraczaa po parsima, i megiu plechia, kojega u pomazagnu s' ugliem svetim Krizme po çelu, za pribivalisto Duha S. odabra, kojega usta i jezik toliko putaa s' doticzagnem tila Isukarstova posvechiena, jos stogod rumena czichia popivene u svetomu priçeschiegnu karvi Jagagncza neosquargnenoga zamìra i razgleda; sto priniti mores za obranu grija tvoga, kada psujes i gardis viru, zakon, i dusu, ne u neznagnu vire, zakona, i duse, dali u podpunoj svitlosti i obilnosti darovaa Duha S., od tebe propasno opsovana i potlaçena?

Napokon sto za nesvisno izvitovagne tvoje prigovaras Pripovidaoczu, dase jest i od pria na svitu psovalo, za duhovno prosvitgliegne slipochie tvoje dobro zabilixi, da po svidoçanstvu Agustina S., kojise rodi godista 354. posli dosastja Spasiteglia nasega na ovi svit, a umri godista 430., u vrime gnegovo u ritko nachise mogaju, koji Isukarsta psovaju s' jezikom: dakle premda i od pria obiçavalose jest na svitu i megiu kkrschiani psovati; nista nemagne u parvasgna vrimena nisu psosti bile ni toliko çeste, kolikosu sada, ni toliko opake, kakove mii svi po vas dan s' ovim nasim usima çujemo okolo nas razligatise. A paka nijelise od onoga çasa zapoçela na svitu, i u paklu podnositi sva xestina pravde Boxie, pravde Czarkovne, i svitovne, u koji vraxij ovi jezik psovaoczaa progovori na zemgli? Ostavgliam ponavgliati vikovite i vrimenite pedipse pravde Boxie, ukratko jurve prinesene u razgovorima prosastim: priniti hochiu samo za pridobiti otvardnutje psovaoczaa svetogardni, dokazagne kratko pokore psovaoczima od Czarque S. prosasni godinaa naregivane. Tkobigod dakle u opaki ovi grih od psosti upadnuo, çoçito i prid svim pukom u vrime svetaçne velike Mise za sedam Nedigliaa imaobi stati ponizno i plaçno prid vratima Czarkuenim, postiti o suvu kruhu i vodi za sedam petakaa, i za sve ovo vrime nebi mogao czichia priveli-koga nedostojanstva u Czarkuu ulisti. U svaku paka od sedam spomenuti Nedigliaa, psovaocza duxnost bijase ispokojiti i priraniti tri, dva, ili barem jednoga siromaha; a u najposlidgnu svoje poko-

Digitized by Google

pokore Nedigliu prikazivaſese 'brez ogarnaça, brez obuchie, a okolo vrata uvezan s' jednim koxnim kaiſem, i tako ponixen priſtat imadiaſe prid Czarkuom za primiti jedno xeſtoko pokaragne od ſvoga paſtira. Akolibiſe kojigod od pſovaoczaa opra i ovakoj pokori nepodloxio; tadabiga paſtir opovidio, i zabranio ulaziti u Czarkuu, i u takovu neposluhu akobi umro, megiu virne pokopagna nebi doſtighnuo. Ovomu ſvemu nadoſtavite, dabi odviſe pravda ſvitovna bogata i moguchia pſovaocza oſudila, da za pedipſu pſoſtiju izrigani izbroji çetardeſet, ili trideſet, ili barem dvadeſet Czekinaa. Ali ni na ovomu ſamo ſve pedipſe ſvitovnoga zakona nedovarſuju, zabuduchi da ſvi pſovaoczi odviſe imadiaju biti s' ſmartju umoreni, kakoſe obiçavaſe jednom u Ceſarſtvu iſtoçnomu i zapadnomu; s' peçatom pogardnim na çelu zabilixeni, kako po naredbi S. Ludovika kraglia çignaſese u Franczi; po poli raſiçeni, kakoſe obsluxiva megiu Turczima; u jeziku obrizani, kako Mletaçki zakon zapovida; u riku utopglieni, kako Filip kragl od Francze odregiva.

I ja vech zapoznajem, rechi hochie, more biti, çetvarti pſovaocz, daje ſtrahovita opaçina moji pſoſtiju, s' kojim vidim dobro ſada i zapoznajem, daſam neſamo Boga pogardio, dali joſte i ſobſtvo Duha S. potlaçio: ali ſtochiu vech ikad uçiniti? kada od moje mladoſti obikaoſam u ovomu griju.

Obikaoſi u griju? A gdije naſtojagne potribito, kojeſi imao uloxiti za izpriproſtitiſe od toliko opaka zla obiçaja? Gdiſu poſti? gdiſu molitve? gdiſu povoglne pokore? gdiſu Iſpovidi, i ſveta Priçeſchiegna?

Bogh proſtio mojim roditeglima, napokon rechi mogu ſvi oſtali pſovaoczi, koji jos iz malakna nauçiſenas s' ovim prokletim vraxijm jezikom govoriti. Cujeteli opaki otczi, otrovne matere, ubojicze prinemile tuxnoga poroda vaſega? Pak prid vaſom diczom ſmiti hochiete proklignati, vragu pridavati, pſovati, i riçi griſne ſvakoga drugoga ſmrada i gadeline rigati? Iſukarſt ſudaz priſtraſni od vaſi ruku iskati hochie duſe ſinovaa, i chieraa vaſi, koji iliſu iurve u vikoviçgne muke paklene propadnuli, iliji pribarzo çeka i dopaſt imade priviçgne oſugegne. I ovoje oni grih, koji uzrokujuchi otvardnutje ſarcza, iſtinito i dobro zoveſe grih do ſmarti.

Nejma na ſvitu muçnije ſtvari, ſto uporaviti prikorednu vogliu

Digitized by Google

gliu çoviçiju. Slaboſt poxudaa naſi nemore biti vechie pokripgliena, negoje slipoſt razuma s' nauczima bila proſvitgliena: i tako tkoſegod od pſoſtiju neſvigia razumivſi pogardu Boga, i Duha S., on u iſtoj ſvojoj vogli uſagenu goji ſvu propaſt i opaçinu zlochiudnoſti vlaſtite, kojamu ſmartnu ranu duſi zadaje, radi çeſa oſtaje kako jedno odſiçeno darvo brez uſagna od xivota i podobne likarie, paçe s' ranom u duſi uczarvanom i raztoçenom od poganoga otvardnutja, kojega vas otrov poçivajuchi u vogli pſovaocza prizlochiudnoj, pritexe ſvarhu gnega ſve prolitje çaſe gorçila ſarditoſti i pedipſe pritexke Boxie. Sto za jos boglie izbiſtriti, poslusajte Sliſaoczi, na koji nanaçin pſoſt zoveſe grih do ſmarti. Kadagod po zlu obiçaju od pſovagna okameniſe ſarcze u pſovaoczu; tada na priliku otvardnutoga Farauna, iliſe od grija ſvoga nimalo kaje, iliſe nezadovoglno kaje: od kuda slidi, da za xivota pſovati nepriſtajuchi, do ſmarti i raztanka duſe od tila u ovomu opakomu griju napriduje, u kojemu umiruchi prolazi s' vrimenite ſmarti tila, na ſmart i oſugegne vikovito u brezdajne jazove paklene. Punoje Piſmo S. priçemerni dogagiajaa, kojibi moghli potvarditi nauk od mene prineſeni: ali za ſve oſtale neka bude zadoſta pſovaoczima u Xudinskomu raztarkanomu narodu jedan ovomu priliçan grih do ſmarti zapoznati. Na vechie miſtaa u Piſmu S. nahodim, da Xudie Iſukarſta opſovaſe, ſad nazivajuchiga piançinom, ſad priategliom oçitnikaa, ſad ſamaritaninom, ſad da s' kripoſtju Belzebubovom giavle izgoni: koje ſve beſide pſoſti jeſu ſvetogardne dobrote, veliçanſtva, ſvetigne, i mogujſtva Iſukarſtova. Grih ovi pritexki u Xudinskomu narodu poganomu daje bijo do ſmarti, ſumgnitſe nemore, jer namiſto pokoritiſe od toliki izrigani pſoſtiju, i proſtegne ponizno u Nazaranina proſiti, otvardnuti u griju ſvomu, ſtaviſega na ſvake pogarde i muke, pak napokon propeſega megiu dva lupexa na krixu. Potom toga otvardnuti ſve to viſe, opaçini pſoſtiju i ubojſtva Iſukarſtova ovu zlochiu nadoſtaviſe, da neſvigeni i nepokorni xiviſe lipo do ſmarti ſvoje, i do skonçagna i razaſutja grada Jeruzolima, u kojemu od oruxja Tita Rimskoga Ceſara, vladana od Boxie deſnicze primoguchie, u veliku broju izghinuvſi, po nemiloj tileſnoj ſmarti prigioſe na ſmart i oſugegne vikovito: ſto ſve pria prorokovano biloje Xudiom po uſta Proroka Iſaije na poglavja 14. s' ovim ſtrahovitim riçima: „ Jaho narodu griſnomu,

„ puku

Digitized by Google

„ puku obteſçanu s' zlochiom, ſimenu otrovnomu, ſinovom opa-
„ kim, oſtaviſe Goſpodina, opſovaſe ſvetoga Izraela". Evo da-
kle koliko kamenito bi ſarcze Xudiaa, i u gnima prilikujeſe ono
ſviju pſovacczaa u otvardnutju u griju do ſmarti i tileſne, i vi-
kovite, brez biliga pravoga od pokajagna napokogna, paçe s' iſti-
nitim zlamegnem od prokleſtva Boxiega, i oſugegna vikoviçgne-
ga: i ovoje ſto biſtro pokaziva otvardnutje ſtrahovito poganoga
ſarcza pſovaoczaa priopaki, i otvardnutju iſtomaçenu priſtojiſe ſto
zapriti Bogh u Piſmu S. po Matiju na poglavju 12., gdiſe ſtiju
ove iſte riçe: „ Tkobi rekao(tojeſt pſoſt) protiva Duhu S., ne-
„ chieſe proſtiti gnemu ni na ovomu, ni na drugomu ſvitu, da-
„ li (kako nadoſtavglia S. Marko) krivacz biti hochie vikovi-
„ te zlochie". Ovako otvardnutje zapoznade s' pſoſtju sjedigneno
i Apoſtoa iſti Pava S., koji otrovne pſovaocze Himenea, i Ale-
ſandra pridade u ruke vraxie, tojeſt zato na oba prokleſtvo po-
ſtavi, i izaghna iz skupſtine virnii, jer oſitivſiſe od gniova otvar-
dnutja, za omekxati ſarcze obaju kamenito, s' maçem Czarkov-
nim prokleſtva opriſe opaçini pritexkoj, i naſtoja uzbiti oba od
puta izgubgliegna vikovitoga, po kojemu jurve ſtarmoglav vra-
tati bijaju zapoçeli.

Ali za da pſovaoczi jos boglie grih do ſmarti, i naçin od iz-
gubgliegna i oſugegna ſvoga zapoznadu, çudnovato jedno i ſtra-
hovito vigegne, jos na otoku Patmos Ivanu S. Evangeliſti objav-
glieno, prid oçi pſovaoczaa priniti odredioſam, kojeſe zgodi ova-
ko. Cignaſese dakle ſpomenutomu pogliubglienomu Uçeniku, da
uzdighnut u duhu, nahogiaſese u ſrid jedne puſtoſi, gdi ugleda
jednu xenu, koja ſidechi ſvarhu jedne nakazne czarglienilom po-
krivene xivine, ſva naparchiena bijaſe s' jednim privelikim mnox-
tvom pſoſtiju ſvakojaki. Sto zlamenuje ovo vigegne, ſad razu-
miti hochies pſovaoçe priotrovni, Znaj radi toga, da xena pu-
na pſoſtiju ſvakojaki, jeſt neſrichna tvoja duſa: xivina ſtrahovita
prilikuje vraga paklenoga, kojite na ſebi vuçe uvezanu s' veru-
gam pritvardim opakoga zla obiçaja: czarglienilo s' kojim zvir
ova paklena ukazivaſe prikrivena, jeſt neproczignena prislavna
karv Iſukarſtova, kojuſi ti s' opakim tvojim pſoſtima popgliuvao
i potlaçio: u puſtoſi paka ovo vigegne biloje objavglieno, za da
nevoglian zapoznades, dateje jos odavna miloſarge Boxie zapuſta-
lo u çamparaghe nepokajagna i otvardnutja paklenoga giavla: i kako

upa-

Digitized by Google

upadas u ovi grih do ſmarti po vlaſtitoj propaſti neſvigegna tvoga; tako po varſti i tegochi iſte opaçine u viçgne oſugegne povoglno i ſtarmoglav upadas. I ovoje uzrok da nepriſtajes pſovati i garditi Boga, duſu, viru, i zakon, jer za proſtegne zlochie tvoje viſe nehajes, nemariſse od izgubgliegna tvoga, a miloſarge i uſtarpgliegne Boxie pogargiujuchi, nedoſtojan ikavova pomilovagna, tones u dno dna pakla: ſto razmiſgliajuchi iſti S. Ivan Apoſtoa, dobro reçe, da nenaregiva ijedne molitve za griſnika, koji griſi grijom do ſmarti. Ovomu ſada, Sliſaoczi, jedan ſtrahovitij, i biſtrije iſtomaçeni dogagiaj nadoſtavite za potvargegne razmiſgliagna prneſenoga, i nauka Ivana S., jer nahodim, da izdiſuchi propet na krixu Spaſitegl ſvita, za ſve drughe grije i griſnike vruchiu molitvu na raſtanku duſe od Boxanſtvenoga tila k' Otczu ſvomu Nebeskomu jeſt upravio, izvan ſami pſovaoczaa, za koje ni moli, ni proſtegne proſi, marzechi i na iſtomu priſtogliu vrilla miloſardnoga na zlochiu, opaçinu, i na kamenito otvardnutje gniovo: i zato molitvu çinechi, nereçe Iſukarſt: „ Otçe, „ oproſti gnima, jerbo neznadu ſto govore "; dali ove iſte riçi izuſti: „ Otçe, oproſti gnima, jerbo neznadu ſto çine ", I po ovim riçima oçitoje, da za pſovaocze ni molitvu uçini, ni proſtegne za pſoſt iska.

Nitſe çudite od ovoga nauka Sliſaoczi: dali poslusajte na koji naçin zavarſiva pſovaoczaa oſugegne, koji zlochia jurve razumiſte daſe zove grih do ſmarti. Odkupitegl ſvita po uſta okrugnenoga Proroka Davida reçe na krixu malo pria nego izdahnu ove riçi: „ Muke paklene obaſtriſe mene; priprigioſeme zamçicze ſmarti ". Boxe moj Svemoguchi! jadne tuxbe! çudna govoregna! Ali, Sliſaoczi, izvidimo malo, kojeſu ikad ove zamçicze, kakoveliſu ove paklene muke, od koji tuxiſe daje obaſtart nas Spaſitegl: ſto za lipo razumiti, tribuje ſvaka po redu izkazati. Radi toga znajte, da kada propeſe Iſukarſta Xudie, i buduchiga okruxili Piſczi, Miſniczi, i Farizei s' oſtalim mnoxtvom, pſoſti ſtrahovite rigaju protiva gnemu, kako ſvidoçi S. Evangeglie; koje pſoſti toliku muku Iſukarſtu zadavaju, da premda s' Boxanſtvenom ſvojom duſom ſveger bijaſe u Raju, Boga videchi, i gliubechi brez priſtanka, niſta nemagne kada pſoſti çu rigati, uçinimuſe daſe nahogiaſe u ſrid mukaa pakleni, i zato reçe po Proroku: „ Muke paklene „ obaſtriſe mene ". Poradi iſti opaki pſoſtiju poslusajte odviſe ſtoſe dogo-

Digitized by Google

dogodi u vrime ſmarti naſega Odkupiteglia. On za neçuti pſoſti opakoga Lupexa, kojiga s' gnima pogargivaſe, i nemoguchi odapeti ruku ſvetu s' çavlom pribivenu za uſi zatiſnuti, protiva naravskomu prignutju, odvrati od live ſtrane, s' koje propet viſaſe Lupex pſovaocz glavu prislavnu, i namiſto ſpuſtati iſtu prama ſarczu, kako narav i ſarcze ſvakoga drugoga na umoru çiniti pritexe, prighnuje na deſnu ſtranu prama dobromu Lupexu, kojiſe opri opakomu, i pokaraga da pſovaſe, paka zatim pokajaſe i ſarani, kako promiſglia bogogliubni Salmerun; a Lupex opaki pſujuchi udigl u ſarczu otvardnu, i u griju do ſmarti otrovnu duſu izriga, i oſudiſe za uvike.

Nije drugo, Sliſaoczi moji bogogliubni, tkogod pſuje, jurveje vraxii, jer vraxiim jezikom govorechi, griſi griom do ſmarti: i kako Apoſtola Petra S. poznadoſe u dvoru Poglavicze Miſniskoga, daje Galileanin, i naslidnik Iſukarſtov udigl nego çuſe Petra galilejski govoriti; tako poznajeſe daſu vraxi naslidniczi, i od kuchie vraxije paklene ſvi koji pſujuchi paklenim vraxiim jezikom govore, zabuduchi da kako Evangeglie S. ſvidoçi „ Riç tvoja oçi„ ta tebe". Ovo neſamo iziſtiniloſe jeſt s' gori ſpomenutim opakim Lupexom, koji i ſada s' giavli u paklu Boga pſuje, i pſovachiega neſrichian za uvik vika; dali joſte i s' tolikim drughim pſovaoczima, iz megiu koji jedno ſamo opaki doſpitak ſpomenuti hochiu za da oſtali kojime sluſaju, napokon ako ne pridobiveni s' razlozima, s' nezgodom barem çemernom priſtraſeni, poſve dovarſe pſovati. Nahodim u proſaſtim uſpomenam, da konçajuchi lipo prid ſmart jedan pſovaocz, namiſto vapiti na pomoch Iſuſa, i Diviczu Prislavnu Mariiu, pſovaſe viru, zakon, Boga, i duſu, kako za xivota jurve propaſno i apako çiniti obiçavaſe. Smuchien Miſnik kojiga kripgliaſe priko reda, poçega ſa ſvom gliubeznivoſtju karati, molechiga i zaklignuchi, da oſtavi one pogane riçi, daſe pokori, da ono jos mâlo çaſaa vrimena mogaſe za gnega biti vrime priatno, da inaçije çinechi, pogleda pod ſobom raxexenu pech paklenu, kojaga çeka, da promisli slavu Nebesku i blaxenſtvo vikoviçgne, koje jos more, Iſpovidnik reçe, biti baſtina, i uxivagne tvoje. A paka ſtochiu gori ikad çiniti? odgovori ſamartni pſovaocz. Boga viditi, priuze Iſpovidnik, i gnega uvike gliubiti. A od çeſa, priloxi pſovaocz, imadem u Raju govoriti, kakoliſe imadem razgovarati s' Petrom, i s' Pavlom Svetim? Ti

Digitized by Google

znades i çujes, Otçe, da ja drugo neznam nego pſovati; i tako nemoguchi moj jezik i razgovor razumiti, ni podniti ni Bogh, ni Dvorani gnegovi, ſtomi sluxi pokajagne? ſtolimi prudi Iſpovid? Puno boglie za me jeſt, otichi u pakao zajedno s' vragom mojim meſtrom, s' kojm buduchiſe dobro udario za xivota, pravednoje daſe k' gnemu po ſmarti pridruxim. Ovo govorechi i ovako pſujuchi, izriga poganu ſvoju duſetinu reçeni prokleti pſovaocz; i po proroçanſtvu Tobije, oſta za vvik u paklu oſugen: „ Oſu„ geni biti hochie ſvi, koji pſovatibudu“.

Pſovaczi xaloſni, doſegoſteli opaçinu grija vaſega? Nejma ne viſe za vas ogovra. Jurve rukom tiknuſte, da pſoſti pogane vaſe pogargiuju bitje priſveto Boxanſtveno, da tlaçe Duha S., da uzrokujuchi otvardnutje ſarcza i nepokajagne napokogne, zovuſe i jeſu grih do ſmarti. Sto dakle ſad oſtaje, nego da pſoſti oſtavite, daſe pokorite, daſe obratite brez dughgliega odmiczagna na pokoru: jer akoſe za vruchie rane nepoçmete liçiti od vaſi opaki pſoſtiju, posli otvardnuti kako olagena mazia, nechie biti viſe na vrime; dali opako xivuchi u zlu obiçaju, skraçachiete dneve xivota, dochiete na ſmart, pak pſujuchi izbgliuvachiete ſvetogardnu ſmardechiu duſetinu u ruke giavaoske. Radi toga neuzdajteſe ne u vaſu ſilu; neponoſiteſe u opaçini vaſoj; dali ſada udigl zagarlite pokoru od ſvega ſarcza: okoriſtiteſe od ovoga pripovidagna, akoſe xelite osloboditi od oſugegna vikoviçgnega, u koje jurve upadoſte po opakim vaſim pſoſtima: i poçivam.

II. Sve Piſmo S., ſvi ſveti Otczi, ſvi Tomaçitegli, ſvi Bogoslovczi, i oſtali Nauçitegli i razlozi doſada prineſeni boj biſe protiva pſovaoczima i gniovim, pſoſtima; i pomiloſargiu Boxiemu ſve ufagne temeglito imati mogu, daje skarſena oſtala ſva opoçina i propaſt gniova priotrovna. Sadmi ſamo oſtaje, da vas oſtale koji nepſujete, upitam: kolikoje vrimena, od kada obſidnuti od mukloga i nimoga vraga paklenoga, ter çuvſi na ſva uſta ſvakojake riçi rigati protiva Bogu, i poſtegnu gnegovu, ſmijeteſe, muçite, glavu okrichiete na drugu ſtranu; a za obranu poſtegna Boxiega, za obranu vire ſvete, zakona, i duſe nechiete da ni uſtaa otvorite? A neſpomigneteſe od one zapovidi Iſukarſtove, s' kojom parti vami duxnoſt na duſu, da ſagriſivſi protiva vami iskrigni vas, ſviſtite gnega i pokarate? Ako dakle duxnoſt vaſa jeſt opritiſe iskrignemu vaſemu i gnega pokarati, kada vas ruxi i pogargiva

Digitized by Google

giva; koliko ikad vechie duxivas zapovid Boxia ſviſtiti i pokarati pſovaocze, koji Boga pogargiuju i razadiru poſtegne gnegovo? Vechia ſvakoga çovika duxnoſt jeſt Boga gliubiti, negoli ſebe iſtoga, kako Iſukarſt Goſpodin zapovida; ako dakle vi Boga gliubite, kako donoſi vaſa duxnoſt, moguchie nemore nikad biti, da çuvſi vi Boga pſovati, nechiete ſa ſvim ſarczem i ſnagom pſovaoczima opritiſe, i za obranu poſtegna Boxiega skoçîtiſe, i pſovaocze pokaravſi, otrovni gniov jezik zauzdati, a uſta zatvoriti, inaçije çinechi, rechiu ſvakomu kojibi u ovoi pritexkoj duxnoſti pomaguka, da Boga negliubi od ſvega ſarcza, daſe nemari za poſtegne gnegovo, daſe ſramuje iſpovidati viru i zakon Iſukariſtov, zato daje izdaicza Boga ſvoga, i odmetnik vire ſvete katoliçanske.

Rechiemi tkogod: imade Biskup, imadu Xupniczi i oſtali paſtiri, i vladaoczi, glavari, ſuddzi, zapovidniczi, i oſtala goſpoda, kojiſu duxni ſviſtiti pſovaocze, i po iſtomaçenoj Boxioj zapovidi iſte pſovaocze pokarati.

Odgovaram: toje ſve iſtina; paçe koji s' pukom karſchianskim ili u duhovnim, ili u ſvitovnim ſtvarima vladaju, dvojſtruku duxnoſt imadu pſovaocze pokarati: jedna duxnoſt jeſt opchiena, i koja ſtiska ſvakoga karſchianina; druga duxnoſt jeſt oſobita, i priſtojna dilu ſudcza, ili drugoga puçkoga glavara: od kuda slidi, daſe ti karſchianine, i karſchianko ogovoriti poniſto nemores pſovaocza nepokarati, kada çujes gdi s' pſoſtima Boga pogargiva. I razlogh jeſt, jer ako duxnoſt imade ſvaki podloxink rabreno i oçito braniti ſvoga kraglia, zabuduchi da u oçitomu uvrigegnu po zakonu naravskomu ſvaki çovik vojnik jeſt; ti zapoznajuchi za tvoga kraglia i Stvoriteglia Boga ſvemoguchiega, i çujuchi gnega pogargivati, kako ikad mores pomisliti, da poſtegne Boga tvoga braniti niſi duxan? Nauçi nauçi nevoglni çoviçe, na oni naçin braniti pogargeno poſtegne Goſpodina Boga, kakoga jednokrat obrani Finees ſin Miſnika Eleazara, koji videchi dvojiczu gdi poçeli bijaju s' jednom poganom i ſramotnom opaçinom pogargivati Boga velikoga, uzamſi maç, oba probode i s' ſmartju umori za oſvetiti pogargeno Boxie veliçanſtvo. Maç s' kojimſe imades sluxiti, kadagod çujes pſovati, neka bude jedno kripoſno ponutkovagne ſveto i koriſno duſi brata iskrignega tvoga, zabuduchi da xiva jeſt riç Boxia, i prohodglivija od ſvakoga maça dvoſiçna. A za koji uzrok czinis, da u ſtaromu zakonu biloje od Boga odregeno,

Digitized by Google

da pſovaocz od ſvega puka imadiaſe biti kamenovan; nego za ukazati, da kadaſe Bogh pogargiva, ſvakje duxan skoçitiſe, za oſvetiti poſtegne gnegovo? Rabreno dakle rabreno skoçiteſe kada çujete pſovati, o glavari, o goſpodo, targovczi, gliudi, xene, ſtaro, i mlado, veliko, i malo. Cujeteli pogargivati poſtegne Boxie, vire ſvete, zakona katoliçanskoga, ili duſaa odkupglieni? za plachiu ovoga karvavogo moga znoja, i za iſpugnegne poglavite tvoje duxnoſti, duſo karſchianska pravovirna, ovo proſim i pitam, da ſritnuvſi u kuchi, ili na dvoru od kojemu drago varſte çegliade, i çuvſiga gdi pſuje Boga, duſu, viru, ili zakon, udigl k' gnemu priſtupi, pokarajga i prikori od pogane brezoçnoſti: i akobi tribovali udarczi, kako ſvituje S. Zlatouſnik, udarcze nezakrati; dajmu zauſniczu uz obraz, ſmarskajmu zube, s' udarczem poſveti tvoju deſniczu. Akobite prid kojimgod oſvadio, i na ſud pritegao, naslidujga; i prid ſudczem slobodno reczi, daje opſovao kraglia Angeoskoga. Dabite paka czichia poſviſchiegna pſovaocza, pſovaocz iſti ubijo, ili dabite ſudacz na ſmart, ili u tamniczu oſudio; ſve dobrovoglno podneſi veſelechiſe u ſebi i radujuchi; jer po nauku Otazaa, doſtigaobi po dilu takovu ixvarſitu krunu ſvetii Muçenikaa. Ali pria nego vas prigoda ſnage za pſovaocze poſviſtiti, ovo dobro zabilixite karſtjani, daſe morete namiriti na tri varſte pſovaoczaa, tojeſt na ſtariſine, ne vami jednake, i na podloxnike. Ako dakle çuti budete ſtariſine pſovati, dvi ſtvari ponutkujem vas da uçinite: parva jeſt, da s' xaloſtju i s' tugom ſarcza vaſega czichia pogargegna Boxiega, uzmoliteſe za ſvigegne i obrachiegne gniovo; druga jeſt, da s' çaſtju priſtojnom varſti ſtariſinaa, opomenete s' naçinom slatkim ſtariſine pſovaocze od uvrigegna pritexkoga Boxiega, i zla izgleda ujme iskrigni podloxnikaa; kakoſe vladao jeſt S: Pava Apoſtoa iſpugnajuchi priliçno dilo bratinske gliubavi s' Apoſtolom Petrom S., kojega Pava opomenu ne od pſoſti, ni od drugoga texka grija, dali od grija u ſebi malahna, po nauku tomaçitegliaa, tojeſt, jer hotijaſe Petar S., da kojigod od narodaa prihogiaju na viru katoliçansku, na Xudinsku çiniti imadiaju. Akoli çuti budete kipe vami jednake i priliçne pſovati, udigl odczipiteſe od ſvakoga opchiegna s' gnima, i pobighnite kako od kughe. Dabiſte paka çuli pſovati kipe vami podloxne, udigl ſa ſvom xeſtinom gnih prikorite, pokarajte, i pedipſajte. Otczi i matere, diczu vaſu pſujuchiu Boga, lupati nepri-

Digitized by Google

priſtanite, doklegod pſovati poſve nezaborave. Goſpodari, goſpodaricze, slughe vaſe pſovaocze vire, duſe, i zakona udigl izkuchie izaghnite, i otirajte, za da prokleſtvo Boxie ſvarhu ſebe, i ſve obitili nepriteghnete.

Dovarſivam s' dokazagnem jednoga çudna dogagiaja. Stijeſe, da ſin kraglia Creſa, kojiſe bijaſe nim porodio, nahodechiſe kod otcza ſvoga u vrime kada jedan opaki zloçinacz hotiaſe iz zaſide Creſa s' xivotom raztaviti, od velike gliubavi prama ſvomu otczu primnogo ganut, toliko veliku ſilu uçini iſtoj naravi, da kako uzle raztargnuvſi ſve muçnoſti govoregna, na vas glas zavika s' ovim riçima: Pazi, neubi kraglia: Sada ja govorim ovako: ako jedan nimacz mogaoje progovoriti za obraniti xivot ſvomu otczu; moguchie biti hochie, da nechiete vi ni jedine jedne riçi izuſtiti za ſaraniti xivot ovomu Iſukarſtu, i oſvitlati poſtegne vire i zakona gnegova, ſve od pſoſtitju ſvetogardni izmarçeno i ubargliano? Ah! dabi znao, dachieteſe toliko neharni prama vaſemu Iſukarſtu pokazati, za pridobiti i vas koji pſujete, i vas oſtale, koji pſovaocze nekarate, uzeobi ovo ſveto propetje, i poſtavivſiga na prag vrataa Czarqueni, plaçuchi ſam u ſebi rekaobi najparvo vami koji pſovaocze neſviſtite, i jednomu po jednomu ovako: kadaſe jurve toliko ſramujes, i otexes zadovogliti tvojoj duxnoſti koju imades prama Iſukarſtu, prama duſi, prama zakonu, i viri ſvetoj katoliçanskoj, ſtidglivi çoviçe, karſchianine prinemili, ſtvoregne neharno, nu ſtani ſada s' nogom na vrat ovomu Odkupitegliu, ſatari tvoga Iſukarſta, i odrecziſe prid ſvim ovim virnim pukom od vire i zakona gnegova. A zatim rekaobi pſovaoczima: ſmardgliva duſo, pſovaoçe priotrovni, a ti ſtoſi ſtao? ſtoſiſe zamislio? ſtoſi ublidio? ſto darchies? ſto odlazis? amo barxe. Smeçi i ti, ſmeçi ſarcze prislatko ovoga moga Nazaranina: ſad popgliuj obraz ovi priſveti, ſadga izapſuj, ſadga izgardi, ſadga napokon ſvega ſatari; ajde dakle, prigi priko gnega, izgaziga ſvega i ſatari.....

Ah ne! nechie bit nikad iſtina, dachiemo mii ſtvoregna tvoja toliko pogano ſvetogardje uçiniti protiva tebi, o Otçe nas primiloſtivi, o prislatki nas Iſuſe. Mii koji s' prokletim naſim pſoſtima pogardiſmo doſad toliko putaa tvoje veliçanſtvo, kajemoſe od ſvega ſarcza; obetajuchi, dachiemo unaprida po ſve vrime xivota naſega s' jezikom i s' naſim ſarczem i ſa ſvom duſom tebe brez

pri-

Digitized by Google

priſtanka slaviti, i uzveliçavati tvoje Boxanſtvene izvarſnoſti. A mii oſtali, kojiſmo doſada nepomgnivi bili ſviſtiti i karati pſoſti iskrignega naſega, akobiſmoſe ſritnuli, i po neſrichi çuli ikoga pſovati, i poſtegne ſveto tvoje pogargivati; udigl slobodno i brez opaze pokarati hochiemo tako poganu i ſmihonu brezoçnoſt, govorechi s' dobrim Lupexom ovako: „ Ni tiliſe nebojis Boga“, za doſtojni biti paka blagoslivgliajuchi miloſarge i dobrotu tvoju neizmirnu, tebe za uvik vika u slavi Nebeskoj uxivati. Amen.

RAZGOVOR X.

TOMAÇISE UZROK, I SKODA POVRACHIAGNA NA GRIJE, S' PRILAGAGNEM LIKOVITI NAUKAA ZA VISE NESAGRISITI.

Jurve nemoj viſe ſagriſiti. *Ivan S. u ſvomu Evangeglu na poglav.* 8.

Aarczemi pucza od tughe i xoloſti, Sliſaoczi moj bogogliubni, vazda kada promiſgliam ſto dakaziva Piſmo S. od Nabukodonozora kraglia Babilonskoga, i Sedecie kraglia Jeruzolimskoga. Oſvojio buduchi Nabukodonozor ſvu Xudiju, i zajedno ſa ſvim bogaſtvom zarobio ſve Izraelichiane, koje povede u Babiloniju; uçini za kraglia Xudinskoga Sedeciu, davſimu pod zakletvu, da imade vazda biti viran kragliu Bibilonskomu. Ali opaki Sedecia kako nebi viran Bogu od Izraela, dali okrenu gnemu plechia, slidechi propaſne ſtope priſtavnika ſvoga kraglia Joakima; potravſi viru, i zakletvu, odmetnuſe od Nabukodonozora, a s' Egipczianima sklopi uvit, ludo mislechi, dachieſe s' gniovom pomochiu i obranom izbaviti od zavechiane podloznoſti kragliu Babilonskomu. To u zao ças poſe uçini Sedecia; jer iſtom nego Nabukodonozor izuznade iznevireg ne Sedecie, naskoçivſiga s' vojskom ſtrahovitom, pridobiga napokon, pak xiva uhitivſi Sedeciu, çiniga zakovati u neghve, i ſardito prikorivſiga od izdajſtva, i pogane neharnoſti, zapovidi

da

Digitized by Google

da na gnegove iſte oçi iſiçeni budu ſinovi gnẽgovi; a nevirnomu Sedecij naredi, damu oba oka iz glave izgule, i daga povedu u Babiloniu, gdi s' verugam uvezan za vrat, za ruke, i za noghe, çemerno doſpit imadiaſe dneve tuxnoga xivota ſvoga u jadu, i u mraçnoſti jedne priduboke tamnicze. Karſchiani moji pridraghi, ſto s' dogagiajom Sedecie neſrichnoga ja razumim vami pripoviditi, vidim daſte xeglni çuti od mene iſtomaçegne. Znajte dakle, da Sedecia jeſt ſvaki griſnik, koji çuvſi glas Goſpodgni ili po pedipſam pravde Boxie, ili po miloſtivu gnegovu nadahnutju, ili po ſvetomu pripovidagnu riçi Boxie, u ſarczu skruſenu, i ponixenu zavapioje iſtĩnito Goſpodinu, i utekao slavodobitno i çeſtito iz pod jarma i ſuxagnſtva paklenoga vraga po boleſti izvarſitoji od Svoji grijaa, a more biti, i po iſtoj czilovitoj i pravoj ſvetoj Iſpovidi. Uſamſe radi toga, da jurve ſvaki jeſt obetao i zakleoſe Bogu ſvomu prid Namiſnikom gnegovim, dachiemu biti unaprida viran, dachie dobrovoglno i ſa ſvom pomgnom obsluxiti ſve gnegove ſvete zapovidi, i daga nechie nikad viſe pogarditi, ni uvriditi. Sada neka pazi dobro ſvaki griſnik, da neprivridi i nepotare viru, koju zadade ſvemoguchiemu Bogu na priſtogliu gnegova Boxanſtvenoga miloſargia, za da neoſtane od miloſargia zapuſchien, a od ſtrahovite pravde i oſvete Boxie probaczen u tmine izvagnske vikoviçgnega paklenoga oſugegna. Sumgne nije, Sliſaoczi, da onoga najparvo ſmart koſi u tilu, tko posli doſtighnutoga tileſnoga ozdravgliegna, povoglno iznova razbagliaſe, Daſe iſta ova neſrichia dogagia ſvima kojiſe po griju iznova u duſi razbagliaju, ſvidoçi Iſukarſtova opomena, s' kojom, odriſujuchi od grija xenu uhitjenu u prigliubodinſtvu, uglavije ſvarhu ſvega, da pazi viſe heſagriſivati: jer na grije povrachijuchiſe, u çoviku prighnutje ſve to viſe na opaçinu poragiaſe, koje za ſobom zao obiçaj pritexe, i s' tegochiom propaſti ſvoje topi griſnika iz grija u grih, a iz grija nuraga u brezdajnu jamu paklenu. Priſtanite dakle griſniczi ſagriſivati, za daſe vami i na ovomu, i na drugomu ſvitu ſtogod gore nedogodi. J za da, posli uçignena od vas na ſvetoj Iſpovidi obetagna ſtanovita, viſe nikad na proſaſte iſpovigene zlochie i opaçine povratitiſe, nebi kojegagod napaſtovao vragh pakleni; evome za iſtomaçitivam, parvo, uzroke povrachiagna na grije: drugo, skodu, koju ſebi çini ſvaki kojiſe na grije povrachia: trechie, likovite nauke za na grije nepovratitiſe. Pomgnivo, i zapoçimam.

I. On-

Digitized by Google

I. Onda Laban ſvu nagloſt ſarditoſti ſvoje protiva Jakovu pokaza, kadaſe ſtavi daga bijaſe odbigao: onda Faraun uzmnoxi nemiloſtivoſt progonſtva ſvoga opakoga protiva puku Izraelskomu, kadaſe domisli, da naſtojaſe iz çemernoga ſuxagnſtva gnegova izmaknutiſe, i poſve oslobodiți. Onda i vragh pakleni puno viſe od Labana razgnivglien, i nemiloſtivij od Farauna, naskaçe s' poganim ſvojim privaram ſve duſe karſchianske, kada ulovgliene i zapletene u paklene mrixe gnegove, vidi i domiſgliaſe, da po ſvigegnu i pokori pravoj naſtoje ſa ſvom ſnagom iz mrixaa griſni propaſni utechi i oslobodițiſe. I tada ſto çini? Ulaga ſvu ſvoju, i ſve paklene ſvoje druxbe jakoſt poganu, pomgnivo naſtojechi, za da ſvaka duſa s' iſtim onim oruxjem ſve to viſe zapleteſe, s' kojim slukiſe griſnik obiçaje za çeſtito iz çamparagaa prioſtri gnegovi utechi; i tako da ono ſvakoj duſi za ſmartni otrov sluxi, ſto za duhovno zdravglie i ſpaſegne uredno biloje zaſtavglieno i odregeno. Pokajagne, iſpovid, i obetagne, kojeſe çini na ſvetomu priſtogliu pokore, jeſt ſpaſonoſni lik otrovane po griju duſe; jeſt oni duhovni ſtit, oruxje, s' kojimſe pridobiti imade, i poſve skarſiti ſva ſila vraga protivnika. Ali evo privelike neſrichie! Iſto pokajagne, iſta iſpovid, i obetagne iſto, s' kojim griſnik uvit s' Bogom çini prid Iſpovidnikom, daſe nechie viſe nikad na grije povratiti, ja govorim; daſu tri uzroka poglavita povrachiana na grije.

I dojſto da pokajagne uzrokuje povrachiagne na grije, ovako pokazivam. Svi Bogoslovczi uçe, da pokajagne za daje dobro i ſpaſonoſno, imade biti pokajagne iſtinito, ſvarhunaravsko, i od ſvi grijaa: ali pokajagne onoga, kojiſe povrachia na grije, nije iſtinito, jer ſvigegne nije slidilo; nije ſvarhunaravsko, jer za uzroke objavgliene od vire ſvete nije bilo uçigneno; nije donapokon od ſvi grijaa, jerſe u iſtim parvaſgnim zlochiam jeſt napridovalo: iſtinaje dakle, da pokajagne uzrokuje povrachiagne na grije. Ovo razloxegne potvargivam s' jednim dogagiajom Piſma S., u kojemu nahodim, da buduchi obſidnuo s' vojskom Samariju grad poglaviti Izraelski Benadad kragl Sirianski, i prohodechi jedan dan Joram kragl Izraelski po varhu zidovaa obſidnutoga grada ſvoga za ſvaka prividiti i dobro upraviti, çù vapiti niku xenu, kojaſe tuxaſe, da od velika glada i pripukloga ſirotignſtva obnevogliena, bijaſe priklala, obarila, i zajedno s' drugom xenom izila iſtoga vlaſtitoga ſvoga ſina. Na ove xaloſne glaſe razadire od tughe Joram kra-

Digitized by Google

kraglsku ſvoju hodichiu, i tarkajuchi po zidovima kako ivan ſebe„ ugleda vas puk oſtru koſtret, s'kojom obuçen bijaſe ſvarhu „ koxe" iz pod kraglski gnegovi haglinaa. Sada vi czinite, da to videchi, bitichie rekla ona xena: oh velike Joramove tughe i xaloſti! dachie ſva vojska gnegova biti jednoglaſno zavapila: oh texke pokore naſega kraglia! Ali Prorok S. Eliſeo, kojiſe tada nahogiaſe u Samarij, nepriſtaje glaſu xene, i puka oſtaloga; dali proſvitglien od Duha S., naziva Jorama ne boleſnim pokornikom, negoli jednim karvopilnim ubojiczom. Kako? Joram ubojicza! Joram nemili karvopilicza? Proſtimi Proroçe Sveti: ti jos niſi dobro razgledao onu pripolovglienu ſvitnu haglinu, koja pridarta vuçeſe za kragliem Joramom: ti jos niſi vidio, gdiſe proziru iz pod oſtre koſtreti na miſta pomodreni, a namiſta iskarvavglieni boczi gnegovi. Sve pobrojene izvagnske bilighe, odgovara Eliſeo, ſve tughe, pokore, i xaloſti Joramove ja dobro vidim i razmiſgliam: ali to ni malo neprudi, zabuduchi da Joram na duſi ſvojoj grih ſmartni imade, od kojegaſe ni tuguje ni kaje. Zlobu goji protiva meni, i zakligneſe ſa ſvom pokornom hodichiom i zaricza, dachiemi glavu odvaliti.

Sliſaoczi moji pridraghi, dobro i iſtinito meni odgovori S. Prorok Eliſeo; jer po razmiſgliagnu Tomaçitegliaa Piſma S., Joram kragl poçeo bijaſe zlobiti slugu Boxiega iſtom negomu naviſti obſidnutje Samarie, i slidechie oſtale jadne zgode; koje kada Joram zapoznade daſe bijaju iskolile, premda u pokajagnu zlochiaa ſvoji napridovaſe, tada niſta nemagne ponovi, i izveliça grih zlobe, i oſvete, zabuduchi da hotiaſe Eliſea pravedna nepravedno s'xivotom raztaviti. Sada reczitemi malo, kada jednoga griſnika pokajagne na ſvetoj Ipovidi nije iſtinito, ni ſvarhunaravsko, ni od ſvi grijaa, uzrokujeli, ali ne, povrachiagne na grije? To dojſto zatajati nemorete, ako vas razum Piſmu S. i razlogu podlagate.

Ali ajdemo naprid, i izvidimo na koji naçin jeſt moguchie, da Iſpovid ſveta iſta uzokuje povrachiagne na grije. Po ſvidoçanſtvu ſveti Otaczaa, a navlaſtio S. Gargura Pape Velikoga, za da bude vagliala i vridna jedna iſpovid, neſamo tribuje oſvaditiſe czilovito od ſvi grijaa, dalije od potribe u iſto vrime marziti na ſve grije, kojiſe oſvagiaju Iſpovidniku, kako na uvrigegna i pogargegna veliçanſtva i dobrote Boxie neizmirne, czichia koje Bogh doſtojan jeſt ſvake çaſti, i gliubavi neizmirne. Ovi nauk dobro ugla-

Digitized by Google

vivſi, ſumgnitſe nemore, da nije marzio na iſpovigene grije, tko posli iſpovidi nijeſe ſtraſio ili ponoviti iſte iſpovigene kamate, ili povratitiſe na iſte iſpovigene neçiſte barloghe, ili na drughi naçin s' griſima oſvagenim oſquarnuti iznova ſvoju duſu, zabuduchi daſe oçito po ovakomu xivgliegnu zapoznaje, da iſtinito nijeſe imalo ſarcze od oni zlochiaa odczipglieno, koje s' uſtima iſpovigene opet ſarcze k' ſebi jeſt povoglno priteghnulo. Namiſto dakle da griſnik, koji posli iſpovidi na grije povrachiaſe, po S. Iſpovidi od grija ozdravi; po iſtoj S. Iſpovidi ſve 'to viſe razbagliaſe, jer nemarzechi na grije kadaſe iſpovida, s' iſtom nevaglialom iſpovidju ſam ſebi uzrokuje novo povrachiagne na grije. Radi toga kojiſegod povrachiaju s' grija na iſpovid, a s' iſpovidi na grih, prilikovatiſe mogu jednomu Abſalunu, od kojega ſtijeſe u Piſmu S., da po jedan put na godinu oſtrizaſe ſebi vlaſe, koje za ures i lipotu gojaſe ſa ſvom pomgnom, i zarugene i proſute do ramenaa ſveger noſiti obiçavaſe. Ali kako ikad more biti, da ſvake godine Abſalun ſebi vlaſe oſtrizaſe, kada brez priſtanka za ures i lipotu ſvoje koſe on iſti gojaſe? Odgovara Piſmo S., da zato Abſalun ſvake godine vlaſe oſtrizaſe, jer zapuſchiena ruda koſa gnega obteſçavaſe: u iſto paka vrime kadaje oſtrizaſe, neſamo oſtavgliaſe, kako nadoſtavgliaju Tomaçitegli, toliko dugu koſu, koliko za nadodati Abſalunu ures i lipotu tribovaſe; dali joſte vehoma xegliaſe iznova viditi dughe rudozlatne ſvoje vlaſe. S' kojim napokon doſpitkom zavarſi Abſalun, i koſa gnegova zarugena, czinim dachiete biti vechie putaa razumili, da za pedipſu ſvoje iſpraznoſti oſta obiſen o iſtim ſvojim vlaſima, s' kojimſe toliko ponoſno diçaſe. Sada pitam ja malo, koji uzrok prinitiſe more ovoj Abſalunovoj neſrichi? ne drughi dojſto, negoli iſto oſtrizagne, koje çignaſe ſvake godine: jer da bude ili poſve ſvoje koſe zapuſtio, iſtebi ſpletene i umotane noſio, a ne zarugene, i tako za ogranak ſtabla, gdiſe obiſi, nebiſe toliko laſno zapeo; ili da bude vlaſe poſve oſtrizao, nebi viſe imao, s' çim o ſtablu mogao biſe omotati. Karſchiani, karſchianke, ſtoſegod jeſt Abſalunu dogodilo, toſe ſve dogagia i ſvakomu griſniku, koji posli iſpovidi na iſpovigene grije povrachiaſe. I griſnik u duſi obteſçan od grija, kako i Abſalun od vlaſij u tilu, i jednokrat barem na godinu iſpovidaſe, kako i Abſalun çignaſe oſtrizajuchiſe jednokrat na godinu: ali jer Abſalun koſe neoſtrizajuchi koliko tribovaſe, o

gni-

Digitized by Google

gnima obiſiſe, i xivot neſrichno izgubi; zato i griſnik posli iſpovidi na iſpovigene grije povrachiaſe, i prilako oſugivaſe, zabuduchi da iſpovidajuchiſe nije zadovoglno na grije marzio. Evo dakle iſtomaçeno u kratko, kako iſta iſpovid ſveta uzrokuje daſe griſnik povrati na grije.

Da paka i obetagne uzrokuje povrachiagne na grije, toſe dogagia ili jerſe griſnik u ſvoju ſnagu uzda, ili jerſe nada opet iſpoviditi. Tko obetaje na S. Iſpovidi, daſe nechie na grije povratiti, jerſe u vlaſtitu ſvoju ſnagu uzda, on ſaſvim obetagnem u grih upadnuti hochie, kako upade i Apoſtoa Petar S. Malo posli primglienoga Priçeſtjegna S., opomigne nas Odkupitegl Petra S., daga u iſtu noch onu trikrat imadiaſe zatajati. Tada Petar pouzdan od ſebe iſtoga, slobodno govori, i obichia, dachie pria umriti, negoli pridragoga Iſukarſta ſvoga zatajati. Sveſu ove lipe riçi, plemenitoje obetagne gnegovo, iſtom ako dila obetagnu budu odgovoriti. Ali ſtoſe dogagia? O no iſto dogagiaſe od Petra, ſtoſe u karſchianluku po vas dan dogagia od oni, koji uzdajuchiſe u ſvoju ſnagu, obichiaju na iſpovidi, dachie igliadu putaa pria umriti, negoli Boga opet uvriditi. Kadali doge prigoda, da ukaxe Petar ſvoju rabrenoſt, tada opako i ſramotno trikrat Iſukarſta zataja, krivo zaklignuchiſe od viſe, daga nepoznavaſe.

Akolije paka griſnik toliko slip, da obetaje na grije nepovratitiſe, jerſe uſa, da upadnuvſi u parvaſgne zlochie, opet od iſti osloboditichieſe, ludo i laxglivo obetajuchi, kako i pria; gnega ſtanovito tribuje, da dogagiaj Sanſuna priſnaxnoga uaviſti. Spava neopazno Sanſun u krilu nevirne dalile ſvoje draghe, i na bahat uvedeni Filiſteaa prenuvſiſe, nahodiſe dobro uvezan. Pogleda okolo ſebe, i zaſtigen vechie, negoli priplaſen, ſardiſe, skaçeſe na noghe, konope prikidiva; a Filiſtee nike nura, a nike okolo ſebe raztiriva. Megiuto çim ſvaki razboriti çovik czini, daje Sanſun od nevirne ſvoje Dalile odbigao, posli ovakoga glavnoga izdajſtva, ſvidoçi Piſmo S., da do tri puta Sanſun povratiſe u krilo Dalile, i do tri puta oſtade od Dalile izneviren; çetvarti put napokon povrativſiſe, izgubi ſnagu, u kojuſe uzdaſe, i govoraſe, dachieſe osloboditi kako i pria, izgubi slobod, izgubi oçi izgubi xivot ſvoj, iſti, neznaduchi nevoglian, „ da odaſao bijaſe od gnega Goſpodin“. Boghbi dao, daſe iſto nedogodi ſvakomu griſniku, koji premda obetaje daſe nechie na grije povratiti; niſta nemagne griſi brez

Digitized by Google

opaze, i ponavglia prosaste smartne rane svoje duse, jer uzdase budalasto, dachiese i unaprida po ispovidi od grija oprostiti kako i pria. Budalasta luda glavo, negubise opet brezpametno. Po pravoj pravdi Boxioj ostat imades, grisniçe nevoglni, izgubglien za uvike, akose iznova mislis na prosaste grije povratiti, prem dasise pokajao, prem dasise ispovidio, prem dasi obetagne nçinio nikad vise na grije povratitise. Odhachi hochie od tebe Gospodin, kako odage i od Sansuna; zakratichieti svoje milosti, usteghnutichie od tebe svoje pomochi, i nebeska nadahnutja, zapustichiete posve, akose ti propasno i zlochiudno usudis na izrigane bgliuvotine grisne povratiti: i tada s' tvojom pritexkom stetom zapoznachies, ali ne na vrime, istinito moje danasgne pripovidagne, i nesrichian za uvrike kusati hochies, da uzrok opakoga tvoga povrachiagna na grije, i dostighnùtoga osugegna viçgnega jest bilo i nevaglialo pokajagne, i svetogardna ispovid, i obetagne nestanovito.

II. Ali za dase koji od vas, pogliubglieni moji Slisaoczi, nenage u broju oni, kojise na grije povrachiaju, posli istomaçeni uzrokaa povrachiagna na grije; poslusajte pomgnivo, koju, i koliko veliku skodu çini sebi jedan grisnik, kojise povrachia na grije. Svu dakle skodu, koju sebi çini grisnik receni, ili tarpi u tilu, ili podnosi u dusi. I dojsto ako dobro promislimo sve pedipse sarditosti Boxie, koje ovoga naraschiaja opchieno svuda podnesosese i u nagloshi vodenoga potopa, i u xestini ledenoga mraza, i u tegochi litne suse, i u skonçagnu martvoga glada, i u razpruxegnu kuxne nemochi; poznati hochiemo, da sve izbrojene tilesne stete uzrokovane bise, i svarhu karschianluka i mistaa nasi priteghnuse zlochie i opaçine pritexke, kojese opchieno s' propastju privelikom svuda ponovise. Ni zaçudno tkomugod biti imade, viditi, gdise dan danasgni sve sa zla na gore spada; zabuduchi, da togore xivgliegne karschianaa s' povrachiagnem na grije, ganuloje sve to vechie xestinu sarxbe Boxie protiva svakoj puti. Brez drughi razlogaa, i svidokaa to mii svi nasim oçima vidismo, nasim usima zgagiatise okolo nas çusmo, nasim istim kusagnem u primnoghim çemernim nezgodam podnesosmo. Ali za da stanovito uglavgliena ostane ova istina, tojest da sve to vechiu tilesnu stetu sebi çini tkosegod na prosaste grije sve to vise povrachia; s' jednim dogagiajom Pisma S. potvargivam.

Saglie svemoguchi Bogh parvi biç karvavi vodaa za pedipsati otvar-

Digitized by Google

otvardnuto ſarcze Faraunovo; ali Faraun odvrativſiſe od Boga, nehoti poslusati naredbe gnegove, ni dopuſtiti Mojſij, ni Aaronu, da izvedu puk Izraelski iz Egipta. Saglie Bogh drughi xeſchi biç za pedipſu ponovglienoga otvardnutja Faraunova; i eto u jedan ças vojska neizbrojena xabetinaa ſtrahoviti prikriva ſvu zemgliu Egipsku. Priplaſen Faraun boliſe i kaje, i govori Mojſij i Aronu ovako: virne slughe Boga priviſokoga, utecziteſe, molim vas, za mene, i zavapite Goſpodinu, da oslobodi mene i puk moj od xabaa ovi prighgnuſni; a dajem vam riç, dachiu udigl puſtati puk Izraelski. Na riç i na obetagne Faraunovo uzmoliſe Mojſija Bogu ſvomu, i u ta ças ſve xabe poczarkaſe: ali Faraun pobi ſvoju beſidu, i povratiſe na grih parvaſgni, tlaçechi ſve to viſe zapovidi i naredbe Boxie. Tada prihodi trechi, i çetvarti biç ſtrahovitij, i texij mnogo od drugoga: opet kajeſe Faraun, i opet, za skratiti govoregne, do deſet putaa ponavglia zlochiu ſvoju; i deſet biçaa texij, i ſtrahovitij podnoſi on, i vas Egipat. Napokon razumivſi pokoſene od ſmarti nenadgne ſve parvorogene Egipta, zove na ſvu priſu Faraun Mojſiju i Aarona, i priplaſen govori ovako: „ uſtanite, i odiliteſe od puka moga“. Izvàgia dakle Mojſija, i Aaron puk Izraelski iz Egipta; i iſtom nego prigioſe k' moru czarglienomu, eto u potiru za gnima Faraun ſa ſvom vojskom, koji buduchiſe opet na ſvoj grih povratio, oſtade on i ſva vojska gnegova u moru czarglienomu, ovako texko pedipſani od pravde Boxie u tilu, a s' mukam„ paklenim u duſiza uvike.

Griſniczi slipi, i otvardnuti, kojiſe na grije povrachiate, priſtanite vech jedan put zlo ciniti, Nepovrachiajteſe viſe na xivgliegne opako proſaſto, ako posli podneſeni ſetaa i skodaa vrimeniti u tilu, xelite oslobogeni oſtati od pedipſaa u duſi.

Svaku duſu Bogh po ſvetomu karſtegnu za oſobito I vlaſtjto ſvoje pribivaliſte odabira, u kojemu s' miloſtju ſvetom ſvojom, kako u razkoſnoj polaçi zadarxatiſe naslagivaſe. Iſtom paka nego duſa po griju ſmartnomu od Boga neharno odmetneſe, udigl Boga iz kuchie ſvoga poçitka i naslagegna tira i izgoni, a vraga nepriateglia glavnoga uvagia. Od ovoga ſvaka duſa çeſtito oslobagiaſe, kada po ſvetoj Iſpovidi iznova utiçeſe k' Bogu ſvomu, i k' gnemu pribighiva: ali akoſe po neſrichi opet na ispovigeni grih povrati; tada nesamo Boga iz sebe izgoni, a giavla parvasgnega uva-

Digitized by Google

uvagia; dali ſto gore jeſt, ſedam drughi vragovaa, po svidoçanſtvu Evangeglia S., mnogo gori, i od parvoga otrovnij sama u se pritexe. Sedam vragovaa spomenuti, po tomaçegnu Casnoga Bede, sve zlochie, propaſti, i opaçine zlamenuju. Koliko ikad dakle texku skodu duſi ſvojoj çini tkoſegod na parvasgne grije povrachia; oni samo razumi, koji parvasgnega giavla, i sedmericzu druxine paklene u duſi svojoj nesrichian podnoſi. Iz megiu svi oſtoli ſtetaa dusevni, koje sebi çini tkosegod na grije povrachia, ja razmisgliam dvi najvechie, i najſtrahovitije: parvaje, da radi pogargene i potlaçene miloſti Boxie Bogh dopuſta, da dusa ſtarmoglav oborise u barlogh svaki opaçinaa, i grijaa, zlamenovani pod ime ono reçeni sedam gori vragovaa. Druga paka ſteta jeſt, da posli negoje opet u grih upadnula, odvech muçno dusa k' Bogu povrachiase. Jednu i drugu imenovanu dusevnu ſtetu dati hochie zadovoglno razumiti slidechiaa dva dogagiaja Pisma S.

Doparle bijaju lipo do neba tuxbe puka Izraelskoga u puſtigni, gdi spomignuchise od Egipta, i svake gnegove obilnoſti, zaxelise jizbine lonaczaa mesa Egipczianskoga. Podnoſi uſtarpglivo Bogh nerazboritu gniovu polepu; i za uzbugeni puk umiriti, saglie gnima obilnoſt mane nebeske, koja svako izmisglivo naslagegne u sebi izvarſito uzdarxase. Nakon nikoliko vrimena dozlogargeni od mane Izraelichiani, opet meso zaproſise govorechi: „ Tkochie da- „ dati nami meso za blagovati?“ Tada sasvim da Bogh zadovogli xegli i polepi Izraelichianaa, çinivſi daxditi gnima pripelicze, niſta nemagne „ pokoſi gnih s'ranom odvech velikom“. Stvar çudnovata dojſto! Zaxeli puk Izraelski parvi put meso, i Boghmu posla manu: zaxeli drughi put meso, i Boghmu çini daxditi pripelicze, paka udigl zatim puk iſti s'pomorom ſtrahovitim pedipsa. Sada ja razloxim ovako, i govorim, da ilije grisna bila ova polepa mesa, ili nije? Akoje bila grisna; zaſto udigl parvi put radi polepe grisne mesa puk Izraelski Bogh nepedisava? Akoli polepa nije bila grisna, zaſto dakle drughi put czichia zaxeglienoga mesa odabrani puk svoj Gospodin Bogh s'pomorom poura? Evo razlog, kojega prinoſi S. Cirilo Alesandrinski, govorechi, da parvi put Izraelichiani czichia polepe mesa nisu bili od Boga pedipsani, jer nebijaju joſte manu, tojeſt svetu miloſt Boxiu, priali: posli paka nego manu okuſise, i meso iznova zaxelise, pravedno od Boga s'smartju porazeni bise, i potom toga u svaku opaçi-

nu,

Digitized by Google

nu, i u kipoklonſtvo donapokon iſto upadoſe, jer neharni prama nebeskoj mani miloſti Boxie, na polepu Egipske ſmardechie meſine ſvoji grijaa povratiſese. I ovo zadovoglno ſvakomu biti more za razumiti parvu duſevnu skodu, koju ſebi çini ſvaki; koji grije ponavglia. Megiuto poslusajte drughi obetani dogagiaj, koji drugu duſevnu ſtetu hochie iſtomaçiti, tojeſt, daſe odvech muçno k' Iſukarſtu obrachia, tkoſegod na parvaſgne grije neſtraſi povratiti.

Nahodim u Piſmu S., da Tempao Xudinski u tri navrata jeſt bijo ſagragen. Parvi put çudnovata gnegova zgragia u ſedam ſami godinaa od Salamuna kraglia bilaje dovarſena: drughi put, posli nego bi razruſen od Caldeaa Tempao reçeni, Zorobabel s' druxinom ſvojom zgragiu Templa ponovi, i uloxi po najbogliemu broju dvadeſet i pet czilii godinaa, s' jednom rukom zid gradechi, a u drugoj maç darxechi za obranitiſe, i odoliti ſili protivnikaa: trechi napokon put Irud Aſcalonita, ubojicza karvopilni ſveti Betlemski Mladinaczaa, Tempao iſti ponovi, i za poſve ſvarſitiga, ſvaki dan po oſamnaeſt igliadaa poslenikaa, kako ſvidoçi Jozip piſaocz glaſoviti uſpomenaa onoga vrimena, trudno çinioje raditi za çetardeſet i ſeſt czili godinaa, po govoregnu Evangeglia S. po Ivanu, na poglavju drugomu. S' prineſenim dokazagnem ſto razumim, Sliſaoczi, rechi, posluſajte. Tempao zlameniti nazivaſe çoviçja duſa; ſazidagne duhovno gnezino uzviſi Boxanſtveni ovi nas Salamun Iſukarſt ſvarhu temeglia ſtanovitoga ſedam ſveti Sakramenataa; Caldei koji duſevnu zgragiu s' miloſtju Boxiom utvargenu, razruſuju, jeſu tri duſevna glavna nepriateglia, ſvit, tilo, i giava, griſni uzroczi i orudja u odmetnutju duſe od Boga po griju: ſedam, dvadeſet i pet, i çetardeſet i ſeſt godinaa uloxeni u trojſtrukomu reçenoga Templa ponovgliegnu, to muçnije obrachiegne duse griſne k' Bogu posli parvoga, drugoga, i trechiega putaa povrachiagna na grije biſtro pokaziva, koliko tri broja godinaa prineſeni jedan od drugoga jeſt vechi i izmnoxnij. Kako dakle, Sliſaoczi bogogliubni, laſnoje posli parvoga grija obratitiſe k' Iſukarſtu; tako odvech muçno i primuçno jeſt, da tko drughi ili trechi put u grih upada, drughi ili trechi put k' Iſukarſtu obratiſe i ſarani. Ovu iſtinu potvargiva Pava S. piſuchi Xudiom na poglavju 6., gdi govori, da nije moguchie, tojeſt daje primuçno, da oni, koji jednokrat okuſiſe dar miloſti Boxie, i opet na grih povratiſeſe, iznova obrateſe na pokoru. Uzroke povrachiagna

na

Digitized by Google

na grije razumiliſte; ſtete prineſene tila, i duſe uzdamſe, daſu vas priplaſile: ſada oſtaje, da likovite nauke pomgnivo posluſate, i s' gnima daſe od povrachiagna na grije uſteghnete, ſto u kratko obitam iſtomaçiti kako malo opoçinem.

III. Nauçan i viſt likar dva oſobito nauka podaje ſvakomu boniku, kojega xeli izliçiti. S' Jednim naſtoji uglavitiga, ſto çiniti imade za podpuno parvaſgne zdravglie doſtighnuti; s' drughim paka naregiva od çeſa tribuje daſe pomgnivo çuva za opet iznova neoboliti. Likar primudri Odkupitegl ovi primiloſtivi po jednomu od najmagni Namiſnikaa ſvoji likovite razdvojene nauke prikaziva jutros ſvakomu, koji xeli od grija i ſuxagnſtva paklenoga oslobodiſe. Jedni dakle nauczi uzdarxati hochie ſto tribuje uçiniti za iſtinito s' Bogom pomiritiſe, i napridovati u priateglſtvu, i miloſti gnegovoj: a drughi iſtomaçiti hochie, od çeſa jeſt potribito çuvatiſe za neizgubiti opet miloſt Boxiu, i iſto parvaſgne gnegovo priateglſtvo. I kako u poçetku ovoga prìpovidagna biloje s' razlozima iziſtigneno, da pokajagne, iſpovid, i obetagne uzrokuju povrachiagne na grije; tako najparvi likoviti nauk za nepovratitiſe na grije, i duſu umiriti, jeſt, po nauku S. Frane Saleſia, da tko çuje u ſebi grizodusje, daſe nije bijo ſarçeno skruſio, daſe nije czilovito iſpovidio, ni iſpovidajuchiſe na grije marzio, ni temeglitu odluku uçinio, udigl ponovi ſve proſaſte ſvetogardne ſvoje iſpovidi: i tada ſamo slobodno mochi hochie rechi zajedno s' Okrugnenim Prorokom: „ Sadaſam zapoçeo, (ſtojeſt xivot novi)„ ovoje promignegne deſnicze priviſokoga “. Ali kada czinite, da kragl David zapoçeo bijaſe xivot novi? Onda ſamo, odgovara S. Ivan Zlatouſnik, kada promisli, i protreſe vas proſaſti ſvoj xivot, i od ſvi zlochiaa i opaçinaa ſvoji, koje izredio bijaſe prid oçima pameti ſvoje, ſarçenu boleſt i pokajagne zaçe, s' obetagnem, daſe nebi vech nikad na proſaſte grije povratio. Ova opchiena iſpovid za da bude ſvakomu koriſna, imade biti uçignena s' upravom, s' ſvitovagnem, i s' pomochiu jednoga vridna, nauçna, i ſveta Iſpovidnika, koji kadaſe izabira, neimadeſe izabrati jerje ugodan u iſpovidi, nego ſamo jerje duſi pokornika koriſtan.

Drughije, da barem ſvakoga miſecza po jedan put povratiſe na Iſpovid, i da primi S. Priçeſchiegne tko s' Bogom ſvojim xeli ſtati u miru. Brez drughi ſvidoçanſtvaa, i potvargegnaa ove iſtine, razlog

Digitized by Google

razlog naravski uçi ſvakoga, da kako çiſta jeſt ona kuchia, kojaſe çeſto mete, kakoſe izgriſti laſno nemore aglina, kojaſe çeſto protreſa, kako ſnaxan jeſt u tilu, tko kripoſne jizbine blaguje; tako i u tilu, i u duſi zdrav i ſnaxan uzdarxati hochieſe, tko çeſto koriſnu i plodnu iſpovid çini, i s'kruhom nebeskim Tila priſvetoga Iſukarſtova pokripglivaſe.

Trechie, da ſvaki koji xeli opet u iſpovigeni i pomarſeni grih neupaſti, çeſto nek çini molitvu, i s' molitvom vruchiom daſe Bogu uteçe, i priporuçi, zazivajuchi na pomoch Priblaxenu Diviczu Mariu, i oſtale Svete Dvorane nebeske: ſto tko pomgnivo izvarſiti bude, ſveger Boga prid oçima pameti ſvoje imaduchi, laſno nechiese viſe od Boga po griju odczipiti. S'iſtim ovim likovitim naukom çeſte molitve sluxaſese S. kragl David, koji ſad u ponochi, ſad u jutru rano uſtavaſe, i Bogu ſarcze ſvoje na poſvetiliſte prikazivaſe u vruchioj i poniznoj molitvi, i ſedam krat na dan Stvoritegliu ſvomu fale uzdavaſe, premda ſa ſvim kraglieſtvom ſvojim upravgliati i vladati imadiaſe: i ovoje ſtoje Davida ſaçuvalo od povrachiagna na grije.

Çetvarti napokon uzdarxiſe u ſarçenomu, u gliubeznivomu, i u ſtanovitomu bogogliubſtvu prama prislavnoj kragliczi neba i zemglie Priçiſtoj i Neoſquargnenoj nikad od grija, priblaxenoj Diviczi Marij, koja nazivaſe i jeſt utoçiſte, pomoch, obrana, i Majka primiloſtiva ſviju griſnikaa ſvigeni, i na pokoru obrachieni. Bogogliubſtvo prama takoj velikoj i primoguchioj naſoj odvitniczi pokazatiſe more ſvaki dan, govorechi barem kojigod dijo priſvetoga Rozaria, ali s' pametju prikupglienom i uloxenom u pomgnivu razmiſgliagnu xivota, muke, ſmarti, i slave Iſukarſtove i Boxanſtvene Majke gnegove Divicze Marie, i s' çiſtim ſarczem od ſvakoga grija; poſtechi na poſtegne gnezino ili Sridu, ili Subotu, i dan pria gnezini blagdanaa i Svetkovinaa; iſpovidajuchiſe, i priçeſchiujuchi u dneve razliçitim Otajſtvima gnezina xivota poſvechiene; i zazivajuchi na pomoch vechie krat priko dneva prislatko ime Mariino. Najugodnije paka bogogliubſtvo Blaxenoj Diviczi Marij jeſt dilo skruſegna izvarſito jutrom i veçerom ponovglieno i uçigneno. Puno draxije iſtoj jeſt reçeno dilo skruſegna izvarſito, negoli daſe ſvaki dan o ſuhu kruhu i vodi poſti, ili daſe boſu poge odovle lipo do Jeruzolima, zabuduchi daſe mogu ſva izbrojena pedipſagna tileſna çiniti, i grih na duſi imati; gdi

Digitized by Google

s' drughe ſtrane iſtom negoje zaçeta boleſt u duſi od ſvi grijaa ſamo zaſtoſu pogargiegna Boxiega veliçanſtva, ſvetigne, i dobrote, s' odlukom od iſti ,iſpoviditiſe; udigl oſtaje duſa çiſta, i povrachiaſe na parvo plemenſtvo, ſvu grubochiu duſe po griju promignnjuchi u bilochiu pokornu i lipotu. Ovoje dakle ſvè ſto tribuje çiniti za od grijaa oslobditiſe, i u grih viſe neupaſti.

Sada jedina jos opomena oſtaje, od çeſa tojeſt imadeſe ſvaki pomgnivo paziti za na grije nepovratitiſe: i ovaje u jednu riç, da ſvaki bixi od prigode griſne, kako i od kughe. Prigoda, prigoda jeſt ona zamçicza, o kojoj opet obiſivſiſe griſnik, oſtat imade u duſi pridavglien, i oſugen. Nahodim u Evangégliu S., da Iſukarſt tri ſama martcza jeſt uskriſio, tojeſt chier poglavicze Jaira, mladichia ſina udovicze od Naima, i Lazara ſvoga priateglia. Sveti Nauçitegli Gargur, i Aguſtin tomaçe, da tileſno uskarſnutje chiere Jaira zlamenuje duhovno uskarſnutje one duſe, kojaje ſamo s' miſgliu skrovito ſagriſila: da uskarſnutje ſina udoviçina prikaziva uskarſnutje duſe od grija, kojegaje oçito s' dilom iſpunila: da uskarſnutje priateglia Lazara prilikuje uskarſnutje od grija po zlu obiçaju u duſi utemegliena. Ako dakle nenahodiſe u ſvemu Evangegliu S. nijedna prilika uskarſnutja duhovnoga jednoga kojise nije çuvao, ni bixao od grisne prigode; duſo nevoglna, duſo zaslipgliena, progledaj, i zapoznaj dobro jezivoſt tvoga izgubgliegna; i ako jos niſi odluçila bixati od prigode grisne, spomenise, dati oſtaje jos jedini jedan koraçaj za propaſti u priviçgne muke paklene. Radi toga ſadje vrime priatno, ſadsu dnevi spasegna, u koje ako temeglitu odluku uçinis dase nechies ni na prosaſte grije, ni na grisne prigode nikad vise povratiti; blago tebi za uvike, jer ſtogod sada u suzama skrusena i pravo pokorna sarcza tvoga budes poſiati, poxeti hochies u vesegliu i u radoſti Gospodina Boga tvoga. A ti sada ſtomi odgovaras? Nu zdruxi pokorno sarcze tvoje mlohavomu glasu momu, i skrusen svaki reczi ovako: Boxe prisveti, Odkupitegliu duse moje primili! skrusen sada u sarczu momu padam prid propete Boxanſtvene noghe tvoje, i sa svom jakoſtju duse i sarcza moga kajemse, bolimse, i xaloſtim, dasam tvoju priveliku i neizmirnu dobrotu uvridio. Iſtinaje dasam pritexko i odvech propasno dosada sagriſivao: ali svigen vech napokon od prosaſte moje ludoſti, pomilovagne od tebe proſim i milosarge. Proſti dakle, proſti Isuse moj

pri-

Digitized by Google

pridraghi, prosti meni sve prosaste moje zlochie i opaçine pritexke. Marzim na sve prosasto propasno moje xivgliegne, pogargiujem i odmechiem sve pritexke moje grije sa svim sarczem, samo jersu pogargegna strahovita tebe Boga Stvoteglia, i Odkupiteglia moga pridobroga i priblagodarnoga. Sada prid veliçanstvom Boxanstva tvoga, prid svima Svetim, i Dvoranima Nebeskim stanovito i temeglito obichiam, date nechiu nikad vise unaprida uvriditi, dase nechiu vech nikad na prosasti opaki moj xivot povratiti, dachiu pomgnivo sve tvoje svete Zapovidi obsluxiti, dachiu viru, koju tebi sada zadavam, lipo do smarti moje uzdarxati, i vazda od svega sarcza moga tebe varhu svake stvari stvorene radi neizmirne dobrote tvoje za uvik vika na ovomu, i na drugomu svitu gliubiti. Amen.

S V A R H A.

Digitized by Google

„ Nihil proderit emendaſse librum, niſi emendatio librariorum diligentia conſervetur “. S. *Hieronymus l.* 1. *Ep.* 13.

Prem da za dobro izgovaragne, i laſnij razum upiſani Razgovoraa, Sloxitegl ovi kgnigaa razluçio biaſe slovo *ſ*, priliçno slovinskomu *ш*, od *s*, koje odgovara drugomu harvatskomu *c*; niſta nemagne ſa ſvom opomenom i priporukom na vrime uçignenom Utiſteniku, ſva oſtadoſe izvarnuta, i ſto gore jeſt, jos i nike riçi prominute, ili inaçie zavarſene po vlaſti Prividiteglia Slovincza, koijse uslobodi maticzu na ſvoj naçin iſpraviti, namiſto pomgnivo liſtove utiſtene maticzi uſve i poſve izjednaçiti, ſtoje bilo gnegovo dilo. Ova priſtavivſi, razboriti Stioçe.

na liſtu	*na redku*	*Iskrivgliena*	*Ispravi.*	*na liſtu*	*na redku*	*Iskrivgliena*	*Ispravi*
1	7	tvoje.	tvoj.	14	38	raiskoga.	rajskoga
2	10	uzrokoje.	uzrokuje	15	1. 2.	laxglivi.	od laxglivi.
2	26	doſu	duſu.	15	9	poddila	pod dila.
3	24	razruxen.	raztuxen.	15	24	grlsnik.	griſnik.
4	23	ſivotignſtva.	ſirotignſtva.	15	29	çnli.	çuli.
4	25	odigl.	udigl.	16	15	krub.	kruh.
4	31	zaxeliti.	zaxeliti.	16	31	çoviç je.	çoviçje.
5	5	Udubokomu.	U dubokomu.	17	21	doſtignuo.	doſtighnuo.
5	24	piki.	niki.	17	38	pohore.	pokore.
6	6	Tamarſeſtru.	Tamar ſeſtru.	18	36 37	nebudu.	nebude.
6	12	nemoze.	nemoxe.	19	37	oſtacie.	oſtachie.
6	26	pur.	pun.	20	12	karſchiauska.	karſchianska.
7	8	nevirnoſtji.	nevirnoſtju.	21	1 2	uzakonu.	u zakonu.
7	18	uſagna.	ufagna.	21	7	od govaraſe.	odgovaraſe.
7	33	vasprivariti.	vas privariti.	21	14	od metnu.	odmetnu.
8	3	ixaloſt.	i xaloſt.	21	31	izglod.	izgled.
8	7	ujem.	çujem.	22	8	dubro.	dobro.
8	12	guberchiga.	gubechiga.	22	31	miolſti.	miloſti.
8	31	nepriveſte.	neprireſte.	22	33	vechi.	rechi.
9	1	vus.	vas.	24	3	pod.	plod.
9	8	dojſtaçjer.	dojſto jer.	24	7	o onim.	u onim.
9	9	aracaa.	araçaa.	25	22	ivan.	izvan.
9	01	ovo.	ono.	25	33	olli.	olis.
10	21	do godilo.	dogodilo,	25	34	poſti.	poſta
10	21	raspuk nuobise.	raspuknuobise	25	34	oli mraçna zatvora.	olis mraçna zatvora.
10	22	ſumper	ſumpor				
10	27	niſta Oſtavi.	niſta. Oſtavi.	25	36	u.	i.
10	30	ispraznos.	ispraznoſt.	26	11	czakvena.	czarguena.
10	31	ua.	na	27	30	poskruſegnu.	po skruſegnu.
11	8	danpaka.	dan; paka	28	2 3	veliçauſtva.	veliçanſtva.
12	2	proxor.	prozor.	28	14	uſteggne.	uſteghne.
13	10	divicza.	diçicza	29	11 12	nepriſitu.	napriſitu.
13	21	nzdarxaſe.	uzdarxaſe.	29	37	ſtupimo.	ſtupismo.
13	27	nochie.	nechie.	30	1	barzoſt.	priſu.
14	6	pokotu.	pokoru.	31	12	oſtavi, od sebe.	oſtavi, i od sebe
14	11	ſtupdaju.	ſtupaju.	31	21	euaugeoske.	euangeoske.
14	16	doſtiglinti.	doſtighnuti.	31	26	nauçieegl.	nauçitegl.
14	23	za odi.	zaodi.	31	35	iznemoxena.	iznemoxen.
14	35	zmas.	zmaj	32	6	karſchianka.	karſchianko.

Digitized by Google

na liſtu	na redku	Iskrivgliena	Ispravi
32	9	niti.	ni.
23	27	jzçiſti.	izçiſti.
33	20 21	obodvoje.	obadva.
33	27	i tilo, sarcze.	i tilo i sarcze.
34	5	sagrifiva.	sagriſiva.
34	25	svuojom.	svojom.
34	35	skoaçagnu.	skonçagnu.
35	5	svarhu.	varhu.
35	7	nçiniti.	uçiniti.
35	18	ſvariu.	varhu.
35	19	tridentiuski.	tridentinski.
35	27	karvu.	karv.
37	10	nukujem.	uutkujem.
37	12 13	xiugliegnu.	xivgliegnu.
38	6	paçem.	poçem.
38	9	tuoga.	tvoga.
38	13	oçe.	otçe.
38	25 30	pançaa, s' pançama.	çamparaa, s' çamparima.
38	32	ſvuoga.	ſuoga.
38	33	duhoui.	dohovni.
39	4	barzxe.	obarzi.
40	11	svaraa.	svarha.
40	13	raxumio.	razumio.
40	22	urazruſegnu	u razruſegnu.
40	24	izkraelski.	izraelski.
42	8	drvgom.	drugom.
42	15	likariv.	likariu.
43	30	gliubezniva.	ne gliubezniva
44	3	tvuoju.	tvoju.
44	7	prime.	prima.
44	37	tojes.	tojeſt.
46	9	bijeſe.	bijes.
46	31	doſtignhuti.	doſtighnuti.
47	8	ſvotoj.	ſvetoj.
47	9	ſvarhu.	varhu.
47	25	nos.	noſi.
47	36	fina	ſina.
48	14	ixgovarate.	izgovarate.
48	15	ok.	od.
48	19	obratila, Megiuto.	obratila Megiuto.
48	23	ovnigoj.	onoj.
48	26	ſtiada.	ſtraha.
48	36	u sakrijdi.	i sakriju.
49	1	izdahn.	izdahnu.
49	6	jeenoga.	jednoga.
49	6 7	Sarifiri.	Safiri.
49	35	ixaloſtju.	i xaloſtju.
50	1	gioavolaa.	giavolaa.
50	14	jednogo.	jednoga.
50	38	roliko.	toliko.
51	2	pritrovni.	priotrovni.
51	8	proſtriſe.	proſtritſe.
51	15	neixmirno.	neizmirno.
51	19	Isukarſtovo.	Isukarſtov.
51	24	skrnſena.	skruſena.
51		ſvarhu.	varhu.
51	37	dobrato.	dobroto.
52	14	oſquarnuti.	oſquarnutu.
52	17	osguarnuo.	osquarnuo.
52	27	çlanakje.	çlanje.
52	29	od czipgliuju.	odczipgliuju.
55	30	izim.	tizim.
53	32	paglav.	poglav.
53	38	priakrixene.	prikrixene.
54	10	ſamu.	ſam u.
54	24	moguchi.	moguch.
54	28	ponixnoſti.	poniznoſti.
55	7	Ivan.	Ivanu.
55	13	ſtrafise.	ſtrafise.
55	28	Boslovczi.	Bogoslovczi
56	7	xegiom.	xegliom.
56	12	glioskomu.	gliuskomu.
56	20	svarhu.	sù.
57	14	udiglije.	udiglje.
57	30	texju duſi.	texju ranu duſi.
57	36	Baga.	Boga.
58	1	vejiku.	veliku.
58	9	xivot.	xivota.
58	10	vre.	ure.
58	30	nore.	nure.
59	10	odizvagnskoga.	od izvagnskoga.
59	38	riçuju.	riçju.
60	21	neizreçenom.	neizreçenom.
60	28	xadaju.	zadaju.
60	38	ſaraniſe.	ſaraniſeſe.
62	1	prododuſna.	predoduſna.
62	3	pançama.	çamparima.
62	14	lexa ſe.	leſsa.
62	14 15	xivinicze.	xiviniczaa.
62	15	prikazane.	prikazana.
62	25	Baſna.	Baſ na.
63	11	neporiategl.	nepriategl.
64	24	podin.	podni.
64	26 27	opritise, ratovati.	opritiſe, i ratovati.
65	19	odvrachiajuvhii.	odvrachiajuchii.
65	27	oposana.	opaſana.
66	33	liglan.	liglian.

Digitized by Google

na liſtu	na redku	Iskrivgliena	Ispravi
67	3	obglienomu.	obiglienomu.
68	5	ſvkomu.	ſvakomu
68	8	iſprzani.	iſprazni.
68	10	razlaxito.	razloxito.
68	15	tilo.	tila.
68	17	opazom vrime.	opazom u vrime.
68	29	ſvarhu.	sù
68	34	uglieda.	ugleda.
70	31	prriloxenim.	priloxenim.
71	5	ſagrifio.	ſagrifio.
71	6	uemagne.	nemagne.
71	30	obiliçjem.	obliçjem.
72	16	Svetetaczaa.	Svetaczaa.
72	17	ſvitovene.	ſvitovne.
72	32	nzdighnuti .	uzdighnuti.
73	9	ui.	ni
74	14	nudroznanoga.	mudroznanoga.
76	35	neuſteggnute.	neuſteghnute.
76	18	Isakarſta.	Isukarſta.
76	28	Apoſtoliskoj	Apoſtolskoj.
76	31	ſoidoçe.	ſvidoçe.
77	20	naprati.	napeti.
77	28	dogja.	dogagia.
77	30	ſtrazanina.	ſtraxanina.
79	4	oepsovati.	nepsovati.
80	9	nenmarlomu.	neumarlomu.
80	28	uſtavlio.	uſtavio
81	3	dobrata.	dobrota.
82	28	pgliujuchi Nebo.	pgliujuchi u Nebo.
84	30	btje.	bitje.
87	34	ondado.	onda do.
88	28	razlozim.	razloxim.
88	36	e' chiuchiegnem.	s' chiuchiegnem.
90	33	raxumiti.	razumiti.
91	5	raxumiti.	razumiti.
91	16	xagaſiti.	zagaſiti.
94	22	Boxiemo.	Boxiemu.
95	29	Naxaranine.	Nazaranine.
95	38	kragleivskoga.	kraglievskoga.
96	4	grih , pogarda.	grih , i pogarda.
96	19	pogargene.	pogargeno.
98	34	Sokramenataa.	Sakramenataa.
98	35	Isukarſtovojo.	Isukarſtovoj.
100	34	çnjuſe.	çujuse.
102	29	vechie ganuti.	vechie krat ganuti.
102	33	Bogosliovczi.	Bogoslovczi.
102	36	texka.	texka.
103	22	psos ſti.	psoſti .
104	22	karſchianluku.	karſchianluku.
105	13	ariu.	aer.
105	16	oruzachie.	oruxachie .
107	6	raztvoreno.	raztvorene.
109	14	nogoli.	negoli.
110	5	dobrata Bozia.	dobrota Boxia.
110	9	ukazti.	ukazati.
120	11	prneſenoga.	prineſenoga.
121	19	tebe". Ovo.	tebe çini". Ovo.
121	22	jedno.	jednoga.
122	17	nechie.	nechiete.
122	28	opoçina.	opaçina.
124	7	karvavogo.	karvavoga.
124	19	ixvarſitu.	izvarſitu.
124	22	ne.	na.
126	27	podloznoſti.	podloxnoſti.
128	22	povrachiana.	povrachiagna.
129	1	tarkajuchi.	tartajuchi.
129	25	izveliça.	uzveliça.
129	27	nalo.	malo.
132	13	uvrike.	uvike.
135	28	ſetaa.	ſletaa.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google